

**Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu**

**22. Toplantısı**

# **Gelişmelere İlişkin Değerlendirmeler**

*15 Aralık 2010*

*TÜBİTAK UZAY Enstitüsü Toplantı Salonu*

*Ankara*

© Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, 2010

Bu raporun bütün hakları saklıdır.

Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan tümüyle veya kısmen yayımlanamaz.

Bilimsel amaçlarla kullanım halinde referans verilmesi zorunludur.

TÜBİTAK

Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Daire Başkanlığı

Atatürk Bulvarı No: 221 Kavaklıdere 06100 Ankara

Tel: 0312 467 36 59

e-posta: politikalar@tubitak.gov.tr

[www.tubitak.gov.tr](http://www.tubitak.gov.tr)

## Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) Hakkında

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) 4 Ekim 1983 tarih ve 77 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulmuştur.

Kurulun yasa ile belirlenen görevleri; Türk bilim politikasının yürütülmesi, uzun vadeli bilim ve teknoloji politikalarının tespitinde hükümete yardımcı olunması, hedeflerin saptanması, plan ve programların hazırlanması, kamu kuruluşlarının görevlendirilmesi, özel kuruluşlarla işbirliği sağlanması, gerekli yasa ve mevzuatın hazırlanması, araştırmacı insan gücünün yetiştirilmesinin sağlanması, araştırma merkezlerinin kurulması için tedbirler alınması, araştırma alanlarının tespit edilmesi ve koordinasyonunun sağlanmasıdır.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu, Başbakanın başkanlığında, ilgili Devlet, Millî Savunma, Maliye, Millî Eğitim, Sağlık, Tarım ve Köyîşleri, Çevre ve Orman, Sanayi ve Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanları ile YÖK Başkanı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarları, TÜBİTAK Başkanı ile bir yardımcısı, TAEK Başkanı, TRT Genel Müdürü, TOBB Başkanı ve YÖK'ün belirlediği bir üniversitenin seçeceği bir üyeden oluşur. Ayrıca, ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri de BTYK'da davetli sıfatıyla yer alırlar.

KHK ile yılda en az iki defa toplanması planlanan Yüksek Kurul ilk toplantısını 9 Ekim 1989'da yapmıştır. 8 Eylül 2004 tarihinde yapılan 10. toplantısında, Yüksek Kurul'un 2010 yılı sonuna kadar her yılın Mart ve Eylül aylarının ilk haftalarında toplanmasına karar verilmiştir.

Yine aynı KHK uyarınca Yüksek Kurul'un sekreteryası faaliyetleri TÜBİTAK tarafından yürütülmektedir. Daha önceki toplantılarda alınan kararlara TÜBİTAK Bilim ve Teknoloji Politikaları Dairesi'nin <http://www.tubitak.gov.tr/politikalar/btyk> adresli internet sitesinden erişebilir.

---

### Not

Kurul toplantısında alınan kararlar 8 Eylül 2005 tarihinde gerçekleştirilen 12. toplantıdan itibaren aşağıda gösterilen sistematik ile numaralandırılmıştır:

**YYYY/TKK** (Örnek: 2009/201)

**YYYY**: Yıl (Örnek: 2009)

**T**: Kararın alındığı toplantının o yıl içindeki toplantılar arasındaki sırası (Örnek: 2)

**KK**: Kararın o toplantı içerisinde alınan kararlar arasındaki sırası (Örnek: 01)

---

## İÇİNDEKİLER

<b>1. Gündem</b>	1
<b>2. Katılımcı Listesi</b>	
2.1. BTYK 22. Toplantısı Üyeleri	2
2.2. BTYK 22. Toplantısı Davetlileri	3
<b>3. Sonuçlanan Kararlar</b>	
3.1. Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010 [2005/10]	7
<b>Ek 1.</b> Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010'un Değerlendirilmesi	
<b>Ek 2.</b> AB 7. Çerçeve Programı (7.ÇP) Ülke Performansı	
3.2. Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması [2006/201]	116
3.3. Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Yenilik (BTY) Stratejisi (2007-2010) [2006/202]	118
3.4. Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı [2007/201]	120
<b>Ek 3.</b> 2011-2016 Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Eylem Planı	
3.5. 2008-2010 Yıllarında Kamu Ar-Ge Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar [2008/101]	123
3.6. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Hazırlanması [2009/201]	124
<b>Ek 4.</b> Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016	
<b>4. Önceki Kararlara İlişkin Gelişmeler</b>	
4.1. Ulusal Uzay Araştırmaları Programı [2005/9]	130
4.2. Ulusal Nükleer Teknoloji Geliştirme Programı [2007/102]	138
4.3. Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2009-2013 [2009/102]	140
4.4. Başbakan'ın himayeleri altına aldığı enerji, su ve gıda alanlarında ulusal Ar-Ge ve yenilik stratejilerinin hazırlanması [2010/101]	141
<b>Ek 5.</b> Enerji Alanı Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Hazırlanmasına İlişkin Bilgi Notu	
<b>Ek 6.</b> Su Alanı Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Hazırlanmasına İlişkin Bilgi Notu	
<b>Ek 7.</b> Gıda Alanı Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Hazırlanmasına İlişkin Bilgi Notu	

# BİLİM VE TEKNOLOJİ YÜKSEK KURULU

## 22. Toplantısı

### GÜNDEM

- 1) Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın Açılış Konuşması
- 2) TÜBİTAK Başkanı Prof. Dr. Nüket YETİŞ'in Sunumu
- 3) DPT Müsteşarı Kemal MADENOĞLU'nun Sunumu
- 4) Genel Görüşme
- 5) Sonuçlandırılan Kararların ve Karar Taslaklarının Görüşülmesi
  - a) Yeni Karar Taslakları
    - i. Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016 [2010/201]
    - ii. 2011-2013 Yıllarında Kamu Ar-Ge ve Yenilik Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar [2010/202]
    - iii. Araştırma Altyapıları Yol Haritası ve Araştırma Merkezlerine İlişkin İdari ve Yasal Düzenlemeler [2010/203]
  - b) Ek Karar Taslağı
    - i. Ulusal Bilim ve Teknoloji Sistemi Performans Göstergeleri [2005/3]
  - c) Sonuçlanan Kararlar
    - i. Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010 [2005/10]
    - ii. Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması [2006/201]
    - iii. Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Yenilik (BTY) Stratejisi (2007-2010) [2006/202]
    - iv. Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı [2007/201]
    - v. 2008-2010 Yıllarında Kamu Ar-Ge Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar [2008/101]
    - vi. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Hazırlanması [2009/201]
- 6) Kapanış

## BTYK YIRMI İKİNCİ TOPLANTISI ÜYELERİ

Recep Tayyip ERDOĞAN	Başbakan
Prof. Dr. Mehmet AYDIN	Devlet Bakanı
Mehmet Vecdi GÖNÜL	Milli Savunma Bakanı
Mehmet ŞİMŞEK	Maliye Bakanı
Nimet ÇUBUKÇU	Milli Eğitim Bakanı
Prof. Dr. Recep AKDAĞ	Sağlık Bakanı
Dr. Mehmet Mehdi EKER	Tarım ve Köy İşleri Bakanı
Nihat ERGÜN	Sanayi ve Ticaret Bakanı
Taner YILDIZ	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
Prof. Dr. Veysel EROĞLU	Çevre ve Orman Bakanı
Prof. Dr. Yusuf Ziya ÖZCAN	YÖK Başkanı
Prof.Dr. Uğur ERDENER (*)	Hacettepe Üniversitesi Rektörü
Kemal MADENOĞLU	DPT Müsteşarı
İbrahim H. ÇANAKCI	Hazine Müsteşarı
Ahmet YAKICI	Dış Ticaret Müsteşarı
Zafer ALPER	TAEK Başkanı
Prof. Dr. Nüket YETİŞ	TÜBİTAK Başkanı
İbrahim ŞAHİN	TRT Genel Müdürü
M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU	TOBB Başkanı
Prof. Dr. Ömer CEBECİ	TÜBİTAK Başkan Yardımcısı

-----  
(\*) 77 sayılı KHK, Madde 3 uyarınca YÖK tarafından belirlenmiştir.

## BTYK YİRİMİ İKİNCİ TOPLANTISI DAVETLİLERİ (\*)

Org. Işık KOŞANER	Genelkurmay Başkanı
Cemil ÇIÇEK	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Bülent ARINÇ	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Ali BABACAN	Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Egemen BAĞIŞ	Devlet Bakanı
Hayati YAZICI	Devlet Bakanı
Faruk Nafiz ÖZAK	Devlet Bakanı
Mehmet Zafer ÇAĞLAYAN	Devlet Bakanı
Faruk ÇELİK	Devlet Bakanı
Dr. Cevdet YILMAZ	Devlet Bakanı
Selma Aliye KAVAF	Devlet Bakanı
Sadullah ERGİN	Adalet Bakanı
Prof. Dr. Beşir ATALAY	İçişleri Bakanı
Prof. Dr. Ahmet DAVUTOĞLU	Dışişleri Bakanı
Mustafa DEMİR	Bayındırlık ve İskan Bakanı
Binali YILDIRIM	Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. Ömer DİNÇER	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
Ertuğrul GÜNAY	Kültür ve Turizm Bakanı
Org. Aslan GÜNER	Genelkurmay İkinci Başkanı
Prof. Dr. Mehmet SAĞLAM	TBMM Milli Eğitim Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı
Dr. Hasan Ali ÇELİK	TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı
Reha DENEMEÇ	Ankara Milletvekili
Ana Muhalefet Partisi'nin önereceği bir milletvekili	
Dr. Recai AKYEL	Sayıştay Başkanı
Efkan ALA	Başbakanlık Müsteşarı
Büyükelçi Serdar KILIÇ	Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri
Alaaddin YÜKSEL	Ankara Valisi
Prof. Dr. M. Yavuz COŞKUN	Üniversitelerarası Kurul Başkanı
Prof. Dr. Ömer DEMİR	YÖK Başkan Vekili
Prof. Dr. İbrahim Kafi DÖNMEZ	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Muhammed ŞAHİN	İTÜ Rektörü
Prof. Dr. Ümran İNAN	Koç Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Ahmet ACAR	ODTÜ Rektörü
Ahmet KAHRAMAN	Adalet Bakanlığı Müsteşarı
Korg. Ümit DÜNDAR	Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarı
Osman GÜNEŞ	İçişleri Bakanlığı Müsteşarı
Feridun Hadi SİNİRLİOĞLU	Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı
Naci AĞBAL	Maliye Bakanlığı Müsteşarı

Esengül CİVELEK  
Şaban Önder KIRAÇ  
Prof. Dr. Nihat TOSUN  
Mehmet Habib SOLUK  
Vedat MİRMAHMUTOĞULLARI  
Biol AYDEMİR  
Ali BOĞA  
Metin KİLCİ  
İsmet YILMAZ  
Prof. Dr. Lütfi AKÇA  
Ziya ALTUNYALDIZ  
Murad BAYAR  
Muammer GÜLER  
Büyükelçi Volkan BOZKIR  
Prof. Dr. Yücel KANPOLAT  
M. Cüneyd DÜZYOL  
Cavit DAĞDAŞ  
Feridun BİLGİN  
Prof. Dr. Nabi AVCI  
Prof. Dr. Lütfullah GÜNDÜZ  
Dr. Ahmet Hadi ADANALI  
Prof. Dr. H. Nevzat ÖZGÜVEN  
A. Ömer TOPRAK  
Prof. Dr. Habip ASAN  
Hv.Plt.Tuğgeneral Mustafa Erhan PAMUK  
Doç. Dr. Ahmet KESİK  
İsmail İlhan HATİPOĞLU  
Ömer DUMAN  
Doç. Dr. Masum BURAK  
Yılmaz TUNA  
Prof. Dr. Adnan AKAY  
Ahmet Alper EĞE  
Süleyman ALATA  
Fikret YÜCEL  
Nazlı Ümit BOYNER  
Ömer Cihad VARDAN  
Mehmet BÜYÜKEKŞİ  
Orhan ALANKUŞ  
Çetin Osman BUDAK  
Mehmet Galip ENSARIOĞLU  
Tahir BÜYÜKHELVACIGİL

Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı  
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müsteşarı  
Sağlık Bakanlığı Müsteşarı  
Ulaştırma Bakanlığı Müsteşarı  
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Müsteşarı  
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı  
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşarı  
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarı  
Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı  
Çevre ve Orman Bakanlığı Müsteşarı  
Gümrük Müsteşarı  
Savunma Sanayii Müsteşarı  
Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı  
Avrupa Birliği Genel Sekreteri  
Türkiye Bilimler Akademisi Başkanı  
DPT Müsteşar Yardımcısı  
Hazine Müsteşar Yardımcısı  
Hazine Müsteşar Yardımcısı  
Başbakan Baş Danışmanı  
Bakan Danışmanı  
Bakan Danışmanı  
ODTÜ Rektör Yardımcısı  
Türkiye İstatistik Kurumu Başkan V.  
Türk Patent Enstitüsü Başkanı  
Genelkurmay Başkanlığı, BİLKARDEM Başkanı  
Maliye Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanı  
Maliye Bakanlığı, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürü  
Maliye Bakanlığı, Muhasebat Genel Müdürü  
Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürü  
DPT, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürü  
Bilkent Üniversitesi Makine Müh. Bölüm Başkanı  
DPT, Eğitim ve Kültür Dairesi Başkanı  
DPT, Sosyal Araştırmalar Dairesi Başkanı  
TTGV Yönetim Kurulu Başkanı  
TÜSİAD Başkanı  
MÜSİAD Genel Başkanı  
TİM Başkanı  
Koç Holding - Teknoloji ve Çevre Koordinatörü  
Antalya Ticaret Sanayi Odası Başkanı  
Diyarbakır Ticaret Sanayi Odası Başkanı  
Konya Sanayi Odası Başkanı



Müjdat KEÇECİ	Denizli Sanayi Odası Başkanı
Prof. Dr. Abdullah ATALAR	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ahmet ADEMOĞLU	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Hüseyin AKAN	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Nuri GÜRGÜR	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Metin HEPER	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Ahmet KULA	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Bayram MECİT	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ahmet Mete SAATÇI	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ayşe SOYSAL	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Feridun Cahit TANYEL	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. İskender YILGÖR	TÜBİTAK Bilim Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Ömer ANLAĞAN	TÜBİTAK Başkan Yardımcısı
Prof. Dr. Arif ADLI	TÜBİTAK Başkan Yardımcısı
Ali ŞİMŞEK	TÜBİTAK Genel Sekreteri
Önder YETİŞ	TÜBİTAK BİLGEM Başkanı ve TÜBİTAK MAM Başkan V.
Doç. Dr. Müjdat TOHUMCU	TÜBİTAK SAGE Müdürü
Dr. Uğur Murat LELOĞLU	TÜBİTAK UZAY Müdürü
M. Sermet SÜER	TÜBİTAK UME Müdürü
Hilmi YAVUZ	TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkan Yrd.
Uzm. Dr. M. Necati DEMİR	TÜBİTAK Araştırma Destek Programları Başkan V.
Mustafa AY	TÜBİTAK KAMAG, Grup Yürütme Komitesi Sekreteri
Nurhan Nur TÜMOK	TÜBİTAK SAVTAG Yürütme Komitesi Sekreter V.
Doç. Dr. Şemsettin TÜRKÖZ	TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkan V.
Doç. Dr. Serhat ÇAKIR	TÜBİTAK Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Daire Başkanı
Doç. Dr. Nilay BAŞARAN	TÜBİTAK Uluslararası İşbirliği Daire Başkanı
Dr. Şükrü KAYA	TÜBİTAK Bilim ve Toplum Daire Başkan V.
Hüseyin GÜLER	TÜBİTAK Bilim, Teknoloji, Yenilik Politikaları ve Stratejileri Müdürü
Okan KARA	TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Müdürü

(\*) 77 sayılı KHK, Madde 3 uyarınca davet edilmişlerdir.

# **Sonuçlanan Kararlar**

### 3.1. Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010 [2005/10]

#### **Karar: 2005/10 Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010**

*BTYK'nın 2004/1 no.lu kararı ile TÜBİTAK ve DPT işbirliği ile hazırlanması istenen ve ekte (2005/10 - Ek 1) sunulan Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı'nın (BTP-UP) onaylanmasına, TÜBİTAK'a Uygulama Planı'nın uygulanmasını izleme ve koordinasyon görevinin verilmesine, Uygulama Planı'nda öngörülen eylem alanlarında görevli tüm kuruluşların TÜBİTAK ile yakın işbirliği içinde çalışmalarını planlamalarına ve yürütmelerine karar verilmiştir.*

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 11. Toplantısı'nda 2005/10 no.lu BTYK Kararı gereği kabul edilen ve Türkiye Araştırma Alanı'nın (TARAL) temel amaçları ve ana hedefleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi gereken eylem alanlarını içeren Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010'un (BTP-UP 2005-2010) uygulama süresi 2010 yıl sonu itibariyle dolmaktadır.

BTYK'nın 2005/10 no.lu Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010 ve 2005/3 no.lu Ulusal Bilim ve Teknoloji Sistemi Performans Göstergeleri kararına ilişkin gelişme raporları BTYK 12. Toplantısından bu yana her altı ayda bir düzenli olarak BTYK toplantılarında düzenli olarak sunulmuştur.

BTP-UP 2005-2010 kapsamında belirlenen stratejik amaç ve eylemler ile ilgili 2005-2010 dönemindeki gelişmeler, BTYK toplantılarında 2005/10 no.lu karar altında sunulan verilere dayanarak raporlanmıştır. "BTP-UP 2005-2010'un genel değerlendirilmesi raporu, sonuçlananlar bölümünde yer alan 2009/201 no.lu BTYK kararının ekinde sunulmuştur. Bu gelişme raporlarından izlendiği üzere, 2005 yılından bu yana Türkiye'de bilim, teknoloji ve yenilik alanlarında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Bu sürecin mihenk taşlarını aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür:

- BTYK'nın düzenli olarak toplanarak, bilim, teknoloji ve yenilik (BTY) politikaları alanında paydaşlar arasında bir diyalog ortamı haline gelmesi ve tüm kurumlarda BTY kültürünün gelişmesine katkıda bulunması
- TARAL'ın tanımlanması, bazı alanların Sayın Başbakan'ın himayelerine alınması ve BTP-UP 2005- 2010, Ulusal Yenilik Stratejisi (2008-2010), Uluslararası BTY Stratejisi (2007-2010) gibi belgelerle stratejik çerçevenin çizilmesi ve motive edici hedeflerin belirlenmesi
- Ar-Ge ve yeniliğe düzenli kaynak aktarımı
  - TARAL ödeneği kullanımında destek kapsamının Frascati ve Oslo Kılavuzlarındaki tanımları esas alınması
  - Proje değerlendirme sisteminde panel sistemine geçiş
- BTY alanındaki idari ve yasal altyapının geliştirilmesi
- Destek programlarda çeşitliliğin sağlanması ve farklı destek araçlarının stratejik amaçlara yönelik olarak birbirini tamamlayacak şekilde konumlandırılması
- Kamu kurumları tarafından Ar-Ge ve yenilik ile çözülecek ihtiyaçların ortaya konulması yoluyla Ar-Ge'ye olan talebin artırılması
- Sosyal bilimlere verilen desteğin artırılması
- OECD'nin Frascati, Oslo ve Canberra Kılavuzları'nın referans olarak kabul edilmesi ve böylece BTY alanında kavramsal dilbirliğinin sağlanması

TARAL kurumları tarafından Haziran 2010- Aralık 2010 olan son periyodik raporlama dönemine ilişkin iletilen gelişmeler aşağıda sunulmaktadır.

Ayrıca, ülkemizin 2023 yılına yönelik olarak bilim, teknoloji ve yenilik atılımının zeminini oluşturan BTP-UP 2005-2010 aracılığıyla yakalanan ivmenin sürdürülebilirliğini sağlamak üzere BTYK'nın 2009/201 no.lu kararı gereğince "Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Hazırlanması" çalışmaları yürütülmüş ve tamamlanmış olup 2010/201 no.lu karar ile BTYK'nın onayına sunulmuştur. BTP-UP 2005-2010 Dönemi Gelişmelerin Değerlendirmesi Dokümanı ekte sunulmaktadır (Ek 1).

### **3.1.1. Bilim ve Teknoloji Farkındalığının ve Kültürünün Geliştirilmesi**

#### **TÜBİTAK Bilim ve Toplum Çalışmaları**

Toplumumuzun refah seviyesinin ve yaşam kalitesinin yükselmesi, bilim ve teknoloji seviyemizi yükseltmemiz ve daha çok özgün teknoloji üretebilmemizle mümkün olabilir. Ancak bu, sadece bilim insanlarının kazandıkları başarılar ve sınırlı sayıdaki büyük teknolojik atılımlarla değil, aynı zamanda toplumun her kesiminde bireylerin kendi yaşantılarında da bilimsel ve akılcı yaklaşımları benimsemeleriyle de yakından ilişkilidir.

#### **TÜBİTAK Bilim ve Toplum Proje Destekleri**

##### ***Konya Bilim Merkezi***

TÜBİTAK, bilim merkezlerinin toplumumuzda bilim kültürünü yaygınlaştırmak için son derece kritik bir rol üstleneceği öngörüsünden yola çıkarak, ülkemizde bu merkezlerin kurulmasını ve yıllar içinde sayılarının artırılmasını hedeflemektedir. Bu amaç doğrultusunda, Büyükşehir Belediyeleri'ne yönelik olarak, 27 Mart 2008 tarihinde "Bilim Merkezi Kurulması Çağrısı" yayınlanmıştır. Desteklenecek olan projenin, ülkemizde dünya standartlarında bilim merkezlerinin kurulması için bir model oluşturması hedeflenmiştir.

2008 yılında yayınlanan 4003 Çağrısı kapsamında Konya Büyükşehir Belediyesi'ne ait proje önerisinin desteklenmesine karar verilmiş ve 2008 yılının Eylül ayında proje sözleşmesi imzalanarak çalışmalara başlanmıştır.

Proje, Konya Büyükşehir Belediyesi, Konya Organize Sanayi Bölgesi, Selçuk Üniversitesi, Konya İl Özel İdaresi, Konya Sanayi Odası, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Konya İl Kültür Müdürlüğü'nün ortaklığında devam etmektedir. Bilim merkezinin kurulacağı alan, Konya Organize Sanayi Bölgesi tarafından Belediye'ye tahsis edilmiş, yaklaşık 100.000 m<sup>2</sup> genişlikte bir alandır. İnşa edilmesi planlanan bilim merkezinin kapalı alanı ise yaklaşık 25.000 m<sup>2</sup> olacaktır.

Konya Büyükşehir Belediyesi ve diğer proje ortakları ile birlikte yürütülen Konya'da Bilim Merkezi Kurulması Projesi kapsamında 18 Milyon TL destek sağlanacaktır. Bu destek TÜBİTAK tarafından yürütülecek olan; bilim merkezinin içerisinde yer alacak sergilerin ve eğitim programlarının kavramsal tasarımı ve tedariki, eğitim birimlerinde yer alacak atölye ve laboratuvarların tefrişi, işe alınacak elemanların eğitimi, bilim merkezi işletme yapısının kurulması ve bilim merkezi açıldıktan sonra işletmenin denetlenmesini kapsamaktadır. Bilim merkezi binasının inşası Konya Büyükşehir Belediyesi'nin yükümlülüğündedir.

Konya'da kurulacak olan bilim merkezinin alanda kabul görmüş uluslararası standartları haiz, güncelliğini koruyabilecek bir merkez olarak kurgulanması ve Türkiye'de bu alanla ilgili bilgi ve tecrübe birikiminin sağlanması öncelikli hedef olarak belirlenmiştir. Çalışmalar bu hedefler ışığında yürütülmektedir. Mimari tasarım çalışması tamamlanan bilim merkezi binası için yapılmış olan yapım ihalesi süreci devam etmektedir. Diğer taraftan, TÜBİTAK'ın sorumluluğunda olan sergi tedarik çalışmaları da devam etmektedir. Konuyla ilgili çalışmalar dünyanın önde gelen bilim merkezi sergisi üretici firmalarıyla iletişim içinde sürdürülmektedir.

Bilim merkezinin 2013 yılının ilk yarısında açılması öngörülmektedir. 4003 Bilim Merkezi Kurulması Çağrısının ülkemizde Bilim Merkezlerinin yaygınlaştırılması amacıyla önümüzdeki yıllarda da devam ettirilmesi planlanmaktadır.

##### ***TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Çağrısı***

Bilim ve Toplum Projeleri, bilginin topluma anlaşılır bir biçimde aktarılmasını, bunu yaparken de bilginin mümkün olduğunca görselleştirilerek, etkileşimli uygulamalarla desteklenmesini amaçlamaktadır.

Bu amaç doğrultusunda 2007 yılı içerisinde 4001 kodlu Doğa Eğitimleri ve 4002 kodlu Bilim Kampları/Okulları adlı Bilim ve Toplum Proje çağrıları açılmıştır.

"Doğa Eğitimleri" ve "Bilim Kampları/Okulları" çağrı başlıkları, 2009 yılı Mart ayında "Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları" adıyla tek başlık altında birleştirilmiş ve 4004 çağrı koduyla yayınlanmıştır. Toplam 92 proje başvurusunun yapıldığı bu çağrı döneminde, proje içeriklerinin panelistler tarafından

değerlendirilme süreci Mayıs ayı içerisinde tamamlanmış olup, 27 projenin desteklenmesine karar verilmiştir. Bu projelerin tümü sonuçlanmıştır.

2010 yılı çağrısı ise Mart ayında gerçekleştirilmiş olup, çağrı sonucu toplamda 104 proje başvurusu yapılmıştır. Projelerin değerlendirme süreci sonucunda 49 projeye destek verilmesine karar verilmiştir (Tablo 1). Bu projelerle şimdiye kadar ulaşılan katılımcı sayısı 25.000'nin üzerindedir. Yeni desteklenecek projeler ile bilim toplum alanındaki insan kaynağının da artacağı ve daha geniş kitleler tarafından bu konuya yönelik faaliyetlerin talep edileceği öngörülmektedir.

**Tablo 1. TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Yıllara Göre Proje Destekleri**

	2007	2008	2009	2010
Proje Başvuru Sayısı	81	87	92	104
Desteklenen Proje Sayısı	27	32	26	49
Desteklenen Bütçe (2010 sabit fiyatlarıyla Milyon TL)	2,5	2,4	1,3	2,6

Bu projeleri yürüten ya da projelerde görev alan kişilerden alınan geri bildirimler, Bilim Kampları/Okullarına katılan çocukların bilimsel konulara, okumaya, araştırmaya ilgilerinin arttığı ve sosyal konularda daha girişken oldukları; Doğa Eğitimlerine katılan öğretmen ve öğrencilerin ise kendi alanları dışındaki konulara da ilgi duymaya, özellikle doğa bilimlerinin disiplinlerarası yapısını daha iyi kavramaya başladıkları yönündedir.

Bunların yanı sıra, bu projeler sayesinde bilim ve toplum alanında insan kaynağı yaratılmıştır. Özellikle eğitim fakültelerinde öğrenim gören pek çok üniversite öğrencisi, Bilim Kampları/Okulları'nda rehber olarak proje ekibinde yer almıştır. Şimdiye kadar TÜBİTAK tarafından desteklenen bilim ve toplum projelerinde yürütücü, uzman personel, eğitmen ya da rehber olarak görev alan kişi sayısı yaklaşık 2.500'ün üzerindedir.

### **Avrupa Bilim Açık Forumu'na (ESOF) Katılım**

"Euroscience Open Forum (ESOF)" 2004 yılından itibaren "Euroscience" kuruluşu tarafından her iki yılda bir düzenlenmekte olan uluslararası bir etkinliktir. ESOF, Avrupa'da bilim insanlarının, öğrencilerin, iş dünyasının, medyanın ve kamunun katılımıyla güncel bilimsel konuların disiplinlerarası bir şekilde tartışılması ve görüş alışverişinde bulunulmasına olanak sağlayan en önemli girişimdir. Bilim ve teknoloji alanında en son gelişmeleri ve araştırmaları inceleme fırsatı sunan ESOF toplantıları sadece Avrupa'da değil dünya çapında araştırma ve yenilik alanında yapılabilecek düzenlemelerde etkin rol oynama imkânı oluşturmaktadır.

2004 yılında Stockholm/İsveç'te, 2006 yılında Münih/Almanya'da ve son olarak 2008 yılında Barcelona/İspanya'da yapılan ESOF etkinliklerine Avrupa'nın her yerinden otuz binin üzerinde kişi katılmıştır. ESOF, 2010 yılında 2-7 Temmuz tarihleri arasında İtalya'nın Torino kentinde yapılmıştır. Bu yılki organizasyonda TÜBİTAK Başkanı Sayın Prof. Dr. Nüket YETİŞ, ESOF Program Komitesi'nde yer almaktadır ve Torino'da düzenlenen ESOF2010'un programlarının içeriği ve etkinliklerin yapısı ile ilgili söz sahibi konumdadır. Bu vesile ile "ESOF2010" buluşmasına TÜBİTAK yetkilileri ile birlikte ülkemiz bilim iletişimcileri, araştırmacıları ve üniversite öğrencilerinden oluşan kırk kişilik bir ekiple katılım gerçekleştirilmiştir.

### **Avrupa Bilim ve Eğlence Günü**

"Avrupa Bilim ve Eğlence Günü" tüm Avrupa'da toplumun bilime olan ilgisini arttırmayı, bilim insanlarını halkla kaynaştırmayı, bilimin ve eğlencenin bir arada olabileceğini göstermeyi, çocukların ve gençlerin bilim kariyerine yönelmesini sağlamayı ve toplumda bir "bilim kültürü" yaratmayı amaçlayan uluslararası bir etkinliktir.

Anılan bu etkinlik, AB Çerçeve Programları altında Avrupa Komisyonu'nun ilgili çağrısına yapılan başvurulardan belirli kriterlere uyan projelerin desteklenmesi ile gerçekleştirilmektedir. Her yıl Avrupa'nın yaklaşık 200 şehrinde eş zamanlı olarak Eylül ayının son Cuma günü düzenlenmektedir. Bu yıl 24

Eylül 2010 tarihinde düzenlenmiş olan Gün için Avrupa genelinde 95 proje başvurusu yapılmış, bunlardan TÜBİTAK'ın da dahil olduğu 65 tanesi kabul edilmiştir. TÜBİTAK Bilim ve Toplum Dairesi tarafından hazırlanan "Bilim Sokağı" temalı proje Bilim ve Eğlence Günü adı altında Ankara'da Bilkent Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenmiştir. Bu etkinliğin gerçekleştirilebilmesi için Avrupa Komisyonu'nca 35.000 Euro destek verilmiş olup buna ek olarak TÜBİTAK da kendi kaynaklarını etkinliğin kapsamını genişletmek ve katılım sayısını arttırmak amacıyla kullanmıştır.

24 Eylül 2010 tarihinde Bilkent Üniversitesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilen Avrupa Bilim ve Eğlence Günü'nde ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri, üniversite öğrencileri, öğretmenler, akademisyenler, kamu ve özel sektör temsilcileri ile basın mensuplarından oluşan 5000'i aşkın katılımcı yer almışlardır.

TÜBİTAK Bilim ve Toplum Dairesi Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programları altında 2008 yılında Toplumda Bilim alanında açılan çağrı ile desteklenmiş RELATE (Research Labs for Teaching Journalists-Gazetecilik öğrencilerinin bilim iletişimi eğitim programı) projesi ortağıdır. Son iki yıldır Avrupa'da bilim gazeteciliğini yaygınlaştırmaya yönelik olarak yürütülen RELATE projesi kapsamında Hollanda, İtalya, Belçika ve İsviçre'den gazetecilik kuruluşları, üniversite, özel sektör ve araştırma merkezleri ile birlikte çalışılmaktadır.

Proje kapsamında Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden genç gazeteciler, en ünlü araştırma merkezlerinde birer hafta geçirmekte ve bilim insanları ile birebir görüşme, onların çalışmalarını inceleme, en son bilimsel gelişmelerle ilgili olarak ilk ağızdan bilgi alabilme fırsatını elde etmektedirler. Proje kapsamında ülkemize şimdiye kadar 15 ülkeden gazetecilik öğrencileri çeşitli laboratuvarlarda konuk olmuştur. Proje 2011 Ocak ayında sona erecek olup çalışmaları devam etmektedir.

## **TÜBİTAK Yayınları**

### ***TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları***

TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, bilimi yaygınlaştırmak ve geniş kitleler tarafından okunur kılmak amacıyla 1993 yılında yayın hayatına başlamıştır. Kısa zamanda okurlardan büyük ilgi gören Popüler Bilim Kitapları'yla ilgili baskı ve satış adetleri Tablo 2'de verilmektedir.

**Tablo 2. Popüler Bilim Kitapları**

Sayı	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*	Toplam
<b>Basılan yeni kitap</b>	21	10	18	9	16	35	43	2	30	184
<b>Basılan eski kitap</b>	65	67	88	89	45	40	124	27	100	645
<b>Toplam baskı (bin adet)</b>	662	510	1.000	778	580	670	1.648	120	1.200	7.167
<b>Toplam satış (bin adet)</b>	900	660	670	851	630	744	707	669	850	6.681

\*2010 yılı sonu tahminini içermektedir.

2010 yılında yayımlanması planlanan 30 yeni kitap ile toplam kitap adedinin 342'ye ulaşacağı, toplam baskı adedinin 11 milyonu aşacağı ve toplam satış adedinin ise 2010 yılı için 850 bin adet olacağı tahmin edilmektedir.

### ***TÜBİTAK Popüler Bilim Dergileri***

TÜBİTAK popüler bilim dergilerinden Bilim ve Teknik Dergisi 1967 yılından, Bilim Çocuk Dergisi 1998 yılından, Meraklı Minik Dergisi ise 2007 yılından beri yayımlanmaktadır.

2010 yılı sonu itibarıyla hedeflenen baskı sayıları, Bilim ve Teknik Dergisi 590 bin, Bilim Çocuk Dergisi yaklaşık 1,6 milyon ve Meraklı Minik Dergisi 565 bindir. Dergilerin 2007 – 2010 yılları arası yıllık baskı sayıları Tablo 3'te verilmektedir.

**Tablo 3.** 2007-2010 Yılları Arası Popüler Bilim Dergilerinin Yıllık Baskı Sayıları

Yıl	Bilim ve Teknik Dergisi (Bin adet)	Bilim Çocuk Dergisi (Bin adet)	Meraklı Minik Dergisi (Bin adet)
2007	755	811	315
2008	805	1.131	293
2009	798	1.426	400
2010*	475	1.287	453

\*20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla

Toplumumuzda bilime dair olumlu bir yargı oluşturarak, bilginin bireysel kazanımına yönelik merak ve motivasyonu uyandırmak, öncü bireylerin yetişeceği bir bilgi toplumunun oluşmasına destek olmak amacıyla, TÜBİTAK popüler bilim yayınlarını ücretsiz olarak topluma yaymak ve ulaştırmak için ülke çapında TÜBİTAK Bilim Kitaplığı Projesi hayata geçirilmiştir. Bu proje kapsamında, 75 ilde 441 Yatılı İlköğretim Bölge Okulu ile 660 il, ilçe ve kasaba halk kütüphanesine TÜBİTAK Bilim Kitaplığı kurmuştur (Tablo 4).

Bu proje kapsamında, 75 ilde 441 Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO) ile 660 il, ilçe ve kasaba halk kütüphanesine TÜBİTAK Bilim Kitaplığı kurmuştur (Tablo 4).

**Tablo 4.** TÜBİTAK Bilim Kitaplığı Projesi

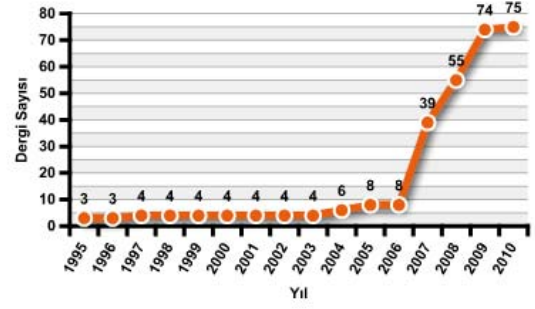
	Kütüphane			YİBO			Toplam Kitap (Bin)	Toplam Dergi (Bin)	Toplam Koli (Bin)
	Kütüp. Sayısı	Talep Eden	Talep Etmeyen	Kütüp. Sayısı	Talep Eden	Talep Etmeyen			
Akdeniz B.	146	114	32	59	41	18	60	68	2
Doğu Anadolu B.	125	58	67	184	126	58	122	155	4
Ege B.	180	121	59	28	28	0	60	65	2
Güney Doğu Anadolu B.	77	19	58	78	53	25	41	52	1
İç Anadolu B.	267	199	68	67	64	3	98	98	4
Karadeniz B.	207	94	113	156	117	39	106	122	4
Marmara B.	159	58	101	21	12	9	15	16	0,5
<b>T O P L A M</b>	<b>1161</b>	<b>660</b>	<b>501</b>	<b>593</b>	<b>441</b>	<b>152</b>	<b>502</b>	<b>577</b>	<b>17</b>

### **TÜBİTAK Akademik Yayınları**

Akademik Dergiler: TÜBİTAK'ın ilk akademik dergisi 1976 yılında Doğa Bilim Dergisi adıyla yılda tek sayı olarak yayımlanmıştır. Akademik dergiler, 01.01.2010 – 20.10.2010 tarihleri arasında Biyoloji, Botanik, Elektrik, Fizik, Kimya, Matematik, Mühendislik ve Çevre Bilimleri, Sağlık Bilimleri, Tarım ve Ormancılık, Veterinerlik ve Hayvancılık, Zooloji ve Yerbilimleri olmak üzere 12 ayrı alanda 44 sayı yayımlanmıştır. Yayımlanan bu 44 sayıda 537 adet makale yer almıştır. İlgili tarihler arasında Akademik Dergiler Müdürlüğü'ne 2.779 adet makale gelmiştir. 2010 yılının sonuna kadar toplam 3.550 makalenin gelmesi beklenmektedir. Dergiler konularına göre Science Citation Index Expanded yanında başta Chemical Abstracts, Engineering Index, Biological Abstracts olmak üzere birçok uluslararası Index veya Abstract tarafından taranmaktadır.

Türkiye kaynaklı ISI veri tabanında kaynak olarak kullanılan dergi sayısı 2009 sonu itibarıyla 74'e ulaşmıştır, Kasım 2010 değeri ise 75'tir (Şekil 1). Bu dergilerin içerisinde en önemli endeks olarak

kabul gören Science Citation Index - Expanded (SCI-E) tarafından taranan Turkish Journal of Chemistry (1995 yılından itibaren), Turkish Journal of Veterinary and Animal Sciences (1996 yılından itibaren), Turkish Journal of Earth Sciences (2004 yılından itibaren), Turkish Journal of Agriculture and Forestry, Turkish Journal of Medical Sciences, Turkish Journal of Mathematics (2007 yılından itibaren), Turkish Journal of Biology, Turkish Journal of Zoology, Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences (2008 yılından itibaren), Turkish Journal of Botany 2009 yılı başından itibaren taranmaya başlanmış ve SCI-E'de taranan dergi sayısı 10'a yükselmiştir (Tablo 5). Dergilerimizden Turkish Journal of Physics ve Turkish Journal of Engineering and Environmental Sciences henüz SCI-E tarafından taranmamaktadır. TÜBİTAK web sayfasında yayımlanmış makalelerle ilgili olarak yazar adıyla, makale başlığıyla veya anahtar sözcüklerle tarama yapılabilmekte ve ilgili makalelerin tüm metnine ücretsiz erişilebilmektedir. TÜBİTAK Akademik Yayınlar Müdürlüğü'nce yayımlanan dergilerin süreçlerini internet ortamına taşıyan Akademik Dergiler Makale Gönderme ve Değerlendirme Sistemi, 1 Haziran 2009 tarihinde, <http://online.journals.tubitak.gov.tr/> adresinde kullanıma açılmıştır.



**Şekil 1.** Türkiye kaynaklı ISI veri tabanında kaynak olarak kullanılan dergi sayısı

**Tablo 5.** ISI Web of Science (WoS)'da İndekslenen TÜBİTAK Bilimsel Dergilerinin 2009 yılı Atıf Sayıları ve Etki Değerleri

Dergi Adı	Atıf Sayısı	Etki Değeri
Turkish Journal of Agriculture and Forestry	68	0,65
Turkish Journal of Biology	62	0,83
Turkish Journal of Botany	58	0,51
Turkish Journal of Chemistry	119	0,76
Turkish Journal of Earth Sciences	98	1,61
Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences	18	0,38
Turkish Journal of Mathematics	9	0,11
Turkish Journal of Medical Sciences	27	0,16
Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences	52	0,34
Turkish Journal of Zoology	49	0,38

## TÜBİTAK Tarafından Organize Edilen Diğer Bilim ve Toplum Etkinlikleri

### TÜBİTAK Alternatif Enerjili Araç Yarışları

Alternatif enerjilerin kullanımı konusunda halkımızın bilgisini artırmayı, üniversite öğrencilerinin bu güncel konu vasıtasıyla araştırma ve pratik becerilerini geliştirmeyi amaçlayan Formula G Güneş Arabaları Yarışı ilk kez 2005 yılında İstanbul'da düzenlenmiştir. 2006'da İzmir ve İstanbul'da, 2007'de Ankara'da, 2008 ve 2009 yıllarında İzmir'de gerçekleştiren yarış kamuoyunda artan bir ilgiyle izlenmektedir. Aynı amaçlar doğrultusunda, Hidromobil Hidrojen Arabaları Yarışı ilk defa 2007 yılında Formula G Yarışı'yla birlikte gerçekleşmiştir.

TÜBİTAK Formula G ve Hidromobil yarışları sayesinde ülkemizde güneş ve hidrojen enerjileri konusundaki endüstriyel uygulamaları teşvik edecek ve bu konudaki potansiyeli güçlendirecek bilgi ve tecrübe birikimine sahip genç mühendis ve temel bilimci bir kitle oluşmuştur. Ayrıca toplumda alternatif enerjilerin gerekliliği ve mümkünlüğü konusunda farkındalık oluşmasına katkı sağlanmıştır.

TÜBİTAK tarafından düzenlenen yarışlara katılan takımlar "en uzun mesafeyi en az yakıt ve en az emisyonla kat etme" felsefesi ile tüm dünyadan katılımcılara açık olarak düzenlenen Shell Eco



Marathon yarışlarında 2006 yılından beri Türkiye'yi temsil etmektedirler. 2006 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) hidrojen arabalarıyla ilk kez yarışlara katılmış olup, 2007 yılında İTÜ (2 takım), Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ), Boğaziçi Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi takımları, 2008 yılında İTÜ, Sakarya Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, YTÜ, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ), 2009 yılında Sakarya Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), İTÜ, Kocaeli Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, 2010 yılında Boğaziçi Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi, ODTÜ, YTÜ, Anadolu Üniversitesi Shell Eco Marathon'da ülkemizi temsil etmişlerdir.

2008 yılında; Sakarya Üniversitesi tarafından üretilen Hidrojen Arabası. SAHIMO MEKANO 1 litre benzin karşılığı hidrojenle tam 453 km yol kat ederek, Shell Eco Marathon'da Avrupa'nın en verimli 3. arabası olarak dereceye girmiştir. 2010 yılında yapılan yarışlarda finale kalan Sakarya Üniversitesi 7'nci, Boğaziçi Üniversitesi 14'üncü, ODTÜ 19'uncu sırada yer almıştır.

Ayrıca; Sakarya Üniversitesi'nin SAGUAR isimli güneş arabası 2009 yılında Avustralya'da tamamlanan Dünya'nın en prestijli Güneş arabaları yarışı Global Green Challenge'da kendi kategorisinde Dünya 9'uncusu olmuştur.

Formula G ve Hidromobil yarışlarına olan ilgi her sene artmakta ve bir ilgiyle devam eden katılan takım sayıları her yıl artarak devam etmektedir. 2005-2010 yılları arasında Formula G ve Hidromobil yarışlarına başvuran takım sayıları ve yarışlara katılan araç sayıları Tablo 6'da sunulmaktadır.

**Tablo 6.** 2005-2010 Yılları Arasında Formula G ve Hidromobil Yarışlarına Katılan Takım Sayıları

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Formula G Başvuran Takım Sayısı	16	35	50	27	41	47
Formula G Yarışa Katılan Araç Sayısı	10	32	22	22	26	37
Hidromobil Başvuran Takım Sayısı	-	-	28	20	22	24
Hidromobil Yarışa Katılan Araç Sayısı			20	16	17	15

### 3.1.2.Bilim İnsanı Yetiştirilmesi ve Geliştirilmesi

#### Milli Eğitim Bakanlığı 1000 Öğrenci Projesi

**Tablo 7.** 1416 Sayılı Kanun Uyarınca Resmi-Burslu Statüde 5 Yılda 5000 Öğrencinin Yurtdışına Gönderilmesi Projesi ile İlgili İstatistik Bilgiler

Kontenjan Dönemi	Başvuran Öğrenci Sayısı	Kontenjana Yerleşen Öğrenci Sayısı	Yurt Dışına Gönderilen Öğrenci Sayısı	Görev Talep Eden Öğrenci Sayısı
2006-2007 ve Ek Yerleştirme	2.830	678	444	78
2007-2008	1.450	794	418	13
2008-2009	3.509	1.102	573	4
2009-2010*	4.052	1.145	311	-
2010-2011**	4.284	1.048	-	-
<b>TOPLAM</b>	<b>16.125</b>	<b>4.767</b>	<b>1.746</b>	<b>95</b>

\* 2009-2010 öğretim yılı kontenjanından 402 öğrencinin yurtdışına gönderilmesiyle ilgili işlemleri devam etmektedir.

\*\*2010-2011'de 1416 sayılı Kanunla resmi-burslu statüde yurt dışına gönderilecek öğrenci sayısı 1199, yerleşen 1048, başvuruda bulunan ise 881 öğrencidir. Halen 881 öğrencinin işlemleri devam etmektedir.

**Kaynak:** Milli Eğitim Bakanlığı 22 Ekim 2010 tarihli yazısı.

Ülkemizin yetişmiş insan gücü ihtiyacının karşılanması amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılından itibaren yurt dışına lisansüstü öğrenim yapmak üzere 5 yıl içinde 5000 öğrenci gönderme kararı alınmıştır. Bu karar kapsamında 2006-2010 yıllarında programa başvuran ve programdan yararlanan öğrenci sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 7’de sunulmuştur.

### Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı İnsan Gücü Yetiştirme Programları

DPT Müsteşarlığı tarafından “Sanayi Doktora Programı” ve “Araştırmacı İnsan Gücü Geliştirme Programları” başlığı altında iki tip araştırmacı insan gücü yetiştirme programı desteklenmektedir. Bu programların yanı sıra 2010 yılına kadar üniversitelerimizdeki öğretim elemanı açığını sistemli biçimde azaltmak amacıyla Öğretim Üyesi Yetiştirme Programları (ÖYP) da DPT tarafından desteklenmekteyken 2010 yılından itibaren bu programın YÖK koordinasyonunda devam etmesi yönünde iki kurum arasında prensipte anlaşmaya varılmıştır.

Sanayi Doktora Programları kapsamında özel sektörün ihtiyaç duyduğu alanlarda ve nitelikte araştırmacı yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Anadolu Üniversitesi’nde açılmış olan “Seramik Sanayi Doktora Programı” ve Ege Üniversitesi’nde açılmış olan “Tekstil ve Deri Sanayii Doktora Programı” bu grupta yer alan programlardır. Bu programlar kapsamında üniversitelerde ülkemizdeki sanayi potansiyeli de göz önünde alınarak öncelikli bölümler seçilmiş ve bu bölümlerin araştırma altyapısı geliştirilmiştir. Buna karşılık özel sektör firmaları lisans sonrası eğitimlerini sürdüren öğrencilere burs sağlamaktadır.

“Araştırmacı İnsan Gücü Yetiştirme” programları kapsamında ise ülkemizin araştırmacı açığı olan alanlarda araştırmacı yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu programın Sanayi Doktora Programı’ndan farkı henüz özel sektörün ya da kamunun araştırmacı talebi olmadığı alanlardan dünyadaki gelişmeler ve ülkemiz ihtiyaçları dikkate alındığında mutlak surette araştırmacı yetiştirilmesi gereken alanlara odaklanmasıdır.

Bugüne kadar “Araştırmacı İnsan Gücü Yetiştirme” programları kapsamında DPT Müsteşarlığı tarafından verilen temel destek üniversitelerdeki ilgili alanda araştırma altyapıları kurulmasını sağlamak olmuştur. Bunun yanı sıra birkaç programda öğrencilere burs imkanı da tanınmıştır. Tablo 8’de “Araştırmacı İnsan Gücü Yetiştirme” programlarına ilişkin veriler yer almaktadır.

**Tablo 8. Araştırmacı İnsan Gücü Yetiştirme Programları**

Kurum	Program	Başlama Bitiş Yılları	Toplam Harcama (Milyon TL)	Yetiştirilen Öğrenci Sayısı
Gazi Ü.	İleri Teknolojiler Ar-Ge Merkezi (İleri Fizik, İleri Kimya, Moleküler Biyoloji)	1998-2008	9,5	80
Ankara Ü.	İleri Araştırma ve Eğitim Programları (Biyoteknoloji)	2001-2009	69	180
İTÜ	İleri Araştırma ve Eğitim Programı (Mühendislik Bilimleri)	2001-2009	52	100
Boğaziçi Ü.	Telematik ve İletişim Alanında İnsan Gücü Geliştirme Prog.	2008- 2011	7,7	Henüz mezun vermedi
Boğaziçi Ü.	Sosyal Bilimler Alanında Araştırmacı Yetiştirme Prog.	2010-2014	0,5	Henüz mezun vermedi
Bilkent Ü.	Uluslar Arası İleri Fizik Araştırma ve Eğitim Prog.	2008-2010	1,4	İleri seviye yaz okulu

Kaynak:DPT

### Öğretim Üyesi Yetiştirme Programları

Özellikle yeni kurulan ve gelişmekte olan üniversitelerimizin istenilen düzeyde eğitim ve araştırma görevlerini yerine getirebilmesi için, ülke ihtiyaçları doğrultusunda, gerekli nitelik ve nicelikte öğretim üyesi yetiştirmek büyük bir önem taşımaktadır. Öğretim Üyesi Yetiştirme Programları (ÖYP), sayıları

artan üniversitelerimizdeki öğretim üyesi ihtiyacını gidermek üzere tasarlanmış ve hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda aynı zamanda, herhangi bir alanda güçlü olan bir üniversitenin birikiminden diğer üniversitelerin yararlanması sağlanmaktadır.

Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı kapsamında Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi olmak üzere 8 merkez üniversite diğer üniversitelere öğretim üyesi yetiştirmektedir. 2009 yılı sonu itibari ile 1000 civarında aktif ÖYP öğrencisine erişilmiştir. 2009 yılı sonu itibarıyla 92 ÖYP öğrencisi doktoralarını tamamlayarak ilgili üniversitelerde göreve başlamıştır.

2010 yılından itibaren ÖYP Programlarının koordinasyon görevinin Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığına devredilmesi aşamasına gelinmiştir. Bu kapsamda 2010 yılı için 2.000 ilave ÖYP kontenjanı sağlanmış olup, 2023 yılına kadar 20 bin araştırmacı öğretim görevlisinin bu program kapsamında yetiştirilmesi planlanmaktadır.

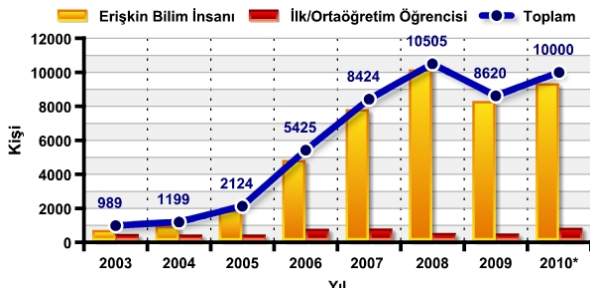
## TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleri

TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı (BİDEB), ülkemizin bilim ve teknoloji alanında gelişmesinde en kritik rolü oynayan insan gücünün yetiştirilmesini destekleme görevini üstlenmiştir. Bu çerçevede BİDEB'in misyonu; bireysel destekler, yarışmalar, burslar ve eğitim programları aracılığı ile Türkiye'nin ihtiyacı olan alanlarda bilim insanlarını teşvik etmek ve Türkiye'nin bilim insanları için bir cazibe merkezi haline gelmesine katkıda bulunmaktır.

İlk ve ortaöğretim öğrencilerine yönelik, ulusal ve uluslararası bilim olimpiyatları ile proje yarışmaları düzenlemek ve yürütmek, lisans, yüksek lisans ve doktora bursları vermek, yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilen doktora ve doktora sonrası araştırmalar için destek sağlamak, uluslararası anlaşmalar çerçevesinde yurt dışı doktora sonrası araştırmalara destek vermek, yurt dışında çalışmakta olan bilim insanlarının Türkiye'ye gelmesini teşvik etmek, lisansüstü öğrencilerin çeşitli alanlardaki gelişmelerin izlenmesi amacıyla düzenlenen yaz okulu programlarına katılımını desteklemek, araştırmacıların yurt içi ve yurt dışı bilimsel toplantılara katılımı için destek sağlamak, TÜBİTAK BİDEB'in ana görevleridir.

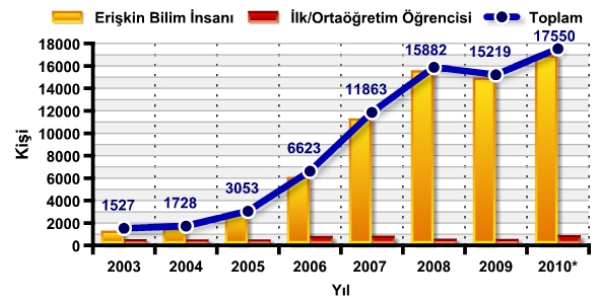
Ülkemizin mevcut ve önümüzdeki yıllarda oluşacak ihtiyaçları göz önüne alınarak bilim insanı sayısının genel nüfusa oranının artmasını sağlamak amacıyla çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmaların neticesinde desteklerin türleri, desteklenen kişi sayısı ve destek miktarları ülkemizin ihtiyaçlarına paralel olarak her yıl sürekli artmaktadır. 2003 yılında 1.527 olan desteklenen toplam bilim insanı sayısı 2008 yılında 15.882'ye yükselmiş ve 2009 yılında ise 15.219 olarak gerçekleşmiştir. BİDEB tarafından yürütülen 27 burs ve destek programı kapsamında 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla toplam 15.540 bilim insanı desteklenmiştir. 2010 sonu itibarıyla yaklaşık 17.550 bilim insanının ve genç araştırmacının desteklenmesi hedeflenmiştir.

Desteklenen bilim insanı sayısı ve verilen destek miktarları Şekil 2-a, 2-b ve 3'te gösterilmiştir.



\*2010 yılı sonu öngörüsü olup, o yıl içinde desteklenmeye/burs almaya başlayan bilim insanı sayısı 20 Ekim 2010 itibarıyla toplam 8.566 kişidir.

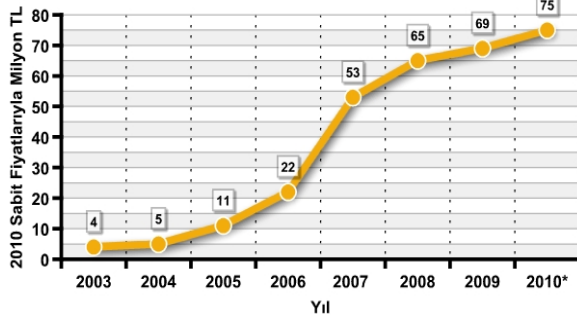
**Şekil 2-a.** O Yıl İçinde Desteklenmeye/Burs Almaya Başlayan Bilim İnsanı Sayısının Yıllara Göre Dağılımı



\*2010 yılı sonu öngörüsü olup, desteklenen toplam bilim insanı sayısı 20 Ekim 2010 itibarıyla toplam 15.540 kişidir.

**Şekil 2-b.** Desteklenen Toplam Bilim İnsanı Sayısının Yıllara Göre Dağılımı

TÜBİTAK, lisans, yüksek lisans ve doktora burslarının sayısını 2005 yılından itibaren önemli ölçüde artırmıştır. Böylelikle hem başarılı gençlerimizin teknoloji ve bilgi üreterek topluma daha faydalı olmaları hem de bilim ve teknoloji alanına yönelmeleri sağlanmaktadır. 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla bursiyerliği devam eden 1.926 Yurt İçi Lisans, 1.730 Yurt İçi Yüksek Lisans ve 2.123 Yurt İçi Doktora bursiyeri olmak üzere toplam 5.779 bursiyer bulunmaktadır. Şekil 4'te BİDEB tarafından verilen toplam lisans, yüksek lisans ve doktora bursiyer sayılarının yıllara göre dağılımı verilmiştir.

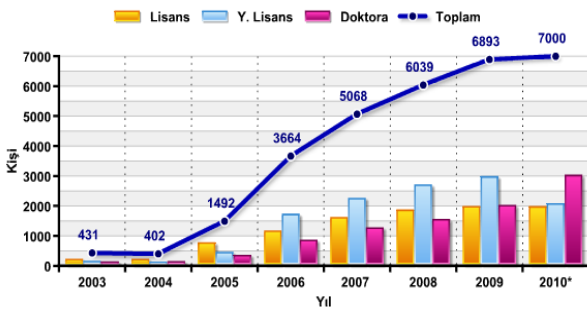


\*2010 sonu öngörüsü, toplam destek miktarı 20 Ekim 2010 itibarıyla 47,3 Milyon TL'dir.

Şekil 3. Toplam Destek/Burs Miktarları

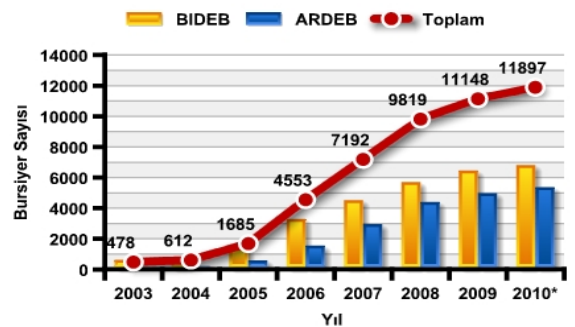
TÜBİTAK bursiyerliğinin devam etmesi ve yaklaşık 12 yıl boyunca desteklenebilmesi sağlanmıştır. Bu çerçevede 2008 ve 2009 yıllarında toplam 20 yüksek lisans öğrencisi ve 381 doktora öğrencisi doğrudan bursiyer olmaya hak kazanmıştır. 2010 yılının ilk döneminde ise 42 doktora öğrencisi doğrudan bursiyerlik hakkını kullanmıştır. Bu sayıların önümüzdeki yıllarda artarak devam edeceği düşünülmektedir.

BİDEB tarafından başarı kriteri esas alınarak verilen bu yüksek lisans ve doktora burslarının yanı sıra, desteklenen akademik projelerde ve TÜBİTAK – 1007 programı çerçevesindeki projelerde, yürütücüleri tarafından seçilen ve projelerde bursiyer olarak çalışan yüksek lisans ve doktora öğrencilerine de proje kapsamında burs verilmektedir. Şekil 5'te TÜBİTAK tarafından BİDEB ve Akademik projeler kapsamında verilen yüksek lisans, doktora ve doktora sonrası burslarının yıllar itibarıyla gelişimi verilmiştir.



\* 2010 sonu öngörüsü, 20 Ekim 2010 itibarıyla desteklenen yurt içi lisans, y. lisans ve doktora bursiyer sayısı 5.779

Şekil 4. Yurt İçi Lisans, Y.Lisans ve Doktora Bursları



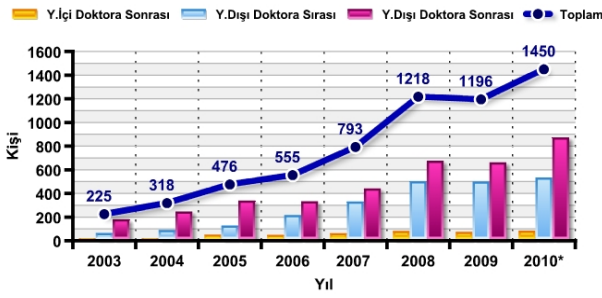
\* 2010 sonu öngörüsü, 20 Ekim 2010 itibarıyla desteklenen bursiyer sayısı 9.890

Şekil 5. TÜBİTAK Tarafından Desteklenen Bursiyerler

Doktorasını tamamlamış, üniversitemizde veya araştırma kuruluşlarımızda doktora sonrası araştırma yapacak olan genç araştırmacılara destek vermek, Türk araştırmacıların yurt içi dolaşımı vasıtasıyla bilimsel bilgi aktarımı ve işbirliğini kolaylaştırmak amaçlarıyla Yurt İçi Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı çerçevesinde burs verilmektedir. 2003-2009 yılları arasında ilgili programa toplam 233 başvuru yapılmış ve bu başvurulardan 171'i desteklenmiştir. 2010 yılının ilk döneminde ise bu programa 21 başvuru yapılmış ve yaklaşık %95'lik bir destekleme oranı ile başvurulardan 20'si

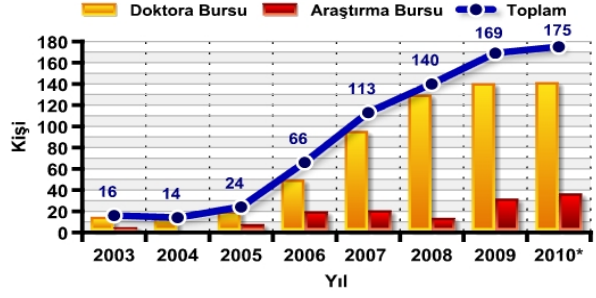
desteklenmiştir. 20 Ekim 2010 itibarıyla bu program kapsamında bursiyerliği devam eden 47 doktora sonrası araştırmacı bulunmaktadır. Öte yandan, Türk araştırmacıların yurt dışı dolaşımı kapsamında uluslararası işbirliği imkanlarının oluşmasını kolaylaştırmak amacıyla Yurt Dışı Araştırma Burs Programı ile doktora sonrası araştırmacılar için Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı çerçevesinde doktora sonrası araştırma faaliyetleri de desteklenmektedir. 20 Ekim 2010 itibarıyla bu programlar kapsamında bursları devam eden 468 doktora öğrencisi ve 701 doktora sonrası araştırmacı bulunmaktadır. Şekil 6'da BİDEB tarafından desteklenen toplam yurt içi ve yurt dışı araştırmacı sayılarının yıllara göre dağılımı verilmiştir.

Türk öğrenci ve araştırmacılara yönelik burs programlarımıza ek olarak bilimsel etkileşimin gelişmesini desteklemek, uluslararası araştırma zincirini geliştirmek ve Türkiye'nin tanıtılmasına katkı sağlamak amaçlarıyla Türkiye'de eğitimlerine ya da araştırmalarına devam eden yabancı ülke vatandaşlarına yönelik burs ve destekler de verilmektedir. Doktorasını Türkiye'de yapacak üstün başarılı yabancı ülke vatandaşı öğrenciler Yabancı Uyruklular İçin Doktora Burs Programı, doktora sonrası araştırmacılar ise Yabancı Uyruklular İçin Araştırma Burs Programı kapsamında desteklenmektedir. Yabancı Uyruklular Doktora Burs Programı kapsamında 2003 yılı içerisinde sadece 3 farklı ülkeden 13 kişi desteklenirken, 2009 yılı içerisinde 10 farklı ülkeden 39 yabancı uyruklu doktora öğrencisi desteklenmiştir. 20 Ekim 2010 itibarıyla bursları devam eden 125 yabancı uyruklu doktora bursiyeri ve 30 yabancı uyruklu araştırmacı bulunmaktadır. Toplam yabancı uyruklu doktora ve doktora sonrası bursiyer sayılarının yıllara göre dağılımı Şekil 7-a'da; 20 Ekim 2010 itibarıyla bursları devam eden yabancı uyruklu doktora bursiyer ve araştırmacı sayılarının ülkelere göre dağılımı ise sırasıyla Şekil 7-b'de ve 7-c'de gösterilmiştir.



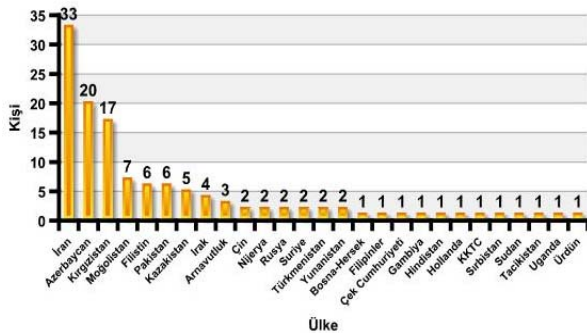
\* 2010 öngörüsü, 20 Ekim 2010 itibarıyla verilen yurt içi ve yurt dışı araştırma bursları 1.216

Şekil 6. Yurt İçi / Dışı Araştırma Bursları

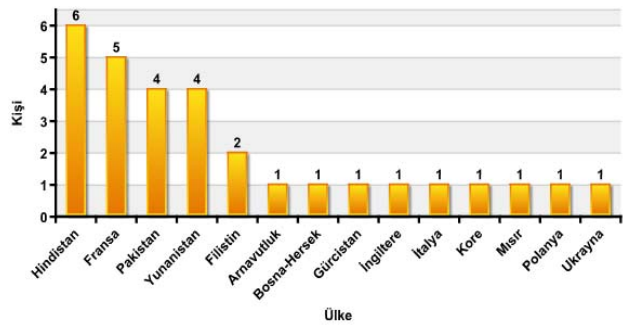


\* 2010 öngörüsü, 20 Ekim 2010 itibarıyla yabancı uyruklu doktora öğrencisi, araştırmacı sayısı 155

Şekil 7-a. Yabancı Uyruklu Doktora ve Sonrası Bursları



Şekil 7-b. Yabancı Uyruklu Doktora Bursiyerleri, 20 Ekim 2010



Şekil 7-c. 20 Ekim 2010 itibarıyla Devam Eden Yabancı Uyruklu Araştırmacılar

TÜBİTAK BİDEB burs ve destek programlarından 2003 - 2010 yılları arasında en fazla destek alan ilk 10 üniversite ve bursiyer sayıları Tablo 9'da gösterilmiştir.

**Tablo 9.** 2003-2010 Yıllarında O Yıl Verilmeye Başlayan Burslardan En Fazla Yararlanan İlk 10 Üniversite

Üniversiteler	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010*	2003-2010 Toplamı
ODTÜ	76	129	329	874	764	552	355	163	3.242
Boğaziçi Ü.	24	29	256	512	425	342	274	47	1.909
Bilkent Ü.	21	21	151	306	306	200	163	96	1.264
İTÜ	38	41	106	341	305	199	169	61	1.260
Hacettepe Ü.	67	77	79	225	200	145	124	54	971
Ankara Ü.	35	41	59	237	206	149	99	65	891
Ege Ü.	34	43	45	175	143	117	110	102	769
İstanbul Ü.	12	28	35	176	160	109	89	51	660
S. Demirel Ü.	10	13	15	50	47	97	131	246	609
Gazi Ü.	17	16	24	124	157	115	84	43	580
<b>Toplam</b>	<b>614</b>	<b>844</b>	<b>1.769</b>	<b>4.737</b>	<b>7.718</b>	<b>10.072</b>	<b>8.209</b>	<b>8.153</b>	<b>42.116</b>

\*20 Ekim 2010 itibarıyla

### **Ulusal ve Uluslararası Bilim Olimpiyatları**

Amacı geleceğin bilim insanlarını yetiştirmek ve genç yeteneklerimizi teşvik etmek olan Olimpiyat etkinlikleri de, TÜBİTAK-BİDEB tarafından yürütülmektedir. Bu çalışmalar hem ulusal hem de uluslararası düzeyde yapılmaktadır. Ortaöğretim kurumlarına devam etmekte olan öğrencileri fen bilimlerinde çalışmalar yapmak üzere teşvik etmek, çalışmalarını yönlendirmek ve bu alanlarda özel eğitim olanakları sağlamak yolu ile gelişmelerine katkıda bulunmak amacıyla, her yıl matematik, fizik, kimya, biyoloji ve bilgisayar dallarında Ulusal Bilim Olimpiyatları ve buradan seçilen öğrencilerden oluşturulan ekiplerle de Uluslararası Bilim Olimpiyatları gerçekleştirilmektedir. Ülkemiz, TÜBİTAK'ın organizasyonu ile Uluslararası Bilgisayar (IOI), Matematik (IMO), Fizik (IPhO), Kimya (IChO), Biyoloji (IBO) Olimpiyatları ile Genç Balkan Matematik Olimpiyatı, Balkan Matematik Olimpiyatı ve Balkan Bilgisayar Olimpiyatı'na katılmaktadır. 1985 yılında ilk olarak Uluslararası Matematik Olimpiyatı'na katılımımızla birlikte program uygulamaya konulmuştur. Uluslararası Matematik Olimpiyatı'nı takiben aynı yıl Uluslararası Fizik Olimpiyatı'na, 1993 yılında Uluslararası Biyoloji Olimpiyatı'na ve 1994 yılında Uluslararası Bilgisayar ve Kimya Olimpiyatları'na katılım sağlanmıştır. Şu ana kadar katıldığımız Uluslararası Bilim Olimpiyatlarında Ülkemizi temsil eden öğrencilerimiz toplam 33 altın, 117 gümüş, 190 bronz madalya ve 42 mansiyon ödülü kazanarak başarılarını kanıtlamışlar ve gurur kaynağımız olmuşlardır. 2010 yılında ise Türkiye'yi temsilen uluslararası olimpiyatlar ile Balkan olimpiyatlarına gönderilen 35 öğrenciden 35'i de madalya almaya hak kazanarak büyük bir başarıya imza atmışlardır.

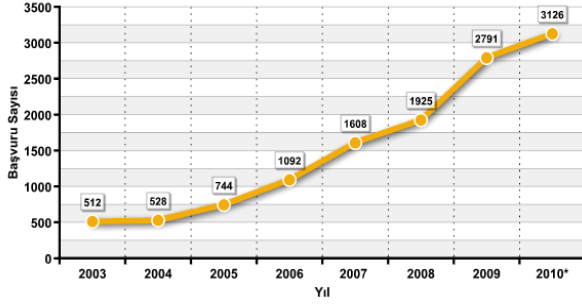
Bu çerçevede, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 'Kimya Yılı' olarak ilan edilen 2011 yılında Ülkemiz, Uluslararası Kimya Olimpiyatı'nın 43'üncüsüne ev sahipliği yapacaktır. 2011 yılı, aynı zamanda Marie Curie'nin radyum ve polonyum elementlerini keşfinin 100. yıldönümüne denk gelmektedir.

### **Orta Öğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması**

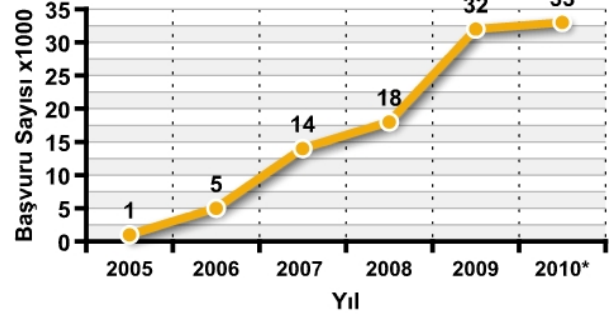
Olimpiyatların yanısıra, gençleri temel ve uygulamalı bilimlerde araştırmaya teşvik ederek proje kültürünü yaygınlaştırmak amacıyla TÜBİTAK tarafından 1969 yılından beri düzenlenmekte olan "Orta Öğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması", ülke geneline yaymak gayesiyle 2005 yılından itibaren tek merkez yerine Türkiye'nin değişik bölgelerinde üniversiteleri-miz ile işbirliği içinde yapılmaya başlanmıştır. 2003 yılında 512 proje başvurusu yapılmış ve bu rakam 2010 yılında 2003 yılına oranla 6 kat artışla 3.126 olarak gerçekleşmiştir (Şekil 8). Bölgelere başvuruda bulunan söz konusu 3.126 projeden 885 proje ilk aşamada değerlendirilerek sergilenmeye uygun bulunmuştur.

Bölge sergilemelerinde birincilik ödülüne layık görülen 150 proje 30 Nisan - 2 Mayıs 2010 tarihinde Ankara'da düzenlenen Final Yarışması'na katılmıştır.

Ayrıca sosyal bilimler alanında da öğrencileri araştırmaya teşvik etmek amacıyla 2008 yılında ilk defa Proje Yarışması alanlarına Sosyoloji alanı ve 2009 yılında Tarih alanı ilave edilmiştir. 2010 yılından itibaren de Yer Bilimi alanı Coğrafya olarak değiştirilmiştir. 2010 yılında Sosyoloji alanında 607 ve Tarih alanında 344 ve Coğrafya alanında 207 proje başvurusu yapılmıştır.



Şekil 8. TÜBİTAK Ortaöğretim Araştırma Proje Yarışması Başvurusu



Şekil 9. MEB İlköğretim Matematik ve Fen Bilimleri Proje Yarışması Başvurusu

MEB tarafından gerçekleştirilen, 2005 yılında sadece İstanbul'da yapılan İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Matematik ve Fen Bilimleri Proje Yarışması, 2006 yılından itibaren MEB - TÜBİTAK işbirliği protokolünün imzalanmasıyla tüm ülke genelinde yapılmaya başlamıştır. 2005 yılında toplam 922 proje başvurusu olmuştur. Proje başvuru sayısı 2006 yılında 5.116'ya yükselmiştir. 2007'de 81 ilden toplam 13.922, 2008'de 18.314, 2009'da 31.866 ve 2010 yılında bir önceki yıla oranla %4'lük artışla toplam 31.866 proje başvurusu olmuştur (Şekil 9). TÜBİTAK tarafından düzenlenen "Ortaöğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması" Bölge Koordinatörleri aynı zamanda "İlköğretim Matematik ve Fen Bilimleri Proje Çalışması"nın Bölge Koordinatörlüğü görevini de yürütmektedirler. TÜBİTAK, bu yarışmanın etkin olarak yapılmasında, jüri değerlendirme sürecinin bilimsel içeriğinin oluşturulması ve proje değerlendirme sisteminin geliştirilmesi çalışmalarında aktif görev yapmaktadır.

Ayrıca, 2010 yılının ilk on ayında, ilk ve ortaöğretim öğrencilerinden üstün başarı gösterenlerin bilimsel ve akademik performanslarının artırılması ve geleceğin bilim insanı ve araştırmacılarının yetişmesine katkı sağlamak amaçlarıyla toplam 251 öğrencinin katıldığı 4 etkinlik için 280 bin TL destek verilmiştir.

#### *TÜBİTAK-BİDEB Tarafından Uygulamaya Konulan Yeni Programlar*

2010 yılında yurt dışında çalışmalarına devam etmekte olan Türk araştırmacıların Türkiye'ye dönmelerini teşvik etmek amacıyla "Doktora Sonrası Geri Dönüş Burs Programı" uygulamaya konulmuştur. Bu program ile beyin göçünün tersine çevrilmesine yönelik çalışmalara katkı sağlanması planlanmakta ve böylelikle Türkiye'deki bilim üretimine destek verilmesi amaçlanmaktadır.

"Doktora Sonrası Geri Dönüş Burs Programı" ile Doğa Bilimleri, Mühendislik ve Teknoloji, Tarımsal Bilimler, Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimler alanlarında doktora, Tıbbi bilimlerde doktora veya uzmanlığını tamamlamış olan ve halen yurt dışında ikamet ederek alanıyla ilgili bir işte en az 2 yıl çalışan TC vatandaşları Türkiye'de araştırma yapmaları halinde TÜBİTAK'tan aylık 2 bin 750 TL burs alabilecektir.

Ayrıca, doktora eğitimlerine devam eden öğrencilerin yurt içi dolaşımını desteklemek ve yeni işbirliği imkanlarının oluşmasına destek olmak için 2233 koduyla Doktora Öğrencileri için Yurt İçi Araştırma Burs Programı uygulamaya konulmuştur. İlk başvuruları Eylül ayında alınan programın değerlendirme süreci devam etmektedir.



### *TÜBİTAK-BİDEB'in Uluslararası İşbirliği Kapsamındaki Faaliyetleri*

2009 yılında TÜBİTAK ile Lindau Konseyi ve Vakfı arasında imzalanan 'Mutabakat Zaptı' çerçevesinde TÜBİTAK Lindau Bilimsel Etkinliklere Katılma Desteği Programı uygulamaya konulmuştur. 1951'de Prof. Hein ve Dr. Parade tarafından başlatılan Lindau Nobel Ödüllü Bilim İnsanları Toplantıları, güncel bilimsel konuları ve geleceğe yönelik araştırma alanlarını konu alarak Nobel ödüllü bilim insanları ile genç araştırmacıları ders, panel ve seminerler gibi çeşitli platformlarda buluşturmaktadır.

2011 yılında 61'incisi düzenlenecek olan toplantılara ikinci defa Türkiye'nin de katılacak olması, söz konusu uluslararası bilimsel platformlarda ülkemizin Türk araştırmacılarımız vasıtasıyla temsil edilmesi, hem dünya gündeminin takip edilerek geleceğe yönelik bilim ve teknoloji stratejilerinin belirlenmesi hem de uluslararası alanda prestijimizin artması açısından büyük önem taşımaktadır.

2005 - 2010 yılları arasında TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı bünyesinde yürütülen destek programları hakkında ayrıntılı bilgi Tablo 10'da verilmiştir. Tablo 10'da ilk ve ortaöğretim öğrencilerine yönelik destekler dâhil edilmemiş olup onlarla ilgili veriler ayrı olarak Tablo 11'de gösterilmiştir.



**Tablo 10. 2005 - 2010 Yılları Arasında Lisans, Lisansüstü Öğrencileri ve Doktora Sonrası Araştırmacılara Yönelik TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleri**

	2005				2006				2007				2008				2009				20/10/2010			
	B*	D*	T*	DM*	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM
Lisans Bursu	474	474	742	0,80	657	657	1139	1,90	534	534	1592	6,36	389	389	1836	9,49	279	279	1.952	12,08	-	-	1.926	6,78
Üniversite Öğr. Yurtiçi-Yurtdışı Araş. Projeleri Destekleme Prog	20	17	17	0,04	54	47	47	0,10	110	86	86	0,14	176	170	170	0,20	349	297	297	0,41	811	559	559	0,43
Yurt İçi Yüksek Lisans Bursu	477	238	423	1,80	2725	1420	1696	5,95	2451	1080	2230	20,37	2876	493	2680	22,95	3749	424	2.953	16,09	-	-	1.730	8,19
Yurt İçi Doktora Bursu	358	178	327	2,03	857	754	829	3,52	753	530	1246	10,17	772	364	1523	13,99	780	547	1.988	17,24	47	42	2.123	14,54
Yurt İçi Yurt Dışı Bütünleştirilmiş Doktora Burs Programı	22	19	54	0,82	14	14	52	0,94	3	3	45	0,77	-	-	45	0,46	-	-	25	0,25	-	-	2	0,02
Yurt Dışı Doktora Bursu	26	12	78	0,19	72	42	93	1,08	55	21	83	1,07	66	21	104	0,90	87	9	110	0,60	64	5	100	0,32
Yurt Dışı Araştırma Bursu	110	60	114	0,50	154	108	202	1,16	222	171	317	1,86	272	172	489	2,45	235	142	487	2,93	99	59	468	1,80
Yabancı Uruklular İçin Doktora Bursu	25	18	18	0,17	65	40	48	0,32	136	45	94	1,33	73	34	128	1,62	95	39	139	2,03	53	9	125	1,81
Yabancı Uruklular İçin Araştırma Bursu	5	4	6	0,00	11	10	18	0,06	16	9	19	0,09	22	11	13	0,08	35	22	30	0,27	23	16	30	0,25
Lisansüstü Yaz Okulu Destekleme Programı **	4	3	3	0,01	7	7	7	0,03	521	521	521	0,20	3407	2626	2626	0,45	3.150	2.680	2.680	0,46	2.089	1.761	1.761	0,61
Yurt İçi Doktora Sonrası Bursu	42	35	37	0,17	32	29	35	0,16	59	44	48	0,55	34	20	68	0,39	53	36	60	0,30	21	20	47	0,39
Yurt Dışı Doktora Sonrası Bursu	251	157	325	1,58	256	158	318	1,89	357	226	428	2,92	394	233	661	4,19	466	191	649	5,78	284	148	701	3,77
Konuk Bilim İnsanı Destek Bursu	182	130	130	0,34	154	109	109	0,41	244	174	174	0,68	564	228	228	0,91	391	184	184	0,57	344	194	194	0,47
Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılma Desteği Programı **	27	12	12	0,05	32	30	30	0,14	1733	1517	1517	0,30	3334	2541	2541	0,57	2.801	1.831	1.831	1,64	7.295	3.323	3.323	0,95
Yurt Dışı Bilimsel Etkinliklere Katılma Desteği Programı	951	385	385	0,31	983	640	640	0,75	1178	850	850	1,00	1442	884	884	1,03	1.046	497	497	0,81	967	502	502	0,64
TÜBİTAK Almanya (DFG) Burs Programı	22	17	17	0,01	21	18	18	0,01	21	17	17	0,02	20	18	18	0,01	16	16	16	0,01	43	43	43	0,03
TÜBİTAK İngiltere (Royal Society) Burs Programı	16	8	8	0,01	12	9	9	0,00	13	13	13	0,01	9	8	8	0,00	-	-	-	-	0	0	0	0,00
TÜBİTAK Macaristan (HAS) Burs Programı	2	2	2	0,00	4	3	3	0,01	4	2	2	0,00	4	3	3	0,00	7	7	9	0,01	4	4	4	0,003
Son Sınıf Lisans Öğr. için Lisansüstü Burs Programı	-	-	-	-	739	642	642	-	1272	661	661	-	792	433	-	-	1.133	121	-	-	430	323	323	0,00
Lisans ve Lisans Öncesi, Öğretmen ve Öğrencilere Yönelik Bilimsel Et. Dest. P.***	-	-	-	-	-	-	-	-	3301	1214	1214	0,85	3222	1398	1398	0,58	2.250	881	881	1,38	2.516	887	887	0,7
Yurt Dışı Yüksek Lisans Burs Programı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	294	12	12	0,30	152	6	18	0,61	24	3	19	0,30
Doktora Sonrası Geri Dönüş Burs Programı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	4	4	0,01
SSA-2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	14	14	0,12	-	-	2	0,01	-	-	-	0
<b>TOPLAM (İlk ve Ortaöğretime Yönelik Prog. Hariç)</b>	<b>2540</b>	<b>1769</b>	<b>2698</b>	<b>8,83</b>	<b>6859</b>	<b>4737</b>	<b>5935</b>	<b>18,42</b>	<b>12983</b>	<b>7718</b>	<b>11157</b>	<b>48,69</b>	<b>18176</b>	<b>10072</b>	<b>15449</b>	<b>60,69</b>	<b>17074</b>	<b>8209</b>	<b>14808</b>	<b>63,46</b>	<b>14869</b>	<b>7902</b>	<b>14876</b>	<b>42,03</b>

\* "B" başvuran sayısını, "D" desteklenen sayısını, "T" toplam bursiyer sayısını, "DM" ise destek miktarını (2010 sabit fiyatıyla milyon TL) ifade etmektedir.

\*\* 2007 yılında, bilimsel etkinlikleri destekleme programları kapsamında desteklenen etkinliklere katılan öğretim üyesi, araştırmacı, öğretmen ve öğrencilerin sayısı tabloya yansıtılmıştır.

\*\*\* İlgili program kapsamında lisans öğrencileri ile ilk ve ortaöğretim öğretmenlerine yönelik düzenlenen etkinliklerin katılımcı sayıları Tablo 10'da, ilk ve ortaöğretim öğrencilere yönelik olanların katılımcı sayıları Tablo 11'de yansıtılmıştır.

**Tablo 11. 2005 - 2010 Yılları Arasında İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerine Yönelik TÜBİTAK Bilim İnsanı Destekleri\***

	2005				2006				2007				2008				2009				20/10/2010			
	B*	D*	T*	DM*	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM
2201-2202 Ulusal İlköğretim Matematik Olimpiyatı- Ulusal Bilim Olimpiyatları	12356	286	286	0,35	11265	321	321	0,58	11214	353	353	0,73	13694	361	361	0,85	12433	342	342	0,91	12.842	310	310	0,74
2203 Uluslararası Bilim Olimpiyatları	219	35	35	0,77	202	29	29	0,78	144	35	35	0,89	277	32	32	0,86	260	34	34	0,96	280	35	35	0,78
2204 Ortaöğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması	744	34	34	0,40	1092	32	32	0,94	1608	40	40	0,98	1925	40	40	1,21	2791	35	35	1,84	3.126	68	68	2,09
Eğitim Danışmanlığı Desteği**	-	-	-	-	-	306	306	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lisans ve Lisans Öncesi, Öğretmen ve Öğrencilere Yönelik Bilimsel Et. Dest. P.***	-	-	-	-	-	-	-	-	1247	278	278	0,10	-	-	-	-	-	-	-	-	251	251	251	0,27
<b>TOPLAM</b>	<b>13319</b>	<b>355</b>	<b>355</b>	<b>1,53</b>	<b>12559</b>	<b>688</b>	<b>688</b>	<b>2,29</b>	<b>14213</b>	<b>706</b>	<b>706</b>	<b>2,72</b>	<b>15896</b>	<b>433</b>	<b>433</b>	<b>2,93</b>	<b>15484</b>	<b>411</b>	<b>411</b>	<b>3,72</b>	<b>16499</b>	<b>664</b>	<b>664</b>	<b>3,88</b>

"B" başvuran sayısını, "D" desteklenen sayısını, "T" toplam bursiyer sayısını, "DM" ise destek miktarını (2010 sabit fiyatıyla milyon TL) ifade etmektedir. 2007 yılında, bilimsel etkinlikleri destekleme programları kapsamında desteklenen etkinliklere katılan öğretim üyesi, araştırmacı, öğretmen ve öğrencilerin sayısı tabloya yansıtılmıştır.

\*\* İlgili program kapsamında lisans öğrencileri ile ilk ve ortaöğretim öğretmenlerine yönelik düzenlenen etkinliklerin katılımcı sayıları Tablo 10'da, ilk ve ortaöğretim öğrencilere yönelik olanların katılımcı sayıları Tablo 11'de yansıtılmıştır.

\*\*\* 2005 ve 2006 yıllarında TÜBİTAK tarafından düzenlenen 'Eğitimde Bilim Danışmanlığı Seminerleri'nin ülke geneline yaygınlaştırılması amacıyla 2229 kodlu Lisans ve Lisans Öncesi, Öğretmen ve Öğrencilere Yönelik Bilimsel Etkinlik Destek programı uygulamaya konulmuştur. 2007 ve daha sonraki yıllar için Eğitimde Bilim Danışmanlığı desteği 2229 kodlu program kapsamında verilecektir.

	2005				2006				2007				2008				2009				20/10/2010			
	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM	B	D	T	DM
<b>GENEL TOPLAM ****</b>	<b>15859</b>	<b>2124</b>	<b>3053</b>	<b>10,36</b>	<b>19418</b>	<b>5425</b>	<b>6623</b>	<b>20,72</b>	<b>27196</b>	<b>8424</b>	<b>11863</b>	<b>51,45</b>	<b>34072</b>	<b>10505</b>	<b>15882</b>	<b>63,63</b>	<b>32558</b>	<b>8620</b>	<b>15219</b>	<b>67,18</b>	<b>31368</b>	<b>8566</b>	<b>15540</b>	<b>45,91</b>

\*\*\*\* Bu rakamlara burs ve destek programları dışında BİDEB bütçesinden yapılan diğer harcamalar dahil değildir.

### 3.1.3. Sonuç Odaklı ve Kaliteli Araştırmaların Desteklenmesi

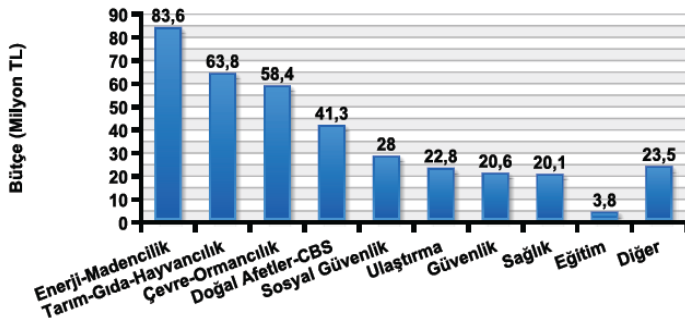
#### TÜBİTAK Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı (TÜBİTAK - 1007- KAMAG)

Programın amacı, kamu kurumlarımızın Ar-Ge ile giderilebilecek ihtiyaçlarının özgün kaynaklardan karşılanmasına veya sorunlarının çözümüne yönelik projelerin desteklenmesidir. Program, ülke genelinde önemli bir tedarikçi konumunda olan kamu kurumlarımızın Ar-Ge'ye dayalı tedarik yerine satın almaya dayalı tedarik yöntemini kullanmaları nedeniyle yerli Ar-Ge çalışmalarının yeterince gelişmemesi felsefesinden hareketle 2005 yılında başlatılmıştır.

Programın başlangıcından 20 Ekim 2010 tarihine kadar toplam 830 adet proje önerisi sunulmuştur. Bu projelerden 135 adedinin desteklenmesine karar verilmiş olup, 2 proje ise revizyon aşamasındadır. Biçim ve içerik olarak yeterli olmayan 661 adet proje ise reddedilmiş, geri çekilmiş ya da iade edilmiştir. Tablo 12'de KAMAG'a sunulan projelerin sayıları ve bütçeleri, kategoriler bazında, sunulmaktadır.

Tablo 12. TÜBİTAK-1007-KAMAG Programı

Projeler	20/05/2010 İtibarıyla		20/10/2010 itibarıyla		31/12/2010 (Tahmin)	
	Sayı	Bütçe (milyon TL)	Sayı	Bütçe (milyon TL)	Sayı	Bütçe (milyon TL)
Önerilen	775	2.577	830	2.770	830	2.674
Değerlendirilen	775	2.577	801	2.648	830	2.674
Yürürlükte	81	292	86	286	90	300
Sözleşme Aşamasında	12	38	10	11.2	2	12
Revizyonda	15	112	2	57	12	42
Reddedilen/Geri Çekilen	634	2.090	661	2.208	678	2.222
Durdurulan	1	1,4	2	4	2	4
İptal Edilen	1	0,5	1	0,5	1	0.5
Sonuçlanan	31	42	39	81	45	94
Değerlendirme Aşamasında	0	0	29	123	0	0

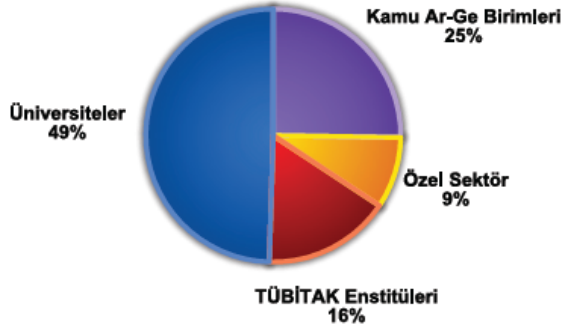


Şekil 10. Desteklenen Projelerin Müşterilerinin Sektörlerine Göre Dağılımı

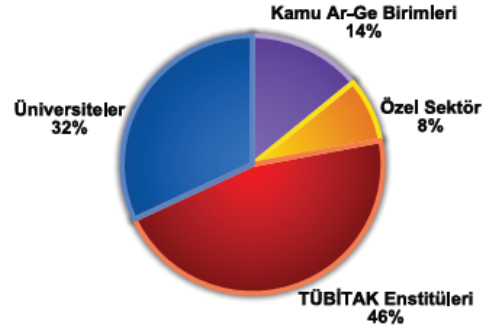
Program başlangıcından 20 Ekim 2010 tarihine kadar desteklenen projelerin sektörlerine, müşteri kurumlara ve yürütücü kurumlara göre proje sayısı ve bütçe dağılımı aşağıdaki tablo ve şekillerde verilmiştir.

KAMAG tarafından desteklenen projelerin sektörel dağılımı Şekil 10'da yer almaktadır. Sektörler, müşteri kamu kurumlarının faaliyet alanları doğrultusunda belirlenmiştir.

Şekil 11 ve Şekil 12'de sırasıyla yürütücü kurum türüne göre projelerin sayısı ve bütçelerinin dağılımı verilmektedir. Proje sayıları dikkate alındığında, %49'luk oranla en fazla proje üniversiteler tarafından yürütülmektedir. En düşük pay, %9 ile özel sektöre aittir. Desteklenen projelerin bütçelerinde en büyük pay %46'lık oranla TÜBİTAK Enstitülerine ait olup, bütçede en az payı %8 ile özel sektör almaktadır.

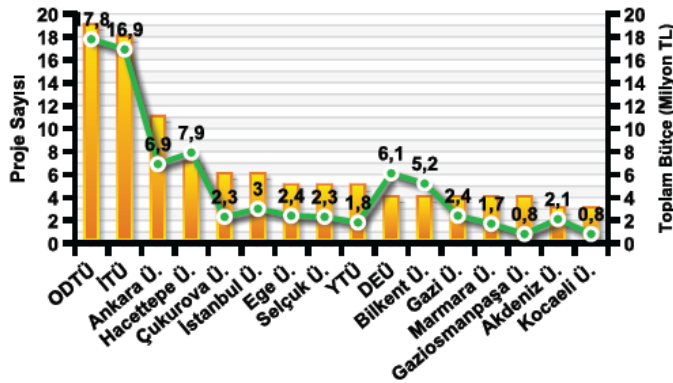


Şekil 11. Proje Yürütücülere Göre Dağılımı (sayıya göre)



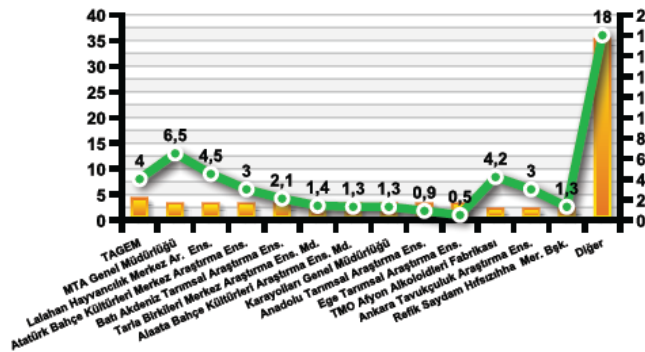
Şekil 12. Proje Yürütücülere Göre Dağılımı (bütçeye göre)

Yürütücü kuruluşlar dikkate alındığında, en çok proje yürüten üniversite, Kamu Ar-Ge birimleri ve TÜBİTAK Enstitülerinin proje sayısı ve bütçelerinin dağılımı sırasıyla Şekil 13, Şekil 14 ve Şekil 15'te gösterilmiştir. Buna göre, program kapsamında destek verilen 43 üniversiteden en çok proje yürüten ilk 15 üniversite arasında ODTÜ 17,8 Milyon TL bütçeli 19 proje ile birinci sırada yer alırken, bu üniversiteyi İstanbul Teknik Üniversitesi 16,9 Milyon TL bütçeli 18 projeye, Ankara Üniversitesi 6,9 Milyon TL bütçeli 11 projeye takip etmektedir. Benzer şekilde Kamu Ar-Ge birimlerinde ilk üç sırayı; Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) (3,9 Milyon TL), Maden Tetkik Arama (MTA) Genel Müdürlüğü (6,5 Milyon TL), Lalahan Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsü (4,5 Milyon TL), TÜBİTAK Enstitülerinde ise ilk üç sırayı; Kimya ve Çevre Enstitüsü (18 Milyon TL), Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Enstitüsü (12,3 Milyon TL), Ulusal Elektronik Ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü (44,3 Milyon TL) paylaşmaktadır. Ayrıca, 25 farklı özel kuruluşun toplam 29,7 Milyon TL bütçeli 26 adet projesi desteklenmektedir.

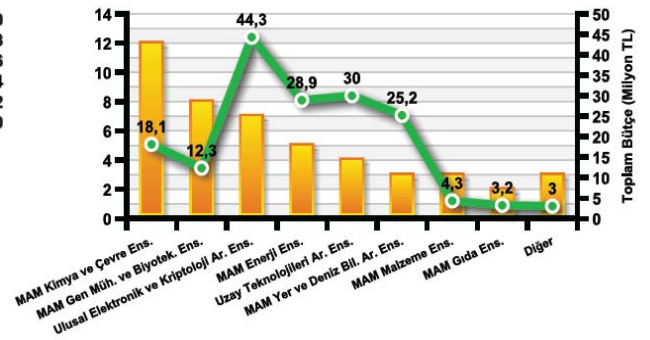


Şekil 13. Yürütücülere Göre Proje Dağılımı  
En çok proje yürüten on beş üniversite

Tablo 13'te ise 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla müşteri kurumların proje bilgilerine yer verilmektedir. Projeler, Bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşları bazında sınıflandırılmıştır. Program kapsamında kamu kurumlarının ortak müşteri kurum olarak yer aldığı projeler tabloya sadece bir müşteri kurum ile yansıtılmıştır. Bu projeler ile tabloda yansıtılmayan diğer müşteri kurumlar aşağıda belirtilmiştir:



Şekil 14. Yürütücü Kuruluş Kamu Ar-Ge Birimlerine Göre KAMAG Projeleri Dağılımı



Şekil 15. Yürütücü Kuruluş TÜBİTAK Enstitülerine Göre KAMAG Projeleri Dağılımı

1. Meteoroloji/Oşinografi Mükemmeliyet Ağı (MOMA): Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü ve Denizcilik Müsteşarlığı'nın ortak müşteri olduğu proje Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü projelerine yansıtılmıştır.
2. Ulusal CORS (Sürekli Gözlem Yapan GPS İstasyonu) Sisteminin Kurulması: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ve Harita Genel Komutanlığı'nın ortak müşteri olduğu proje Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü projelerine yansıtılmıştır.
3. Akıllı Kart Tabanlı Güvenli Elektronik Kimlik Doğrulama Sistemi ve Kimlik Kartı Geliştirimi: Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı ile Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün ortak müşteri olduğu proje Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı projelerine yansıtılmıştır.
4. İl Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Turizm/Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi (PEYZAJ-44): Çevre ve Orman Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı'nın ortak müşteri olduğu proje Çevre ve Orman Bakanlığı projelerine yansıtılmıştır.
5. Atık Pillerin Bertaraf ve Geri Kazanım Teknolojilerinin Geliştirilmesi: Çevre ve Orman Bakanlığı ile İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın ortak müşteri olduğu proje Çevre ve Orman Bakanlığı projelerine yansıtılmıştır.
6. Sapanca Gölünün Öncelikli Kirlilik Kaynaklarına Özgü Kontrol Teknolojilerinin Araştırılıp Geliştirilerek Göl Havzası İçin Uyarlanması: Çevre ve Orman Bakanlığı, Adapazarı Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın ortak müşteri olduğu proje Çevre ve Orman Bakanlığı projelerine yansıtılmıştır.
7. Biyokütle ve Kömür Karışımlarından Sıvı Yakıt Üretimi: Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü ve Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün ortak müşteri olduğu proje Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü'nün projelerine yansıtılmıştır.
8. Kamu Kurumlarında Etkin Elektronik Belge Yönetimi ve Paylaşımı için Ulusal Teknolojilerin Geliştirilmesi Projesi: T.C. Cumhurbaşkanlığı ile Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün ortak müşteri olduğu proje T.C. Cumhurbaşkanlığı'nın projelerine yansıtılmıştır.

Ayrıca, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün müşteri kurum olarak yer aldığı projeler kamu kurumunun yeniden yapılandırılması sonrasında kurulan Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na yansıtılmıştır.

Desteklenen 39 adet projenin öngörülen çalışmaları tamamlanmış olup proje sonuç raporları teknik olarak kabul edilmiştir. Bu projelerden 20 Mayıs 2010 ile 20 Ekim 2010 tarihleri arasında tamamlanan 8 projeye ilişkin bilgiler Tablo 14'te sunulmuştur. Sonuçlanan bu projelerin çıktıları doğrultusunda, Proje Sonuçları Uygulama Planı (PSUP) müşteri kamu kurumlarıyla yapılan ortak çalışmalarla yeniden düzenlenmektedir. Yenilenen PSUP'lar projenin müşterisi kamu kurumlarınca uygulamaya aktarılmaktadır. Proje sonuçlarının uygulamaya aktarımı TÜBİTAK tarafından belirlenen izleyiciler ve TÜBİTAK uzmanları tarafından izlenmektedir. PSUP'ta belirtilen süreler sonunda uygulamaya aktarımı tamamlanan projeler, kesin olarak sonuçlanmış olacaktır.

**Tablo 13.** 20.10.2010 İtibariyle TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Müşteri Kurumlara Göre Dağılımı

Müşteri Kurum	Toplam	Yürürlükte		Sözleşmesi Hazırlanan	Revizyon	Değerlendirme de	Sonuçlanan	Reddedilen/ İade edilen	Durdurulan
	Proje Sayısı	Proje Sayısı	Bütçe (Milyon TL)	Proje Sayısı	Proje Sayısı	Proje sayısı	Proje Sayısı	Proje Sayısı	Proje Sayısı
<b>Tarım ve Köyişleri Bakanlığı</b>	<b>157</b>	<b>20</b>	<b>49.5</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>7</b>	<b>11</b>	<b>118</b>	<b>0</b>
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı		17	43.5	-	-	6	10	110	-
ÇAYKUR		1	1.6	1	-	-	-	-	-
Toprak Mahsulleri Ofisi		1	3.8	-	-	1	1	5	-
Tarım İşletmeleri G. M.		1	0.6	-	-	-	-	3	-
<b>Çevre ve Orman Bakanlığı</b>	<b>108</b>	<b>11</b>	<b>32.5</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>4</b>	<b>11</b>	<b>81</b>	<b>1</b>
Çevre ve Orman Bakanlığı		11	32.5	-	-	3	6	59	1
Devlet Su İşleri G. M.		-	0.0	-	-	-	2	5	-
Devlet Meteoroloji İşleri G. M.		-	0.0	-	-	1	2	12	-
Orman Genel Müdürlüğü		-	0.0	-	-	-	1	5	-
<b>Enerji ve Tabii Kaynaklar B.</b>	<b>71</b>	<b>11</b>	<b>51.5</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>54</b>	<b>0</b>
Enerji ve Tabii Kaynaklar B.		1	5.7	-	1	1	1	10	-
TEİAŞ		-	0.0	-	-	-	1	1	-
EİEİ/EÜAŞ		3	23.4	-	-	-	-	20	-
Eti Maden İşletmeleri G. M.		-	0.0	-	-	-	-	8	-
Maden Tetkik ve Arama G. M.		3	12.2	-	-	-	-	3	-
Türkiye Kömür İşletmeleri G. M.		3	8.9	-	-	-	-	4	-
Türkiye Taşkömürü Kurumu		-	0.0	1	-	-	-	-	-
TEMSAN A.Ş.		-	0.0	-	-	-	1	4	-
TEDAŞ		-	0.0	-	-	-	-	2	-
TPAO	1	1.3	-	-	-	-	2	-	
<b>İçişleri Bakanlığı</b>	<b>62</b>	<b>7</b>	<b>19.8</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>4</b>	<b>2</b>	<b>47</b>	<b>0</b>
İçişleri Bakanlığı		-	0.0	-	-	-	-	6	-
Emniyet G. M.		7	19.8	2	-	4	2	41	-
Nüfus ve Vatandaşlık İşl. G. M.		-	0.0	0	-	-	-	-	-
<b>Sağlık Bakanlığı</b>	<b>80</b>	<b>7</b>	<b>17.9</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>70</b>	<b>0</b>
<b>Ulaştırma Bakanlığı</b>	<b>39</b>	<b>7</b>	<b>21.9</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>4</b>	<b>3</b>	<b>23</b>	<b>0</b>
Ulaştırma Bakanlığı		1	3.2	-	-	-	-	1	-
Karayolları G. M.		2	2.8	-	-	3	2	15	-
TCDD		4	15.9	2	-	1	1	6	-
Devlet Hava Mey. İşl. G. M.		-	0.0	-	-	-	-	1	-
<b>Bayındırlık ve İskân Bakanlığı</b>	<b>22</b>	<b>5</b>	<b>29.2</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>11</b>	<b>0</b>
Bayındırlık ve İskân Bakanlığı		4	25.5	1	-	1	-	8	-
Tapu ve Kadastro G. M.		-	0.0	1	-	2	1	-	-
İller Bankası G. M.		1	3.7	-	-	-	-	3	-

**Tablo 13.** 20.10.2010 İtibariyle TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Müşteri Kurumlara Göre Dağılımı (Devam)

Müşteri Kurum	Toplam	Yürürlükte		Sözleşmesi Hazırlanan	Revizyon	Değerlendirme de	Sonuçlanan	Reddedilen/ İade edilen	Durdurulan
	Proje Sayısı	Proje Sayısı	Bütçe (Milyon TL)	Proje Sayısı	Proje Sayısı	Proje sayısı	Proje Sayısı	Proje Sayısı	Proje Sayısı
<b>Başbakanlık</b>		4	12.0	0	1	2	0	14	0
Başbakanlık		-	0.0	-	-	2	-	2	-
Devlet Planlama Teşkilatı		2	6.5	-	-	-	-	-	-
Denizcilik Müsteşarlığı		-	0.0	-	-	-	-	9	-
Radyo ve Televizyon Ü. K.		1	2.4	-	-	-	-	-	-
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Y. K.		-	0.0	-	1	-	-	1	-
Dış Ticaret Müsteşarlığı		-	0.0	-	-	-	-	1	-
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başk.		1	3.1	-	-	-	-	1	-
<b>Çalışma ve Sosyal Güven. B.</b>		3	29.3	0	0	0	0	12	0
Çalışma ve Sosyal Güv. B.	15	1	0.4	-	-	-	-	10	-
Türkiye İş Kurumu G. M.		1	1.0	-	-	-	-	1	-
Sosyal Güvenlik Kurumu Başk.		1	27.6	-	-	-	-	1	-
<b>Sanayi ve Ticaret Bakanlığı</b>		1	2.1	0	0	1	1	14	0
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	17	-	0.0	-	-	-	-	9	
KOSGEB		0	0.0	-	-	1	1	4	-
Türk Standartları Enstitüsü		1	2.1	-	-	-	-	1	-
<b>Maliye Bakanlığı</b>	9	1	2.1	0	0	-	1	7	0
<b>Milli Eğitim Bakanlığı</b>	29	1	1.5	1	0	-	1	25	1
<b>Bilgi Tekn. ve İletişim Kur.</b>	15	2	1.4	0	0	-	0	13	0
<b>T.C. Cumhurbaşkanlığı</b>	3	0	0.0	1	0	1	0	1	0
<b>T.C. Sayıştay Başkanlığı</b>	2	1	3.5	0	0	-	0	1	0
<b>Kültür ve Turizm Bakanlığı</b>	22	0	0.0	0	0	-	0	22	0
<b>Belediyeler+valilikler</b>	79	5*	11.8	0	0	-	3	70	1
<b>Diğer kurumlar</b>	50	0	0.0	0	0	1	0	49	0
<b>TOPLAM</b>	<b>801</b>	<b>86</b>	<b>286</b>	<b>10</b>	<b>2</b>	<b>29</b>	<b>39</b>	<b>632</b>	<b>3</b>

\*İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Antalya Büyükşehir Belediyesi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi, Adapazarı Büyükşehir Belediyesi, Rize Valiliği'nin müşteri kurum olduğu projeleri içermektedir.

\*\*Reddedilen/İade Edilen Kategorisi, bilimsel değerlendirmeye alınmadan iade edilen 29 adet projeyi yansıtmamaktadır.

**Tablo 14.** TÜBİTAK-1007-KAMAG Programlarında 20 Mayıs 2010-20 Ekim 2010 Tarihleri Arasında Tamamlanan Projeler

	Müşteri Kurum	Proje Adı	Yürütücü Kuruluşlar	Proje Bütçesi (milyon TL)
1	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Ankara Tavukçuluk Araştırma Enstitüsünde Geliştirilen Yumurtacı Hatların Islahı, Çeşitli Verim Özelliklerinin Tespiti ve Türkiye Tavukçuluğuna Entegrasyonu.	Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) Tavukçuluk Araştırma Enstitüsü	2,4
2	Çevre ve Orman Bakanlığı	Merkezi Gerçek Zamanlı Nehir İzleme ve Kirlilik Kontrol Sistemi	Ankara Üniversitesi Kimya Mühendisliği Hitit Üniversitesi Kimya Mühendisliği	1,1
3	T.C. Devlet Demiryolları	Yolcu Vagonlarının Dinamik ve Statik Yükler Altında İncelenmesi	Türkiye Vagon Sanayii A.Ş. İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Mühendisliği	0,7
4	Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü	Türkiye Elektrik Sisteminde Güç Kalitesine Etki Eden Değişkenleri ve Güç Akışını İzleme, Problemlerin Tespiti, Değerlendirilmesi ve Karşı Önlemlerin Hayata Geçirilmesi	ODTÜ Elektrik-Elektronik Mühendisliği TEİAŞ Hacettepe Ü. Elektrik-Elektronik Mühendisliği TÜBİTAK UZAY Dokuz Eylül Ü. Elektrik-Elektronik Mühendisliği YTÜ Elektrik Mühendisliği	24,0
5	Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü	Ulusal CORS (Sürekli Gözlem Yapan GPS İstasyonu) Sisteminin Kurulması (Ulusal DATUM Dönüşümü)	İstanbul Kültür Üniversitesi	8,2
6	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Buğdayda Önemli Zarar Yapan Tahıl Kist Nematodu ile Kök Lezyon Nematodları ve Mücadele Olanakları Üzerinde Araştırmalar	Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Anadolu Tarımsal Araştırma Enstitüsü	0,7
7	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Orta Anadolu ve Geçit Bölgeleri İçin Yüksek Protein ve Mikro Element İçeriğine Sahip Kışlık Yeşil Mercimek Çeşitlerinin Geliştirilmesi	TAGEM Ankara İl Kontrol Laboratuvarı	0,4
8	Toprak Mahsulleri Ofisi	TEBAİN'den Oksikodon Üretimi	TMO Afyon Alkaloidleri Fabrikası ODTÜ Kimya Bölümü	0,9



Sonuçlanan projelerin çıktıları müşteri kamu kurumlarınca kullanılmakta ve uygulamaya aktarılmaktadır. Proje çıktılarının kullanılma ve uygulanma durumu, müşteri kamu kurumunun önceden taahhüt ettiği Proje Sonuçları Uygulama Planı (PSUP) doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Tablo 15'te sonuç raporu kabul edilerek müşteri kurumlar için PSUP süreçleri başlatılan projelerin durumları yer almaktadır. Mevcut durumda, uygulama süreci başlatılan 39 projeden 4 projenin sonuçlarının uygulamaya aktarımı tamamlanarak kesin olarak sonuçlandırılmıştır. Tamamlanan bu projeler dışında 15 adet projenin çıktılarının uygulama takvimleri, sunmuş oldukları PSUP'a uygun olarak devam etmektedir. 10 proje için PSUP uygulaması yeni başlamış olup henüz çıktıların uygulanmasına ve kazanımlara ilişkin bilgi elde edilmemiştir. Tablodaki 10 projenin ise uygulama süreçleri PSUP'ta belirtilen takvimlere uygun olarak yürütülemediğinden bu projelerin çıktılarının müşteri kamu kurumları tarafından uygulamaya geçirilmesi beklenmektedir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP\*)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projeden Kazanımlar
1	Türkiye Üzerinde Troposferik ve Stratosferik Ozon/UV-B'deki Değişim Gözlenmesi ve Sonuçlarının Analizi	Çevre ve Orman Bakanlığı Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü	Ozon ve Ultraviyole Radyasyon Verisi, Ozon Tahmin Modeli, Ultraviyole İndeks Tahmin Modeli	3/27/2008	PSUP'un uygulamaya aktarımı tamamlandı.	1) Ozon ve Ultraviyole Radyasyon verileri DMİ web sayfası altında yayına sunulmuştur. 2) Ozon ve indeks Tahmin Modelleri çıktıları pilot il Ankara'da uygulanmıştır. 3) 2009 Haziran tarihinden itibaren 125 il ve ilçe merkezi ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 5 merkezde olmak üzere, toplam 130 nokta için 3 günlük Ozon ve Ultraviyole indeks tahmini yapıldığı ve tahmin sonuçları DMİ "Intranet" elektronik sayfasında düzenli olarak yayınlanmıştır.	1)Türkiye'de ozon ve ultraviyole ölçümünde ilk defa bir Brewer Spektrofotometre kullanılmış, veri hassasiyeti, çözünürlüğü ve güvenilirliği konusunda dünyadaki ölçümlerle benzer seviye yakalanmıştır. 2) Proje çıktılarının halkın zararlı ultraviyole ışınları konusunda bilgilendirilmesine katkı yaptığı ve yapılan tahminlerle tehlike arz eden gün ve saatler konusunda bilinçlenme oluşturduğu düşünülmektedir. 3) Projede elde edilen veriler benzer konulu çalışmaların yapılmasında girdi oluşturulabilecek niteliktedir.
2	Çevre Referans Laboratuvarlarından Sıvı ve Katı Yakıt Laboratuvarı ve Su/Atıksu, Toprak ve Katı Atık, Çamur ve Sediment Analiz Laboratuvarı İçin TS EN ISO IEC 17025 "Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yeterliği İçin Genel Şartlar	Çevre ve Orman Bakanlığı	Çevre ve Orman Bakanlığına Bağlı Çevre Referans Laboratuvarı (ÇRL)'nin TÜRKAK akredite kurum belgesi alması	7/2/2010	PSUP'un uygulamaya aktarımı tamamlandı.	1) Çevre Referans Laboratuvarı (ÇRL) ISO 17025 standardının gerekliliklerini sağlayarak akreditasyon sürecini tamamlamıştır ve akredite laboratuvar haline gelmiştir. 2) İl Çevre ve Orman Müdürlüklerine bağlı diğer laboratuvarlar da proje çıktıları esas alınarak geliştirilmiştir.	1) Çevre Referans Laboratuvarı bu proje ile T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı'na bağlı bir kurum olarak Bakanlığın yasal mevzuat gereği yapması gereken denetim ve kontrol amaçlı görevlerinin bir kısmı ile ilgili yetkinlik ve uluslararası geçerliliği olan bir kalite belgesine sahip olmuştur. 2) Çevre analizleri üzerine hizmet veren diğer kamu ve özel kuruluş laboratuvarlarının denetleyici, yönlendirici ve düzenleyici rolünü artırıcı eylemler ve önerilerde bulunabilir duruma gelinmiştir. 3) Çevre denetimi yönetmeliği uyarınca, çevre analizi yapan laboratuvarlar için başvuruları doğrultusunda "Çevre Analizleri Yeterlilik Belgesi", başvuru yapmış laboratuvarlar için yine başvuruları doğrultusunda "Ön Yeterlilik/Yeterlilik Belgesi" denetimleri gerçekleştirilmektedir.
3	Bitümlü Sıcak Karışım Aşınma Tabakası İçin Performansı Yüksek Karışımların Belirlenmesi	Karayolları Genel Müdürlüğü	Yol üstyapısında kullanılacak yüksek performanslı bitümlü karışım	9/7/2010	PSUP'un uygulamaya aktarımı tamamlandı.	1) Proje sonuçlandıktan sonra; KGM tarafından 446.000 ton Taş Mastik Asfalt (TMA) imalatı gerçekleştirilmiştir. 3) TMA uygulamasında dikkat edilmesi gereken konular ile ilgili yazı hazırlanarak tüm KGM teşkilatına gönderilmiştir. 4) Proje çıktılarıyla ilgili olarak birçok kamu ve özel sektör kurumuna bilgilendirme yapılmıştır.	1) Yeni TMA kaplama türünün kullanımı ile aşınma tabakasının ömrü 2-3 yıl artacaktır. 2) Aşınma tabakasının ömrünün uzaması ile bakım maliyetleri %33 azalacaktır. 3) TMA karışımlarının yüzey pürüzlülüğünün daha iyi olması nedeniyle özellikle yağışlı havalarda fren mesafeleri kısılacak ve trafik kazaları azalacaktır

\* PSUP: Proje Sonuçları Uygulama Planı

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-1)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projeden Kazanımlar
4	Mekanistik-Ampirik Yol Üstyapı Tasarımında Esneklik Modülünün Şartnamelere Uyarlanması	Karayolları Genel Müdürlüğü	1) "Karayolları Esnek Üstyapılar Projelendirme Rehberinin" proje çıktıları doğrultusunda revize edilerek yeniden yayımlanması 2) "Esneklik Modülü Deneyi" kitapçığı	9/7/2010	PSUP'un uygulamaya aktarımı tamamlandı.	1) "Karayolları Esnek Üstyapılar Projelendirme Rehberi" İç Genelge ile uygulamaya konulmuştur. 2) Rehberin uygulamaya konulmasından itibaren 178 adet yol kesiminin Üstyapı projelendirmesi bu rehberle göre yapılmıştır. 3) Hazırlanan kitapçık sayesinde Esneklik Modülü deneyinin ve elde edilen bilgi ve tecrübelerin tüm kullanıcılarla paylaşılması ve metodun yaygınlaştırılması sağlanmıştır.	1) Proje Sonucunda hazırlanan "Karayolları Esnek Üstyapılar Projelendirme Rehberi" ile üstyapı tabaka kalınlıkları yenilenmiş, yol üstyapı maliyetlerinde %16' lık azalma meydana gelmiştir. Her yıl 1000 Km yol yapıldığı düşünüldüğünde yıllık tasarruf 100 milyon YTL olarak öngörülmektedir. 2) Gelişmiş üstyapı projelendirme metodları ile ilgili bilgi birikimi ve tecrübe kazanılmıştır. 3) Karayolları Genel Müdürlüğü'nün AR-GE kültürü artmış, 2008 yılında yeni bir Ar-Ge projesine başlanmıştır.
5	Gölbaşı Gölleri Sulak Alan Ekosistemi Yönetim Planı	Çevre Ve Orman Bakanlığı	Gölbaşı Göllerindeki biyolojik, ekolojik ve hidrolojik özelliklerinin belirlenmesi, bu özelliklere olan tehditlerin tespit edilmesi ve yörede yaşayan halkın sosyo-ekonomik durumunun değerlendirilmesi için bir yönetim planı	9/18/2008	PSUP'un uygulamaya geçirilmesi bekleniyor.	Gölbaşı Gölleri sulak alanı 12/05/2008 tarihinde Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Bu sebeple, Gölbaşı Gölleri Uzun Devreli Gelişme Planı hazırlanması gerekmektedir. Halen, hazırlanan plana ilişkin kurum görüşleri beklenmektedir.	Henüz PSUP uygulamaya aktarılmadığı için somut kazanım elde edilmemiştir.
6	Türkiye İçin İklim Değişikliği Senaryoları	Çevre Ve Orman Bakanlığı Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü	Küresel iklim değişikliğinin 2 farklı senaryosuna ait bölgesel iklim modelleri	9/11/2008	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	1) Projede elde edilen modellerin taraflara duyurulması amacıyla basın toplantısı ve resmi yazışmalar yapılmış, bir web portalı hazırlanmıştır. 2) Proje sonuçlarına Çevre ve Orman Bakanlığı ve UNDP işbirliği ile hazırlanacak İklim Değişikliği 2. Ulusal Bildirimi'nde yer verileceği belirtilmiştir.	1) Türkiye'de ölçek küçültme ve bölgesel iklim modeli çalışmaları başlatılmıştır. 2) Türkiye için geleceğe yönelik ilk iklim öngörülerini elde edilmiştir. 3) Türkiye'nin iklim değişikliğinin etkilerinin değerlendirilmesi ve uyum çalışmalarına girdi sağlanmıştır.
7	Türkiye Elektrik Sisteminde Güç Kalitesine Etki Eden Değişkenleri ve Güç Akışını İzleme, Problemlerin Tespiti, Değerlendirilmesi ve Karşı Önlemlerin Hayata Geçirilmesi	Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü	1) Güç Kalitesi İzleme Monitörü 2) Güç Kalitesi İzleme Merkezi 3) STATCOM Prototipi 4) Orta Gerilim Aktif Güç Filtresi	7/23/2010	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	PSUP uygulamaya aktarım başlangıç tarihinden itibaren 6 ay henüz geçmediğinden bildirim olmadı.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-2)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projenin Kazanımları
8	DSİ Su Veritabanı Projesi - DSİ/SVT	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)	DSİ SVT yazılımı: 1) Rasatlar modülü, 2) Su kalitesi modülü, 3) Yeraltı suyu modülü, 3) Sulama, tabansuyu ve pompa modülü, 4) İşletme hidrolojisi modüllerinden oluşmaktadır.	3/12/2009	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	Proje çıktısı "Su Veri Tabanı" yazılım modüllerinin kullanımına ilişkin müşteri kurum DSİ'nin ilgili personeline eğitimler verilmiş, modüller kullanılmaya başlanmış, bütün modüllerin geliştirme çalışmaları halen devam etmektedir.	1) Ülkemizin su havzalarındaki hidrolik yapıların (baraj, gölet, taşkın tesisi vb.) planlama ve işletme çalışmalarında etkin olmaktadır.2) Su kalitesi verileri ulusal mevzuat çerçevesindeki değerlendirme kriterlerine uygun olarak hızlı ve kolay bir şekilde değerlendirilebilmektedir.3) Kuyu loglarının kağıt ortamında değil sayısal ortamda saklanması sağlanarak yetkilendirilmiş tüm kullanıcıların buldukları yerden web tabanlı olarak logları inceleme, kuyu logları içeriğindeki tüm bilgilere göre arama/sorgulama yapabileme imkanı sağlanmıştır. Havzalarda periyodik olarak ölçülen yeraltısuyu seviye verilerinin akışı sayısal ortamda yapılarak zaman ve kağıt tasarrufu sağlanmıştır.4) İşletme halindeki depolamalı tesislere ait belirli periyot aralığında depolamalı tesisin hangi seviyede olacağı, ne kadar su geleceği, ne kadar sarfiyat ve enerji üretiminin yapılacağına ilişkin yıllık işletme programlarının hazırlanması sağlanmıştır.
9	Türkiye'deki Enerji Barajlarında Sedimentasyon Problemlerinin Hidroelektrik Enerji Planlamasına Etkileri	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ)	Su jeti pompası ile dip taraması (SJPDT) yapımı yöntemi	5/20/2009	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	Proje çıktısı olan SJDY yöntemi kullanılarak Riva Deresi denize çıkış ağzında uygulama yapılmıştır. Yapılan uygulamada dere tabanından yaklaşık 700 m3 hacmindeki katı madde çıkarılmıştır. Diğer bölgelerdeki uygulanabilirlik araştırması halen devam etmektedir.	Riva deresi ağzındaki sedimentasyon problemi çözüldüğü için taşkın koruma projesine önemli katkısı olmuştur.
10	Türkiye'nin AB'ne Uyum Sürecinde Olası Gelişmelerin Önemli Tarım Ürünleri Üzerine Ekonomik Etkilerinin Analizi	Tarım Ve Köy İşleri Bakanlığı	Sosyal Refah Analizi, Ürün Politika Raporu	4/14/2009	PSUP'un uygulamaya aktarımı bekleniyor.	Çıktıların uygulamaya aktarımı AB müzakere sürecinde kullanılmasından ibaret olduğundan ve müzakere tarihleri 2010 yılı sonuna kadar devam edeceğinden uygulamaya aktarım bilgileri temin edilememiştir	PSUP'nın uygulamaya aktarımı aksadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.
11	Hidro Elektrik Santralleri İçin Kontrol Kumanda, Ölçme ve Koruma Sistemi Tasarımı	Temsan A.Ş.	Hidro Elektrik Santrali Kontrol, Kumanda, Ölçme ve Koruma Prototipi	5/15/2009	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	Proje çıktısı HESKON prototipi, RİZE Cuniş Hidroelektrik Santrali (HES)'nde uygulanmıştır. Müşteri kurum TEMSAN A.Ş. proje çıktısı HESKON prototipini ihalesini kazandı ve ASARCİK ve DUMLU HES'te de uygulayacağını belirtmektedir.	Müşteri Kurum, ithal yolu ile temin ettiği hidroelektrik santral; kontrol, kumanda, ölçme ve koruma sistemini bünyesinde yaparak sistem başına %40-50 civarında tasarruf sağlamıştır. Ayrıca yeni HES kurulması ve HES Rehabilitasyon işlerine teklif hazırlanması ve iş alınması hususunda müşteri kurumun kazanımları olmuştur. PSUP'un uygulamaya aktarım işlemleri tamamlandığında söz konusu kazanımların artması beklenmektedir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-3)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projenin Kazanımları
12	Rize İli Genelinde Afet Bilgi Ve Meteorolojik Erken Uyarı Sistemi Kurulması (RABİS) Projesi	Rize Valiliği	1) Rize ili genelinde meteorolojik erken uyarı sistemi ve bu amaçla kurulan 10 adet meteorolojik ölçüm istasyonu 2) Acil durum ihtiyaçlarının planlanması ve uygulanmasında ve afet anında hasar tespitinde kullanılmak üzere yardımcı sistem 3) Valilik ve Belediyede kurulan sistemlerle tüm ile ait coğrafi bilgilere, anlık meteorolojik verilere, veritabanına aktarılmış tüm envanter bilgilerine ulaşabilecek yazılım	5/15/2009	PSUP'un uygulamaya geçirilmesi bekleniyor.	1) Sistemden gelen verileri düzenleyen ve proje çıktılarının takibini sağlayan yazılım bir portal üzerinden Valilik ve Belediyenin kullanımına açılmıştır (www.rabisportal.com). 2) Projeyi Rize Valiliği adına yürütülmesini sağlayan Özel Idare Genel Sekreterliğinden, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne devir işlemleri gerçekleştirilmiştir. 3) Proje kapsamında 10 ayrı noktada kurulan RAWEOS istasyonlarının bakım ve kalibrasyon işlemlerinin Rize Valiliği ve Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokol gereğince DM'ne devir işlemleri henüz tamamlanamamıştır.	PSUP'nın uygulamaya aktarımı aksadığı için henüz yeterli kazanım elde edilmemiştir.
13	Hemofiline-Ulusal Kalıtsal Kanama Bozuklukları Bilgi Yönetimi ve Sürveyans Sistemi	Sağlık Bakanlığı	Hemofili bilgi yönetim sistemi	6/22/2009	PSUP'un uygulamaya geçirilmesi bekleniyor.	1) Proje çıktısı, "Bilgi Yönetimi ve Sürveyans Sistemi"nin kullanıcılarından gelen geri beslemelere göre güncellenmesi ve idamesi için Hemofili Derneği ile işbirliği protokolü imzalanmıştır. 2) Sözkonusu sistemin kullanımına ilişkin eğitim programları oluşturulmuş ancak yataklı tedavi kurumlarının kullanımına açılması ve kullanıcılara eğitim verilmesi işlemleri henüz tamamlanamamıştır.	1) Hemofili hastalarına yönelik istatistik raporlar alınabilir hale gelmiştir. 2) Kalıtsal kanama bozukluğu olan hastaların tanı ve tedavi hizmetlerinin sağlıklı ve verimli planlanması için bir ulusal konsey kurulmasına dönük karar alınmıştır. Alana dönük yönerge düzenlemeleri başlatılmıştır. 3. Kalıtsal kanama bozukluğu olan hastaların tanı ve tedavi hizmetlerine ilişkin uygulamaların iyileştirilmesine dönük faaliyetlere bilimsel destek sağlayacak işbirlikleri oluşturulmuştur. 4) Uzmanlar, hasta yakınları ve sağlık personelinin uygulamaları paylaşabilecekleri, merkezlerde sunulan tanı ve tedavi hizmetlerinin standart bir işleyişle takip edilebileceği bir altyapı oluşturulmuştur. Ancak, sözkonusu kazanımlar uygulamaya aktarımın tamamlanmasıyla sağlanabilecektir. 5) Yataklı tedavi kurumlarının, hasta, hasta yakınlarının ve sağlık personelinin bilgilendirilmesi ile bu konuda farkındalık oluşturulmuştur. Kamuyuonun ve halkımızın alana dönük sağlık hizmetlerine olan güveni pekiştirmiştir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-4)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projeden Kazanımlar
14	Trafik Kazalarının Azaltılması ve Önlenmesi Amacıyla Coğrafi Bilgi Teknolojilerinden Yararlanılması	Emniyet Genel Müdürlüğü	1) Sayısal kent haritası ile bütünleşik bir şekilde çalışacak Araç Takip Sistemi yazılımı 2) Trafik kazalarının bütün veri kayıtları, bir veri tabanında birleştirilmesi ve analizleri 3) Şehrin önemli noktalarına kamera sistemleri konulması ve bu verilerin en ekonomik şekilde merkeze aktarılması	6/25/2009	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	1) Sayısal kent haritası ile bütünleşik şekilde çalışacak araç takip sistemi yazılımının üretilmesi ve geliştirilmesi, trafik kazalarının bütün veri kayıtlarının tutularak bir veri tabanında birleştirilmesi ve analiz edilmesi, veri tabanının güncel tutulması, kamera sistemlerinin kurulması işlemlerinin tamamı uygulamaya aktarılmıştır. 2) Mobil Wi-Max 4G sistemi isimli teknoloji kullanılarak iki araca yerleştirilmiş, standart ve plaka okuma kameraları ile seyir halinde iken çevredeki araçların plaka sorgulamasının yapılması ve bu hareketli araçlardan anında canlı görüntü aktarımı sağlanmıştır. 3) Eskişehir il merkezinde muhtelif bölgelere 11 baz istasyonu kurulması ve 70 noktadan 250 sabit-hareketli kamera ve 50 mobil araçtan görüntü alınması ve 18 noktada Plaka Tanıma Sistemi (PTS) ve 5 noktada Hız İhlal Tespit Sistemi (HITS) kurulması için ise çalışmalar devam etmektedir.	Kurulumun tamamen Eskişehir Emniyet Müdürlüğü personeli tarafından yapılması sağlanarak, önemli miktarda ekonomik kazanım elde edilmiştir.
15	Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar İçin Yönetim Sistemi Geliştirilmesi	Çevre Ve Orman Bakanlığı	1) Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik 2) Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi	7/11/2009	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	1) Proje çıktılarından "Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği", 31/03/2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmak üzere Hukuk Müşavirliğine iletilmiştir. 2) "Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sistemi" de 12/02/2010 tarihinde oluşturulmuştur. 3) Hazırlanması taahhüt edilen tebliğler de (kirlenmiş saha etüt teknik tebliği, kirlenmiş saha risk değerlendirmesi teknik tebliği, kirlenmiş saha temizleme ve izleme teknik tebliği) Aralık 2009'da tamamlanmış olup, Teknik Rehberler olarak Bakanlık web sayfasında yayınlanmaya hazır hale getirilmiştir. 4) Proje konusunun ve sonuçlarının yaygınlaştırılması için yapılan grup çalışmaları ve çalıştayların da Mayıs 2009'da tamamlanmıştır.	1) "Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik", 08 Haziran 2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 2) Yayımlanan yönetmelik; - toprak kirliliğinin önlenmesi ve temizlenmesini içermektedir. - risk bazlı toprak temizliği yaklaşımı getirmiştir. - "Kirlilik Kaynağı Belirsiz Saha", "Sahipsiz Saha", "Potansiyel Saha", "Şüpheli Saha", "Takip Gerektirmeyen Saha", "Takip Gerektiren Saha", "Kirlenmiş Saha", "Temizlenmiş Saha" gibi yeni kavramları içermektedir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-5)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projenin Kazanımları
16	Bilgisayarlı Görmeye Dayalı Orman Yangını Bulma Ve İzleme Sistemi	Çevre Ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü	Bilgisayarlı Görmeye Dayalı Orman Yangını Bulma ve İzleme sistemi	7/17/2009	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	Proje çıktısı Orman Yangını İzleme sistemi 2009'da 13 kuleye, 2010 yılında 7 kuleye kurulmuş ve kullanılmaya başlanmıştır. 2010 yılında ayrıca 8 kuleye daha kurulması için ihaleye çıkmıştır.	1) Orman yangınları tespit süresi azalmış, yangın söndürme sevk ve idaresinde etkinlik artırılmıştır. (25-50 bin hektarlık orman alanı 2-4 dakika arasında kontrol edilebilmekte, hava ve arazi şartlarına bağlı olarak yangın dumanı 15-25 saniyede tespit edilebilmektedir)2) Orman yangınları bölge ve genel müdürlüklerinden izlenilebilir hale gelmiştir.3) İzleme sistemi kurulan yerlerde yöre halkının anız yakma sayılarında büyük düşüşler olmuştur.
17	Geri Dönüşümlü Plastik Atıkların Granül Ürüne Dönüştürülmesi ve Geri Dönüştürülemeyen Diğer Atıkların Çimento Fabrikalarında Ek Yakıt Olarak Kullanılabilirliğinin Araştırılması	İstanbul Büyükşehir Belediyesi	1) Granül ve Kırılmış Hammadde Prosesi 2) Atıktan Üretilmiş Yakıt (ATY) Üretim Prosesi 3) Atıktan Üretilmiş Yakıt(ATY) Ürünü	7/17/2009	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	1) Granül ve Kırılmış Hammadde Prosesi 29/01/2009 tarihinde uygulamaya aktarılmıştır. 2) "İstanbul Geneli Katı Atık Projesi Kapsamındaki Tesislerin Teknik Çalışmaları, Bakımı, Onarımı, Yeni Sıhhi Depolama Sahalarının Yapımı ve Mevcut Sıhhi Depolama Sahalarına Gelen Katı Atıkların Bertarafı ve Geri Kazanımı İşi" kapsamında ihale yoluyla tesis işletimi sağlanmış olup, İSTAÇ A.Ş. tarafından işletilen tesiste granül (PE, PP) ve kırılmış hammadde (PET) üretimi yapılmakta ve piyasaya sürme işlemleri gerçekleştirilmektedir. 3) Atıktan Üretilmiş Yakıt (ATY) Üretim Prosesi de uygulamaya aktarılmış olup, İSTAÇ A.Ş. tarafından işletilen tesiste düzenli olarak ATY üretimi yapılmakta ve piyasaya sürme işlemleri gerçekleştirilmektedir. 4) Atıktan Üretilmiş Yakıtın 05/03/2009 tarihinden itibaren çimento fabrikasına gönderilerek satışının sürekliliği sağlanmıştır.	1) Üretilen 4.241 ton ATY ürünün satışından yaklaşık 80.000 TL gelir elde edilmiştir. 2) Üretilen 2.460 ton PE, PP ve PET ürünün satışından 1.230.000 TL elde edilmiştir. 3) Üretim tesislerinde personel istihdamı sağlanmıştır. 4) Çimento sektörü ile ilgili ilişkiler geliştirilmiş olup, diğer atıklarının bu sektörde değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalara başlanmıştır. 5) Depolama alanına gönderilen atık miktarı azaltılmış, nakliye ve depolama masraflarından tasarruf sağlanmış ve elde edilen ürün ekonomik bir girdiye dönüştürülüp, gelir elde edilmeye başlanmıştır. 6) Ürün satışı sürekli hale getirilmiştir.
18	Türkiye'de Tarımsal Ekolojik Bölgelerin ve Ürünlerin Potansiyel Uygunluk Alanlarının Belirlenmesi	Tarım Ve Köyşleri Bakanlığı	1) Tarımsal Ekolojik Bölge Haritaları 2) Ürün Uygunluk Haritası	11/19/2009	PSUP'un uygulamaya geçirilmesi bekleniyor.	Bakanlık tarımsal ürünler için en uygun bölgelerin bu projede elde edilen ürün uygunluk haritası ile belirleneceğini ve diğer sosyal ve ekonomik faktörlerin de uygun olması durumunda İl Müdürlükleri kanalıyla destekleme primi verileceğini belirtmiştir. Ancak bu konu ile ilgili henüz bir gelişme olmamıştır. Takvim Aralık 2009'da tamamlanacak olmasına rağmen, Aralık 2010'a kalmıştır.	Henüz PSUP uygulamaya aktarılmadığı için somut kazanım elde edilmemiştir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-6)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projeden Kazanımlar
19	Denizli İli Suç Haritası ve Suç Analiz Modeli	Emniyet Genel Müdürlüğü	1) Denizli İli Sayısal Suç Haritası 2) Asayiş Sayısal Haritası veri işleme-sorgulama yazılımı 3) Trafik Sayısal Haritası veri işleme-sorgulama yazılımı 4) Web Portalı 5) Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) kullanılması	10/13/2009	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	1) Denizli İli Sayısal Haritası EGM tarafından tüm iller için temin edilmiş ve EGM'nin Suç Analiz Merkezi projesi kapsamında tüm iller tarafından kullanılmaktadır. 2) Asayiş ve Trafik sayısal haritası veri işleme-sorgulama yazılımları tüm illerde uygulanacak ve ihtiyacı karşılayacak şekilde geliştirilmiştir. 3) CBS kullanılması çıktısı kapsamında Ekim 2009'da ülke genelinde uygulamaya başlanması planlanan dijital haritaların sisteme entegrasyonu Şubat 2010'da başlamıştır ve uygulanmaya devam etmektedir. 4) Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından Suç Analiz Merkezi projesi geliştirilerek tüm illerin suç analizi ihtiyacının karşılanmasına yönelik yaygınlaştırma çalışmaları başlatılmıştır.	1) Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından Suç Analiz Merkezi projesi geliştirilerek tüm illerin suç analizi ihtiyacının karşılanmasına yönelik yaygınlaştırma çalışmaları başlatılmıştır. 2) CBS kullanımı yaygınlaştırılmıştır.
20	Evsel Atıkların Ve Organik Katı Atıkların Birlikte Arıtımı Yoluyla Yenilenebilir Enerji (Biyometan) Geri Kazanım Teknolojilerinin Araştırılması	Çevre Ve Orman Bakanlığı	1) Konu ile ilgili genelgenin atıksu arıtma tesislerinde çamur stabilizasyonunun entegre biyometan tesisi olarak tasarlanması yönünde revize edilmesi 2) Suluova Besi Organize Sanayi Bölgesi Entegre Biyometan Tesisinin fizibilite çalışmasının yapılması 3) Bakanlığın atık yönetim planlarında revizyon yapılması	11/16/2009	PSUP'un uygulamaya geçirilmesi bekleniyor.	1) Bakanlığın atık yönetim planlarında revizyon yapılmış olup, bu kapsamda Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik yürürlüğe girmiştir. 2) Atıksu arıtma tesislerinde çamur stabilizasyonunun entegre biyometan sistemi olarak tasarlanması, ilgili genelgenin revizyonu 31/12/2009 tarihi itibarıyla tamamlanması öngörülmektedir. 3) Suluova Besi OSB Entegre Biyometan Tesisinin fizibilite çalışması da 2012 yılına kadar devam edecektir.	PSUP'nın uygulamaya aktarımı aksadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.



**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-7)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projenin Kazanımları
21	RNA "Splicing" Hatalarının Neden Olduğu Kalıtsal Hastalıklarda Potansiyel İlaç Adayı Bileşiklerinin Araştırılması	Sağlık Bakanlığı	RNA "Splicing" Hatalarının neden olduğu kalıtsal hastalıklarda potansiyel ilaç adayı moleküllerin tanımlanması ve tanımlanan moleküllerin ; - HDAC inhibisyon etkisi, - bileşiklerin aktivitesi - invitro ortamda, RNA "Splicing" hatalarını düzeltme etkisinin araştırılması	1/8/2010	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	PSUP uygulamaya aktarım yazısının gönderildiği Mayıs 2010 tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde sonuçların uygulamaya aktarımının gerçekleştirileceği beklenmektedir.	RNA splicing hataları nedeniyle ortaya çıkan kalıtsal hastalıklarda, potansiyel ilaç adayı moleküller saptanmış olup, HDAC inhibitör özelliğindeki bu moleküllere ait patent başvuru hazırlıkları sürmektedir. Ancak, PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.
22	Bazı Doğal Bitkilerin Kültüre Alınması, Yeni Tür ve Çeşitlerin Süs Bitkileri Sektörüne Kazandırılması	Tarım Ve Köy İşleri Bakanlığı	1) İhracatı en fazla yapılan doğal çiçek türlerinde, soğan ve yumruların daha erken ihracat boyuna ulaşması için uygun gübre dozları belirlenmesi 2) Türkiye Geofitleri Bahçesi altyapısı oluşturulması 3) Yalova Araştırma Enstitüsü Herbariyumu oluşturulması 4) Türkiye Florası için yeni tür olabilecek tipler bulunması	11/19/2009	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi uygun devam ediyor.	1) Doğal çiçek soğanları ihracatını %60 oranında gerçekleştiren MARLA firması proje bulguları doğrultusunda üretim alanlarında gübreleme uygulamalarına başlanmıştır.2) Türkiye Geofitleri Bahçesi projelendirilerek DPT'ye sunulmuştur. 3) Proje kapsamında oluşturulan Yalova Araştırma Enstitüsü Herbariyumu ilgililerin doğrudan kullanımına Ekim 2009 tarihinden itibaren açılmıştır. 4) Türkiye florası için yeni tür adayı olarak belirlenen 9 Colchicum popülasyonuna ait doğal herbarium örnekleri lokalitelerinden alınarak İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi ve Yalova Araştırma Enstitüsü Herbariyumlarında muhafaza altına alınmış, 2010 yılı Mayıs ayı itibarıyla morfolojik karakterizasyonları yapılmıştır.Proje Sonuçları Uygulama Planı takvimine göre 2 yıl içerisinde yeni türlerin kayıtları verilecektir.	1) Türkiye Florasında mevcut 177 geofit türü, 20 kumul ve 44 dış mekan bitki türünü içeren 1166 popülasyondan bitkiler toplanarak kültüre alınmış, ilgili Enstitülerde ex-sitü korunması sağlanmıştır.2) Doğal bitkiler konusunda Kamu Araştırma Enstitüsü, Üniversite ve Özel sektör işbirliği ile bu konularda çalışmalar yürütecek bir ekip oluşturulmuş ve yeni çalışmalar başlatılmıştır.3) Proje kapsamında oluşturulan Yalova Araştırma Enstitüsü Herbariyumu'nda (YAEH) her geçen gün materyal sayısı artırılmakta olup ilgililerin doğrudan kullanımına Ekim 2009 tarihinden itibaren açılmıştır.4) Proje kapsamında 197 türü kapsayan 1060 popülasyondan izole edilen DNA'lar Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü (ABKMAE) biyoteknoloji laboratuvarlarında -80 °C'de muhafaza altına alınmış olup, yapılacak çalışmalar için Eylül 2009 tarihinden itibaren doğrudan kullanıma açılmıştır.5) Önemli proje çıktılarında biri olan fitokimyasal bulgular; 10 Mayıs 2010'da düzenlenen bir toplantı ile ilgili sektöre aktarılmıştır. Proje kapsamındaki türlerin biyolojik aktivitelerini belirlemek amacıyla proje geliştirilmiştir.6) Proje kapsamında hazırlanan "Türkiye'nin Doğal Süs Bitkileri" 1200 adet basılarak doğal süs bitkileri konusunda ilgili kişi ve kurumlara ulaştırılmıştır.7) Türkiye Florasında tek lokasyonla temsil edilen, nesli tehlike altında olan 19 ürünün in-sitü korunması için girişimlerde bulunulmuş, yerinde korunması için yetkili Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından gerekli önlemler alınmıştır.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-8)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projenin Kazanımları
23	Turunçgil Genetik Kaynaklarının Toplanması, Karakterizasyonu, Muhafazası ve Değerlendirilmesi	Tarım Ve Köy İşleri Bakanlığı	1) Türkiye'nin mevcut turunçgil genetik kaynaklarının envanterinin çıkarılması, dublikasyonlarının belirlenmesi ve 964 adet materyalin web ortamındaki veri tabanına işlenmesi 2) Tüm materyalin (964 adet) morfolojik ve moleküler tanımlamalarının yapılması 3) Genetik materyalden yapılan testler sonucu bulaşık oldukları belirlenenler için virüs ve benzeri hastalıklardan arındırma işlemleri 4) Proje öncesi ve proje süresince arındırılmış olan bireyler için Mersin ve Antalya'da koruma blokları oluşturulması	12/31/2009	PSUP'un uygulamaya geçirilmesi bekleniyor.	1) Proje kapsamında veri tabanına işlenmiş olan genotiplerden 15 çeşit Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde arındırma ve indeksleme çalışmalarına alınmıştır. 2) Alata Bahçe Kùltürleri Araştırma Enstitüsü tarafından 3 adet limon, 2 adet mandarin ve 1 adet portakal çeşidi için 2010 yılında tescil başvurusu yapılarak süreç başlatılmıştır. 3) Web tabanlı "Turunçgil Genetik Kaynakları Veri Tabanı" ( <a href="http://www.citrus.etae.gov.tr">http://www.citrus.etae.gov.tr</a> veya <a href="http://citrus.etae.gov.tr">http://citrus.etae.gov.tr</a> ) adreslerinde şimdilik proje ekibi ve proje izleyicileri için internet ortamında kullanıma açılmıştır. Ancak mevcut durumda web sitesine giriş yapılamamaktadır. Bu veri tabanının geçerli uluslararası kurallar çerçevesinde internet ortamında işlahçıların kullanımına açılacağı belirtilmiş ancak henüz gerçekleşmemiştir. 4) Genetik materyalden yapılan testler sonucu bulaşık oldukları belirlenenler için virüs ve benzeri hastalıklardan arındırma işlemlerinin devamlılığı sağlanacaktır.	PSUP'nın uygulamaya aktarımı aksadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.
24	Meteoroloji/Oşinografi Mükemmeliyet Ağı (MOMA) Pilot Projesi: Uydular ve Yer Gözlem, Veri Asimilasyonu, Öngörü, Erken Uyarı Sistemleri ve Kullanıcı Hizmetleri'nin Geliştirilmesi	Çevre Ve Orman Bakanlığı Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Denizcilik Müsteşarlığı	1) Meteorolojik ve oşinografik veri arşivleri 2) Uydular ve yer gözlem sistemleri 3) Meteorolojik veri asimilasyonu	1/27/2010	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	1) Ham ve işlenmiş meteorolojik ve oşinografik verilerin depolanacağı sunucular kurulmuştur. 2) Kurulan uydular ve yer gözlem sistemlerinin mevcut sistemlerle entegrasyonu sağlanmıştır. 3) Meteorolojik veri asimilasyonu atmosfer modelinin operasyonel kullanımı sağlanmıştır. 4) Projenin çıktıları olan modellerin kullanıcı eğitimleri devam etmektedir. 5) Meteorolojik ve oşinografik verilerin Denizcilik Müsteşarlığının petrol yayılım modeline girdi olarak kullanılması ile ilgili çalışmaları devam etmektedir.	1) Projenin elde edilen modeller internet üzerinden kullanıcılara sunulmuş olup, model sonuçlarının operasyonel olarak hava tahmin birimleri tarafından kullanılması sağlanmıştır. Bu sayede, sayısal hava tahmini model ürünleri ile, hava tahmini kalitesi yükseltilmiştir. 2) Yapılan toz tahminleri sayesinde ülkemizde olan toz taşınımı olaylarına ait tahminler kamuoyuna daha sağlıklı bir şekilde sunulmaktadır.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-9)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projenin Kazanımlar
25	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kompost Tesislerinde Üretilen Kompostun Bitki Yetiştiriciliğinde ve Çim Sahalarda Gübre Olarak Kullanılabilirliğinin Araştırılması	İstanbul Büyükşehir Belediyesi	1) Kompost tesislerinde üretilen kompost ürününün sürekli analizlerinin yapılacağı bir kalite ve verimlilik sisteminin kurulması 2) Çevre laboratuvarının kurulması 3) Kompost ürününün kalitesinin iyileştirilmesi 4) Ürün kalitesi iyileştirilen kompostun İstanbul'un muhtelif alanlarında kullanımı	1/8/2010	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	1) Kompost tesislerinde üretilen kompost ürününün sürekli analizlerinin yapılacağı bir kalite ve verimlilik sistemi kurulmuştur. 2) Proje kapsamında çevre laboratuvarı kurulmuştur. 3) Kemerburgaz Kompost tesislerinde üretilen kompost ürününün kalitesi iyileştirilmiştir. 4) Kemerburgaz Kompost Tesisinde Üretilen kompost İstanbul'un muhtelif alanlarında hedeflenen miktarlarda kullanılmıştır. 5) Proje kapsamında elde edilen deneyim ve çıktılar ışığında, Kompostlaştırma Sistemleri ve Kompostun Kullanım Alanlarına İlişkin geniş katılımlı 2 Çalıştay programı düzenlenmiştir. Ayrıca 3 yıllık proje deneyiminde yola ıkılarak kompostlaştırma sistemleri ve kompostun kullanımına yönelik "Kompost El Kitabı" hazırlanarak Türkiye genelindeki ilgili tüm resmi kurum ve üniversitelere dağıtımı gerçekleştirilmiştir.	1) Proje kapsamında kurulan çevre laboratuvarı ile belediyenin dışa bağımlılığı ortadan kalkarak, yürütülen kurumsal faaliyetlerin tümüne ilişkin detaylı analiz çalışmalarının yapılması ve ayrıca dış piyasanın taleplerinin de karşılanması sağlanmıştır. 2) Projenin hayata geçirilmesi ile kurulan Çevre Laboratuvarında 2 Kimya Müh., 5 kimyager, 1 teknisyen olmak üzere 8 kişi istihdam edilmiştir. 3) Çevre Laboratuvarı TS EN ISO/IEC 17025 standardına göre 4 Mart 2010 tarihinde TURKAK tarafından akredite edilmiştir. 4) Proje çalışmaları kapsamında tesise kurulan plot ölçekli elek sisteminde yürütülen verim çalışmaları sonucunda, üretilen kompostun paketlenmesi ve satışı ile ilgili çalışmalara başlanmıştır. 5) Laboratuvar kurulduğundan bu yana kurum içi analiz çalışmalarından 247.885 TL, dış piyasaya yönelik yapılan analiz çalışmalarından ise 93.950 TL gelir elde edilmiştir. 6) Proje çalışmaları sonucunda ortaya çıkan farklı gübreleme oranlarıyla, son bir yılda İstanbul'un muhtelif park ve bahçelerine uygulanan 10.000 ton kompostla, yaklaşık maliyeti 3.000.000 TL olan suni gübre kullanımını engellenmiştir.
26	Türkiye'de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Sistemi	Milli Eğitim Bakanlığı	Türkiye genelinde eğitim-öğretim kurumlarına aktarılan kaynaklar ve kaynakların okul bazında harcanmasının takibini, kamu kaynaklarının ihtiyacı olan yerleşim birimlerine yönlendirilmesine olanak sağlayan "Türkiye'de Eğitimin Finansmanı ve Eğitim Harcamaları Bilgi Yönetim Sistemi (TEFBİS)" isimli yazılım	1/11/2010	PSUP'un uygulamaya geçirilmesi bekleniyor.	Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün mevcut veritabanı sunucusunun kapasitesi yeterli olmadığından yazılımın ülke genelinde kullanımı gecikmiştir.	PSUP'nın uygulamaya aktarımı aksadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-10)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projeden Kazanımlar
27	Kümeler, Sanayi Ağları ve İnovasyon(KÜSAL): Ankara Bölgesi Makina ve Mobilya İmalatı Sektörleri Örneği	KOSGEB küçük ve orta ölçekli san. Geliştirme destekleme idaresi başkanlığı	Sosyal Ağ Analiz Modeli	3/25/2010	PSUP'un uygulamaya geçirilmesi bekleniyor.	Proje kapsamında geliştirilen "Sosyal Ağ Analizi Modeli" nin Ankara Siteler Bölgesinde Mobilya sektöründe pilot uygulamasının PSUP'ta da belirlendiği gibi 25 Kasım 2010 tarihine kadar yapılması gerekmektedir bu konuda herhangi bir çalışma yapılmamıştır.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi aksadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.
28	Türkiye'de Termik Santraller ve Sanayi Tesislerinden Gelen Karbondioksit Emisyonu Envanterinin Çıkarılması ve Karbondioksitin Yeraltı Jeolojik Ortamlarda Depolanma Potansiyelinin Belirlenmesi	Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	1) Türkiye'deki yüksek emisyonlu endüstriyel tesislerin CO <sub>2</sub> emisyon verilerinin yıllık bazda tesbiti 2) CO <sub>2</sub> 'yi bertaraf etmek için uygun depolama sahalarının yeri ve potansiyelinin tesbiti 3) Model çalışması ile potansiyel petrol sahasında CO <sub>2</sub> depolanması ile ne kadar ek petrol üretilebileceğinin tahmini 4) Uygun sahalara yakın ve yeterli miktarda CO <sub>2</sub> emisyonu potansiyeline sahip tesislerin tesbiti	3/5/2010	PSUP'un uygulamaya geçirilmesi bekleniyor.	Proje çıktılarının uygulamaya aktarım durumu konusunda Müşteri Kurumdan henüz bir bilgi alınamamıştır.	PSUP'nın uygulamaya aktarımı aksadığı için henüz somut bir kazanım elde edilmemiştir.
29	Stratejik Yönetim Sistemi-Model ve Yazılım	Maliye Bakanlığı	1) Stratejik Yönetim Sistemi modeli ve Yazılımı 2) Performans Esaslı Kesin Hesap Sistemi	3/9/2010	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	1) Model ve Yazılımın yaygınlaştırılması kapsamında 80 kamu idaresi ile protokol imzalanmış, 70 kamu idaresinde yazılımın kurulumu tamamlanmıştır. 2) 2010 yılı bütçesi için yazılım kullanılarak hazırlanacak performans esaslı kesin hesap kanun tasarısı 2011 yılı içinde tamamlanacaktır.	Elde edilen stratejik planlama ve performans bütçe yazılımlarının ücretsiz olarak kamu idarelerine devredilmesi ile hem ulusal ekonomik kazanım elde edilmiş, hem de yeni kamu yönetimi anlayışının uygulanmasına katkı sağlanmıştır.
30	Linyitlerimizin Sallantılı Masa,MGS ve Flotasyon Yöntemiyle Zenginleştirilmesi,Temiz Yakıt Üretimi	Maden Tetkik Ve Arama Genel Müdürlüğü	Zenginleştirilmiş linyit elde edilmesi teknolojisi	5/6/2010	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	2009 yılı sonu itibarıyla Ömerler Lavvarına endüstriyel tesis kurulumu gerçekleştirilmiş ve üretime başlanmıştır.	1) Geliştirilen süreç sonucunda linyitlerin zenginleştirilmesi sağlanarak daha yüksek performanslı yakıt üretimi elde edilmiştir. 2) Üretime geçen tesis 75.000 ton/yıl kapasitededir. Yılda ortalama 4.500.000 TL gelir sağlanması beklenmektedir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-11)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projeden Kazanımlar
31	Orta Anadolu ve Geçit Bölgeleri İçin Yüksek Protein ve Mikro Element İçeriğine Sahip Kışık Yeşil Mercimek Çeşitlerinin Geliştirilmesi	Tarım Ve Köy İşleri Bakanlığı	Farklı irilikte ve kalitede kışa ve soğuğa dayanıklı yeşil mercimek hatları	5/17/2010	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	Projede geliştirilen kışık yeşil mercimek hatlarının tescil başvurusu yapılmıştır. Tescil başvurusunun sonucu 2012 yılı Mart/Nisan aylarından önce alınmayacaktır.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.
32	Ülkemizde Ekonomik Öneme Sahip Bazı Meyve Türleri İle Asma Gen Kaynaklarının High-throughput Moleküler Yöntemlerle Tanımlanması	Tarım Ve Köy İşleri Bakanlığı	1) Üzüm, elma, armut ve incirde; toplam genotip sayıları, benzer, homonim, sinonim, klonal benzerlik gösteren çeşitlerin belirlenmesi 2) Projedeki 4 türe ait morfolojik yetersizliklerin ortadan kaldırılması ve kalıcı bir genetik veritabanı oluşturulması 3) Bu meyve türlerinde genetik tanımlama metodlarının optimize edilmesi 4) Projedeki meyvelere ait yaklaşık 2000 genotip bilgi verisinin hazırlanması	4/30/2010	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	Projenin çıktılarının uygulamaya aktarımının ilk aşaması PSUP'ta da belirlendiği gibi Nisan 2011 tarihine kadar gerçekleştirilmesi beklenmektedir.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.
33	TEBAİ'n'den Oksikodon Üretimi	Toprak Mahsulleri Ofisi	Oksikodon üretim metodu	5/24/2010	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	PSUP uygulamaya aktarım başlangıç tarihinden itibaren 6 ay henüz geçmediğinden bildirim olmadı.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.
34	Yolcu Vagonlarının Dinamik ve Statik Yükler Altında İncelenmesi	T.C. Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü	1) Yolcu vagonlarının sayısal analizleri 2) Yolcu vagonlarının ilgili uluslararası standartlara uygun şekilde test edilebileceği Hidrolik Test Standı	7/23/2010	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	PSUP uygulamaya aktarım başlangıç tarihinden itibaren 6 ay henüz geçmediğinden bildirim olmadı.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.
35	Ulusal CORS (Sürekli Gözlem Yapan GPS İstasyonu) Sisteminin Kurulması (Ulusal DATUM Dönüşümü)	Tapu Ve Kadastro Genel Müdürlüğü	1) Türkiye ve K.K.T.C genelinde konum verilerinin gerçek zamanlı ve yüksek hassasiyette elde edilmesi 2) Ülkemizde daha önceden harita üretimi için kullanılan Avrupa Datumu-1950 (ED-50) ile günümüzde kullanılan Dünya Jeodezi Sistemi-1984 (VVGS-84) arasında hücresel dönüşüm parametrelerinin belirlenmesi	7/1/2010	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	PSUP uygulamaya aktarım başlangıç tarihinden itibaren 6 ay henüz geçmediğinden bildirim olmadı.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-12)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projeden Kazanımlar
36	Ülkesel Patates Tohumluk Üretim Sisteminin Geliştirilmesi	Tarım Ve Köyişleri Bakanlığı	<p>1) Ülkemize özgü patates çeşit ıslahı yoluyla melezlemelerin yapılması; 107 kombinasyonda 186650 adet Gerçek Patates Tohumu (GPT), 37 kombinasyonda 24.641 GPT, melez kombinasyonlarından melez yumru ve çeşitli kademelerde (1.,2.,3.,4. generasyonlarda) çok sayıda yerli patates hattı elde edilmesi</p> <p>2) Patates tohumluluk üretim alanlarının tespit edilmesi ve tohumluluk alanlarının sürdürülebilirliğine dair bilgi elde edilmesi</p> <p>3) Temel tohumluk üretim programlarının oluşturulması</p>	5/17/2010	PSUP'un uygulamaya aktarımı takvime uygun devam ediyor.	<p>1) Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (TÜGEM) tarafından, projede belirlenen tohumluk alanlarının ilan edilmesi için ilgili valiliklere talimat gönderilmiştir.</p> <p>2) Patates Tohumluğu Sertifikasyon Yönetmeliği ile Ticari Amaçlı Patateslerin İzlenebilirliği Hakkında Yönetmelik bilgiler ışığında hazırlanmış ve Resmi Gazetede yayımlanmıştır.</p> <p>3) Projede oluşturulan 4 doku kültürü laboratuvarı üretim yapma konusunda yetkilendirilmiştir.</p> <p>4) Tokat Valiliği kendi taleplerini karşılayacak ölçüde çalışmalara başlamak için talepte bulunmuştur.</p> <p>5) Bir özel tohumculuk firması proje çıktılarından faydalanarak doku kültürü laboratuvarı kurmuş ve Şubat 2010'da yetki alarak 2.000.000 adet mini yumru üretimine başlamıştır. Halen 3 firma temel tohumluk üretimini, biri de ıslah programını başlatmıştır.</p> <p>6) Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsünün (ETAE) yeni çeşit geliştirme çalışmaları devam etmektedir.</p> <p>7) Erzincan Çayırılı İlçesi'nde projede uygun alan olarak belirlenmesi sonucu Patates Üreticiler Birliği kurulmuştur.</p>	<p>1) Yerli patates çeşit ıslah programları başlatılmış ve devam ettirilmektedir.</p> <p>2) Proje kapsamında tohumluk olarak belirlenen bölgeler (özellikle Sivas) tohumluk firmaları tarafından benimsenmiş, tohumluk üretimde yoğun olarak kullanılmaya başlanmıştır.</p> <p>3) Üç firma temel tohumluk üretimini, biri de ıslah programını başlatmıştır. Bu şekilde temel tohumluk üretimi ve patates ıslahının ülkemiz tohumluk firmaları tarafından da yapılabileceği inancı oluşmuştur.</p> <p>4) Bakanlık ile Uluslararası Patates Merkezi arasında işbirliği anlaşması imzalanmıştır.</p> <p>5) Projedeki farklı disiplinlerde (doku kültürü, çeşit ıslahı, temel tohumluk üretimi ve çoğaltımı) uzman araştırmacı yetiştirilmesi sağlanmıştır.</p> <p>6) 29 Ocak 2010 tarihinde düzenlenen "Genetik Kaynaklarımız ve Tohum" konulu toplantı ile yeni çeşitlerin ve geliştirilen teknolojilerin Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğüne tanıtımı yapılmıştır.</p> <p>7) Niğde Patates Araştırma Enstitüsü Elisa yöntemi ve virüs analizlerinin yapılmasında işlerlik kazanmıştır.</p>
37	Ankara Tavukçuluk Araştırma Enstitüsünde Geliştirilen Yumurtacı Hatların Islahı , Çeşitli Verim Özelliklerinin Tespiti ve Türkiye Tavukçuluğuna Entegrasyonu.	Tarım Ve Köyişleri Bakanlığı	<p>1) Mevcut yumurtacı hatların verimlerinin yükseltilmesi, daha verimli kombinasyonların geliştirilmesi</p> <p>2) Organik yumurta ve hibrit yumurta geliştirilmesi ve pazarlanması</p> <p>3) Veri toplamada hatasız işlem yapmaya uygun barkot sistemi geliştirilmesi</p>	9/21/2010	Ege Tarımsal uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	PSUP uygulamaya aktarım başlangıç tarihinden itibaren 6 ay henüz geçmediğinden bildirim olmadı.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.

**Tablo 15. TÜBİTAK-1007-KAMAG Projelerinin Uygulamaya Aktarım Durumu (PSUP) (Devam-13)**

No	Proje Adı	Müşteri Kurumlar	Elde Edilen Çıktılar	PSUP Başlangıç Tarihi	PSUP Durumu	Açıklama	Projeden Kazanımlar
38	Buğdayda Önemli Zarar Yapan Tahıl Kist Nematodu ile Kök Lezyon Nematodları ve Mücadele Olanakları Üzerinde Araştırmalar	Tarım Ve Köyişleri Bakanlığı	1) Orta Anadolu Bölgesinde yaygın olan 3 nematod türüne karşı sera koşullarında dayanıklı buğday hat ve çeşitleri 2) Tespit edilen türlerden 10 tanesinin tarla koşullarında da 3 nematoda karşı dayanıklı olduğu belirlenmesi3) Orta Anadolu koşullarında nematoda karşı kullanılacak en uygun ekim nöbeti belirlenmesi 4) Nematoda karşı farklı ekim nöbetleri ortaya çıkarken buğday tarımında her 3 nematoda karşı aspir ve ayçiçeğinin en uygun ekim nöbeti olduğunun tesbiti 5) Kist nematodlarının uluslararası çekirdek koleksiyonunun oluşturulmaya başlanması	6/28/2010	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	1) Projede belirlenen 3 nematoda karşı dayanıklı ilk yeni çeşit çalışmalarına 2010 yılında başlanacağı ve 2015 yılında ilk yeni çeşidin elde edileceği belirtilmiştir. 2) Projeden belirlenen; nematoda dayanıklı çeşitlerin Müşteri Kurumun Enstitülerince her yıl melezleme çalışmalarında kullanacağı belirtilmiştir.3) Dayanıklı çeşitlerin "Tarla Gününde" çiftlere ekilmesi için teşvik edileceği belirtilmiştir.4) Elde edilen genitörlerin Adana Tarımsal Araştırma Enstitüsünde 2010'da melezleme çalışmalarında kullanılacağı belirtilmiştir.5) Uygun ekim nöbetinin nematod sorunu olan yerlerde Tarım İl Müdürlüklerince üreticilerle uygulanacağı belirtilmiştir.6) Uluslararası koleksiyonda belirlenen nematodlara dayanıklı diğer ülkelerin çeşitleri üzerinde çalışmalar yapıp, popülasyonların üretim çalışmalarının 2011 yılında yapılacağı ve sektörden gelen talebe göre devam edileceği belirtilmiştir.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.
39	Merkezi Gerçek Zamanlı Nehir İzleme ve Kirlilik Kontrol Sistemi	Çevre Ve Orman Bakanlığı	Yeşilirmak nehri üzerinde kaydedilen kirlilik ölçümlerinin gerçek zamanlı olarak izlenebilmesini ve kirlenme durumunda, nehir boyunca ve zamanla kirliliğin değişiminin tespit edilmesini sağlayan nehir izleme sistemi.	7/23/2010	PSUP'un uygulamaya aktarım takvimi devam ediyor.	PSUP uygulamaya aktarım başlangıç tarihinden itibaren 6 ay henüz geçmediğinden bildirim olmadı.	PSUP'nın uygulamaya aktarım takvimi tamamlanmadığı için henüz somut kazanım elde edilmemiştir.

## TÜBİTAK Ulusal Savunma ve Güvenlik Teknolojileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı (TÜBİTAK-1007-SAVTAG)

Yüksek teknolojiye sahip savunma silah ve araçlarının yurtiçinde üretilmesi için gerekli olan bilgi, beceri ve altyapıya kavuşulması amacıyla ulusal olması gereken savunma teknolojilerinin yurtiçinde geliştirilmesine yönelik politikaların desteklenmesi ve sürdürülmesi amacıyla yönelik olarak BTYK' nın 8 Eylül 2004'te gerçekleştirilen toplantısında, yeterli ve gerekli kaynak ayırmak suretiyle Savunma alanında Ar-Ge projelerinin desteklenerek ülke savunmasında yurt dışına bağımlılığın en aza indirilmesi kararlaştırılmış ve bu karardan hareketle, TÜBİTAK Bilim Kurulu tarafından 8 Ocak 2006 tarihinde TÜBİTAK ARDEB Başkanlığı bünyesinde, "Savunma ve Güvenlik Teknolojileri Araştırma Grubu (SAVTAG)" kurulmuştur.

SAVTAG'ın kurulduğu 8 Ocak 2006 tarihinden itibaren 20 Ekim 2010 tarihine kadar geçen süre içerisinde, Milli Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı'ndan 44, Savunma Sanayi Müsteşarlığı'ndan (SSM) 27 ve Başbakanlık'tan 1 proje olmak üzere, toplam 72 proje değerlendirilmek üzere önerilmiştir. Önerilen 72 projenin toplam bütçesi 906.8 milyon TL'dir.

Önerilen projelerden 47 adedinin sözleşmesi, TÜBİTAK, MSB Müsteşarlığı, SSM, Başbakanlık ve proje yürütücüsü kurum/kuruluşların yetkilileri tarafından imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Bu projelerden 16 adedi sonuçlanmış, 2 adedi izleme sürecinde iken iptal edilmiş, 16 proje ise reddedilmiş veya Müşteri Kurum tarafından geri çekilmiştir. 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla 29 adet proje yürürlükte bulunmaktadır. Yürürlükte olan projelerin toplam bütçesi, 456.2 milyon TL'dir. 1 adet projenin paneli tamamlanmış olup sözleşme çalışmaları sonuçlanma aşamasındadır. Kalan 8 adet projeden mevcut bütçesel imkanlar çerçevesinde 4 adedinin panel çalışmaları başlatılmıştır.

TÜBİTAK-1007-SAVTAG Programı kapsamında, 2006 yılında 21 proje, 2007 yılında 14 proje, 2008 yılında 6 proje ve 2009 yılında 6 proje olmak üzere toplam 47 projenin sözleşmeleri imzalanmıştır. 30 Nisan 2010 ve 20 Ekim 2010 tarihi itibarı ile önerilen ve desteklenen proje sayısı ve bütçe değerleri Tablo 16, Tablo 17, Şekil 1 ve Şekil 2'de gösterilmektedir.

**Tablo 16.** TÜBİTAK-1007-SAVTAG'a Önerilen ve Desteklenen Proje Sayıları ve Bütçelerinin Dağılımı

Projeler	30.04.2010 itibarıyla		20.10.2010 itibarıyla		2010 sonu (Tahmini)	
	Sayı	Bütçe ( Milyon TL)	Sayı	Bütçe ( Milyon TL)	Sayı	Bütçe ( Milyon TL)
Önerilen	70	858	72	907	78	920
Değerlendirilen	70	858	72	907	78	920
Yürürlükte	34	520	29	456	26	432
Sözleşmesi Hazırlanmakta	1	1,9	1	1,9	-	-
Revizyonda	-	-	-	-	4	17
Reddedilen/Geri Çekilen	16	203	16	203	16	203
İptal Edilen	2	2,9	2	2,9	2	3
Paneli Yapılacak	6	96	8	141	4	125
Sonuçlanan	11	36	16	102	20	127

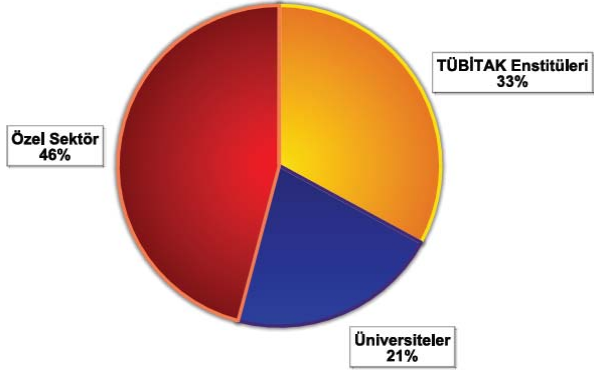
Tablo 17'de yer alan 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla yürürlükteki 29 proje, alt projeleriyle birlikte 42 adet projeden oluşmakta olup, bu projelerin sayısal dağılımı olarak üniversitelerin payı %21, özel sektörün payı %46 ve TÜBİTAK enstitülerinin payı %33'dir (Şekil 16). Söz konusu projelerin bütçe olarak dağılımında üniversitelerin payı %17, özel sanayinin payı %53 ve TÜBİTAK enstitülerinin payı %30'dur (Şekil 17).



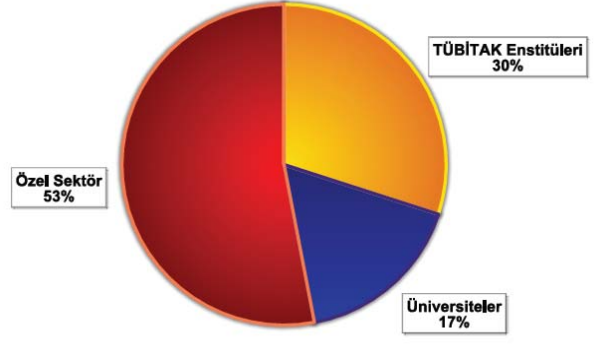
**Tablo 17. TÜBİTAK-1007-SAVTAG Projelerinin Durumu (01.01.2006 – 20.10.2010)**

	PROJE SAYISI TOPLAMI	Üniversite						Özel sektör						Enstitü						Toplam Bütçe (milyon TL)
		Sayı				Bütçe (milyon TL)		Sayı				Bütçe (milyon TL)		Sayı				Bütçe (milyon TL)		
		Ana Prj.	Alt Prj.	Top.	%	Top.	%	Ana Prj.	Alt Prj.	Top.	%	Top.	%	Ana Prj.	Alt Prj.	Top.	%	Top.	%	
Önerilen Projeler (1)	108	17	12	29	27	170,9	19	25	20	45	42	466,4	51	30	4	34	31	269,5	30	906,8
Yürürlükte Olan Projeler (2)	42	2	7	9	21	77,4	17	13	6	19	46	240,3	53	14	0	14	33	138,5	30	456,2
Sözleşme Aşamasında Olan Projeler	1			0		0,0				0		0,0		1		1		1,9		1,9
Revizyonda Olan Projeler	0			0		0,0				0		0,0				0		0,0		0,0
Paneli Yapılacak Projeler(3)	15	3	1	4		24,4		4	3	7		81,5		1	3	4		35,2		141,1
Reddedilen/ Geri Çekilen Projeler (4)	28	4	3	7		14,0		7	9	16		122		5		5		67,0		203,0
İptal Edilen Projeler	2	2		2		2,9										0				2,9
Sonuçlanan Projeler (5)	20	6	1	7		13,7		1	2	3				9	1	10		26,9		101,7
<b>Toplam</b>	<b>108</b>	<b>17</b>	<b>12</b>	<b>29</b>		<b>170,9</b>		<b>25</b>	<b>20</b>	<b>45</b>		<b>466,4</b>		<b>30</b>	<b>4</b>	<b>34</b>		<b>269,5</b>		<b>906,8</b>

- (1) Önerilen proje sayısı 72 olup, bu sayı alt projelerle birlikte 108 olmaktadır.  
(2) Yürürlükte olan proje sayısı 29 olup, bu sayı alt projelerle birlikte 42 olmaktadır.  
(3) Paneli yapılacak proje sayısı 8 olup, bu sayı alt projelerle birlikte 15 olmaktadır.  
(4) Reddedilen/ Geri Çekilen Proje sayısı 16 olup, bu sayı alt projelerle birlikte 28 olmaktadır.  
(5) Sonuçlanan Proje sayısı 16 olup, bu sayı alt projelerle birlikte 20 olmaktadır.



Şekil 16. Yürürlükte Olan Projelerin Sayısal Dağılımı



Şekil 17. Yürürlükte Olan Projelerin Bütçesel Dağılımı

### 3.1.4. Ulusal Bilim ve Teknoloji Yönetiminin Etkinleştirilmesi

#### Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları İle İlgili Gelişmeler

##### *Patent Teşvik ve Destekleme Programına İlişkin Gelişmeler*

23 Ağustos 2006 tarihinde TÜBİTAK ve Türk Patent Enstitüsü (TPE) arasında imzalanan protokolle, ülkemizde özgün olarak gerçekleştirilen çalışmalar sonunda ortaya çıkan buluşlar için patent başvurularının yapılması teşvik edilmektedir. Bu bağlamda, Türk Patent Enstitüsü nezdinde yapılan yurt içi ve uluslararası kuruluşlar (WIPO-Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü/EPO-Avrupa Patent Ofisi) nezdinde yapılan yurtdışı patent başvurularının destek kapsamındaki masrafları TÜBİTAK tarafından karşılanmaktadır. Tablo 18'de patent teşvik başvuruları ve desteklerine ilişkin veriler gösterilmektedir.

**Tablo 18.** TÜBİTAK'a Yapılan Patent Teşvik Başvuruları\*

	2007		2008		2009		20.10.2010	
	B*	D*	B*	D*	B*	D*	B*	D*
Ulusal Geri Ödemesiz Patent Desteği (3000 TL)	527	457	646	621	834	739	975	864
Uluslararası Geri Ödemesiz Patent Desteği (3000 TL)	107	101	160	159	236	228	117	105
Uluslararası Geri Ödemeli Patent Desteği (100.000 TL'ye kadar)	8	4	9	8	5	4	12	3
TOPLAM	642	562	815	788	1075	971	1104	972

\* B: Başvuru, D: Desteklenen

TÜBİTAK, Patent Başvurusu Teşvik ve Destekleme Programı kapsamında, ulusal patent başvuruları için geri ödemesiz olarak 3.000 TL tutarında ve başvuru patent vekili ile takip ediliyor ise toplam destek miktarının %15'i tutarında ek bir destek sağlamaktadır.

Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü veya Avrupa Patent Ofisi nezdinde yapılan patent başvurularının başvuru aşaması için, geri ödemesiz 3.000 TL tutarında ve başvuru patent vekili ile takip ediliyor ise toplam destek miktarının %15'i tutarında ek bir destek sağlanmaktadır.

Uluslararası patent başvurularının araştırma raporu sonrası işlem ücretlerinin karşılanmasını sağlamak için, jüri kararı ile 100.000 TL'ye kadar geri ödemeli olarak destek sağlanmaktadır. Söz konusu başvuruların üçlü patente dönüşmesi halinde ise geri ödemeli olarak sağlanan destekler hibeye dönüşmektedir.

#### *Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları İle İlgili Gelişmeler*

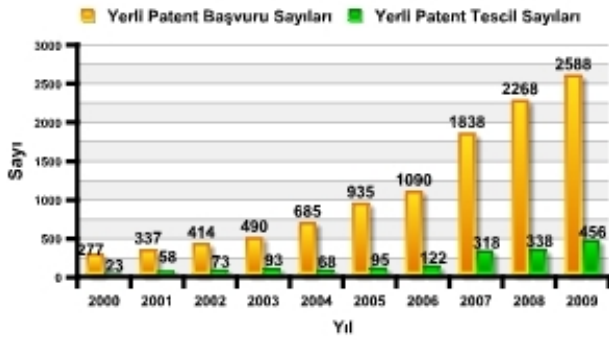
60. Hükümet Programı Eylem Planında, fikri ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin mevcut Kanun Hükmünde Kararname'lerin Kanuna dönüştürülmesi, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu ve Tasarım Konseyinin oluşturulması gibi pek çok proje ve eylem yer almaktadır.

Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu, 21 Mayıs 2008 yılında yayımlanan 2008/7 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile oluşturulmuş olup, yılda iki kez toplanmaktadır. Başta sınai mülkiyet başvurularında yaşanan artışlar olmak üzere bu alanda gerçekleştirilen atılımların sürdürülebilirliğinin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Bununla ilişki olarak, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu'nca fikri ve sınai mülkiyet alanında kısa, orta ve uzun vadeli stratejilerin oluşturulması ve ilgili kurumlar arasında koordinasyon ve işbirliğinin geliştirilerek uygulamada etkinliğin artırılması hedeflenmektedir. Bu hedefler doğrultusunda Ulusal Strateji Belgesi hazırlanacaktır. Bu bağlamda Kurulca Ulusal Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Strateji Belgesinin hazırlanması için çalışma

grubunun oluşturulmasına karar verilmiştir. Çalışma Grubu 20/05/2010 tarihinde bir toplantı gerçekleştirmiştir. Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Koordinasyon Kurulu, 5. toplantısını 2 Kasım 2010 tarihinde gerçekleştirmiştir. Kurulun beşinci toplantısında, Ticarete Sahteciliğin Önlenmesi Anlaşması (ACTA), AB katılım sürecinde Fikri Mülkiyet Hukuku faslına ilişkin gelişmeler ve ulusal fikri ve sınai mülkiyet strateji belgesinin hazırlanması çalışmaları görüşülmüştür.

Türk Tasarım Danışma Konseyi ise; 05/08/2009 tarih ve 2009/15355 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. Tasarım Konseyinin amacı, ülkemiz ekonomisi ve sanayinin rekabet gücünü artırmak için ilgili sektörlerle yakın işbirliği içinde tasarım politikaları ve programları uygulamak ve bu alanda eğitim politikaları oluşturmaktır. Türk Tasarım Danışma Konseyinin ilk toplantısı, Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat ERGÜN' ün başkanlığında Konsey üyesi kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla 23 Ekim 2009 tarihinde düzenlenmiştir. Türk Tasarım Danışma Konseyinin ikinci toplantısı ise 30 Haziran 2010 Çarşamba günü Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nda gerçekleştirilmiş olup Türk Tasarım Danışma Konseyi bünyesinde oluşturulan Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı Oluşturma Komitesi birinci toplantısı 20 Temmuz 2010 tarihinde Türk Patent Enstitüsü'nde düzenlenmiştir.

### TPE'ye Yapılan Yerli Patent Başvuru ve Tescil Sayıları



Kaynak: Türk Patent Enstitüsü

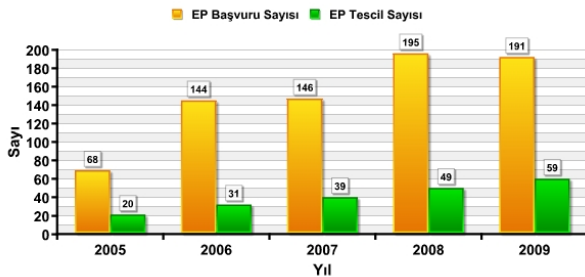
Şekil 18. Yerli Patent Başvuru ve Tescil Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Yerli patent başvuru ve tescil sayılarının yıllara göre dağılımı Şekil 18'de görülmektedir. Özellikle 2006 yılının 8. ayında TÜBİTAK ve Türk Patent Enstitüsü işbirliği ile başlatılan patent teşvik sisteminin etkisiyle son yıllarda patent başvuru ve tescil sayılarında diğer yıllara göre daha hızlı bir artış gözlenmektedir. 2007 yılında yerli patent başvuru sayısı 1838 iken, 2008 yılı yerli patent başvuru sayısı 2268 olarak, 2009 yılı yerli patent başvuru sayısı ise 2588 olarak kayıtlara geçmiştir. Yine, 2007 yılında yerli patent tescil sayısı 318 iken, bu sayı 2008 yılında 338'e, 2009 yılında ise 456'ya yükselmiştir.

Ayrıca 2010 yılının 15.10.2010 raporlama tarihi itibarı ile yapılan yerli patent başvuru sayısı ve yerli patent tescil sayısı, 2009 yılının aynı döneminde yapılan patent başvuru ve patent tescil sayısına göre sırasıyla %19 ve %46 oranında artış göstererek 2109 ve 363'e ulaşmıştır.

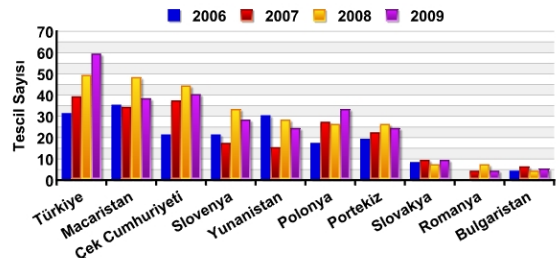
### Uluslararası Patent Başvuru ve Tescil Sayıları

Türkiye'den yapılan Avrupa patent başvuru ve tescil sayılarında da 2005 yılından 2009 yılına kadar önemli ölçüde bir artış olmuştur. Türkiye'den yapılan Avrupa patent başvuruları ve tescil sayıları Şekil 19'de, yıllara göre çeşitli ülkelerin Avrupa patent tescillerinin sayısı ise Şekil 20'de verilmektedir. Şekil 20'den de izlenebileceği gibi Türkiye 2009 yılında AB 27 içinde yer alan pek çok ülkenin önüne geçmiştir. Artış oranı itibarıyla de en hızlı artış sağlayan ülkelerden biridir.



Kaynak: Avrupa Patent Ofisi Yıllık Raporları

Şekil 19. Türkiye'den Yapılan EP Başvuruları ve Tescilleri



Kaynak: Avrupa Patent Ofisi Yıllık Raporları

Şekil 20. Çeşitli Ülkelerin EP Tescil Sayısı

Şekil 19 ve 20'de de görüleceği üzere, TÜBİTAK'ın 2006 yılından bu yana Avrupa Patenti (EP) başvuru sahiplerine sağladığı destekler, başvuru sayılarını dikkate değer bir şekilde arttırarak Türkiye menşeli daha fazla buluşun uluslararası arenada etkin bir şekilde korunmasını ve ülke ekonomisine katkı sağlamasını mümkün hale getirmiştir.

Tablo 19 ve 20'den anlaşılacağı üzere, Avrupa Patent Ofisi tarafından tescil edilen patent başvurularında, Türkiye en fazla koruma talep edilen ülkelerden biridir. Türkiye'nin koruma talep edilen ülkeler içerisinde yer aldığı tescilli Avrupa Patenti sayısı, toplam tescilli Avrupa Patenti sayısının yaklaşık %60'ıdır. Ayrıca Türkiye'de tescilli Avrupa Patenti sayısı Tablo 19'dan anlaşılacağı üzere yıldan yıla artış göstermektedir.

**Tablo 19.** Avrupa Patent Başvuru ve Tescil Sayıları, Türkiye'nin Koruma Talep Edilen Ülkeler İçerisinde Yer Aldığı Tescilli Avrupa Patenti Sayısı ve Türkiye'de Tescil Edilen Avrupa Patentleri

Yıl	EP Başvuru Sayısı (Euro-PCT dahil)*	EP Tescil Sayısı*	Türkiye'nin Koruma Talep Edilen Ülkeler İçerisinde Yer Aldığı Tescilli EP Patenti Sayısı*	Türkiye'de Tescilli EP Patenti Sayısı** (Yerli+Yabancı)
2003	116.832	59.989	2.166	177
2004	123.759	58.725	9.331	957
2005	128.719	53.255	15.493	2.349
2006	135.423	62.777	24.947	3.646
2007	141.439	54.699	26.219	4.161
2008	146.644	59.809	32.716	4.318
2009	134.542	51.969	31.082	4.959

Kaynak: \*Avrupa Patent Ofisi Yıllık Raporları

\*\*Türk Patent Enstitüsü (13.01.2010 tarihi itibarıyla)

**Tablo 20.** Çeşitli Ülkelerin, Koruma Talep Edilen Ülkeler İçerisinde Yer Aldıkları Tescilli Avrupa Patenti Sayıları ve Oranları (2009)

Ülke	Koruma Talep Edilen Ülkeler İçerisinde Yer Alınan Tescilli Avrupa Patenti Sayısı	Koruma Talep Edilen Ülkeler İçerisinde Yer Alınan Tescilli Avrupa Patentlerinin Oranı (%)
Almanya	51.307	98,7
Fransa	48.978	94,2
İspanya	36.548	70,3
Türkiye	31.082	59,8
Macaristan	25.277	48,6
Polonya	20.821	40,1

Kaynak: Avrupa Patent Ofisi Yıllık Raporu (2009)

Tablo 21’de WIPO nezdinde yapılan uluslararası patent başvurularının (PCT) sayıları görülmektedir. Tabloya göre Türkiye 2009 yılı patent başvuru sayısı bakımından 38 ülke arasında 24. sırada; 2002-2009 yılları arasındaki artış yüzdesine göre de % 355’lik bir artış ile 3. sırada yer almaktadır. Ayrıca WIPO’nun 2010 Eylül ayı istatistikî verilerine göre PCT sistemi kapsamında Türkiye’den yapılan patent başvurularının sayısı 169’dur.(PCT Monthly Statistics Report)

Tablo 21’den görüleceği üzere, TÜBİTAK’ın 2006 yılından bu yana WIPO nezdinde PCT başvurusu yapan başvuru sahiplerine sağladığı destekler, başvuru sayılarını dikkate değer bir şekilde arttırarak Türkiye menşeli daha fazla buluşun uluslararası arenada etkin bir şekilde korunmasını ve ülke ekonomisine katkı sağlamasını mümkün hale getirmiştir.

**Tablo 21.** WIPO Nezdinde Yapılan Uluslararası Patent Başvuru (PCT) Sayıları

Sıra*	Ülke	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Sıra**	2002-2009 Değişimi (%)
5	Çin	1018	1295	1706	2512	3937	5465	6126	7905	1	677
31	Portekiz	34	36	49	56	68	92	100	165	2	385
24	Türkiye	85	111	115	174	269	359	393	387	3	355
4	Kore	2520	2949	3558	4689	5946	7065	7900	8048	4	219
33	Slovenya	44	65	62	85	79	87	107	137	5	211
29	Çek Cumhuriyeti	73	83	95	117	107	132	156	178	6	144
15	İspanya	719	785	823	1127	1202	1294	1389	1566	7	118
2	Japonya	14063	17414	20264	24870	27023	27749	28785	29806	8	112
18	Avusturya	552	644	709	851	915	1009	954	1032	9	87
22	Singapur	330	282	431	455	483	522	563	574	10	74
27	Lüksemburg	143	117	125	119	128	165	227	227	11	59
23	İrlanda	308	311	322	342	422	421	469	471	12	53
30	Polonya	116	154	107	97	101	107	128	173	13	49
35	İzlanda	39	58	46	44	56	51	66	57	14	46
28	Meksika	132	131	118	141	168	186	213	192	15	45
19	Belçika	696	776	832	1077	1031	1126	1133	1004	16	44
6	Fransa	5090	5171	5184	5756	6264	6570	7073	7209	17	42
17	Danimarka	979	1036	1049	1122	1162	1155	1357	1357	18	39
11	İtalya	1982	2163	2189	2349	2702	2948	2885	2652	19	34
9	İsviçre	2755	2861	2899	3294	3613	3814	3749	3680	20	34
16	İsrail	1174	1129	1227	1461	1599	1747	1905	1566	21	33
34	Yunanistan	75	67	79	55	87	87	109	99	22	32
36	Slovakya	26	26	26	32	31	39	41	34	23	31
20	Rusya	539	586	519	660	697	735	803	673	24	25
38	Arjantin	9	15	11	21	21	33	25	11	25	22
13	Finlandiya	1762	1557	1672	1893	1844	1994	2223	2126	26	21

**Tablo 21. WIPO Nezdinde Yapılan Uluslararası Patent Başvuru (PCT) Sayıları (Devam)**

Sıra*	Ülke	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Sıra**	2002-2009 Değişimi (%)
10	İsveç	2990	2612	2851	2887	3334	3658	4136	3569	27	19
3	Almanya	14326	14662	15214	15987	16734	17825	18855	16710	28	17
21	Norveç	549	533	476	585	610	603	646	631	29	15
8	Hollanda	3977	4479	4284	4504	4550	4422	4341	4481	30	13
12	Kanada	2260	2271	2104	2320	2573	2848	2913	2529	31	12
1	ABD	41296	41033	43352	46859	51296	54044	51673	45589	32	10
14	Avustralya	1759	1680	1837	2001	2003	2053	1946	1746	33	-1
25	Güney Afrika	384	357	411	360	424	406	399	378	34	-2
26	Yeni Zelanda	300	300	339	351	354	397	359	284	35	-5
7	İngiltere	5376	5206	5027	5096	5093	5539	5513	5060	36	-6
32	Macaristan	185	114	136	158	146	167	175	141	37	-24
37	Romanya	25	16	18	15	28	31	15	13	38	-48

Kaynak: Avrupa Patent Ofisi Yıllık Raporu (2009)

### Ar-Ge ve Yenilik Günleri

Ülkemizin uluslararası düzeyde rekabet gücünü artırmak ve sürdürülebilir kılmak amacına yönelik olarak ulusal bilim ve teknoloji yönetişiminin etkinleştirilmesinin büyük önem arz etmektedir. Ar-Ge ve yenilik potansiyelimizin yurt genelinde harekete geçirilmesi, bilimsel ve teknolojik faaliyetlerin tüm ülke sathına yayılması amacıyla, Bilim ve Teknolojinin Koordinasyonundan Sorumlu Devlet Bakanı Prof. Dr. Mehmet AYDIN'ın himayelerinde düzenlenen Ar-Ge ve Yenilik Günleri ile yenilikçiliğin yerel boyutunun teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

Mart 2009 tarihinde Ege Bölgesi'nde başlayan ve sonucusu Ocak 2011'de gerçekleştirilecek olan TÜBİTAK Ar-Ge ve Yenilik Günleri'ne ilişkin takvim Tablo 22 ve Şekil 21'de verilmektedir.

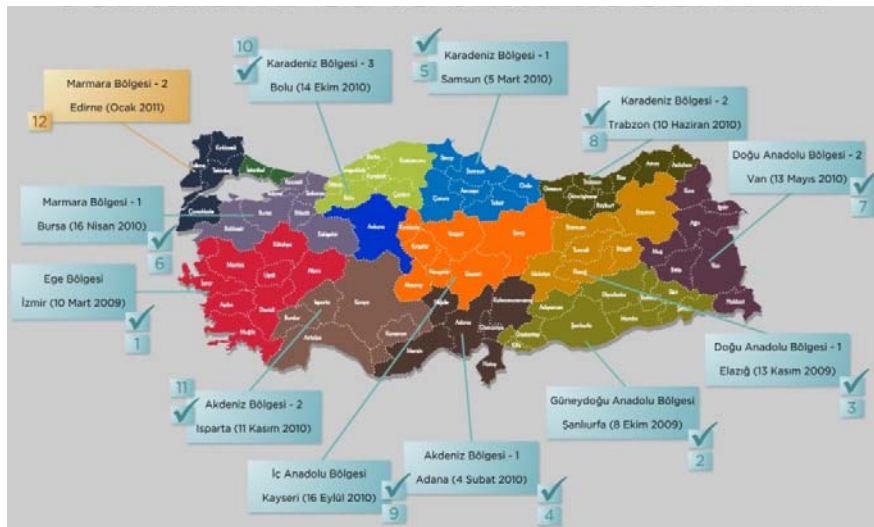
Ocak 2011'de gerçekleştirilecek olan "Marmara Bölgesi Ar-Ge ve Yenilik Günü – II" ile İstanbul ve Ankara hariç tüm yurt kapsamış olacaktır. Ar-Ge ve yenilik etkinliklerinin artırılması amacıyla İstanbul ve Ankara illerinde de benzer etkinlikler düzenlenmektedir.

Toplantılara ilgili illerin valileri, üniversite rektörleri; Sanayi Odaları başkanları, Ticaret Odaları başkanları, Sanayi ve Ticaret Odaları başkanları ve Ar-Ge projesi yapan özel sektör temsilcileri, akademisyenler ile illerin ilgili diğer üst düzey kamu yöneticileri katılım sağlamaktadır.

Ar-Ge ve Yenilik Günleri kapsamında, Ar-Ge ve yenilik kavramları paylaşılarak, Ar-Ge ve yenilik ile katma değer yaratmanın yolları örneklendirilmekte, toplantıya katılan illerin TÜBİTAK projeleriyle birlikte Ar-Ge ve yenilik performansı incelenerek ve gelecekte illerin Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerini artıracabilecek öneriler ve fikirler tartışılmaktadır.

**Tablo 22. TÜBİTAK Ar-Ge ve Yenilik Günleri Takvimi**

	Coğrafi Bölge	Şehir	Tarih	Katılan İller
1	Ege	İzmir	10 Mart 2009	İzmir, Manisa, Uşak, Kütahya, Afyon, Denizli, Aydın, Muğla.
2	Güneydoğu Anadolu	Şanlıurfa	8 Ekim 2009	Şanlıurfa, Gaziantep, Adıyaman, Diyarbakır, Mardin, Kilis, Batman, Siirt, Şırnak.
3	Doğu Anadolu-1	Elazığ	13 Kasım 2009	Elazığ, Malatya, Tunceli, Erzincan, Bingöl, Erzurum.
4	Akdeniz -1	Adana	4 Şubat 2010	Adana, Mersin, Niğde, Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş.
5	Karadeniz-1	Samsun	5 Mart 2010	Samsun, Sinop, Ordu, Çorum, Amasya, Tokat.
6	Marmara-1	Bursa	16 Nisan 2010	Bursa, Balıkesir, Bilecik, Eskişehir, Yalova, Sakarya, Kocaeli.
7	Doğu Anadolu-2	Van	13 Mayıs 2010	Van, Kars, Iğdır, Ağrı, Muş, Bitlis, Hakkari.
8	Karadeniz-2	Trabzon	10 Haziran 2010	Trabzon, Giresun, Gümüşhane, Bayburt, Rize, Artvin, Ardahan.
9	İç Anadolu	Kayseri	16 Eylül 2010	Kayseri, Aksaray, Nevşehir, Kırşehir, Kırıkkale, Sivas, Yozgat.
10	Karadeniz-3	Bolu	14 Ekim 2010	Bolu, Düzce, Zonguldak, Bartın, Karabük, Kastamonu, Çankırı.
11	Akdeniz-2	Isparta	11 Kasım 2010	Isparta, Konya, Karaman, Antalya, Burdur.
12	Marmara-2	Edirne	Ocak 2011	Edirne, Tekirdağ, Çanakkale, Kırklareli.



**Şekil 21. TÜBİTAK Ar-Ge ve Yenilik Günleri'nin Haritası**



### 3.1.5. Özel Sektörün Bilim ve Teknoloji Performansının Güçlendirilmesi

#### Özel Sektöre Yönelik TÜBİTAK Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Destekleri

Bu destekler kapsamında sektör ve büyüklüğüne bakılmaksızın özel sektör kuruluşlarına 1995 yılından bu yana Araştırma, Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Proje Destekleri verilmektedir. Bu programlar kapsamında, bilimsel ve teknolojik bilgiyi ürüne, sürece, yönetime veya sisteme dönüştürme aşamalarında yapılacak, teknoloji ve yenilik odaklı araştırma, geliştirme, iyileştirme faaliyetlerine ilişkin proje önerileri geri ödemesiz olarak desteklenmektedir.

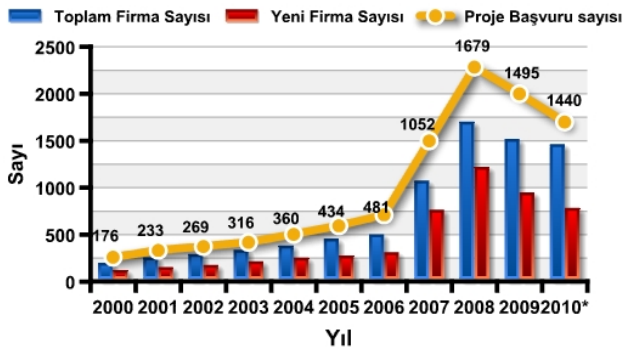
Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programlarından 1501 kodlu program, 1995-23 Eylül 2010 tarihleri arasında TÜBİTAK ve Dış Ticaret Müsteşarlığı işbirliğinde yürütülmüştür. 1995-2005 yılları arasında projelerin değerlendirilmesi ve izlenmesi faaliyetleri TÜBİTAK tarafından yürütülmekte ve bu projelere ilişkin hibe destekleri Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından verilmekte iken, projelere 2005 yılından itibaren verilen hibe desteklerin %25'i DTM, %75'i TÜBİTAK kaynaklarından sağlanmıştır. Para ve Koordinasyon Kurulu'nun 98/10 sayılı "Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ"de, 23 Eylül 2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklikle Ar-Ge projelerine sağlanan hibe desteğin tamamen TÜBİTAK tarafından yürütülmesi ve destek ödemelerinin tamamının TÜBİTAK tarafından yapılması kararlaştırılmıştır.

"Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Teknoloji ve Yenilik Destek Programlarına İlişkin Yönetmelik'in 16 Ocak 2007 gün ve 26405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesinden sonra, yukarıda sözü edilen 1501 kodlu programa ilaveten yeni destek programları hayata geçirilmiş ve daha yaygın, etkin biçimde yürütülmesi sağlanmıştır. Aşağıda söz konusu Yönetmelik çerçevesinde yeni başlatılan programlar da dahil tüm destek programlarına ait veriler Tablo 23'te özet olarak sunulmuş olup, proje başvurularındaki artış Şekil 22'de gösterilmiştir.

Ülkemizin ekonomik ve sosyal refahını artırmak için, özel sektör kuruluşlarının araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilikçilik yeteneği ile rekabet gücünü yükseltmek, ülkemizde girişimcilik kültürünün oluşmasına katkıda bulunmak, sanayi kuruluşlarının kendi arasında ve üniversitelerle daha yakın işbirlikleri ve ortaklıklar sağlamasını teşvik etmek amacıyla proje esaslı araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilik faaliyetlerine kaynak ayrılmasını özendirecek, risk paylaşımli destek programları, TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı (TÜBİTAK-TEYDEB) bünyesinde yürütülmektedir.

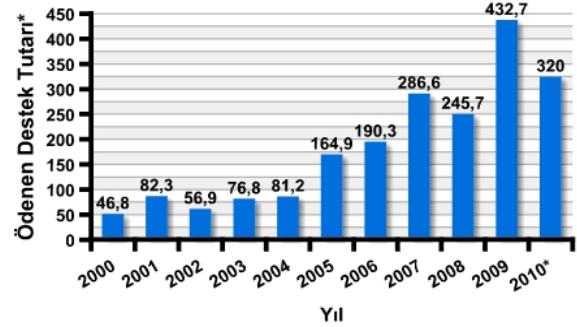
Söz konusu destek programlarında yenilikçiliği hedefleyen Ar-Ge projelerinin desteklenmesi, sanayinin uluslararası rekabet gücünü geliştirecek en önemli araç olarak görülmektedir. Bu programlar ile, özel kesimin Ar-Ge'ye kaynak ayırması, firmaların kendi aralarında veya üniversiteler ve araştırma kurumlarıyla yapacakları işbirlikleri ile, çağımızın en önemli ekonomik gelişme kaynağı olan bilimsel ve teknolojik birikimin toplumsal faydaya (ürüne) dönüştürülmesi süreci desteklenerek Ar-Ge'ye dayalı yenilikçiliğe daha fazla yatırım yapılması teşvik edilmektedir.

Özel sektöre yönelik oluşturulan Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Destek Programları kapsamında, bilimsel ve teknolojik bilgiyi ürüne, sürece, yönetime veya sisteme dönüştürme aşamalarında yapılacak, teknoloji ve yenilik odaklı araştırma, geliştirme ve iyileştirme faaliyetlerine ilişkin proje önerileri, değerlendirilmekte, izlenmekte ve geri ödemesiz olarak desteklenmektedir.



\* Öngörülen hedef, 20 Ekim 2010 itibarıyla 1114 firmadan 1.391 proje başvurusu

Şekil 22. TÜBİTAK TEYDEB Programlarına Başvuran Firma ve Proje Sayıları



\* 2010 sonu öngörüsü, 20 Ekim 2010 itibarıyla 183,5 Milyon TL (Eylül 2010 itibarıyla tamamı TÜBİTAK kaynaklarından)

Şekil 23. TÜBİTAK TEYDEB Programları Kapsamında Sağlanan Destek Tutarı

20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla, Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Destek Programları kapsamında 1.765 adet proje desteklenmekte olup, 313 adet proje önerisinin değerlendirme süreci devam etmektedir. 1 Ocak- 20 Ekim 2010 dönemi itibarıyla, destek programlarına 1.391 proje başvurusu yapılmıştır. Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Destek Programları kapsamında, önerilen proje başvurusu ve firma sayılarının yıllara göre dağılımı Şekil 22'de verilmektedir. Ocak- 20 Ekim 2010 döneminde, Programlar kapsamında desteklenen projelere TÜBİTAK kaynaklarından toplam 183,5 Milyon TL. ödenmiştir. Programlar kapsamında sağlanan destek tutarının yıllara göre dağılımı ise, Şekil 23'te görülmektedir.

**Tablo 23. TÜBİTAK Araştırma Teknoloji Geliştirme ve Yenilik Destek Programlarına İlişkin Veriler**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	20 Ekim 2010	2010*
Proje Başvuru Sayısı	260	333	374	418	503	595	711	1.498	2.285	2.001	1.391	1.700
Firma Sayısı	176	233	269	316	360	434	481	1.052	1.679	1495	1114	1.440
Yeni Firma Sayısı	99	130	154	192	230	254	290	743	1.199	926	605	760
Desteklenme Kararı Verilen Proje Sayısı	180	275	286	279	374	449	534	732	1.199	1185	882	1.100
Sonuçlanan P. Sayısı	165	186	164	160	204	242	298	384	583	917	814	
Desteklenen P. Sayısı*	469	518	538	673	792	818	961	1.355	1.790	1.792	1.765	1.800
Gerçekleşen Harcama 2010 S. F. milyon TL**	197	431	251	194	180	336	487	759	539	1.056,8	479	
Oluşan Ar-Ge Hacmi 2010 S. F. milyon TL**	159	342	166	179	134	283,8	339	476	394	702	356	
Ödenen Destek Tutarı 2010 S. F. milyon TL **	47	82	57	77	81	165	190	287	246	433	184 ***	320

\* Öngörülen hedefler

\*\* 2000-2009 yılları arasında TÜBİTAK ve DTM kaynaklarından ödenen tutarı göstermektedir.

\*\*\* TÜBİTAK kaynağından ödenen tutarı göstermektedir.

### **Proje Değerlendirme ve Seçim Süreci**

TÜBİTAK'ın özel sektöre sağladığı destekler için uymak zorunda olduğu mevzuata, TÜBİTAK-TEYDEB programları hakkında ayrıntılı bilgiye, Sanayi Ar-Ge Destek Programları ile ilgili başvuru kılavuzlarına, değerlendirme kriterleri ve süreçleri hakkında tüm bilgilere TÜBİTAK'ın web sayfasından ulaşılabilmektedir.

10 Mart 2005 tarihli Bilim Teknoloji Yüksek Kurulunun 2005/7 sayılı Kararı ve 2005/9 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca projelerin değerlendirilmesinde OECD tarafından hazırlanmış olan Oslo ve Frascati kılavuzlarındaki Ar-Ge ve Yenilik kavram ve tanımları dikkate alınmaktadır. Ayrıca Dünya Ticaret Örgütü (WTO), AB'nin devlet yardımlarına ilişkin düzenlemeleri de söz konusu kılavuzlarda belirtilen kavramları esas almaktadır. TÜBİTAK-TEYDEB tarafından,

- Ar-Ge ve yenilikçi yönü güçlü, rutin mühendislik uygulamalarını değil, fonksiyonel değişiklikleri içeren,
- Üretim altyapısına yönelik yatırımlara, şekil ve estetiğe yönelik değişikliklere değil, gerçek anlamda araştırma geliştirme faaliyeti içeren,
- Firmanın kendi özgün katkısının olduğu araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilik faaliyetlerini içeren,

- Kazanılmış Ar-Ge yeteneğinin tekrarını ve kullanımını değil, yeni Ar-Ge yeteneği kazandıracak,
- Güncel ve geleceğin teknolojilerini içeren çalışmaları kapsayan,
- Proje bilgilerinin, değerlendirmeyi sonuçlandırıcı yeterlilikte ve belirginlikte olduğu,
- Ar-Ge sistematığı yeterli,
- Proje ekibinin nitelik veya nicelik olarak projeyi gerçekleştirecek yeterlilikte olduğu,
- Firma Ar-Ge altyapısının, proje faaliyetlerini yürütmek için yeterli olduğu,
- Proje çıktılarının ekonomik yarara dönüşebilir nitelikte olduğu,

projelerin desteklenmesi uygun bulunmaktadır.

Projelerin değerlendirilmesinde kullanılan Ar-Ge için eşik oluşturan kıstaslar, tüm paydaşların ve özellikle sanayiden gelen araştırmacıların da katılımı ile müştereken belirlenmiştir. Yapılan iyileştirme önerileri de her zaman dikkate alınmaktadır. Doğal olarak, uluslararası standartlar, WTO, OECD ve AB ülkelerinin kullandığı yöntemler uygulanmaktadır. Bu yöntemlerin kullanılması, kısa vadede ülkemizin uluslararası rekabet kurallarına uyumuna, uzun vade de gerçek Ar-Ge potansiyeli ve birikimimizin güçlenmesine katkı sağlayacaktır.

TÜBİTAK öncülüğünde geliştirilmiş olan formlarda ilan edildiği üzere, destek programlarına başvurusu yapılan projeler aşağıda belirtilen üç boyut altında yer alan kriterlere göre değerlendirilmekte olup, bu boyutlar ve kriterler web ortamında sunulmaktadır:

- Projenin endüstriyel Ar-Ge içeriği, teknoloji düzeyi ve yenilikçi yönü
- Proje planı ve kuruluşun altyapısının uygunluğu
- Proje çıktılarının ekonomik yarara ve ulusal kazanıma dönüşebilirliği

Proje önerilerini, Likert Ölçeği – 1, 2, 3, ... yerine, her boyuta eşit ağırlık vererek 3 boyutta değerlendirmek için geliştirilen “Tanımlara Bağlanmış Değerlendirme Ölçeği (Phrase-Anchored Rating Scale)” her 3 boyut için ayrı ayrı; “çok iyi”, “iyi”, “iyi değil/yetersiz” yönleri tanımlayan ifadeler/kavramlar/hükümler kullanılmaktadır.

Değerlendirme süreci sonunda “çok iyi” ve “iyi” hükümlerini içeren kriterleri sağlayan projeler desteklenmekte olup, “iyi değil/yetersiz” hükümlerini içeren kriterleri taşıyan projeler ise desteklenmemektedir.

TÜBİTAK – TEYDEB Proje Öneri Değerlendirme Formu ve Proje Öneri Değerlendirme Raporu Hazırlama Kılavuzu TÜBİTAK web sayfasında kullanıma açıktır.

### ***Proje Hakem ve İzleyici Heyeti Tespiti***

Proje önerilerinin bilimsel değerlendirme, desteklemeye değer bulma ve izleme süreçleri, başvurunun alanına göre ilgili “Teknoloji Grubu” tarafından yönetilir. Her grupta, TÜBİTAK mensubu bir “Grup Sekreteri” ile teknoloji alanı uzmanları yer alır. Ayrıca, her grubun, üyeleri TÜBİTAK dışından olan, kendi alanlarında temayüz etmiş bilim insanları arasından seçilen beş kişilik bir “Teknoloji Alan Komitesi” vardır. Proje önerilerinin değerlendirmesini yapacak hakem heyetlerinin seçimi, hakemlerin değerlendirme sonuçlarını gözönüne alarak, projenin bilimsel olarak desteklenmeye değer bulunup bulunmadığı, proje izleyicilerinin seçimi ve projelerin izlenmesine ilişkin kararlar, bu Teknoloji Alan Komitesi tarafından alınır.

TÜBİTAK -TEYDEB Teknoloji Grupları aşağıda verilmiştir.

- Makine İmalat Teknolojileri Grubu
- Malzeme, Metalurji ve Kimya Teknolojileri Grubu
- Elektrik, Elektronik Teknolojileri Grubu
- Bilişim Teknolojileri Grubu
- Biyoteknoloji, Tarım, Çevre ve Gıda Teknolojileri Grubu

Süreç, ilgili teknoloji alanı uzmanının ön değerlendirmesi ile başlamaktadır. Bu inceleme sonucunda, Teknoloji Alan Komitesi, hakem heyetlerini, aşağıdaki hususları dikkate alarak belirlenen hakem adayları arasından seçer. Seçilen hakemler, çıkar çatışması olmadığı için projesi değerlendirilecek işletmenin onayı alındıktan sonra değerlendirici olarak atanmaktadır.

Proje önerilerine hakem seçimi yapılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınmaktadır:

- TÜBİTAK-ARBİS (Araştırmacı Bilgi Sistemi)'de kayıtlı bulunması,
- Konunun uzmanı olması,
- Projeler arası karşılaştırma yapabilmesi için firmanın önceki projelerinde hakemlik görevi yapmış olması,
- Proje konusunda Türkiye'deki gelişimi görerek değerlendirme yapabilmesi için benzer projelerde görev almış olması,
- Üniversite-Sanayi işbirliğine katkı sağlamak amacıyla projenin yürütüleceği bölgeden olması,
- Daha önceki proje değerlendirme performanslarına (gözlem, irdeleme, rapor niteliği, firmaya katkısı ve rapor veri süresi) göre belirlenmesi,
- Daha önce hakemlik yapmamış kişiler arasından ve çeşitli üniversitelerden hakem belirlenerek hakem havuzunun genişletilmesi,
- Proje konusu farklı disiplinleri içeriyor ise her bir disiplini değerlendirebilecek uzmanların belirlenmesi
- Söz konusu firma için ve proje kapsamında çıkar çatışması içinde olmaması

Teknoloji Alan Komitelerinin üyeleri, bilimsel değerlendirme yapan hakemler, izleyiciler, vs. kurumsal temsil esasına göre değil, bireysel uzmanlık ve liyakat esasına göre seçilmekte ve bireysel değerlendirmelerini, ait oldukları kurumların görüşü olarak değil, bireysel bağımsız görüşleri olarak ifade etmek zorundadır. Bu görevlerde kurumsal kontenjanlar ayrılmaz. Çünkü bu, "eş uzman-peer evaluation" kavramıyla bağdaşmayan ve dolayısıyla uluslararası geçerli kurallar çerçevesinde hiç uygulanmaması gereken bir yaklaşımdır. TÜBİTAK ARBİS (Araştırmacı Bilgi Sistemi) ülkemizdeki tüm araştırmacıların, üniversite, kamu veya özel sektörde istihdam edilmelerine bakılmaksızın, kendilerini kayıt ettirmelerine açıktır. Böylece, özel sektörden de görevlendirme yapılabilmektedir. Ancak, proje başvurularının ticari faaliyet ve gizlilik konusu olması nedeniyle tedbirli davranılması gerekmektedir. Firmalar sundukları projelerin değerlendirilmesinde görev alan hakemlere gerekçeli itirazlarını yapabilmektedir. Bu itirazlar genellikle hakemin rakip firmayla danışmanlık ve benzeri ilişkilerinden kaynaklanan çıkar çatışması durumlarıdır.

Tablo 24'te son yıllarda görevlendirilen hakem ve izleyici sayılarıyla ilgili veriler gösterilmektedir.

**Tablo 24. TÜBİTAK - TEYDEB Hakem, İzleyici ve Rapor Sayıları**

Yıl	Hakem	Yeni Hakem	Hakem Raporu	Proje/Hakem*	İzleyici	Yeni İzleyici	İzleyici Raporu	Proje Dönem Dosyası/İzleyici*
2003	388	168	816	2	241	84	663	3
2004	428	152	884	2	288	83	841	3
2005	596	237	1.419	2	325	93	944	3
2006	840	347	1.849	2	349	84	1.107	3
2007	1.167	511	2.661	2	535	201	2.061	4
2008	1.594	695	4.022	2	681	245	2.080	3
2009	1.618	501	4.360	3	985	374	3.858	4
20 Ekim 2010	1.363	291	3.142	2	816	143	1.872	2

\* Ortalama

Tüm süreç içinde, TÜBİTAK bu sürecin yürütülmesi için gereken ortamı sağlar. BTYK ve TÜBİTAK Bilim Kurulu'nca belirlenen politikalar, stratejiler ve öncelikler doğrultusunda ve bütçe olanaklarına göre, bilimsel olarak desteklenmesi uygun bulunan projelerin, desteklenme veya desteklenmemesi kararını alır. Tüm idari ve mali süreçleri, ilgili mevzuat sınırları içinde yönetir. Bir başka deyişle, TÜBİTAK Başkanlığı, Teknoloji Alan Komitelerince bilimsel olarak desteklenmemesi kararı alınan bir projenin desteklenmesi kararını almaz.

### **Değerlendirme Süresi**

TÜBİTAK-TEYDEB'e gelen proje başvuruları ve desteklenen proje sayıları, yıllar içinde geometrik artış göstermiştir.

Başvuru, değerlendirme ve izleme süreçlerinin elektronik ortama taşınması amacı ile başlatılan ve aşamalı olarak kullanıma açılmakta olan e-TEYDEB projesinin süreçleri hızlandıran etkisi görülmeye başlanmıştır. Proje başvurularının değerlendirme süresi, 2008 yılında ortalama 5 ay iken, 2009 yılında proje başvurularının ortalama değerlendirme süresi 3,5 aya, 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla ise 3 aya inmiştir. Diğer ülkelerdeki TÜBİTAK benzeri Ar-Ge desteği veren kuruluşlarda bu sürenin 6-9 aydan az olmadığı gözlemlenmektedir. Örneğin değerlendirme süresi ABD'de NSF (National Science Foundation) tarafından yürütülen SBIR (Küçük İşletmeler Yenilik Araştırmaları - Small Business Innovation Research) programı için 9 ay, AB çerçeve programları için 6 ay olarak gerçekleştirilmektedir.

Firma kaynaklı, aşağıda açıklanan sebepler nedeniyle, başvuru ve izleme süreçleri uzayabilmektedir. İzleme sürecindeki gecikmelerden kaynaklanan finansal aksaklıklar "transfer ödemesi" altında yapılan ön ödemelerle telafi edilmektedir.

Firmalardan kaynaklanan en önemli gecikme nedenlerinden ikisi aşağıda açıklanmıştır.

- Destek sürecinde sunulan dönem dosyalarının genellikle üç ayın son günlerinde verilmesi: Firmalar, desteklenen projelerin 1 Temmuz – 31 Aralık 2009 Aralığına ilişkin 2009/II. dönem dosyalarını TÜBİTAK'a 1 Ocak – 31 Mart 2010 tarih aralığında sunmaları zorunludur. 2009/II. dönemine ilişkin 2.400 dönem dosyası sunulmuş olup, bu dosyaların tümünün 1 Ocak 2010'da sunulması mümkün iken dosyaların,
  - % 8'i Ocak 2010 içerisinde,
  - % 9'u Şubat 2010 içerisinde,
  - % 83'ü ise Mart 2010 sonunda sunulmuştur.
- Yeminli Mali Müşavirler tarafından hazırlanan raporların istenilen içerikte olmaması nedeniyle raporların kabul edilmemesi.

TÜBİTAK, özellikle KOBİ'lerin ilk iki Ar-Ge projesini desteklemek için oluşturduğu KOBİ Başlangıç Ar-Ge Destek programında proje hazırlamak için alınan danışmanlık hizmet giderlerini destek kapsamına almıştır. Bu desteğin yanında TÜBİTAK'ın Türk Patent Enstitüsü ile ortak başlattığı patent destek programı, işletmelerin Ar-Ge çıktılarını patent alınmasını teşvik ederek proje sonuçlarının başkaları tarafından izinsiz kullanımını engellemeyi hedeflemektedir.

TÜBİTAK TEYDEB bünyesinde yürütülen destek programlarına ilişkin bilgiler aşağıda sırasıyla verilmiştir.

### **1501 - TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı**

18 Mayıs 1995 tarihli Para Kredi Koordinasyon Kurulu Kararı ve 1 Haziran 1995 tarihinde yürürlüğe konmuş olan "Araştırma Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ" ile TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1995-23 Eylül 2010 tarihleri arasında TÜBİTAK ve Dış Ticaret Müsteşarlığı işbirliğinde yürütülmüştür. 1995-2005 yılları arasında projelerin değerlendirilmesi ve izlenmesi faaliyetleri TÜBİTAK tarafından yürütülmekte ve bu projelere ilişkin hibe destekleri Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından verilmekte iken, projelere 2005 yılından itibaren verilen hibe desteklerin %25'i DTM, %75'i TÜBİTAK kaynaklarından sağlanmıştır. Para ve Koordinasyon Kurulu'nun 98/10 sayılı "Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ"de, 23 Eylül 2010 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklikle Ar-Ge projelerine sağlanan hibe desteğin tamamen TÜBİTAK

tarafından yürütülmesi ve destek ödemelerinin tamamının TÜBİTAK tarafından yapılması kararlaştırılmıştır.

Yıllar itibariyle 1501 - Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı kapsamında yapılan proje başvuruları ve desteklenen proje sayıları Tablo 25'te, destek tutarları Tablo 26'da gösterilmektedir.

**Tablo 25.** 1501- Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Program Verileri

Sayı	'00	'01	'02	'03	'04	'05	'06	'07	'08	'09	'10 Ekim	2010*
Proje Başvuru	260	333	374	418	503	595	711	809	939	871	579	730
Firma	176	233	269	316	360	434	481	538	588	547	394	500
Yeni Firma	99	130	154	192	230	254	290	278	263	206	103	140
Değerlendirilen	200	328	330	344	431	553	647	731	903	1015	663	805
Desteklenen	180	275	286	279	374	449	534	566	516	540	423	530
Desteklenmeyen	20	53	44	65	57	104	113	165	387	475	240	275
Sonuçlanan Proje	165	186	164	160	204	242	298	384	511	524	381	

\* Öngörülen hedefler

**Tablo 26.** 1501- Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programından Verilen Destek Miktarı (Milyon TL)

Yıl	1995-1999	2000	2005	2006	2007	2008	2009	Ekim 2010	2010**	Toplam***
Ödenen Destek Tutarı*	78	47	165	190	287	227	344	131****	240	1.766

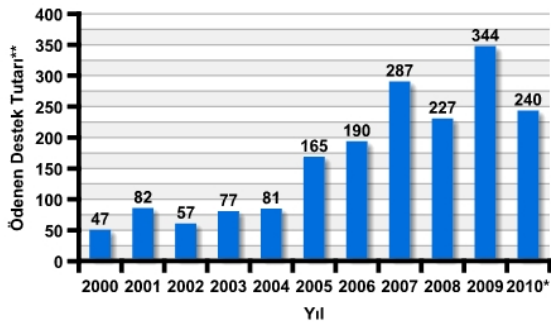
\* 2010 sabit fiyatlarıyla milyon TL

\*\*Öngörülen hedefler

\*\*\* 1995-20 Ekim 2010 itibariyle Birikimli Toplam (TÜBİTAK+DTM)

\*\*\*\* TÜBİTAK kaynağından ödenen tutarı göstermektedir.

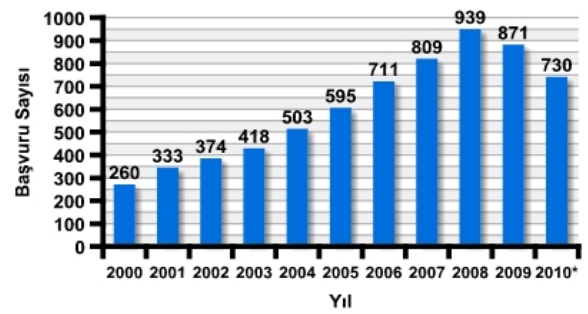
20 Ekim 2010 itibariyle 1501-Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı kapsamında 962 adet proje desteklenmekte olup, 144 adet proje önerisinin değerlendirme süreci devam etmektedir. Tablo 26'da görüldüğü gibi program kapsamında desteklenen projelere 1995-20 Ekim 2010 arasında TÜBİTAK – DTM işbirliğinde 2010 sabit fiyatlarıyla yaklaşık 1.8 Milyar TL hibe destek sağlanmıştır.



\*öngörülen hedef, 20 Ekim 2010 itibariyle TÜBİTAK kaynaklarından ödenen tutar 130,6 Milyon TL

\*\*2010 sabit fiyatlarıyla, milyon TL

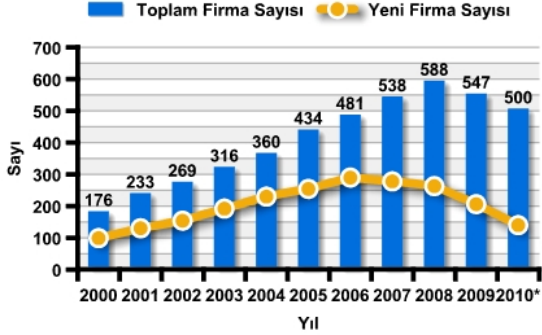
**Şekil 24.** 1501 Kapsamında TÜBİTAK ve DTM Kaynaklarından Sağlanan Destek Miktarı (TÜBİTAK+DTM)



\*öngörülen hedef, 20 Ekim 2010 itibariyle proje başvuru sayısı 579

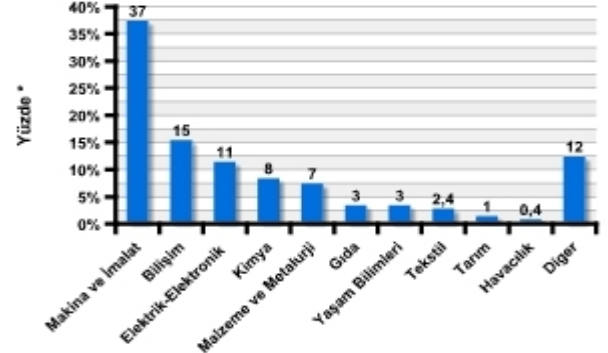
**Şekil 25.** 1501 Kapsamında Proje Başvurularının Yıllara Göre

Şekil 25'te görüldüğü gibi 1501-Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı'na 2008 yılında 939 proje başvurusu sunulmuş, 2009 yılında ise, proje başvuru sayısı 871 olarak gerçekleşmiştir. 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla, programa 579 başvuru yapılmıştır. Program kapsamında proje öneren kuruluş sayısı ile beraber programa ilk defa başvuru yapan kuruluş sayısına ait bilgiler Şekil 26'da gösterilmektedir. Şekil 27'de ise program kapsamında proje başvurularının teknoloji alanlarına göre dağılımı gösterilmektedir.



\* öngörülen hedef, 20 Ekim 2010 itibarıyla başvuran firma sayısı 394

Şekil 26. 2000-2009 Yılları Arasında 1501-Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programına Başvuran Firma Sayısının Yıllara Göre Dağılımı



Şekil 27. 1995-20 Ekim 2010 Arasında 1501 Kapsamında Proje Başvurularının Teknoloji Alanlarına Göre Dağılımı

### 1503 - TÜBİTAK Proje Pazarları Destekleme Programı

TÜBİTAK - 1503 Proje Pazarları Destekleme Programı ile üniversite, araştırma kurumları ve sanayi kuruluşları arasında ortak Ar-Ge projelerinin oluşturulmasına yönelik ulusal teknolojik işbirliği platformları desteklenmektedir.

Bu tür teknolojik işbirliklerinde temel ilke; somut Ar-Ge düşünce ya da proje önerilerine sahip olup, bunları gerçekleştirmek için kendi yetenekleri dışında başka uzmanlık alanlarından katkıya gereksinim duyan, proje öneri veya sonuçlarına ilişkin talep varlığını araştıran ya da arz edilen proje işbirliği önerilerine teknolojik veya finansal katkıda bulunmak isteyen üniversite, araştırma ve sanayi kuruluşlarından temsilcilerin bir araya gelerek aktif katılımları ile projelerini birbirlerine tanıtmaları yoluyla işbirliği olanaklarına ortam oluşturulmasıdır.

Programa 2009 yılında;

- Erciyes Üniversitesi,
- Ostim Organize Sanayi Bölgesi,
- Mersin Üniversitesi
- Ege Üniversitesi Bilim-Teknoloji Uygulama Araştırma Merkezi 'nden 4 adet proje pazarı başvurusu gerçekleşmiş olup, başvuruların tamamı desteklenmiştir.

1 Ocak 2010 – 20 Ekim 2010 döneminde ise;

- Gaziantep Sanayi Odası,
- Giresun Üniversitesi,
- Uludağ İhracatçılar Birliği,
- Eskişehir Sanayi Odası,
- Ege Üniversitesi Bilim Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi
- Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası
- Erciyes Üniversitesi,
- Hacettepe Üniversitesi,
- Kocaeli ve Selçuk Üniversiteleri'nden 2'ser adet olmak üzere toplam 12 adet proje pazarı başvurusu yapılmış ve bu başvurulardan 11'i desteklenmiştir.

### 1507- TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı

Ülkemizdeki tüm işletmelerin %98'ini oluşturan KOBİ'lerin araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilik faaliyetleri ile verimliliklerini artırmaları ve katma değeri daha yüksek ürün ve hizmetlere yönelmelerini teşvik etmek amacıyla 16 Mart 2007 tarihinde 1507- TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı başlatılmıştır. Program kapsamında sağlanacak desteklerle KOBİ'lerin, daha rekabetçi olma yönünde, kurumsal araştırma teknoloji geliştirme kültürüne sahip olmaları, ulusal ve uluslararası destek programlarında daha etkin yer almaları hedeflenmektedir.

Bu program ile yeni bir ürün üretilmesi, mevcut bir ürünün geliştirilmesi, iyileştirilmesi, ürün kalitesi veya standardının yükseltilmesi veya maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin, yeni üretim teknolojilerinin geliştirilmesi konularında KOBİ'ler tarafından yürütülen 400bin TL bütçe ve 18 ay süre ile sınırlı ilk iki projeye TÜBİTAK tarafından %75 oranında hibe şeklinde mali destek sağlanmaktadır. Bu programda değerlendirme ve karar süreci ortalama 90 gün içinde sonlandırılmaktadır. Programa ilişkin veriler Tablo 27'de verilmektedir:

**Tablo 27. TÜBİTAK 1507 – KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı Başvuru Sayıları**

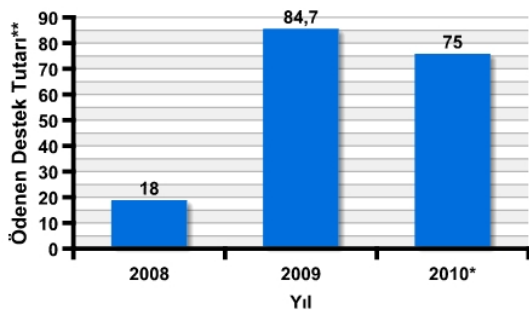
Sayı	2007	2008	2009	20 Ekim 2010	2010*	Toplam**
Proje Başvuru	578	1.192	1.024	766	905	3.560
Firma	536	1.097	946	704	890	
Yeni Firma		945	715	503	610	2.495
Değerlendirilen	225	1.100	1.185	836	1.015	3.346
Desteklenen	162	641	597	419	525	1.819
Desteklenmeyen	63	459	588	417	490	1.527
Sonuçlanan Proje	-	72	384	415		871
Ödenen Destek Tutarı***	-	18	85	49	75	149

\* öngörülen hedef

\*\* 20 Ekim 2010 itibarıyla birikimli toplam

\*\*\* 2010 sabit fiyatlarıyla milyon TL

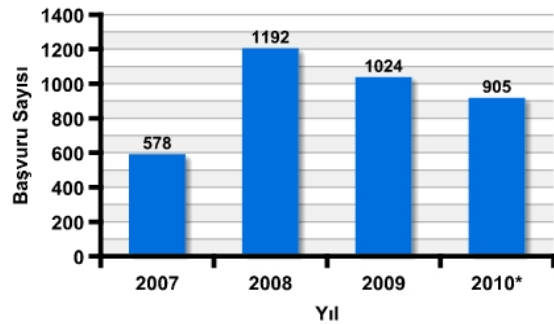
2007 yılı Mart ayında başlayan 1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı'na, yıl içinde yapılan proje başvurularının toplam proje başvurusuna oranı 2009 yılında %51 ve Ocak- 20 Ekim 2010 döneminde ise %55 olarak gerçekleşmiş olup, KOBİ'ler tarafından bu programa olan ilginin giderek artmakta olduğu gözlenmektedir. 1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı'na verilen hibe destek tutarı 2010 yılı sabit fiyatları ile, 2008 yılında 18 Milyon TL. iken, 2009 yılında yaklaşık 85 milyon TL. olarak 4 kat artış gerçekleşmiştir (Şekil 28).



\* öngörülen hedef, 20 Ekim 2010 itibarıyla TÜBİTAK kaynaklarından ödenen tutar 49,2 milyon TL

\*\*2010 sabit fiyatlarıyla milyon TL

**Şekil 28.** 1507 kapsamında TÜBİTAK Kaynaklarından Sağlanan Destek Miktarını



\* öngörülen hedef, 20 Ekim 2010 itibarıyla proje başvuru sayısı 766

**Şekil 29.** 1507 Kapsamında Proje Başvuruları

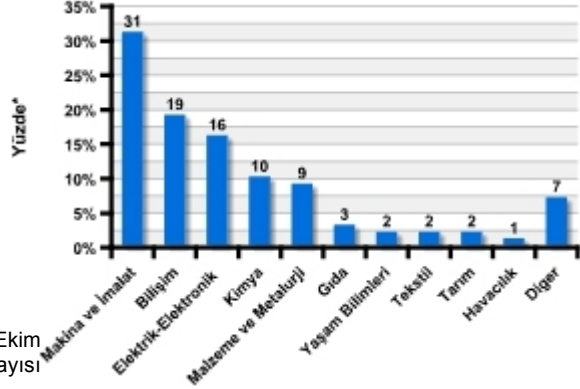


Ocak – 20 Ekim 2010 dönemi itibariyle, bu program kapsamında 704 KOBİ ölçeğindeki firma, 766 proje başvurusu gerçekleştirmiştir (Şekil 29). Ocak – 20 Ekim 2010 döneminde, Program kapsamında 713 adet proje desteklenmekte olup, 166 adet proje önerisinin değerlendirme süreci devam etmektedir. Programa ilişkin yapılan tanıtım etkinlikleri ile proje başvuru sayısında öngörülenin üzerinde başvuru alınması sağlanmıştır. Şekil 30'dan da görüleceği gibi, programa başvuru yapan kuruluşların büyük bir bölümünü programa ilk defa başvuru yapan kuruluşlar oluşturmaktadır. Şekil 31'de program kapsamında proje başvurularının teknoloji alanlarına göre dağılımı gösterilmektedir.



\* öngörülen firma sayısı 1175, yeni firma sayısı 860, 20 Ekim 2010 itibariyle başvuran firma sayısı 704, yeni firma sayısı 503

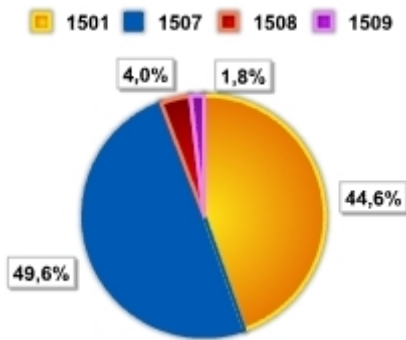
Şekil 30. 1507 Programına Başvuran Firma Sayısının



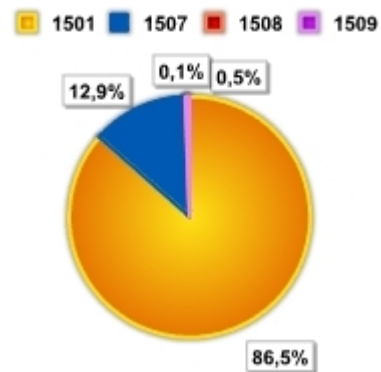
Şekil 31. 1507 Kapsamında Proje Başvurularının Teknoloji Alanlarına Göre Dağılımı

KOBİ'ler, 1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı'na ilk iki projeleri için başvurabildiği gibi, tüm destek programlarına da başvurabilmektedir. 2004-2009 yılları arasında, Destek Programları kapsamında; proje başvurusu yapan firmaların ölçeğine bakıldığında, KOBİ ölçekli firmaların oranı 2004 yılında %79 iken, 2009 yılı sonunda %90'a, KOBİ ölçekli firmalardan gelen proje başvurularının oranı ise, 2004 yılında %63 iken, 2009 yılı sonunda %81'e yükselmiştir. Söz konusu dönem itibariyle, tüm Destek Programları kapsamında, KOBİ ölçekli firmalara verilen hibe destek tutarının oranı 2004 yılında %42 iken, 2009 yılı sonunda %48 olarak gerçekleşmiştir.

TÜBİTAK TEYDEB bünyesinde yürütülen destek programları kapsamında 1 Ocak 2007-20 Ekim 2010 dönemini kapsayan toplam proje başvuru sayısı ve ödenen destek tutarlarına ilişkin özet bilgiler Şekil 32 ve Şekil 33'te verilmektedir.



Şekil 32. TÜBİTAK TEYDEB bünyesinde yürütülen destek programları kapsamında 1 Ocak 2007-20 Ekim 2010 dönemini kapsayan proje başvuru sayılarının dağılımı



Şekil 33. TÜBİTAK TEYDEB bünyesinde yürütülen destek programları kapsamında 1 Ocak 2007-20 Ekim 2010 dönemini kapsayan ödenen destek tutarlarının dağılımı

### 1509 - TÜBİTAK Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı

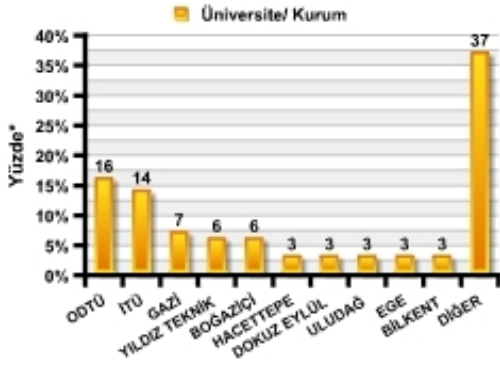
Firmalarımızın ve özel sektör kuruluşlarımızın, uluslararası ortak araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilik projelerinde etkin biçimde yer alması, dünyadaki teknolojik gelişmeleri takip etmeleri ve yeni dış pazarlara açılmaları için büyük önem taşımaktadır. Uluslararası ortak destek programlarında EUREKA, EUROSTARS, Avrupa Birliği Çerçeve Programları<sup>1</sup> altında ortak proje çağrılarında çıkan programlar ve benzeri uluslararası program ve projeler, çeşitli ülkelerle yapılan ikili işbirliği anlaşmaları) yer alan, sektör ve büyüklüğüne bakılmaksızın Türkiye’de yerleşik katma değer yaratan kuruluşların nitelikli araştırma, teknoloji geliştirme ve yenilik projelerine TÜBİTAK tarafından %75’e varan oranlarda hibe şeklinde destek sağlanması için 8 Temmuz 2007 tarihinde Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı başlatılmıştır. Daha önce 1501 destek programına kabul edilerek desteklenen sanayi katılımlı uluslararası ortaklı projeler bu tarihten itibaren bu programca kabul edilmektedir.

8 Temmuz 2007 tarihinden itibaren 1509 Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı’na 2008 yılı içerisinde 35 adet proje başvurusu yapılmış, 17 projenin desteklenmesi uygun bulunmuş, 2009 yılında ise, 37 adet proje başvurusu yapılmış, 33 projenin desteklenmesi uygun bulunmuştur.

20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla program kapsamında, 76 proje desteklenmekte ve 3 projenin değerlendirme süreci devam etmektedir.

Destek programı kapsamında desteklenen projelere, 2008 yılında 0,22 milyon TL., 2009 yılında 3,0 milyon TL. ödeme yapılmıştır. Ocak – 20 Ekim 2010 döneminde gerçekleşen ödeme ise, 3 Milyon TL ‘dir.

### Destek Programları Kapsamında Üniversite – Sanayi İşbirliği Faaliyetleri



Şekil 34. 1995-2009 Arasında TÜBİTAK TEYDEB Destek Programları Kapsamında Projelerin Değerlendirme ve İzlemesinde Görev Alan 3000’in Üzerindeki Hakemin Üniversitelere Göre Dağılımı

Teknoloji ve Yenilik Destek Programları kapsamında proje önerilerinin değerlendirilmesi ve desteklenen projelerin dönemsel faaliyetlerinin izlenmesi için üniversite ve araştırma kurumlarında görevli bilim insanlarıyla işbirliği yapılmaktadır. 2008 yılı içerisinde 1.767, 2009 yılında 1.880 ve Ocak-20 Ekim 2010 tarihleri arasında ise 1.643 bilim insanı destek programlarının değerlendirme ve izleme süreçlerinde görevlendirilmiştir. Tablo 28’de hakem ve izleyici sayıları yıllar itibarıyla verilmiştir. Tablo’da, bir kişinin birden fazla görev almış olması nedeniyle, rakamlar yukarıda belirtilenlerden daha fazladır. Destek programları kapsamında bugüne kadar, 105’i aşkın üniversiteden 3.456 farklı bilim insanı değerlendirme ve izleme süreçlerinde görev almıştır.

Ayrıca, Türkiye’nin farklı yerlerindeki bilim insanların kuruluşları yerinde değerlendirmek üzere ziyaret etmesi bilginin yayılmasına ve uzun vadede üniversite ve sanayi arasında kalıcı bağların oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Değerlendirme ve izleme süreçlerinde görev alan bilim insanların üniversitelere göre dağılımı Şekil 34’te verilmektedir.

Destek programlarına başvuran proje önerilerinin değerlendirmesinde yer alacak hakem heyetlerinin tespiti bağımsız akademisyenlerden oluşan Teknoloji Yürütme Komitelerince gerçekleştirilmektedir. TÜBİTAK’ın bu aşamada katkısı, sürecin yürütülmesi için gereken ortamın sağlanması ile sınırlıdır.

Bilimsel değerlendirme yapan hakemler, izleyiciler, geçici paneller ve kurullar, kurumsal temsil esasına göre değil, bireysel uzmanlık ve liyakat esasına göre seçilmekte ve bireysel değerlendirmelerini, ait oldukları kurumların görüşü olarak değil, bireysel bağımsız görüşleri olarak ifade etmek zorundadır. TÜBİTAK ARBİS (Araştırmacı Bilgi Sistemi) ülkemizdeki tüm araştırmacıların, üniversite, kamu veya özel sektörde istihdam edilmelerine bakılmaksızın, kendilerini kayıt ettirmelerine açıktır. Böylece, özel sektörden de görevlendirme yapılabilmektedir. Ancak, proje başvurularının ticari faaliyet ve gizlilik

<sup>1</sup> Detaylı bilgi için Ek 2’ye bakınız.

konusu olması nedeniyle tedbirli davranılması gerekmektedir. Firmalar sundukları projelerin değerlendirilmesinde görev alan hakemlere gerekçeli itirazlarını yapabilmektedir.

### **Mevzuat Değişiklikleri**

Destek Programları kapsamında desteklenen projelerin sonuçları değerlendirilerek, firmaların yaşadığı sorunları asgari düzeye indirebilmek ve programdan amaçlanan teknolojik-ekonomik etkileri artırmak amacıyla program mevzuatında iyileştirmeler gerçekleştirilmektedir.

1995 yılından itibaren TÜBİTAK ile Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) işbirliğinde yürütülen "Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı", 23 Eylül 2010 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan mevzuat değişikliği ile bundan sonra TÜBİTAK tarafından tek başına yürütülecektir.

DTM'nin anılan program kapsamında destek verabilmesine dayanak oluşturan Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 98/10 sayılı "Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliğ"de, 23 Eylül 2010 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan değişiklikle, Ar-Ge projelerine sağlanan geri ödemesiz (hibe) desteğin tamamen TÜBİTAK tarafından yürütülmesi ve destek ödemelerinin tamamının TÜBİTAK tarafından yapılmasına imkan sağlanmıştır.

Yapılan bu değişiklik ile Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı kapsamında desteklenen Ar-Ge projelerini gerçekleştiren özel sektör firmalarına sağlanan hibe destek ödemelerinin tek bir kurum kaynağından ve daha hızlı yapılabilmesi ve bürokrasinin azaltılması amaçlanmıştır.

1501 kodlu "Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı"nın sadece TÜBİTAK tarafından yürütülmesi yönünde yapılan değişiklik nedeniyle söz konusu programın ve TÜBİTAK tarafından yürütülen diğer destek programlarının Uygulama Esasları yeniden düzenlenmiş ve [www.teydeb.tubitak.gov.tr](http://www.teydeb.tubitak.gov.tr) adresinde yayımlanmıştır.

TÜBİTAK Bilim Kurulu'nun 4 Eylül 2010 tarihli ve 189 sayılı toplantısında alınan kararlar gereği;

- 1501 kodlu, TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı,
- 1507 kodlu, TÜBİTAK KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı,
- 1509 kodlu, TÜBİTAK Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı

Uygulama Esasları yeniden düzenlenmiş olup, yeni mevzuat yürürlük maddelerindeki hususlar çerçevesinde, 1 Kasım 2010 tarihinde yürürlüğe girecektir. Uygulama Esaslarında yapılan belirgin değişiklikler özet olarak aşağıdaki gibidir.

- 1501 kodlu, TÜBİTAK Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, sadece TÜBİTAK tarafından yürütülecek ve destek ödemeleri TÜBİTAK tarafından yapılacaktır. (yürürlüğe girmiştir)
- Personel giderlerinde, asgari ücret sınırlamasında güncel asgari ücret geçerli olacaktır.
- Proje başvuru aşamasında sağlanması gereken finansal rasyolarda düzenleme yapılmıştır. Ayrıca proje ön kayıt başvurusu aşamasında Yeminli Mali Müşavirlik onayı aranmayacaktır.
- Proje destek başlangıç tarihi, proje önerisinin PRODİS üzerinden gönderildiği başvuru tarihinin bulunduğu ayın birinci günü veya başvuru tarihini takip eden herhangi bir ayın birinci günü olabilecektir.
- Transfer ödemesi (ön ödeme), proje öneri başvurusundaki toplam tahmini bütçenin %25'ini (yüzde yirmi beşini) ve 500 bin TL sınırını aşmayacak şekilde tüm projelerde yapılabilecektir.

Ayrıca, TEYDEB Destek Programları kapsamında yürütülmekte olan 1503 Proje Pazarları Destekleme Programına ait mevzuat çalışmaları, 2010 yılı Şubat ayında tamamlanmış olup, 13 Şubat 2010 tarihli ve 183 sayılı Bilim Kurulu Kararı ile "TÜBİTAK Ar-Ge Proje Pazarı Platformu Destekleme Programı Uygulama Esasları" yürürlükten kaldırılmış ve "TÜBİTAK Proje Pazarları Destekleme Programı Uygulama Esasları"nın kabulüne karar verilmiştir.

### **Proje Desteklerine İlişkin Süreçlerin İyileştirilmesi**

TÜBİTAK-TEYDEB Stratejik Planı kapsamında oluşturulan eylemlerin, 2009 Devlet Planlama Teşkilatı Program Tedbirlerinde yer alan "Ar-Ge ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi" tedbirine uygun olarak yapılması hedeflenmiştir. Bu kapsamda destek programlarına yapılan proje başvurularının çevrimiçi (online) olarak alınmasına yönelik çalışmalara Eylül 2007'de başlanmış olup, TÜBİTAK-DTM işbirliğinde yürütülen 1501–Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı'na proje başvuruları Şubat 2008'den itibaren çevrimiçi olarak alınmaya başlanmıştır. 1 Temmuz 2008 tarihinden itibaren 1501 Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı, 1507 KOBİ Ar-Ge Başlangıç Destek Programı ve 1509 Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programlarına tüm proje başvuruları çevrimiçi (online) olarak yapılmakta olup, firmalar, daha önce desteklenenler de dahil olmak üzere tüm projeleri hakkında bilgilere web üzerinden ulaşabilmektedir.

Proje önerilerinin başvuru, değerlendirme ve karar alma süreçlerine ait iş akışlarının, e-TEYDEB Proje Değerlendirme ve İzleme Sistemi (PRODİS) üzerinden bilişim altyapısı içerisinde yapılabilmesine yönelik çalışmaların büyük bir bölümü 2008 yılı içerisinde tamamlanmış olup, değerlendirme yapan hakemler de sistem üzerinden, geçmişte değerlendirdikleri de dahil olmak üzere görev aldıkları tüm projeler hakkında gereken bilgilere web üzerinden erişerek değerlendirme raporlarını web üzerinden yapmaktadır. Ayrıca, karar aşamasında, Teknoloji Grupları Komite üyeleri değerlendirecekleri projelere web üzerinden erişerek, toplantı öncesinde önerilen projeleri ve proje sahibi firmaların desteklenen benzer diğer projelerini inceleyebilmektedir. Projelerin değerlendirilip, destek kararının alındığı toplantılar PRODİS üzerindeki bilgiler kullanılarak yapılmakta, kararlar sisteme anında işlenmekte ve toplantı tutanağı otomatik oluşturulabilmektedir.

2009 yılı içinde ise, desteklenen projelerin izleme süreçlerinin elektronik ortama taşınması çalışmaları başlatılmıştır. Bu kapsamda, 2009 yılında PRODİS 'te yapılan çalışmalar şunlardır:

- Desteklenen projelerin izleme sürecinde, dönemsel "Ar-Ge Yardımı İstek Raporu" ve "Proje Sonuç Raporu" nun online alınabilmesi (01 Ağustos 2009 tarihinden itibaren),
- Firmalar tarafından proje durum takibinin yapılabilmesi ,
- İzleyici raporlarının online alınabilmesi,
- Hakem/izleyici ödemelerinin kanun ve yönetmelikteki kota ve kısıtlamaları dikkate alacak şekilde uygulamada yeniden düzenlenmesi tüm uygulamaların ödeme bilgilerinin tutulacağı ortak ödeme havuzunun kullanılmaya başlanması.
- AGY300 formlarındaki tüm verilerin alınabilmesi ve destek hesaplarının PRODİS üzerinden yapılabilmesi için gerekli süreç analizi ve gereksinim belirleme çalışmaları,
- Online TEKNOGİRİŞİM başvurusu yapmış kişilerin proje değerlendirme durumlarını takip edebileceği arayüzler,
- Hakem/izleyici değerlendirme sisteminin iyileştirilmesi kapsamında hakem/izleyici ek görüş isteyebilme özelliği, değişen hakem raporlarının güncellenmesi, izleyici değiştirme sürecinin uygulanması, izleyicilere proje ile ilgili komite kararlarının gösterilmesi,
- Vergi Borcu Sorgulama Sistemi V.2.0,
- Firma ve YMM lerin raporlarını e-imza ile gönderebilmeleri için uygulama gereksinimleri ve hukuki altyapının incelenmesine yönelik ön çalışmalar,
- Kuruluş Kullanıcı Yönetim Sistemi gerçekleştirilmiştir.

2010 yılı içerisinde, izleme süreçlerinin elektronik ortama taşınması tamamlanmıştır. Ayrıca, desteklenen projelerin izleme sürecinde, elektronik imza kullanımına da başlanılmıştır. Bu kapsamda, Ocak- 20 Ekim 2010 arasında yapılan çalışmalar sonucunda;

- Hakem ve İzleyiciler tercih etmeleri durumunda raporlarını güvenli elektronik imza ile gönderebilir hale gelmişlerdir.
- Destek programlarının Güvenli Elektronik İmza Uygulaması ve Çevrimiçi (Online) Sayısal Ortamda Bilgi Transferi ile ilgili hükümleri başta olmak üzere konuya ilişkin Uygulama Esaslarında yer alan hükümler doğrultusunda, Yeminli Mali Müşavirlik Proje Harcamaları Değerlendirme ve Tasdik Raporu (AGY500) düzenleyen Yeminli Mali Müşavirlerin Nitelikli Elektronik Sertifika (NES) edinmeleri ve 1 Temmuz 2010 tarihinden itibaren Yeminli Mali Müşavirlik Proje Harcamaları Değerlendirme ve Tasdik Raporunu (AGY 500) güvenli elektronik imza ile imzalayarak PRODİS uygulaması üzerinden online gönderebilmeleri sağlanmıştır. Bu kapsamda güncel aktif YMM listesinin Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan alınarak listede yer alan Yeminli Mali Müşavirlerin sistemi kullanabilmeleri sağlanmıştır.

- Sistemde elektronik imza kullanılan noktalarda alternatif olarak mobil imza teknolojisinin de kullanımı sağlanmıştır. Bu kapsamda TURKCELL ve AVEA firmaları ile gerekli altyapı çalışmaları tamamlanmış ve Ağustos 2010'da kullanıma açılmıştır. Mobil imza altyapısını henüz tamamlamamış olan diğer GSM operatörü Vodafone ile de gerekli entegrasyon firma altyapısı tamamlandığında yapılacaktır.
- Elektronik imza ile imzalanan dokümanlar üzerindeki imzaların geçerliliklerinin uzun süre sağlanabilmesi için gerekli elektronik imza arşivleme altyapısı tamamlanmıştır. Bu kapsamda Kamu Sertifikasyon Merkezi'nden zaman damgası hizmeti alınmaya başlanmıştır.

*e-TEYDEB Projesi kapsamında hedeflenen kazanımlar :*

- TEYDEB süreçlerinin aynı elektronik ortamda konsolide edilerek işlem sürelerinde kısalma, kullanım kolaylığı ve elektronik/fiziksel güvenlik artışı sağlanması,
- Süreç paydaşlarının (yönetim, süreç sahipleri, firmalar, hakem ve izleyiciler gibi) daha kapsamlı ve güncel bilgiye daha hızlı erişimlerinin sağlanması,
- Paydaşlar arasında gönderilip alınan basılı belgelerin azalması (sadece başvuru aşamasında 8 posta işlemi kaldırılmıştır)
- TÜBİTAK'ın algılanan görüntüsünde pozitif etki yaratması,
- İşlemler sırasında yaratılan verinin doğrudan TÜBİTAK bilgi yönetim sistemine aktarılması ile iş gücü ve zaman tasarrufu sağlanması,
- Yakın gelecekte olası proje başvuru sayısının öngörülebilmesi,
- Saklanması gereken basılı belgelerin azalması ve e-arşiv kullanımının yaygınlaştırılmasıdır.

## **Özel Sektöre Yönelik Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) Destekleri<sup>2</sup>**

TTGV tarafından 2000–2010 döneminde yürütülen Ar-Ge Projesi Destekleri, Ticarileştirme Projesi Destekleri ve Çevre Projesi Destekleri uygulamaları ile ilgili özet bilgiler aşağıda verilmektedir.

### ***Ar-Ge Projesi Destekleri***

Ticari değeri olan yeni ürün oluşturulmasına veya mevcut ürünlerin rekabet gücünün yükseltilmesine ya da bu amaçla üretim yöntemi, sistemi ve tekniklerinin araştırılmasına ve geliştirilmesine yönelik Ar-Ge projeleri için geri ödeme koşuluyla sermaye desteği sağlanmaktadır.

### ***Endüstriyel Teknoloji Projesi (ETP) Desteği***

Dünya Bankası ile Türkiye Cumhuriyeti arasında 1999 yılında imzalanan İkras Anlaşmasına istinaden 2000–2005 yılları arasında uygulanmıştır. Hedef kitle; sanayi kuruluşları ve yazılım firmalarıdır.

### ***Teknoloji Geliştirme Projeleri (TGP) Desteği***

Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 98/10 sayılı Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge) Yardımına İlişkin Tebliği çerçevesinde, Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM) ile Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı arasında imzalanan protokoller doğrultusunda 1995 yılından bu yana kullanılmaktadır. Hedef kitle; sanayi kuruluşları ve yazılım firmalarıdır.

### ***Ticarileştirme Projesi Destekleri***

Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteği'nden yararlanarak prototip geliştirme aşamasını başarı ile tamamlamış firmaların Ar-Ge projeleri sonucunda geliştirilen ürün ve/veya süreçlerinin ölçek ekonomisine uygun şekilde ticarileştirilmesine yönelik faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla 2006–2009 döneminde pilot ölçekte uygulanmıştır. Hedef kitle; TTGV'nin Teknoloji Geliştirme Projeleri Desteğinden yararlanarak projelerini tamamlamış sanayi kuruluşları ve yazılım firmalarıdır.

<sup>2</sup> TTGV'nin 4 Kasım 2010 tarihli yazısı

### ***Çevre Projesi Destekleri***

Sürdürülebilir kalkınma politikaları ile uyumlu olarak Montreal Protokolü'ne dayanarak Dünya Bankası'ndan sağlanan fonlarla Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin Giderilmesi Projesi uygulanmıştır. Bunun yanı sıra önemi giderek artan çevre teknolojileri projeleri ve bununla yakın ilgisi bulunan yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği konularında, öz kaynaklar kullanılarak destek programları oluşturulmuştur.

### ***Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin (OTİM) Giderilmesi Projesi***

2000 – 2007 Döneminde Montreal Protokolü/ Dünya Bankası (DB)/ Hazine Müsteşarlığı kaynaklı Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin (OTİM) Giderilmesi Projesi kapsamında, OTİM kullanarak üretim yapan ve/veya OTİM içeren ekipmanları kullanan son kullanıcılara, mevcut ekipmanlarını ve/veya üretim teknolojilerini Ozon Tabakasına zarar vermeyen alternatifleri ile değiştirmelerine yönelik destekler verilmiştir. Destekler Dünya Bankası ile yapılan anlaşmada belirlenen kriterler doğrultusunda ve projenin türüne göre hibe ve geri dönüşlü olarak verilmiştir. Bu kapsamda %100 hibe, %50 hibe-%50 geri dönüşlü, %25 hibe- %75 geri dönüşlü olmak üzere farklı destek mekanizmaları uygulanmıştır.

2008 – 2010 Döneminde ise Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin (OTİM) Giderilmesi Projesi kapsamında OTİM Projesindeki geri dönüşler ile oluşturulan döner sermaye fonundan (revolving fund) yararlanılarak, OTİM kullanan soğutma gruplarının değişimi OTİM Projesinde geçerli olan kriterler esas alınarak desteklenmeye devam edilmektedir. Bu kapsamdaki projelere %100 geri dönüşlü fon sağlanmaktadır.

### ***TTGV Kaynaklı Çevre Projesi Destekleri***

Sanayicinin enerji verimliliği, yenilenebilir enerji ve çevre teknolojileri (temiz üretim) alanındaki uygulama projelerine geri dönüşlü destek sağlanmaktadır. Hedef çevre alanında talep tarafının teşvik edilmesi ve ilgili pazarın ve teknoloji geliştirme sürecinin desteklenerek iyi uygulama örneklerinin oluşturulmasıdır.

### ***Yenilenebilir Enerji Desteği***

Yenilenebilir enerji kaynaklarından enerji üretilmesi hedefleri çerçevesinde; sanayide yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını sağlamak, ilgili teknolojilerin geliştirilmesini desteklemek, farkındalığı arttırmak ve kullanımı yaygınlaştırmak hedeflenmektedir. Hedef kitle; enerji kullanan, üreten veya üretim teknolojilerini geliştiren sanayi kuruluşlarıdır.

### ***Enerji Verimliliği Destekleri***

Sanayide oldukça yüksek olan enerji yoğunluğunun düşürülerek enerji maliyetlerinin toplam üretim maliyeti içindeki payının azaltılması, enerji üretim ve tüketiminin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve sanayi kuruluşlarının enerji etütlerini de yaparak enerji verimliliği sağlayacak projeleri geliştirmeleri hedeflenmektedir. Hedef kitle; enerji yoğun sektörler başta olmak üzere sanayi kuruluşlarıdır.

### ***Çevre Teknolojileri Destekleri***

Üretim süreçlerinde asgari enerji, su, hammadde tüketimi ve minimum atık üretimi prensibi ile tüm üretim süreçlerinin gözden geçirilerek temiz üretime yönelik uygulamaların yaygınlaştırılması, bu şekilde firmanın rekabet gücü artırılırken çevreye etkinin en aza indirilmesi hedeflenmektedir. Hedef kitle; yoğun enerji, kimyasal, su, hammadde kullanımı ve atık üretimi sebebiyle çevreye olumsuz etkisi fazla olan sektörlerde faaliyet gösteren sanayi kuruluşlarıdır.

Tablo 29'da TTGV tarafından özel sektöre yönelik olarak verilen desteklere ilişkin sayısal veriler bulunmaktadır.

**Tablo 29.** 2000–2010 Arasında TTGV Destek Kullanım Miktarları\*

Yıllar	Ar-Ge Destekleri	Ticarileştirme Destekleri	Çevre Destekleri
2000	16,3	-	2,3
2001	24,7	-	2,8
2002	17,6	-	9,8
2003	26,9	-	4,2
2004	26,3	-	1,2
2005	20,0	-	0,7
2006	27,6	-	0,8
2007	22,3	1,3	1,5
2008	26,2	2,1	3,3
2009	34,1	1,5	3,7
20.10.2010	21,3	-	1,5
2010 (Yılsonu tahmini)	21,3	-	2,5
TOPLAM (20.10.2010)	263,3	4,9	31,8

Kaynak: TTGV; \*2010 sabit fiyatlarıyla milyon TL

### **Sanayi Tezleri (San-Tez) Programı<sup>3</sup>**

*Sanayi Tezleri (SAN-TEZ) Programı*, 5 Temmuz 2007 tarih ve 26573 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Sanayi Tezleri Projelerinin Desteklenmesine İlişkin Yönetmelik" kapsamında yürütülmektedir.

#### **Programın Amacı**

SAN-TEZ Programı'nın amacı, üniversite-sanayi işbirliğinin kurumsallaştırılması ve üniversitemizde yapılan bilimsel çalışmaların ticarileştirilerek ülkemize katma değer yaratacak, uluslararası pazarlardaki rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacak yeni ürün ve/veya üretim yöntemi geliştirilmesi, mevcut üründe ve/veya üretim yönteminde yenilik yapılması amacıyla sanayinin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenecek yüksek lisans ve/veya doktora tez çalışmalarının desteklenmesidir.

#### **Programın Hedefleri**

1. Üniversite-sanayi-kamu işbirliğini kurumsallaştırmak,
2. Katma değeri yüksek, teknoloji tabanlı ürün ve üretim yöntemleri geliştirilmesi desteklenerek ülkemizin dünya pazarında rekabet gücünün yükseltilmesini sağlamak,
3. KOBİ'lerin teknoloji ve Ar-Ge kültürü edinmelerini sağlamak,
4. Ülke sanayisinin büyük çoğunluğunu oluşturan ve halen geleneksel üretim yöntemi ile çalışmaya devam eden ve bu nedenle ülkede yaratılan katma değerinin sadece %26'sını üreten KOBİ'lerimizi teknolojik ürün ve üretim yöntemlerini kullanmaya cesaretlendirilmek,
5. İşletmelerin kendi öz varlıklarıyla gerçekleştiremeyecekleri Ar-Ge ve yenilikçiliğe yönelik çalışmalarını hem üniversite hem de devlet desteği ile gerçekleştirmelerini sağlamak,

<sup>3</sup> Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 5 Kasım 2010 tarihli yazısı

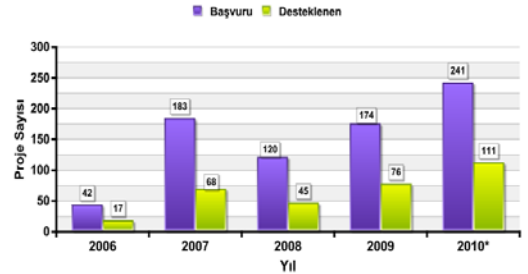
6. Akademik çalışmaların katma değer yaratacak ürün veya üretim yöntemi olarak uygulanmasını, akademik bilginin ticarileşmesini, akademisyenler ve üniversite mezunu gençler arasında şirketleşme kültürünü yaygınlaştırarak yenilikçi yeni şirketler doğmasını sağlamak,
7. Üniversitelerde doktora veya yüksek lisans programlarında öğrenim gören öğrencilerin tez konularının KOBİ'ler tarafından talep edilen, imalat sanayine yönelik yeni teknolojilere dayalı ürün, üretim yöntemi ve Ar-Ge tabanlı ihtiyaçlara yönelik olarak belirlenmesini sağlamak,
8. Program kapsamında daha fazla sayıda yüksek lisans ve doktora öğrencisinin desteklenerek nitelikli eleman sayısının artırılmasına yardımcı olmak,
9. San-Tez Projelerinde çalışan tez öğrencilerinin ileride bu firmalarda Ar-Ge personeli olarak istihdam edilmesinin önünü açmaktır.

### **SAN-TEZ Projeleri ile ilgili Sağlanan Gelişmeler**

Proje başvuruları yılda iki defa kabul edilmektedir. Başvurular her yıl 1. dönem için en son 15 Mart tarihinde, 2. dönem için ise 15 Ağustos tarihinde kabul edilmektedir. Başvuru dönemini takip eden ay içerisinde projeler, konusunda uzman akademisyenlerden oluşturulan en fazla 5 kişilik bir komisyon tarafından incelenmekte, ayrıca başvuru sahibi proje yöneticisi ve proje ortağı işletme de değerlendirmeye davet edilerek en objektif ölçütlere göre değerlendirme yapılması sağlanmaktadır.

Bu çerçevede yapılan değerlendirmeler sonucunda 2006-2010 yılı arasında toplam 760 başvuru yapılmış ve bunlardan 317'si desteklenmeye değer bulunmuştur. Desteklenmesine karar verilen projelerden 231 tanesi ile 1 Kasım 2010 tarihi itibarıyla sözleşme imzalanmıştır.

2010 yılı ikinci döneminde yapılan proje başvurularının değerlendirmesi ise devam etmektedir. Sözleşme imzalan projelerin dönemsel ödemelerinin % 75'i Bakanlık, % 25'i proje ortağı firma tarafından karşılanmaktadır.



**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Şekil 35.** SAN-TEZ Proje Başvuru ve Desteklenen Proje Sayıları

\* 2010 2. dönem projelerinin değerlendirilmesi devam etmektedir.

San-Tez Programı ile ilgili rakamsal değerler Şekil 35 ve Tablo 30 - 37'de verilmektedir.

**Tablo 30.** SAN-TEZ Programı için Ayrılan Ödenek ve Proje Bilgileri

	2006	2007	2008	2009	2010	TOPLAM
Ödenek Miktarı*	5,6	11,3	15,4	21,0	22,0	75,3
Gerçekleşen Bakanlık Ödemesi*	0	7,0	10,2	14,1	10,6	41,9
Proje Başvuru Sayısı	42	183	120	174	241	760
Desteklen Proje Sayısı	17	68	45	76	111	317
Destekleme Oranı (%)	41	37	38	38	46	42

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (\*2010 sabit fiyatlarıyla milyon TL)

**Tablo 31.** San-Tez Projeleri İçin Bakanlık ve Proje Ortağı Firma Katkıları/Ödemeleri (2006-2010)

2006-2012 Yılları İçin Yapılacak Katkılar*		29 Kasım 2010 İtibarıyla Yapılan Ödemeler*	
Bakanlık	53	Bakanlık	40
Firma	18	Firma	13
<b>Toplam</b>	<b>71</b>	<b>Toplam</b>	<b>53</b>

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (\*milyon TL)



**Tablo 32.** Sözleşme İmzalanan Projelerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Sözleşme İmzalanan	Üniversite	Sözleşme İmzalanan
ODTÜ	19	Kahramanmaraş Sütçü İmam Ü.	3
İTÜ	16	Karabük Ü.	3
Hacettepe Ü.	15	Osmangazi Ü.	3
Dokuz Eylül Ü.	13	Süleyman Demirel Ü.	3
Ege Ü.	13	Akdeniz Ü.	2
Gazi Ü.	10	Boğaziçi Ü.	2
Sabancı Ü.	10	Gebze Yüksek Teknoloji Ent.	2
Selçuk Ü.	10	GATA	2
Yeditepe Ü.	9	Koç Ü.	2
Çukurova Ü.	8	Sakarya Ü.	2
YTÜ	8	Abant İzzet Baysal Ü.	1
KTÜ	7	Adnan Menderes Ü.	1
Uludağ Ü.	7	Afyon Kocatepe Ü.	1
Bilkent Ü.	6	Atatürk Ü.	1
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	6	Başkent Ü.	1
Kocaeli Ü.	6	Gaziosmanpaşa Ü.	1
TOBB Ü.	6	İstanbul Ü.	1
Erciyes Ü.	5	Mersin Ü.	1
Gaziantep Ü.	5	Namık Kemal Ü.	1
Kırıkkale Ü.	5	Niğde Ü.	1
Anadolu Ü.	4	Özyeğin Ü.	1
Ankara Ü.	4	Yüzüncü Yıl Ü.	1
Bahçeşehir Ü.	3	<b>TOPLAM</b>	<b>231</b>

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Tablo 33.** Sektör Bazında Yürütülen Projelerin Dağılımı

Sektörü	Proje Sayısı	Sektörü	Proje Sayısı
Medikal	28	Dökümcülük	4
Makine	25	Seramik-Refrakter	4
Elektrik-Elektronik	23	Metal Kaplamacılık	3
Kimya	21	Ayakkabıcılık	2
Tekstil	18	İklimlendirme	2
Dayanıklı Tüketim Malları	11	İlaç kozmetik	2
Gıda	11	Malzeme	2
Savunma Sanayi	11	Denizcilik	1

**Tablo 33.** Sektör Bazında Yürütülen Projelerin Dağılımı (Devam)

Sektörü	Proje Sayısı	Sektörü	Proje Sayısı
Enerji	10	Elektronik	1
Tarım	10	Havacılık	1
Otomotiv Sanayi	9	Hayvancılık	1
Bilgisayar ve İletişim Teknolojileri	8	Telekomünikasyon	1
İnşaat	8	Yenilenebilir Enerji	1
Yazılım	7	<b>TOPLAM</b>	<b>231</b>
Otomotiv Yan Sanayi	6		

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Tablo 34.** Teknoloji Alanına Göre Sözleşme Yapılan SAN-TEZ Proje Dağılımı

Teknoloji Alanı	Sayı	Teknoloji Alanı	Sayı
Yazılım	25	Enformasyon	5
Malzeme	23	Metal ve Yarı Metal Ürünler	5
Makine	22	Farmosotik	3
Medikal	21	Seramik	3
Endüstriyel Teknoloji	12	Tasarım	3
Kimya	10	Otomotiv Elektrikli	2
Tekstil Teknolojisi	10	Genetik	2
Beslenme Ve Gıda Teknolojisi	9	Laser Uygulama Teknolojileri	2
Tarım	9	Petrol Ve Kimya Teknolojisi	2
Biyoteknoloji	8	Tarımsal Mekanizasyon	2
Elektrik-Elekromekanik	8	Soğutma Sistemleri	2
Enerji	8	Aydınlatma	1
İnşaat Teknolojileri	6	Demiryolu Teknolojisi	1
Motor Taşıtlı Teknolojisi	6	Madeni Yağlar	1
Nanoteknoloji	6	Su Ürünleri	1
Polimer Kimyası	6	Uydu Anten Teknolojisi	1
Elektronik	5	Yakıt Pilleri	1
		<b>TOPLAM</b>	<b>231</b>

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Tablo 35.** Tamamlanan San-Tez Proje Bilgileri

Sayı	Üniversite	Firma	Bütçe (bin TL)
1	Yeditepe Ü.	Nemed Tıbbi Ürünler San. Ve Dış Tic. Ltd. Şti	879
2	Selçuk Ü.	Agırbaşı Erezyon	598
3	GATA	Dr. Zeydanlı Hayat Bilimleri Tic. Ltd. Şti	418
4	Gaziantep Ü.	Hemaks Halı Ve Tekstil Makineleri Sanayi Tic. A.Ş.	417
5	Gazi Ü.	İstem Medikal Tıbbi Cihaz Ve San.Tic.Ltd.Şti.	369
6	Anadolu Ü.	Bortek Bor Teknolojileri Limited Şirketi A.Ş.	295
7	Anadolu Ü.	MDA İleri Teknoloji Seramikler San.Tic .Ltd .Şti.	264
8	Hacettepe Ü.	Genkord Sağlık Hizmetleri A.Ş	262

**Tablo 35. Tamamlanan San-Tez Proje Bilgileri (Devam)**

Sayı	Üniversite	Firma	Bütçe (bin TL)
9	Sabancı Ü.	Brisa Bridgestone Sabancı Lastik San. Ve Tic. A.Ş	243
10	Sabancı Ü.	Kordsa Global Endüstriyel İplik Ve Kord Bezi San. Tic A.Ş	243
11	Selçuk Ü.	Helvacızade Gıda Ve İthalat Madde Sanayi Ticaret A.Ş	234
12	İzmir Yük. Tek. Ens.	Terknoma Teknolojik Malzemeler Sanayi Ve Tic. Ltd. Şti.	233
13	Kocaeli Ü.	Teklas Kauçuk A.Ş.	227
14	Selçuk Ü.	Polmer Madencilik San.Ve Tic.Ltd.Şti.	208
15	TOBB Ü.	Toz Metal A.Ş.	200
16	Selçuk Ü.	Mpg Makina İmalat Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	178
17	İzmir Yük. Tek. Ens.	Hipokrat Tıbbi Malzemeler İmalat Ve Pazarlama A.Ş.	143
18	Hacettepe Ü.	Biasis Biyoteknolojik Analiz Sistemleri Lab. Mal. Enerji	143
19	KTÜ	Tisaş Trabzon Silah Sanayi A.Ş.	132
20	YTÜ	Şahin Metal İmalat San. Ve Tic. A.Ş.	131
21	Anadolu Ü.	Nanotech İleri Malzemeler ve Elektrik-Elektronik Sistemler San.Tic. A.Ş.	127
22	İTÜ	Trakyalılar Kumaşçılık San. Tic.Ltd. Şti.	114
23	Gazi Ü.	Menteşoğlu Soğutma	113
24	Ege Ü.	İB-ER Makina San. Tic. Ltd. Şti.	111
25	KTÜ	Yılmazlar Tarım Makinaları San. Ve Tic. Ltd. Şti.	104
26	Yeditepe Ü.	Arçelik A.Ş.	97
27	Anadolu Ü.	Nanotech İleri Malzemeler Ve Elektrik-Elektronik Sistemler San- Tic. A.Ş.	97
28	Hacettepe Ü.	Renko Fotog. Güv. Sis. İth. İhr. Ltd. Şti.	95
29	Osmangazi Ü.	Mavi Teknik Havacılık Doğalgaz Müh. Müş. San. Ve Tic. Ltd.Şti	95
30	Dokuz Eylül Ü.i	Ekoten Boyaapre Terbiye San. Yatırım Ve Organizasyon A.Ş.	90
31	Yeditepe Ü.	Arçelik A.Ş.	90
32	Dokuz Eylül Ü.	Dirinler Makine Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	87
33	Kocaeli Ü.	Pars Ar-Ge Bilgi Teknolojileri Eletronik Müh. Ve Dan. Hiz. San. Tic. Ltd. Şti.	83
34	Osmangazi Ü.	Mavi Teknik Havacılık Doğalgaz Müh. Müş. San.Ve Tic. Ltd.Şti	78
35	ODTÜ	Bilgi Coğrafi Bilgi Dönüşüm Ve Yönetim Sistemleri Tic. Ltd. Şti.	77
36	Kocaeli Ü.	Everest Elektromekanik Makine Ve Sistemleri San. Ve Tic.Ltd. Şti.	76
37	Ege Ü.	Dalan Kimya End. A.Ş.	70
38	Selçuk Ü.	Konaysad A.Ş.	63
39	Kocaeli Ü.	Pars Ar-Ge Bilgi Teknolojileri Eletronik Müh. Ve Dan. Hiz. San. Tic. Ltd. Şti.	51
40	Çukurova Ü.	Öz-İş Sanayi İmamoğlu Tarım Makinaları	47
41	Yeditepe Ü.	Friterm Termik Cihazlar Sanayi ve Ticaret A.Ş	9
<b>Toplam</b>			<b>7.592</b>

Kaynak: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

## Değerlendirme

5593 Sayılı Kanunun yayımlanmasını ve Destekleme Yönetmeliğinin yenilenmesini müteakip 2007 yılının Eylül ayında dönem ödemeleri yapılarak desteklenmeye başlanan projeler; Tablo ve Grafiklerden anlaşılacağı üzere 1 Kasım 2010 itibarıyla;

- ◆ 46 Ayrı Üniversitede,
- ◆ 28 Ayrı Sektörde,
- ◆ 34 Ayrı Teknoloji Alanındadır.

Desteklenmesi uygun görülen 317 adet projeden sözleşme yapılan proje sayısı 231 adet olup, bu projelerden 41 tanesi tamamlanmıştır.

## Teknoloji Geliştirme Bölgeleri<sup>4</sup>

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu, 06 Temmuz 2001 tarih ve 24454 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde;

- ✓ Ülke sanayinin uluslararası rekabet edebilir ve ihracata yönelik bir yapıya kavuşturulması amacıyla teknolojik bilgi üretilmesi,
- ✓ Üründe ve üretim yöntemlerinde yenilik geliştirilmesi,
- ✓ Ürün kalitesinin veya standardının yükseltilmesi,
- ✓ Verimliliğin artırılması, üretim maliyetlerinin düşürülmesi,
- ✓ Teknolojik bilginin ticarileştirilmesi,
- ✓ Teknoloji yoğun yatırım ve girişimciliği desteklemesi,
- ✓ Araştırmacı ve vasıflı kişilere iş imkânı yaratılması,
- ✓ Teknoloji transferine katkıda bulunulması,
- ✓ Yüksek/ileri teknoloji sağlayacak yabancı sermayenin ülkeye girişini hızlandıracak teknolojik ve hukuki alt yapıyı sağlanması

amaçlanmaktadır.

## Mevcut Durum

2001 yılından itibaren uygulamaya konulan ve sanayicimizi, araştırmacılarımız ve üniversitelerimiz ile buluşturarak teknoloji yoğun üretime yönelik yeni ürün ve üretim yöntemleri geliştirmelerini sağlayacak bu Kanun kapsamında;

1 Kasım 2010 itibarıyla 39 adet Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Ankara 6 adet, İstanbul 5 adet, Kocaeli 3 adet, İzmir, Konya, Antalya, Kayseri, Trabzon, Adana, Erzurum, Mersin, Isparta, Gaziantep, Eskişehir, Bursa, Denizli, Edirne, Elazığ, Sivas, Diyarbakır, Tokat, Sakarya, Bolu, Kütahya, Samsun, Malatya, Urfa ve Düzce illeri) kurulmuştur. Bu bölgelerden 28 tanesi faaliyete geçmiştir.

**Tablo 36.** Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Listesi

Sayı	Bölge adı	Üniversite/il	Kuruluş yılı
1	ODTÜ Teknokent TGB	ODTÜ/Ankara	2001
2	TÜBİTAK MAM Teknoparkı	Gebze/Kocaeli	2001
3	İzmir TGB	İzmir Yüksek Tek.Ens.	2002
4	Ankara TGB	Bilkent/ Ankara	2002
5	GOSB Teknopark TGB	Sabancı ve Kocaeli Üni./ Kocaeli	2002
6	İTÜ Arı Teknokent TGB	İTÜ/İstanbul	2003
7	Hacettepe Üniversitesi TGB	Hacettepe Ü. / Ankara	2003
8	Yıldız Teknik Üniversitesi TGB	YTÜ. / İstanbul	2003
9	Eskişehir TGB	Anadolu Ü. / Eskişehir	2003
10	Kocaeli Üniversitesi TGB	Kocaeli Ü./Kocaeli	2003

<sup>4</sup> Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 5 Kasım 2010 tarihli yazısı

**Tablo 36.** Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Listesi (Devam)

Sayı	Bölge adı	Üniversite/il	Kuruluş yılı
11	İstanbul Üniversitesi TGB	İstanbul Ü. / İstanbul	2003
12	Selçuk Üniversitesi TGB	Selçuk Ü. /Konya	2003
13	Batı Akdeniz TGB	Akdeniz Ü. / Antalya	2004
14	Erciyes Üniversitesi TGB	Erciyes Ü. / Kayseri	2004
15	Trabzon TGB	KTÜ / Trabzon	2004
16	Çukurova TGB	Çukurova Ü. / Adana	2004
17	Erzurum Ata Teknokent TGB	Atatürk Ü. / Erzurum	2005
18	Mersin TGB	Mersin Ü. / Mersin	2005
19	Göller Bölgesi TGB	Süleyman Demirel Ü. / Isparta	2005
20	Ulutek TGB	Uludağ Ü. / Bursa	2005
21	Gaziantep Üniversitesi TGB	Gaziantep Ü. / Gaziantep	2006
22	Ankara Üniversitesi TGB	Ankara Ü. / Ankara	2006
23	Pamukkale Üniversitesi TGB	Pamukkale Ü. / Denizli	2007
24	Fırat TGB	Fırat Ü. / Elazığ	2007
25	Cumhuriyet TGB	Cumhuriyet Ü. / Sivas	2007
26	Trakya Üniversitesi Edirne TGB	Trakya Ü. / Edirne	2007
27	Gazi Teknopark TGB	Gazi Ü. / Ankara	2007
28	Dicle Üniversitesi TGB	Dicle Ü. / Diyarbakır	2007
29	ASO Teknopark TGB	TOBB Ü. / Ankara	2008
30	Tokat TGB	Gaziosmanpaşa Ü. / Tokat	2008
31	Sakarya Üniversitesi TGB	Sakarya Ü. / Sakarya	2008
32	Bolu TGB	İzzet Baysal Ü. / Bolu	2009
33	Kütahya Dumlupınar Tasarım TGB	Dumlupınar Ü. / Kütahya	2009
34	Boğaziçi Üniversitesi TGB	Boğaziçi Ü. / İstanbul	2009
35	Samsun TGB	19 Mayıs Ü. / Samsun	2009
36	Malatya TGB	İnönü Ü. / Malatya	2009
37	İstanbul TGB	İTÜ/ İstanbul	2009
38	Harran Üniversitesi TGB	Harran Ü. / Urfa	2010
39	Düzce Teknopark TGB	Düzce Ü./Düzce	2010

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

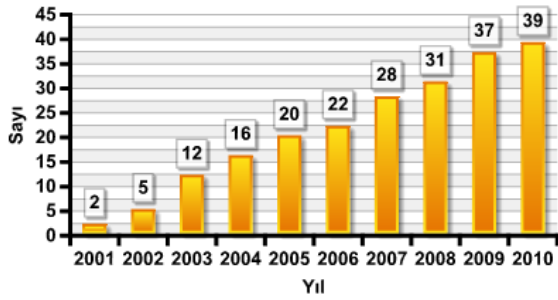
**Tablo 37.** Faaliyette Bulunan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Listesi

No	Bölge Adı	Üniversite/il	Kuruluş Yılı
1	ODTÜ Teknokent TGB	ODTÜ/Ankara	2001
2	TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Teknoparkı	TUBİTAK/Kocaeli	2001
3	Ankara TGB	Bilkent Ü./Ankara	2002
4	İzmir TGB	İzmir Yüksek Tek.Ens.	2002
5	GOSB Teknopark TGB	Sabancı Ü./Kocaeli	2002
6	Hacettepe Üniversitesi TGB	Hacettepe Ü./Ankara	2003
7	İTÜ Arı TGB	İTÜ/İstanbul	2003
8	Eskişehir TGB	Eskişehir	2003
9	Selçuk Üniversitesi TGB	Selçuk Ü./Konya	2003
10	Kocaeli Üniversitesi TGB	Kocaeli Ü./Kocaeli	2003
11	Batı Akdeniz Teknokenti TGB	Batı Akdeniz Ü./Antalya	2004
12	Erciyes Üniversitesi TGB	Erciyes Ü./Kayseri	2004
13	Trabzon TGB	KTÜ/Trabzon	2004

**Tablo 37.** Faaliyette Bulunan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Listesi (Devam)

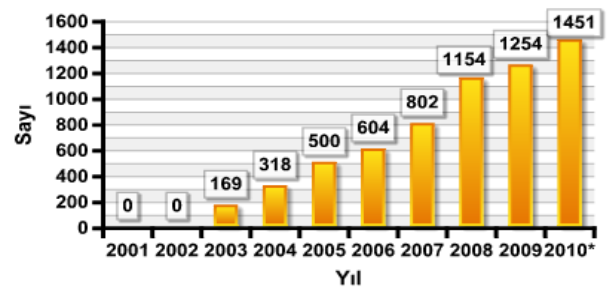
No	Bölge Adı	Üniversite/İl	Kuruluş Yılı
14	Çukurova TGB	Çukurova Ü./Adana	2004
15	Mersin TGB	Mersin Ü./Mersin	2005
16	Göller Bölgesi TGB	Süleyman Demirel Ü./Isparta	2005
17	Ulutek TGB	Uludağ Ü./Bursa	2005
18	Gaziantep Üniversitesi TGB	Gaziantep Ü./Gaziantep	2006
19	Gazi Teknopark TGB	Gazi Ü./Ankara	2007
20	Trakya Üniversitesi Edirne TGB	Trakya Ü./Edirne	2007
21	Fırat TGB	Fırat Ü./Elazığ	2007
22	Erzurum Ata Teknokent TGB	Atatürk Ü./Erzurum	2005
23	Pamukkale Üniversitesi TGB	Pamukkale Ü./Denizli	2007
24	Yıldız Teknik Üniversitesi TGB	YTÜ/İstanbul	2003
25	Ankara Üniversitesi TGB	Ankara Ü./Ankara	2006
26	İstanbul Üniversitesi TGB	İstanbul Ü./İstanbul	2003
27	Sakarya Üniversitesi TGB	Sakarya Ü.	2008
28	Boğaziçi Üniversitesi TGB	Boğaziçi Ü.	2010

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı



**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Şekil 36.** 2001-2010 Arasında Kurulan TGB

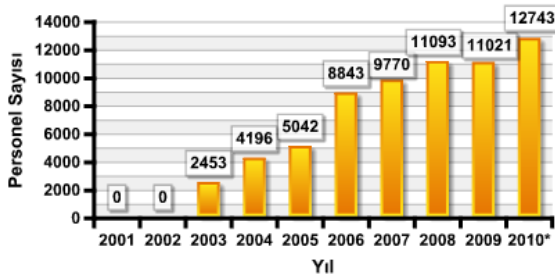


\*1 Kasım 2010 tarihi itibarıyla

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Şekil 37.** 2001-2010 Arasında TGB'lerdeki Firmalar

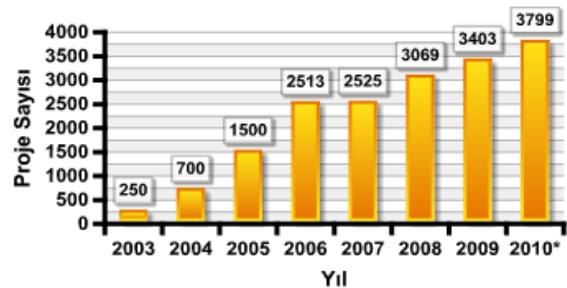
Geliştirme Bölgelerinde faaliyet gösteren firma sayısı 1 Kasım 2010 itibarıyla 1.451'e ulaşmıştır .



\*1 Kasım 2010 tarihi itibarıyla

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Şekil 38.** 2001-2010 Arasında TGB'lerdeki İstihdam



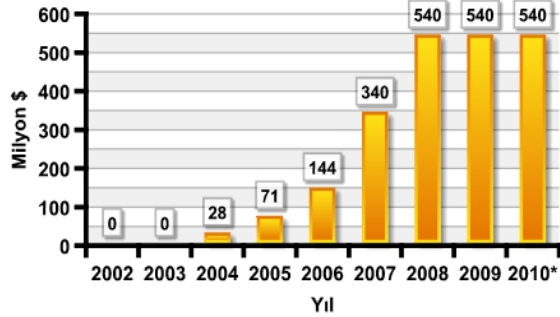
\*1 Kasım 2010 tarihi itibarıyla

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Şekil 39.** Yıllara Göre TGB'lerde Yürütülen Proje Sayısı

Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde, 1 Kasım 2010 itibarıyla toplam 12743 personele istihdam sağlanmıştır.

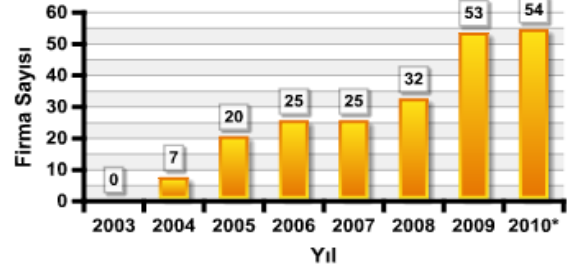
Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde ağırlıklı olarak sırasıyla; Yazılım, Bilişim, Elektronik, İleri Malzeme teknolojileri başta olmak üzere; Tasarım, Nanoteknoloji, Biyoteknoloji, Otomotiv, Tıp Teknolojileri ve Yenilenebilir Enerji konularında çalışan yenilikçi firmalar yer almakta olup, bölgelerde yürütülen toplam Ar-Ge proje sayısı 1 Kasım 2010 itibarıyla 3.799 adettir.



\*1 Kasım 2010 tarihi itibarıyla

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Şekil 40.** TGB'lerde Yapılan İhracat

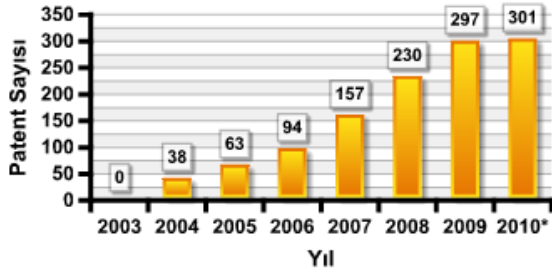


\*1 Kasım 2010 tarihi itibarıyla

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Şekil 41.** TGB'lerde Yer Alan Yabancı Firmalar

Dünyadaki belirgin Teknopark örneklerinde firmaların üretime geçmeleri en az beş yıl sürmektedir. Ancak, ülkemizde faaliyete geçen teknoparklarda yer alan firmalar 3 yıldan daha kısa bir süre içinde teknoloji ihracatına başlamışlardır.



\*1 Kasım 2010 tarihi itibarıyla

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Şekil 42.** TGB'lerce Alınan Patent Sayısı

Faaliyete geçen Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde bulunan şirketlerin, Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere, Japonya, İsrail, İngiltere ve Almanya gibi dünyanın en gelişmiş ülkelerine yapmış oldukları teknolojik ürün ihracatı 2010 Ekim sonu itibarıyla 540 milyon ABD Dolarına ulaşmıştır.

Yabancı sermaye açısından baktığımızda; Teknoloji Geliştirme Bölgesinde toplam 54 adet yabancı ortaklı firma yer almakta olup, bu firmaların bu bölgelerde yapmış oldukları yatırım tutarı Ekim 2010 sonu itibarıyla 450 Milyon A.B.D. Dolarına ulaşmıştır.

Günümüz dünyasında bir ülkenin rekabet gücünü ve toplumsal refahını belirleyen en önemli etkenlerden biri de; o ülkede yapılan Bilim ve Teknoloji çalışmalarının ticari bir ürün veya üretim yöntemine dönüşerek patente sonuçlanmasıdır. Firmalar tarafından bu güne kadar başvurusu yapılan/tasdik edilmiş patent sayısı 301 adettir.

### Değerlendirme

4691 Sayılı Kanunu Yürürlüğe girdiği tarihten 28 Kasım 2010 tarihine kadar geçen sürede;

- Firma sayısı 1.451'e,
- İstihdam edilen personel sayısı 12.743'ye, ( 10.366 Ar-Ge, 2.377 Destek Personeli)
- Biten Proje Sayısı 6.821'e,
- Üzerinde çalışılan proje sayısı 3.799'a
- İhracat 540 milyon A.B.D. Dolarına,
- Yabancı firma sayısı 54'e, bu firmalarca yapılan yatırım tutarı 450 milyon A.B.D. Dolarına,
- Başvurusu yapılan/tasdik edilmiş patent sayısı 301'e ulaşmıştır.

Teknoloji Geliştirme Bölgelerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca;

- 2004 yılında 2,6 milyon TL,

- 2005 yılında 3.5 milyon TL,
- 2006 yılında 8 milyon TL,
- 2007 yılında 10 milyon TL,
- 2008 yılında 13 milyon TL,
- 2009 yılında 15 milyon TL,
- 2010 yılında 17 milyon TL

Olmak üzere toplam 29 Kasım 2010 itibarıyla yaklaşık **69 milyon TL** ödenek kullanılmıştır.

#### **4691 Sayılı Kanunla İlgili Faaliyetler**

4691 Sayılı “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu”nda yapılacak değişiklik ile ilgili çalışmalar devam etmekte olup, yapılacak yeni düzenleme ile;

- Teknoloji Geliştirme Bölgeleri’nde sağlanan, destek, teşvik ve istisnaları, 5746 Sayılı Ar-Ge Kanununa paralel olarak 2023 yılına kadar uzatılması,
- Ayrıca bölgelerde çalışan Ar-Ge personelinin bu projelerle ilgili olarak Teknoloji Geliştirme Bölgeleri dışında geçirdikleri sürelerin belirli bir kısmı da destek, teşvik ve istisnalar kapsamına alınması,
- Ar-Ge çalışması tamamlanan projeler sonucunda ortaya çıkan ileri teknolojik ürünlerin seri üretimleri de, bölge içerisinde yapılabilmesi,
- Bunun yanında bu bölgelerde üretilen teknolojilerin, yaygınlaştırılması ve ticarileştirilmesi amacıyla Teknoloji Transfer Ofisleri de kurulması öngörülmektedir.

#### **Ar-Ge Vergi Teşvik Yasası**

5746 sayılı “**Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun**” 12.03.2008 tarihinde, Kanunun uygulama Yönetmeliği ise TÜBİTAK’ın görüşü de alınarak, Maliye Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle hazırlanmış ve 31 Temmuz 2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5746 Sayılı Kanunun amacı; Ar-Ge ve yenilik yoluyla ülke ekonomisinin uluslararası düzeyde rekabet edebilir bir yapıya kavuşturulması için teknolojik bilgi üretilmesini, üründe ve üretim süreçlerinde yenilik yapılmasını, ürün kalitesi ve standardının yükseltilmesini, verimliliğin artırılmasını, üretim maliyetlerinin düşürülmesini, teknolojik bilginin ticarileştirilmesini, rekabet öncesi işbirliklerinin geliştirilmesini, teknoloji yoğun üretim, girişimcilik ve bu alanlara yönelik yatırımlar ile Ar-Ge’ye ve yeniliğe yönelik doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ülkeye girişinin hızlandırılmasını, Ar-Ge personeli ve nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını desteklemek ve teşvik etmektir.

2023 yılı sonuna kadar yürürlükte kalacak Kanun kapsamında Türkiye’de faaliyet gösteren işletmelerin en az 50 tam zaman eşdeğer Ar-Ge Personeli istihdam ettikleri Ar-Ge Merkezleri, Kamu kurum ve kuruluşları ile uluslararası fonlardan desteklenen Ar-Ge Projeleri ve ortaklarından en az birisi Ar-Ge Merkezi bulunan bir işletme olmak üzere aynı veya değişik sektörde faaliyet gösteren işletmeler tarafından işbirliği içinde yürütülen ve bu işletmelerden birisi veya birkaçı tarafından fonlanan, Rekabet Öncesi İşbirliği Projeleri, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından 12/4/1990 tarihli ve 3624 sayılı Kanuna göre oluşturulan teknoloji merkezi işletmeleri ve Teknogirişim Sermayesi Desteğinden yararlananlara gerçekleştirdikleri Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri için aşağıdaki teşvik ve istisnalar sağlanmıştır:

- Kurumlar ve Gelir vergisi kanunları uyarınca daha önce mükelleflere tanınan Ar-Ge harcamalarındaki yüzde 40’lık matrah indirimi yüzde 100’e çıkarılmıştır. Yapılacak Ar-Ge harcamalarının yüzde 100’ü yapıldığı yılda vergiden düşülecek, ayrıca bu gider amortisman yoluyla daha sonraki yıllarda vergi matrahından indirilecektir. 500’den fazla Ar-Ge personeli çalıştıran Ar-Ge Merkezlerinde her yıl, bir yıl önceye göre ek olarak yaptıkları Ar-Ge harcamalarının yarısı, ayrıca vergi matrahından düşülecektir.
- Kamu personeli hariç Ar-Ge personelinin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin yüzde 80’i, doktoralı olanlarda ise yüzde 90’ı istisna kapsamına alınmıştır.
- Kamu personeli hariç Ar-Ge personelinin ücretleri üzerinden hesaplanacak sigorta primi işveren hissesinin yarısı, 5 yıl süreyle bütçeden karşılanacaktır.



- Bu faaliyetlerle ilgili düzenlenen kağıtlara damga vergisi istisnası sağlanacaktır.
- Teknoloji alanında sahip olduğu orijinal fikri hayata geçirmek isteyen ve teknik alanda eğitimini tamamlamak üzere olan ya da yeni tamamlamış olanlara, teminat aranmaksızın 100 bin YTL'ye kadar teknogirişim sermaye desteği verilecektir.
- Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde bulunan işletmelerin kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar ile uluslararası fonlardan aldıkları destekler Kurumlar Vergisi Kanununa göre vergiye tabi kazancın tespitinde dikkate alınmayacaktır.

Bu çerçevede 2008 yılında, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında toplam 61 mükellef, 6,3 milyon TL tutarında gelir vergisi indiriminden, 2009 yılında da 71 mükellef 8 milyon TL tutarında gelir vergisi indiriminden, faydalanmıştır.

2008 yılında 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ile 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında toplam 402 mükellef, 585 milyon TL tutarında kurumlar vergisi indiriminden, 2009 yılında ise toplam 549 mükellef, 1.297 milyon TL tutarında kurumlar vergisi indiriminden faydalanmıştır.

Eylül 2010 döneminde 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında gelir vergisi stopajı teşvikinden yararlanan doktoralı mükellef sayısı 308'e, diğer Ar-Ge personeli mükellef sayısı ise 13.604'e ulaşmıştır. Toplam gelir vergisi stopajı teşviki ise 11,3 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 38 ve Tablo 39'da vergi teşvikinden yararlanan mükellef sayıları ve yararlanan tutarlar sunulmaktadır.

**Tablo 38.** 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ve 5746 Sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Yararlanan Ar-Ge İndirimi ve Mükellef Sayıları

			Mükellef Sayısı	Miktar (milyon TL)
<b>2008</b> (Ocak-Aralık Dönemi)	<b>Gelir Vergisi</b>	Ar-Ge İndirimi (GVK'ya göre)	49	4
		Ar-Ge İndirimi (5746 sayılı Kanuna göre)	12	2
		<b>Toplam Ar-Ge İndirimi</b>	<b>61</b>	<b>6</b>
	<b>Kurumlar Vergisi</b>	Ar-Ge İndirimi (K.V.K. Mad. 10/1-a)	239	509
		Ar-Ge İndirimi (5746 Sayılı Kanun Mad. 3)	163	76
		<b>Toplam Ar-Ge İndirimi</b>	<b>402</b>	<b>585</b>
<b>2009</b> (Ocak-Aralık Dönemi)	<b>Gelir Vergisi</b>	Ar-Ge İndirimi (GVK'ya göre)	47	4
		Ar-Ge İndirimi (5746 sayılı Kanuna göre)	24	4
		<b>Toplam Ar-Ge İndirimi</b>	<b>71</b>	<b>8</b>
	<b>Kurumlar Vergisi</b>	Ar-Ge İndirimi (K.V.K. Mad. 10/1-a)	281	771
		Ar-Ge İndirimi (5746 Sayılı Kanun Mad. 3)	268	526
		<b>Toplam Ar-Ge İndirimi</b>	<b>549</b>	<b>1.297</b>

**Kaynak:** Maliye Bakanlığının 9 Kasım 2010 tarihli yazısı

**Tablo 39.** Gelir Vergisi Stopajı Teşvikinden Yararlanan Mükellef Sayıları ve Teşvik Tutarları

Dönem	Doktoralı Olanlar		Diğer	
	Mükellef S.	Tutar (bin TL)	Mükellef S.	Tutar (bin TL)
Mart 2009	202	188	9.754	4.122
Nisan 2009	179	230	8.656	4.764
Mayıs 2009	199	228	8.802	4.266
Haziran 2009	212	358	10.317	7.015
Temmuz 2009	193	401	9.138	6.951
Ağustos 2009	202	324	9.119	6.246
Eylül 2009	251	429	10.346	9.086
Ekim 2009	245	454	10.145	8.886
Kasım 2009	256	378	10.218	7.713
Aralık 2009	285	624	10.979	11.565
Ocak 2010	261	222	10.527	4.279
Şubat 2010	248	229	10.767	4.352
Mart 2010	291	398	11.723	6.932
Nisan 2010	266	449	11.169	7.203
Mayıs 2010	267	347	11.493	6.747
Haziran 2010	315	538	12.684	9.882
Temmuz 2010	273	497	12.384	9.709
Ağustos 2010	302	472	12.704	8.777
Eylül 2010	308	525	13.604	11.349

**Kaynak:** Maliye Bakanlığının 9 Kasım 2010 tarihli yazısı

### **Ar-Ge Merkezleri<sup>5</sup>**

5746 Sayılı Kanunun Ar-Ge Merkezi Belgesi kapsamında sağlanan teşvik ve muafiyetler, ülkemizde Ar-Ge payının artırılmasında büyük katkısı bulunan bu işletmeler için büyük önem arz etmektedir.

Ülkemizin Avrupa Birliği sürecinde yaptığı anlaşmalar çerçevesinde Gayri Safi Yurt İçi Hasılasından Ar-Ge'ye ayırdığı payın 2012 yılına kadar %2'ye çıkarılması ve bu payın en az %1'inin özel sektör tarafından karşılanması öngörülmektedir.

5746 Sayılı "Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında ülkemizde Ar-Ge alt yapısını oluşturmuş, çok sayıda Ar-Ge personeli çalıştıran ve ülkemizin GSYİH'daki Ar-Ge payına katkıda bulunan büyük işletmelerin bu çalışmalarını daha da geliştirmelerini ve kendi teknolojilerini üretmelerine imkân sağlanmıştır.

<sup>5</sup> Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 5 Kasım 2010 tarihli yazısı

5746 Sayılı Kanun uygulanmasına yönelik olarak hazırlanan “Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği” kapsamında Ar-Ge Merkezi Belgesi verilen İşletmelerin yapmış olduğu Ar-Ge ve Yenilik projeleri ile ilgili olarak yaptıkları harcamalar için;

- Ar-Ge indirimi; Ar-Ge ve yenilik harcamalarının tamamı indirim konusu yapılabilmektedir,
- Gelir vergisi stopajı teşviki; Ar-Ge ve destek personelinin bu çalışmaları karşılığı ödenen ücretin, doktoralı olanlar için %90’ı, diğerleri için %80’i gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır (İşletme için).
- Sigorta primi desteği; Ar-Ge personeli ile destek personeli için sigorta primi desteği sağlanmaktadır.

5746 Sayılı Ar-Ge Kanununun Uygulama ve Denetim Yönetmeliğininin 31 Temmuz 2008 tarihinde yayımlanmasından 29 Kasım 2010 tarihine kadar geçen sürede;

- 100 Adet Ar-Ge Merkezi başvurusu yapılmış,
- 80 işletmeye Ar-Ge Merkezi Belgesi verilmesi uygun bulunmuş,
- 3 Adet Ar-Ge Merkezinin birleşme ve tüzel kişilik değişikliği nedeniyle faaliyetine son verilmiştir.
- 77 Adet Ar-Ge merkezi faaliyetine devam etmektedir.
- 11 firmanın başvurusu Komisyon tarafından reddedilmiş, 5 firmanın başvurusu yetersiz olması nedeniyle kabul edilmemiştir.
- Şu anda 5 başvuru ile ilgili değerlendirme süreci devam etmektedir.
- Ar-Ge Merkezi Belgesi alan işletmelerin taahhüt ettiği Ar-Ge Harcaması  
- 2009 yılı Ar-Ge tahmini : 1.633 milyon TL  
- 2010 yılı Ar-Ge tahmini : 1.858 milyon TL

**Tablo 40.** Yıllar İtibarıyla Ar-Ge Merkezi Başvuru Değerlendirme Bilgileri

Ar-Ge Merkezi Başvuru ve Değerlendirme Bilgileri				
	2008	2009	2010*	Toplam
Başvuru Sayısı (Dosya)	39	36	27	102
Değerlendirmeye Alınmayan Başvuru Sayısı	1	3	1	5
Ar-Ge Merkezi Belgesi Verilmeyen İşletme Sayısı	2	5	4	11
Değerlendirme Süreci devam eden	0	0	6	6
<b>Ar-Ge Merkezi Belgesi Verilen İşletme Sayısı</b>	36	28	16	<b>80</b>

\* 30 Ekim 2010 itibarıyla

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Tablo 41.** Yıllar İtibarıyla Faaliyeti Durdurulan Ar-Ge Merkezi Bilgileri

Ar-Ge Merkezi Kodu	İşletme Adı	Gerekçe	2009 Yılı
003.Merkez.2008	Vestel Dijital Üretim Sanayi A.Ş	Birleşme	1
005.Merkez.2008	Grundig Elektronik A.S.-İzmir	Tüzel Kişilik Değişikliği	1
006.Merkez.2008	Grundig Elektronik A.S.-İstanbul	Tüzel Kişilik Değişikliği	1

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Tablo 42. Yıllar İtibarıya Faaliyette Olan İşletmelerin Öngördüğü Ar-Ge Harcamaları\***

Ar-Ge Bütçe	2008	2009	2010	Toplam
2008 yılında belge alanlar	878	1345	1277	3500
2009 yılında belge alanlar	194	272	323	771
2010 yılında belge alanlar	53	31	240	324
TOPLAM	1125	1648	1840	4613

\*2010 sabit fiyatlarıyla milyon TL

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı**Tablo 43. Belge verilen Ar-Ge Merkezlerinin Sektör Bazındaki Ar-Ge Personeli Dağılımı (kişi)**

Sektörü	Ar-Ge Merkezi	Araştırmacı	Teknisyen	Destek Personeli	Toplam Personel
Bilgi ve İletişim Tekno.	10	1.932	83	163	2178
Cam ve Seramik	1	32	19	5	56
Dayanıklılık Tüketim Malları	9	549	372	71	992
Elektrik-Elektronik	9	977	314	82	1.373
İlaç	4	230	25	17	272
Kimya	5	186	150	22	358
Kuyumculuk	1	31	41	7	79
Makine	2	75	33	6	114
Otomotiv	11	1.149	506	163	1.818
Otomotiv Yan Sanayi	12	518	364	63	518
Savunma Sanayi	10	2.075	153	91	2.319
Tekstil	5	194	85	19	298
Bankacılık	1	61	-	6	67
<b>TOPLAM</b>	<b>80</b>	<b>8.009</b>	<b>2.145</b>	<b>715</b>	<b>10.869</b>

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (29 Kasım 2010 İtibarıyla)**Tablo 44. Faaliyette Olan Ar-Ge Merkezleri**

	Şirketler Grubu	İşletme Adı
1	H.Ö.Sabancı Holding A.Ş.	Temsa Global Sanayi ve Ticaret A.Ş.
2	Zorlu Holding	Vestel Elektronik A.Ş.
3	BSH Bosch Und Siemens Hausgeräte GmbH	Bsh Ev Aletleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
4	Zorlu Holding A.Ş.	Vestel Beyaz Eşya Sanayi ve Ticaret A.Ş.
5	Koç Holding A.S.	Arçelik Kurutma Makinası ve Elektrik Motorları Ar-Ge Bölümü
6	Koç Holding A.S.	Arçelik A.Ş. Ar-Ge Direktörlüğü
7	Koç Holding A.S.	TUSAŞ
8	Koç Holding A.S.	Arçelik Buzdolabı ve Kompresör
9	Koç Holding A.S.	Arçelik Pişirici Cihazlar
10	Koç Holding A.S.	Arçelik Bulaşık Makinası
11	Safkar Gurup	Ege Soğutmacılık Klima Soğuk Hava Tesisleri İhracat-İthalat San ve Tic. A.Ş.
12	Türk Silahlı Kuvvetleri Güçlendirme Vakfı (TSKGV)	Havelsan Hava Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
13	Fiat Auto S.P.A., Koç Holding A.Ş. , Diğerleri	Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.
14		Nortel Networks Netaş Telekomünikasyon A.Ş.
15	Abdi İbrahim Holding A.Ş.	Abdi İbrahim İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.
16	Koç Holding A.Ş.	Koçsistem Bilgi ve İletişim Hizmetleri A.Ş.
17		Tusaş Motor Sanayii A.Ş.(TEİ)
18	Koç Holding A.Ş.- Ford Motor Company	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.
19		Tusaş Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.
20	Koç Holding	Otokar Otobüs Karoseri Sanayi A.Ş.

**Tablo 44. Faaliyette Olan Ar-Ge Merkezleri (Devam)**

	<b>Şirketler Grubu</b>	<b>İşletme Adı</b>
21	Zorlu Holding	Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.-2
22		Teklas Kauçuk Sanayi ve Ticaret A.Ş.
23		Gate Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
24		Mercedes-Benz Türk A.Ş.
25		Airtes kablosuz iletişim san. ve dış ticaret A.Ş.
26		Tırsan Treyler Sanayi Ticaret ve Nakliyat A.Ş.
27	TSKGV	Aselsan.-SST Grup Başkanlığı
28	TSKGV	Aselsan.-Radar Elektronik Harp ve İstihbarat Sistemleri Grup Başk.
29	TSKGV	Aselsan.-Haberleşme Cihazları Grup Başk.
30	TSKGV	Aselsan.-Mikroelektronik Güdüm ve Elektro-Optik Grup Başk.
31		Ortadoğu Rulman Sanayi ve Ticaret A.Ş.
32	Bilfar Holding A.Ş.	Bilim İlaç Sanayi ve Ticaret A.Ş.
33	Çukurova Holding A.Ş.	Dıgiturk-Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş.
34	TSKGV	Roketsan Roket Sanayii ve Ticaret A.Ş.-1
35	TSKGV	Roketsan Roket Sanayii ve Ticaret A.Ş.-2
36	Aselsan Elektronik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Mikes Mikrodalga Elektronik Sistemler Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
37	Sanko Holding	Sanko Tekstil İşletmeleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
38	Goldart Holding	Goldaş Kuyumculuk İthalat İhracat A.Ş.
39	Yaşar Holding A.Ş.	Dyo Boya Fabrikaları Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
40		Bossa Ticaret Ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.
41	Hacı Ömer Sabancı Holding	Kordsa Global Endüstriyel İplik Ve Kord Bezi San. Tic. A.Ş.
42	Farplas Şirketler Gurubu	Farplas Oto Yedek Parçaları İmalatı, İthalatı İhracatı A.Ş.
43	Akkök Sanayi Yatırım Ve Geliştirme A.Ş.	Aksa Akrilik Kimya San. A.Ş.
44	Robert Bosh Investment Nederlend B.V.	Bosch Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
45	Anadolu Grubu (Anadolu Endüstri Holding A.Ş.)	Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
46	Zentiva N.V	Eczacıbaşı Zentiva Sağlık Ürünleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
47	Koç Holding A.Ş. / CNH	Türk Traktör Ve Ziraat Makineleri A.Ş.
48		Türkiye Şişe Ve Cam Fabrikaları A.Ş.
49	Organik Holding A.Ş.	Organik Kimya A.Ş.
50		Fnss Savunma Sistemleri Anonim Şirketi
51	Hattat Holding	Hema Endüstri A.Ş.
52	Çukurova Holding A.Ş.	Bmc Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
53	İnci Holding A.S.	İnci Akü Sanayi Ve Ticaret A.S.
54		C/S Enformasyon Teknolojileri Ltd. ŞTİ.
55	Magneti Marelli S.P.A	Mako Elektrik San. Ve Tic. A.Ş.
56	Koç Holding A.S.	Arçelik A.Ş.
57	Cms Şirketler Grubu	Cms Jant Ve Makine Sanayii Anonim Şirketi
58	Alcatel Lucent World Wide	Alcatel Lucent Teletaş Telekomünikasyon A.Ş.
59		Durmazlar Makine Sanayi Ve Tic. AS
60	Sun Holding	Sun Holding A.Ş.
61		Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.
62	Ericsson Holding International B.V.	Ericsson Telekomünikasyon A.Ş.
63		Deva Holding A.Ş.
64	Türk Telekomünikasyon A.Ş.	Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.
65	Man Se	Man Türkiye A.Ş.
66	Access Turkey B.V.	Olgun Çelik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
67	Coşkunöz Holding A.Ş.	Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri Ve Ticaret A.Ş.
68	Koç Holding a.ğ.	Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
69	Huawei Tech. B.V. Netherlands	Huawei Telekomünikasyon Dış Ticaret Ltd. ŞTİ.
70		İnform Elektronik Sanayi ve Dış Ticaret A.Ş.
71	Kanca Şirketler Gurubu	Kanca El Aletleri Dövme Çelik Ve Makine Sanayi A.Ş.
72		Havelsan Hava Elektronik Ve Sanayi Tic. AŞ.- 2
73	Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.	Yünsa Yünlü Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
74	Kuwait Finance House	Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.
75	Best Şirketler Gurubu	Balıkesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.
76		Beyçelik Gestamp Kalıp Ve Oto Yan Sanayi
77	Grammer AG	Grammer Koltuk Sistemleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.

### **Ar-Ge Merkezleri İle İlgili Genel Değerlendirme**

Söz konusu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesini müteakip Ar-Ge faaliyetlerini ayrı ayrı yerlerde yürüten işletmeler, bu birimlerini birleştirmek ve Ar-Ge personeli sayılarını arttırmak suretiyle hem 5746 Kanunla sağlanan desteklerden istifade etmek, hem de Ar-Ge faaliyetinin kurumsallaşması yönünde oldukça yoğun çaba içine girmişlerdir.

Ülkemiz sanayinin yoğun olduğu Marmara Bölgesi başta olmak üzere endüstriye paralel olarak faaliyette olan 77 Adet Ar-Ge Merkezinde Ar-Ge ve yenilik projeleri çalışılmakta olup, bu merkezlerde toplam 10.869 Adet Ar-Ge çalışanı yer almaktadır.

### **Rekabet Öncesi İşbirliği Projeleri<sup>6</sup>**

5746 Sayılı Kanun ve 26953 Sayılı "Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliği" kapsamında İşletmelerin; Rekabet Öncesi İşbirliği Projeleri hazırlayarak Kanunla sağlanan teşvik ve Muafiyetlerinden istifade edebilmeleri için Başvuru dokümanları hazırlanarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı internet sitesinde yayımlanmıştır. Yönetmeliğin yayımından 28 Mayıs 2010 tarihine kadar 3 adet İşletme tarafından müracaat yapılmış olup, başvurunun Rekabet Öncesi İşbirliği Projeleri nitelikleri taşımaması nedeniyle proje değerlendirmeye alınmamıştır.

### **Teknogirişim Sermayesi Desteği<sup>6</sup>**

5746 sayılı "Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun" 12.03.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Kanunun amacı, yenilikçiliğe odaklanmış, nitelikli istihdamı gelişmiş, katma değeri yüksek ürünler üreten, verimliliği ve rekabet gücü yüksek bir ekonomik ortamın oluşturulmasını sağlayarak ülkemizin, uluslararası rekabet gücünün artırılmasını, yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesini ve dünyadaki gelişmelere uygun bir sanayi altyapısının oluşturulmasını teşvik etmektedir.

Teknogirişim Sermayesi Desteği ile; Yüksek eğitilmiş ve nitelikli gençlerin teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini diğer mekanizmalardan da yararlanarak katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik edilmesi amaçlanmaktadır.

Örgün öğrenim veren üniversitelerin herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenci, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok beş yıl önce almış kişilerin; Teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, bir iş planı çerçevesinde, katma değer ve nitelikli istihdam yaratma potansiyeli yüksek teşebbüslere dönüştürebilmelerini teşvik etmek amacıyla 100.000 TL'ye kadar Teknogirişim Sermayesi Desteği verilmektedir.

Program kapsamında 2009 yılı için 10 milyon TL ve 2010 yılı için 10 milyon TL olmak üzere 20 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir.

Program kapsamında 2009-2010 yılı döneminde toplam 883 başvuru alınmış, bunların 180'i desteklenmeye değer bulunmuş, 180 tane girişimci ile sözleşme yapılmıştır.

Toplam 180 iş fikrinin; 76'sı Enformasyon, 30'u Elektrik-Elektromekanik, 29'u Makine, 21'i Malzeme, 16'sı Biyo/agroteknoloji, 7'si Kimya ve 1'de Tıp Teknolojisi alanındadır.

Program kapsamında 2009-2010 yılı döneminde 2010 Eylül ayı itibariyle yaklaşık 15 milyon TL ödeme yapılmıştır.

---

<sup>6</sup> Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 5 Kasım 2010 tarihli yazısı

**Tablo 45.** Yıl Bazında Desteklenen Teknogirişim Sermayesi Desteği

Desteklenen Girişimci	Adet	Mezun			Öğrenci		
		Lisans	Y.Lisans	Doktora	Lisans	Y.Lisans	Doktora
2009	78	19	17	5	10	14	13
2010	102	21	4	11	24	17	25
TOPLAM	180	40	21	16	34	31	38
	180	77			103		

Kaynak: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Tablo 46.** Teknogirişim Sermaye Desteği Ödenek ve Bütçe Bilgileri\*

	2009	2010	TOPLAM
Kabul Edilen Projelere Sağlanacak Destek miktarı (TL)	7,7	10	17,7
Ayrılan Bütçe (TL)	10	10	20
Yapılan Ödeme (TL)	7,7	7,5	15,2
Gerçekleşme Oranı (%)	100	75	86

Kaynak: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (\*milyon TL)

**Tablo 47.** Teknogirişim Sermayesi Kapsamında Kurulan İşletmelerin Buldukları Yere Göre Dağılımı

Sıra No		2009	2010
1.	Teknoparklar	33	36
2.	TEKMER'ler	7	8
3.	Diğer	38	58
Toplam		78	102

**Tablo 48.** 2009 ve 2010 Yıllarında Üniversitelere Göre Verilen Teknogirişim Sermayesi Desteği

No	Üniversite Adı	2009	2010	Şehir
1.	ODTÜ	7	20	Ankara (77)
2.	Bilkent Ü.	8	8	
3.	Gazi Ü.	3	7	
4.	Ankara Ü.	5	3	
5.	Hacettepe Ü	3	4	
6.	TOBB ETÜ	1	1	
7.	Çankaya Ü	1	1	
8.	Ufuk Ü	-	1	
9.	Başkent Ü	2	-	
10.	Atılım Ü	1	-	
11.	Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Ens.	1	-	İstanbul (32)
12.	İTÜ	7	5	

**Tablo 48.** 2009 ve 2010 Yıllarında Üniversitelere Göre Verilen Teknogirişim Sermayesi Desteği (Devam)

No	Üniversite Adı	2009	2010	Şehir
13.	YTÜ	3	3	
14.	Marmara Ü	-	3	
15.	Boğaziçi Ü	-	6	
16.	İstanbul Ü	-	1	
17.	Yeditepe Ü	-	1	
18.	Koç Ü	-	1	
19.	Fatih Ü	2	-	
20.	Selçuk Ü	6	5	Konya (11)
21.	KTÜ	5	5	Trabzon (10)
22.	Ege Üniversitesi	4	1	İzmir (12)
23.	9 Eylül Ü	3	2	
24.	İzmir İleri Teknoloji Ü	1	1	
25.	Çukurova Ü	2	3	Adana (5)
26.	Erciyes Ü	4	2	Kayseri (6)
27.	Kocaeli Ü	-	1	Kocaeli (2)
28.	Gebze Yük. Tek. Ens.	1	-	
29.	Anadolu Ü	-	3	
30.	Dumlupınar Ü	-	1	Kütahya (1)
31.	Akdeniz Ü	-	1	Antalya (1)
32.	Cumhuriyet Ü	-	1	Sivas (1)
33.	Kocatepe Ü	1	1	Afyon (2)
34.	İnönü Ü	-	1	Malatya (1)
35.	Niğde Ü.	1	1	Niğde (2)
36.	Kırıkkale Ü	2	-	Kırıkkale (2)
37.	Pamukkale Ü	1	-	Denizli (1)
38.	Gaziantep Ü	1	-	Gaziantep (1)
39.	Ahmet Yesevi Ü.	-	1	Yurt Dışı (10)
40.	Eindhoven Ü.	-	1	
41.	Varna Ü.	-	1	
42.	Jaist Ü.	-	1	
43.	North Eastern Ü.	-	1	
44.	Utah State Ü.	-	1	
45.	Stanford Ü.	-	1	
46.	State Ü.	-	1	
47.	Rensselaer Polytechnic Inst.	1	-	
48.	Kutzdown Ü.	1	-	
	<b>TOPLAM</b>	<b>78</b>	<b>102</b>	<b>180</b>

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Tablo 49.** Teknogirişim Sermayesi Kapsamında Desteklenen Girişimcilerin Bulunduğu İller

No	İller	2009 Yılı	2010 Yılı	No	İller	2009 Yılı	2010 Yılı
1	Adana	2	2	11	Kocaeli	2	4
2	Afyon	1	1	12	Konya	6	3
3	Ankara	34	55	13	Kütahya	-	1
4	Antalya	2	1	14	Malatya	-	1
5	Denizli	2	-	15	Niğde	-	1
6	Eskişehir	-	2	16	Sakarya	-	1



**Tablo 49.** Teknogirişim Sermayesi Kapsamında Desteklenen Girişimcilerin Bulunduğu İller (Devam)

7	Gaziantep	2	1	17	Samsun	-	1
8	İstanbul	12	16	18	Trabzon	4	5
9	İzmir	6	4	19	Uşak	1	-
10	Kayseri	4	2	20	Yalova	-	1
					TOPLAM	78	102

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Tablo 50.** Teknogirişim Sermayesi Projelerinde Çalışan Bilgileri

Desteklenen Girişimci		Mezun			Öğrenci			Diğer
		Lisans	Y.Lisans	Doktora	Lisans	Y.Lisans	Doktora	
2009 Yılı Dağılımı	78	53	8	7	19	18	10	21
2010 Yılı Dağılımı	102	42	10	3	30	17	8	16
Toplam	180	95	18	10	49	35	18	37
Toplam	180	123			102			37
<b>Genel Toplam</b>	<b>180</b>	<b>262</b>						

**Kaynak:** Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

**Tablo 51.** 2009 Yılı İşletmelerin Durumu

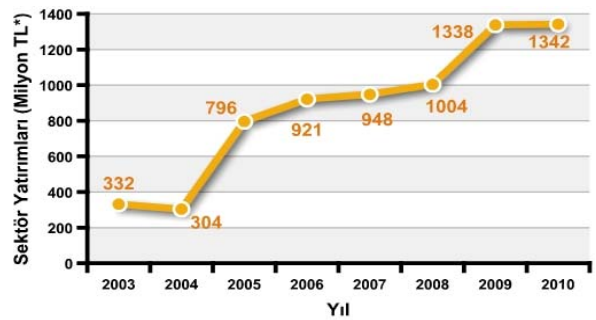
Sıra No		2009	2010
1.	Patent Alan İşletme Sayısı	3	Prototip Üretme Çalışmaları Sürdürülmektedir.
2.	Ticarileşen İşletme Sayısı	18	
3.	Elde Edilen Ciro (TL)	954.950	

### 3.1.6. Araştırma Ortamının ve Altyapısının Geliştirilmesi

#### DPT Müsteşarlığı Tarafından Koordine Edilen ve Yürütülen Ar-Ge Destekleri

Dokuzuncu Kalkınma Planında ortaya konduğu üzere, bilim ve teknoloji politikasının temel amacı, özel sektörün yenilik yeteneğini artırmak, bilim ve teknolojide yetkinleşmek ve bu yetkinliği ekonomik ve sosyal faydaya dönüştürmektir.

Kalkınma Planı, Orta Vadeli Program, Yılı Programları ve BTYK kararları çerçevesinde bilim ve teknoloji destekleri şekillenmektedir. Kalkınma Planı ve BTYK kararlarında ortaya konan hedefler kapsamında Ar-Ge yatırımlarına Yatırım Programı çerçevesinde tahsis edilen ödenekler 2003 yılından itibaren Tablo 52 ve Şekil 43'te görüldüğü üzere ciddi oranda artırılmıştır.



**Kaynak:** DPT

**Şekil 43.** Teknoloji Araştırma Sektörü Yatırımları 2003-2010 (2010 Sabit fiyatlarıyla)

**Tablo 52.** Teknolojik Araştırma Sektörü Yatırımları 2003-2010 (2010 sabit fiyatlarıyla milyon TL)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<b>TÜBİTAK</b>	90	41	473	593	593	659	906	848
- TARAL	0	0	360	432	442	468	780	625
- Başk. ve Enstitüler	90	41	113	161	151	191	126	223
<b>Kamu Üniversiteleri</b>	226	243	285	290	270	264	308	358
<b>Vakıf Üniversiteleri</b>	0	0	0	6	18	18	20	25
<b>Kamu Araştırma Kurumları</b>	16	20	38	32	67	63	104	111
<b>TOPLAM</b>	<b>332</b>	<b>304</b>	<b>796</b>	<b>921</b>	<b>948</b>	<b>1.004</b>	<b>1.338</b>	<b>1.342</b>

Kaynak: DPT

**Ar-Ge Programları Desteği**

Özel sektör, kamu ve üniversite işbirliğini güçlendirmek, üniversitelerde yapılan akademik bilginin ticarileşmesini sağlamak, kamu kurumlarının çalışma alan/sektörlerindeki gelişmeleri yönlendirmelerini desteklemek amaçlarıyla ilgili kurumlar tarafından yürütülen programlardır. Bu kapsamda yürütülen Ar-Ge programları ve 2010 yılı ödenekleri Tablo 53'te verilmektedir.

**Tablo 53.** Kamu Kurumları Tarafından Yürütülmekte Olan Ar-Ge Programları

Kurum	Program Adı	Başlama Yılı	2010 Ödeneği*
TÜBİTAK	Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) Programı	2005	625
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Sanayi Tezleri (SANTEZ) Programı	2006	22
Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü	Bor Araştırmaları Programı	2006	7,1
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakn.	Enerji Sektörü Ar-Ge Projeleri Destekleme P. (EN-AR)	2008	2,1
Türkiye Kömür İşletmeleri Gn.Md.	Temiz Kömür Teknolojileri Programı	2009	5

Kaynak: DPT; \* milyon TL

**Araştırma Altyapısı Destekleri**

Araştırma altyapısı destekleri kapsamında ülkesel ve bölgesel önceliklerle uyumlu, kamu ve özel sektörün ihtiyaç duyduğu alanlarda nitelikli araştırmacılara birlikte çalışma ortamı oluşturmak üzere üniversite rektörlükleri sahipliğinde, yönetim ve işletme modeli oluşturulmuş, diğer araştırma kurumları ile üniversitelerin kullanımına açık, sürdürülebilir araştırma merkezlerinin kurulması amaçlanmaktadır. Araştırma altyapısı destekleri iki ana gruba ayrılmaktadır:

**1- Uzmanlık / Mükemmeliyet Merkezleri**

Bilimsel araştırma konusunda kendini ispatlamış, yeterli insan gücü kaynağı olan üniversite ve kurumlarda öncelikli bir alanda uzmanlaşacak ve bu alanda ülke çapında söz sahibi ve yönlendirici olabilecek merkezler desteklenmektedir. Bu merkezler aracılığı ile ülke düzeyinde ileri düzeyde araştırma yapma imkanı yaratılması, araştırmacı insan kaynağının nicelik ve nitelik yönünden geliştirme ve üniversite sanayi işbirliğine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Tablo 54'te 2003-2010 yılları arasında Yatırım Programları kapsamında desteklenen uzmanlık/mükemmeliyet merkezleri listelenmektedir.

**Tablo 54.** 2003-2010 Yılları Arasında Yatırım Programları Kapsamında Desteklenen Uzmanlık/Mükemmeliyet Merkezleri

	Proje Adı	Başlama ve Bitiş Yılları	Toplam Maliyet (2010 fiyatları ile, bin TL)
<b>Kamu Kurumları</b>			
TAEK BŞK.	Hızlandırıcı	1999-2011	40.000
TÜBİTAK	UME- Çevresel Testler Merkezi	2009-2011	23.100
TÜBİTAK	Delici ve Delme Etkinliği Geliştirme Altyapısı	2008-2011	21.446
TÜBİTAK	Hibrid Araç Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi	2007-2010	13.632
Sağlık Bakanlığı	Pankreas Adacık Hücre İzolasyonu Merkezi	2008-2012	13.579
MKEK Gn.Md.	Pilot Ölçekli Duyarsız Patlayıcı Altyapısı	2009-2011	12.600
TÜBİTAK	Deniz Araştırmaları Mükemmeliyet Merkezi	2007-2011	11.697
TÜBİTAK	UEKAE Si:Ge BiCMOS Tümdevre Üretim Sürecinin Geliştirilmesi	2007-2010	11.174
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Tarla Bitkileri Altyapı Geliştirme Projesi	2009-2011	10.526
TÜBİTAK	UEKAE- Anten Test Araştırma Merkezi	2009-2011	10.500
TÜBİTAK	Yüksek Teknoloji Uygulamaları İçin LİDAR Geliştirilmesi	2008-2010	10.182
TÜBİTAK	UZAY-Hall Etkili İtici Motoru Geliştirme Altyapısı	2010-2012	10.000
TÜBİTAK	UEKAE- Katot ve Mikrodalga Vakum Tüp Altyapısı	2009-2011	8.400
TÜBİTAK	EE Araç Laboratuvarı	2008-2010	8.273
TÜBİTAK	SAGE-Arayıcı Başlık Test Merkezi	2010-2011	8.000
TÜBİTAK	EE-Elektrik Enerjisi Depolama Teknolojileri Ar-Ge Merkezi	2010-2012	7.700
TÜBİTAK	YDBE- Ulusal 1 MV Hızlandırılmış Kütle Spektroskopisi Laboratuvarı	2009-2010	7.361
TÜBİTAK	MAM-GE Ulusal Gıda Yenilik Merkezi	2009-2010	5.250
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Meyve-Asma Baz Materyalleri Ar-Ge Merkezi	2010-2012	5.000
TÜBİTAK	UEKAE- Kuantum Kriptoloji Araştırma Merkezi	2009-2011	5.000
TÜBİTAK	Yenilikçi Gıda İşleme Teknolojileri İçin Pilot Tesis	2005-2009	4.850
TÜBİTAK	Organik Elektronik-OLED Teknoloji Altyapısı	2008-2010	4.274
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Toprak - Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitüsü Altyapısı	2009-2010	4.231
TÜBİTAK	Uzay Güvenilirlik Altyapı	2007-2010	3.034
TÜBİTAK	UEKAE- Çoklu Ortam Güvenlik Sistemleri Altyapısı	2010-2012	3.000
Sağlık Bakanlığı	Bağcılar Deneysel Araştırma ve Beceri Geliştirme Merkezi	2009-2011	2.950
TÜBİTAK	SAGE Piroteknik Ateşleyici Kapsül Gel.Alt.	2007-2010	2.745

	Proje Adı	Başlama ve Bitiş Yılları	Toplam Maliyet (2010 fiyatları ile, bin TL)
TÜBİTAK	Yazılım Test ve Kalite Değerlendirme Merkezi	2010-2011	2.500
TÜBİTAK	GMBE-Biyogüvenlik Seviye 3 Laboratuvarı	2009-2010	2.300
TÜBİTAK	Fonksiyonel Gıdalar ve Klinik Araştırmalar Laboratuvarı	2008-2010	2.271
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Lalahan Biyoteknoloji Merkezi	2010-2011	2.000
TÜBİTAK	Gıda Moleküler Biyolojisi Labor. Kur.	2007-2010	1.744
TÜBİTAK	Türkiye'de Enzim Endüstrisi Mikroorganizma Kaynağı Merkezi	2007-2009	1.253
TÜBİTAK	GMBE Proteom Çalışmaları Merkezi	2008-2009	1.247
TÜBİTAK	Türkiye'ye Özgü Küf Koleksiyonunun İyileştirilmesi ve Kullanılmasına Yönelik Araştırma Altyapısı Oluşturulması	2007-2010	963
<b>Kamu Üniversiteleri</b>			
Ankara Ü.	İleri Araştırma ve Eğitim Programları	2001-2009	72.874
İTÜ	İleri Araştırma ve Eğitim Programları	2001-2009	55.198
İTÜ	Havacılık Ar-Ge ve Uygulama Projesi	2002-2010	52.606
İTÜ	Ulusal Yüksek Başarımlı Hesaplama Merkezi	2004-2011	48.000
Ankara Ü.	Hızlandırıcı Merkezi ve Test Laboratuvarı	2006-2013	46.050
Dokuz Eylül Ü.	İleri Biyomedikal Ar-Ge Merkezi	2007-2013	40.652
İTÜ	Uydu Yer Terminali Projesi	1995-2006	29.249
ODTÜ	Endüstriyel Mikro-Elektro-Mekanik Sistemler (MEMS)	2002-2010	25.725
İTÜ	Nanobilim ve Nanoteknoloji İleri Araştırmalar Merkezi	2008-2011	22.630
İTÜ	Mekatronik Eğitim ve Araştırma Merkezi	2000-2010	15.275
Marmara Ü.	Mekatronik Sistemler İmalat Otomasyonu Altyapı	2000-2006	15.000
Marmara Ü.	İleri Üretim ve Yönetim Teknolojileri Merkezi	1997-2007	14.243
Gebze Yük. Tek. Ens.	Nano-Magnetizm Araştırma Merkezi	2009-2011	13.685
İTÜ	Otomotiv Sanayileri AR-GE Merkezi	1998-2005	13.378
Hacettepe Ü.	Doğa Koruma ve Biyoçeşitlilik Ar-Ge Merkezi	2009-2011	12.630
Boğaziçi Ü.	Yaşambilim Araştırma Merkezi	2009-2011	12.315
ODTÜ	Otomotiv Sanayi Tasarım ve Analize Yönelik Yüksek İvmeli Hasarsız Çarpışma Laboratuvarı	2006-2010	11.700
Gazi Ü.	Nanotıp-Nanotek. Dayalı Yeni Tanı ve Tedavi Yöntemlerinin Geliştirilmesi Merkezi	2007-2010	11.500
ODTÜ	Güneş Enerjisi Araştırma Merkezi (GÜNAM)	2009-2010	11.160
Gazi Ü.	İleri Araştırma ve Eğitim Programları	2001-2007	10.745
Gazi Ü.	İleri Teknolojiler Ar-Ge Merkezi	1998-2008	9.721
YTÜ	Biyomedikal Malzemeler ve Yapay Dokular	2005-2008	9.712
Çukurova Ü.	Tarımsal Biyoteknoloji Araştırma Altyapısı	2007-2010	9.477
İTÜ	Yüksek Teknoloji Seramikler ve Kompozitler Araştırma Merkezi	1997-2009	9.067
Boğaziçi Ü.	Depreme Hazırlık Eğitim ve Öğretimi Merkezi	1997-2004	8.717
Gebze Yük. Tek. Ens.	GYTE-KOSGEB Nanoteknoloji Araştırma Merkezi	2003-2006	8.659
Akdeniz Ü.	Gıda Güvenliği ve Tarımsal Araştırmalar Merkezi	2009-2011	8.400
ODTÜ	Modelleme ve Simülasyon Araştırma Altyapısı	2007-2010	8.065
Ankara Ü.	Süperiletkenlik Araştırma Merkez Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Dokuz Eylül Ü.	Elektronik Malzemeler Üretim ve Uygulamalar Merkezi	2009-2011	8.000
Dumlupınar Ü.	Araştırma ve Tasarım Merkezi	2010-2012	8.000
Ege Ü.	Biyobenzer Ürünler Araştırma Merkezi	2010-2012	8.000
Boğaziçi Ü.	TAM: Teleiletişim ve Enformatik Alan. Araştırmacı ve Akademisyen Yetiştirme Merkezi	2007-2010	7.677

	Proje Adı	Başlama ve Bitiş Yılları	Toplam Maliyet (2010 fiyatları ile, bin TL)
ODTÜ	Moleküler Biyoloji-Biyoteknoloji AR-GE Merkezi	1998-2008	7.451
Ege Ü.	Farmasötik Bilimler Araştırma Merkezi	2009-2011	7.297
İTÜ	Bilim Parkı	2007-2010	7.164
Hacettepe Ü.	Endovasküler Tedavi İçin Girişimsel Radyolojik Görüntüleme Teknolojileri Geliştirme	2008-2009	7.061
ODTÜ	ODTÜ-BİLTİR Merkezi Endüstriyel Tasarım ve İmalat Altyapısı	2002-2006	7.015
Abant İzzet Baysal Ü.	Yenilikçi Gıda Teknolojileri Geliştirme Merkezi	2009-2011	6.510
Hacettepe Ü.	Pediyatrik Kök Hücre Ar-Ge ve Hücre Tedavi Merkezi	2006-2009	6.148
Kocaeli Ü.	İleri Disiplinler Arası Araştırmalar Laboratuvarı (İDEAL)	2008-2010	5.670
ODTÜ	Sensör Üretim Teknolojilerinin Geliştirilmesi	2005-2006	5.531
Adnan Menderes Ü.	Tarımsal Biyoteknoloji ve Gıda Güvenliği Ar-Ge Merkezi	2010-2012	5.000
İTÜ	Ulusal Membran Teknolojileri Merkezi	2010-2011	5.000
İzmir Yük. Tek. Ens.	Uygulamalı Kuantum Araştırma Merkezi	2009-2010	4.210
İstanbul Ü.	İleri Litografik Yöntemler Laboratuvarı	2010-2011	4.000
İzmir Yük. Tek. Ens.	Biyoteknoloji ve Biyomühendislik Araştırmaları Merkezi (BİYOMAM)	2007-2009	3.804
Marmara Ü.	Genetik ve Metabolik Hastalıklar Araştırma ve Uygulama Merkezi	2010-2011	3.800
İzmir Yük. Tek. Ens.	İzmir Çevresi Çevre Referans AR-GE Merkezi	1998-2005	3.675
Mimar Sinan Ü.	Sinema Kültür Mirası Ar-Ge Altyapısı	2009-2010	3.425
Ankara Ü.	Radyasyon Uygulamaları ve Teknolojileri Geliştirme Projesi	2005-2010	3.348
ODTÜ	Kriptoloji Konusunda Ar-Ge Altyapısı	2004-2007	3.328
İzmir Yük. Tek. Ens.	Kütle Spektrometre Merkezi	2008-2009	3.318
Harran Ü.	Biyoteknoloji Araştırma Merkezi	2009-2010	3.180
İzmir Yük. Tek. Ens.	Yüksek Teknoloji AR-GE ve Eğitim Merkezi	1999-2005	3.167
YTÜ	Bitkisel Orjinal Pestisitler Araştırma ve Uygulama Merkezi	2007-2009	3.146
İTÜ	Mineroloji- Maden Yatakları Araştırma Merkezi	2009-2010	3.110
Boğaziçi Ü.	Deprem Öncesi ve Sonrası Afet Yönetimi	1997-2004	3.008
Selçuk Ü.	İleri Teknoloji AR-GE Merkezi	1998-2007	3.007
Boğaziçi Ü.	İleri Teknoloji AR-GE Merkezi	1998-2008	2.779
Gazi Ü.	Linyit Ar-Ge Çalışmaları Laboratuvarı	2008-2010	2.721
Pamukkale Ü.	Teknoloji Geliştirme Merkezi	2002-2008	2.533
Gaziantep Ü.	Gıda Ürünleri Araştırma Geliştirme Merkezi	2009-2010	2.530
Hacettepe Ü.	Hacettepe Ar-Ge Merkezi	1998-2005	2.272
Boğaziçi Ü.	Deprem İzleme Merkezi	1998-2003	2.181
Süleyman Demirel Ü.	Hayvancılık Ar-Ge Merkezi	2000-2005	2.097
Akdeniz Ü.	Organ Nakli Ar-Ge Merkezi	2010-2011	2.000
Sakarya Ü.	Elektromanyetik Araştırma Merkezi	2010-2011	2.000
Boğaziçi Ü.	İstanbul Deprem Erken Uyarı-Acil Amaçlı AR-GE Merkezi	1999-2008	1.948
Hacettepe Ü.	Transgenik Hayvan Araştırmaları Laboratuvarı	2009-2010	1.779
K.Maraş Sütcü İmam Ü.	Araştırma Sera Altyapısı	2007-2008	1.619
Afyon Kocatepe Ü.	Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri Geliştirme Merkezi	2000-2005	1.587
İzmir Yük. Tek. Ens.	Kompozit Malzemeler Araştırmalar Merkezi	2009-2009	1.575
Akdeniz Ü.	Endüstriyel ve Medikal Uygulamalar Mikrodalga Araştırma Merkezi (EMUMAM)	2007-2009	1.564
Boğaziçi Ü.	Hidrokarbonlardan Katalitik Hidrojen Üretim Teknolojileri Laboratuvarı	2007-2009	1.556
Uludağ Ü.	Uludağ Yenilik Merkezi	1996-2004	1.538
Uludağ Ü.	Mekatronik Sistemler ve Otomasyon Teknolojileri Geliştirme	2005-2007	1.527
Ankara Ü.	Ülkemiz Önemli Bitkisel Gen Kaynaklarının Muhafazası	2008-2010	1.505
Erciyes Ü.	Mekatronik Mühendisliği Bölümü Endüstriyel Teknolojiler	2007-2008	1.403

	Proje Adı	Başlama ve Bitiş Yılları	Toplam Maliyet (2010 fiyatları ile, bin TL)
	Araştırma, Uygulama ve Eğitim Merkezi		
Selçuk Ü.	İmalat Sistemleri Otomasyon ve Bilgisayar Destekli Tasarım, Üretim, Araştırma ve Uygulama Altyapısı	2006-2006	1.342
Gazi Ü.	İmmünoloji Araştırma ve Uygulama Merk.	2004-2006	1.304
İzmir Yük. Tek. Ens.	Jeotermal Enerji Ar-Ge ve Test Eğitim Merkezi	2002-2005	1.284
Harran Ü.	Yüksek Başarılı Bilgi İşlem Araştırma Merkezi	2010-2010	1.250
Harran Ü.	Tam Otomatik Sera Kompleksi Ar-Ge ve Uygulama Merkezi	2002-2006	1.203
Selçuk Ü.	İleri Tarım Teknolojileri Altyapısı	2007-2008	1.160
Çanakkale Onsekiz Mart Ü.	Gözlemevi Büyük Teleskop Projesi	2007-2007	1.146
Harran Ü.	Yumuşak ve Sert Çekirdekli Meyveler Ar-Ge ve Uygulama Merkezi	2002-2007	1.055
Mustafa Kemal Ü.	Deneysel Araştırmalar Merkezi	2009-2010	975
Süleyman Demirel Ü.	Biyolojik Savaş Etmenleri Araştırma ve Üretim Merkezi	2007-2008	933
Erciyes Ü.	Radyo Astronomi Gözlemevi	2007-2008	740

#### Vakıf Üniversiteleri

Bilkent Üniversitesi	Ulusal Nanoteknoloji Araştırma Merkezi 2. Faz Altyapı Projesi	2007-2010	31.887
Sabancı Üniversitesi	Nano-Mikro Disiplinlerarası İleri Araştırma Merkezi	2009-2011	27.000
Bilkent Üniversitesi	Hareket Algılayıcı Teknolojileri Uzmanlık Merkezi	2010-2011	15.000
Koç Üniversitesi	Yüzey Teknolojileri Araştırma Merkezi	2010-2012	15.000
Bilkent Üniversitesi	Ulusal Nanoteknoloji Araştırma Merkezi (1. Faz)	2005-2006	13.606
Bilkent Üniversitesi	Tanısal Ve Girişimsel Manyetik Rezonans Görüntüleme Merkezi	2007-2008	7.132
Fatih Üniversitesi	BiyoNanoTeknoloji Araştırma Laboratuvarı	2008-2010	7.069
Atılım Üniversitesi	Metal Şekillendirme Mükemmeliyet Merkezi	2007-2009	5.676
Fatih Üniversitesi	Endüstriyel Otomasyon Teknolojisi Geliştirme ve Sanayi İşbirliği Oluşturma Yatırım Projesi	2007-2007	1.982

Kaynak:DPT

2010 Yılı Yatırım Programı'nda üniversitelere ait 42 ve diğer kamu kurumlarına ait 32 adet olmak üzere toplam 74 adet uzmanlık/mükemmeliyet merkezi projesi bulunmaktadır. Bu merkezlere ilişkin bilgiler Tablo 55'te yer almaktadır.

**Tablo 55.** 2010 Yılı Yatırım Programında Yer Alan Uzmanlık/Mükemmeliyet Merkezleri

Proje Adı	Proje Yürütücüsü	Başlama Yılı	Öngörülen Bitiş Yılı	Proje Toplam Maliyeti*	2010 Yılı Ödeneği*
Havacılık Ar-Ge ve Uygulama Projesi	İTÜ	2002	2010	52.606	1.000
Ulusal Yüksek Başarılı Hesaplama Merkezi	İTÜ	2004	2011	48.000	8.200
Hızlandırıcı Merkezi ve Test Laboratuvarı	Ankara Ü.	2006	2013	46.050	7.500
İleri Biyomedikal Ar-Ge Merkezi	Dokuz Eylül Ü.	2007	2013	40.652	10
Hızlandırıcı	TAEK	1999	2011	40.000	18.900

Proje Adı	Proje Yürütücüsü	Başlama Yılı	Öngörülen Bitiş Yılı	Proje Toplam Maliyeti*	2010 Yılı Ödeneği*
Endüstriyel Mikro-Elektro-Mekanik Sistemler (MEMS) Merkezi	ODTÜ	2002	2010	25.725	3.500
Çevresel Testler Merkezi	TÜBİTAK UME	2009	2011	23.100	9.000
Nanobilim ve Nanoteknoloji İleri Araştırma Enstitüsü	İTÜ	2008	2011	22.630	5.000
Delici ve Delme Etkinliği Gel. Altyapısı	TÜBİTAK SAGE	2008	2011	21.446	7.000
Mekatronik Eğitim ve Araştırma Merkezi	İTÜ	2000	2010	15.275	3.800
Nano-Magnetizm Araştırma Merkezi	Gebze Yük. Tek. Ens.	2009	2011	13.685	3.500
Hibrid Araç Teknolojileri Mükemmeliyet Merkezi	TÜBİTAK MAM	2007	2010	13.632	1.600
Pankreas Adacık Hücre İzolasyon Merkezi	Sağlık Bakanlığı	2008	2012	13.579	2.282
Doğa Koruma ve Biyoçeşitlilik Ar-Ge Merkezi	Hacettepe Ü.	2009	2011	12.630	6.050
Pilot Ölçekli Duyarsız Patlayıcı Altyapısı	Mkek Genel Müd.	2009	2011	12.600	8.000
Yaşambilim Araştırma Merkezi	Boğaziçi Ü.	2009	2011	12.315	4.000
Otomotiv Sanayi Tasarım ve Analize Yönelik Yüksek İvmeli Hasarsız Çarpışma Laboratuvarı	ODTÜ	2006	2010	11.700	2.000
Deniz Araştırmaları Mükemmeliyet Merkezi Altyapı	TÜBİTAK MAM	2007	2011	11.697	4.850
Nanotıp-Nanoteknolojiye Dayalı Yeni Tanı ve Tedavi Yöntemlerinin Geliştirilmesi	Gazi Ü.	2007	2010	11.500	1.480
Si:Ge BiCMOS Tümdevre Üretim Sürecinin Geliştirilmesi	TÜBİTAK BİLGEM	2007	2010	11.174	10
Güneş Enerjisi Araştırma Merkezi (GÜNAM)	ODTÜ	2009	2010	11.160	6.000
Tarla Bitkileri Altyapı Geliştirme Projesi	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	2009	2011	10.526	3.000
Anten Test Araştırma Merkezi	TÜBİTAK BİLGEM	2009	2011	10.500	5.000
Hall Etkili İtki Motoru Geliştirme Altyapısı	TÜBİTAK UZAY	2010	2012	10.000	4.500
Tarımsal Biyoteknoloji Araştırma Altyapısı	Çukurova Ü.	2007	2010	9.477	1.620
Katot ve Mikrodalga Vakum Tüp Altyapısı	TÜBİTAK BİLGEM	2009	2011	8.400	3.500
Gıda Güvenliği ve Tarımsal Araştırma Merkezi	Akdeniz Ü.	2009	2011	8.400	3.000
Araç Laboratuvar İnşaatı	TÜBİTAK MAM	2008	2010	8.273	3.750
Modelleme ve Simülasyon Araştırma Altyapısı Projesi	ODTÜ	2007	2010	8.065	500
Arayıcı Başlık Test Merkezi	TÜBİTAK SAGE	2010	2011	8.000	1.990
Süperiletkenlik Araştırma Merkez Laboratuvarı	Ankara Ü.	2010	2012	8.000	2.000
Elektronik Malzemeler Üretim ve Uygulama Merkezi	Dokuz Eylül Ü.	2009	2011	8.000	3.000
Araştırma ve Tasarım Merkezi	Dumlupınar Ü.	2010	2012	8.000	3.000
Biyobenzer Ürünler Araştırma Merkezi	Ege Ü.	2010	2012	8.000	1.900
Elektrik Enerjisi Depolama Teknolojileri Ar-Ge Merkezi	TÜBİTAK MAM	2010	2012	7.700	2.440

Proje Adı	Proje Yürütücüsü	Başlama Yılı	Öngörülen Bitiş Yılı	Proje Toplam Maliyeti*	2010 Yılı Ödeneği*
TAM: Teleiletişim ve Enformatik Alanında Araştırmacı ve Akademisyen Yetiştirme Merkezi	Boğaziçi Ü.	2007	2010	7.677	1.500
Ulusal 1 MV Hızlandırıcı Kütle Spektroskopisi Merkezi	TÜBİTAK MAM	2009	2010	7.361	4.736
Farmasötik Bilimler Araştırma Merkezi	Ege Ü.	2009	2011	7.297	2.500
Yenilikçi Gıda Teknolojileri Geliştirme Merkezi	Abant İzzet Baysal Ü.	2009	2011	6.510	2.500
İleri Disiplinler Arası Araştırma Laboratuvarı (İDEAL)	Kocaeli Ü.	2008	2010	5.670	1.300
Ulusal Gıda Yenilik Merkezi	TÜBİTAK MAM	2009	2010	5.250	3.150
ULSI-CMOS Tümdevre Altyapısı	TÜBİTAK BİLGEM	2009	2011	5.250	980
Kuantum Kriptoloji Araştırma Merkezi	TÜBİTAK BİLGEM	2009	2011	5.000	3.000
Meyve-Asma Baz Materyalleri Ar-Ge Merkezi	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	2010	2012	5.000	1.300
Tarımsal Biyoteknoloji ve Gıda Güvenliği Ar-Ge Merkezi	Adnan Menderes Ü.	2010	2012	5.000	2.000
Ulusal Membran Teknolojileri Merkezi	İTÜ	2010	2011	5.000	2.000
Organik Elektronik-OLED Teknoloji Altyapısı	TÜBİTAK MAM	2008	2010	4.274	1.208
Toprak - Gübre ve Su Kaynakları Merkez Araştırma Enstitüsü Altyapısı	Tarım Ve Köyişleri Bakanlığı	2009	2010	4.231	1.600
Uygulamalı Kuantum Araştırmaları Merkezi	İzmir Yük. Tek. Ens.	2009	2010	4.210	2.630
İleri Litografik Yöntemler Laboratuvarı	İstanbul Ü.	2010	2011	4.000	2.000
Genetik ve Metabolik Hastalıklar Araştırma ve Uygulama Merkezi	Marmara Ü.	2010	2011	3.800	1.500
Sinema Kültür Mirası Ar-Ge Altyapısı	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Ü.	2009	2010	3.425	1.320
Radyasyon Uygulamaları ve Teknolojileri Geliştirme Projesi	Ankara Ü.	2005	2010	3.348	200
Biyoteknoloji Araştırma Merkezi	Harran Ü.	2009	2010	3.180	1.600
Mineroloji- Maden Yatakları Araştırma Merkezi	İTÜ	2009	2010	3.110	1.000
Uzay Güvenilirlik Altyapısı	TÜBİTAK UZAY	2007	2010	3.034	10
Çoklu Ortam Güvenlik Sistemleri Altyapısı	TÜBİTAK BİLGEM	2010	2012	3.000	990
Bağcılar Deneysel Araştırma ve Beceri Geliştirme Merkezi	Sağlık Bakanlığı	2009	2011	2.950	1.394
Pirroteknik Ateşleyici Kapsül Geliştirme Altyapısı	TÜBİTAK SAGE	2007	2010	2.745	10
Linyit Ar-Ge Çalışmaları Laboratuvarı	Gazi Ü.	2008	2010	2.721	10
Gıda Ürünleri Araştırma Geliştirme Merkezi	Gaziantep Ü.	2009	2010	2.530	950
Yazılım Test ve Kalite Değ. Merk.	TÜBİTAK BİLGEM	2010	2011	2.500	750
Biyogüvenlik Seviye 3 Laboratuvar Altyapısı	TÜBİTAK MAM	2009	2010	2.300	1.250
Fonksiyonel Gıdalar ve Klinik Araştırmalar Laboratuvarı	TÜBİTAK MAM	2008	2010	2.271	10
Lalahan Biyoteknoloji Merkezi	Tarım Ve Köyişleri	2010	2011	2.000	800



Proje Adı	Proje Yürütücüsü	Başlama Yılı	Öngörülen Bitiş Yılı	Proje Toplam Maliyeti*	2010 Yılı Ödeneği*
	Bakanlığı				
Organ Nakli Ar-Ge Merkezi	Akdeniz Ü.	2010	2011	2.000	1.000
Elektromanyetik Araştırma Merkezi	Sakarya Ü.	2010	2011	2.000	1.000
Transgenik Hayvan Araştırmaları Laboratuvarı	Hacettepe Ü.	2009	2010	1.779	700
Gıda Moleküler Biyolojisi Laboratuvarı	TÜBİTAK MAM	2007	2010	1.744	10
Ülkemiz Önemli Bitkisel Gen Kaynaklarının Muhafazası	Ankara Ü.	2008	2010	1.505	570
Yüksek Başarımlı Bilgi İşlem Araştırma Merkezi	Harran Ü.	2010	2010	1.250	1.250
Deneysel Araştırmalar Merkezi	Mustafa Kemal Ü.	2009	2010	975	450
Türkiye'ye Özgü Küf Koleksiyonunun İyileştirilmesi ve Kullanılmasına Yönelik Araştırma Altyapısı	TÜBİTAK MAM	2007	2010	963	10
İmmunobiyoteknoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi	Gazi Ü.	2009	2010	515	10

Kaynak:DPT; \*bin TL

## 2- Merkezi Araştırma Laboratuvarları:

Araştırma altyapısı eksik olan üniversite ve araştırma kurumlarında ileri düzeyde araştırma projelerinin yürütülmesini sağlayacak merkezler oluşturulmaktadır. Merkezi Araştırma Laboratuvarlarının temel amaçları arasında yeni kurulan ve gelişmekte olan üniversitelere daha fazla sayıda nitelikli eleman çekebilme, araştırma kültürünü yaygınlaştırmak ve üniversite-özel sektör işbirliği anlamında somut projelerin geliştirilebileceği platformlar oluşturmak yer almaktadır. Bu merkezlerde kişilerin veya bölümlerin kontrolü altında olmayan, yönetim modeli şeffaf ve bütün araştırmacıların kullanımına açık nitelikli araştırma altyapıları oluşturulmaktadır. Böylelikle üniversitelerde görev yapan araştırmacılar TÜBİTAK, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı gibi diğer kamu kurumlarının verdiği proje desteklerinden ve uluslararası fonlardan daha fazla yararlanabilecektir.

Bu kapsamda, Tablo 56'da verildiği üzere 2010 yılında 41, 2009 yılında 11 ve daha önceki yıllarda 5 adet olmak üzere toplam 57 adet merkezi laboratuvar projesi Yatırım Programına alınmıştır. Bu projelerin 34 tanesi 2006 yılından sonra kurulmuş olan üniversitelerimizde yer almaktadır.

**Tablo 56. Merkezi Araştırma Laboratuvarları**

Proje Sahibi Kurum	Proje Adı	Başlama ve Bitiş Yılları	Toplam Maliyet (bin TL)
ODTÜ	Ar-Ge Eğitim ve Ölçme Merkezi	1998-2010	30.297
Hacettepe Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	20.000
Muğla Ü.	Muğla Üniv. Altyapı Lab. Merk.	2007-2010	17.860
Selçuk Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	12.650
Mersin Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	11.600
Sinop Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	11.580
Hitit Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	10.950
Yüzüncü Yıl Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	10.500

**Tablo 56. Merkezi Araştırma Laboratuvarları (Devam 1)**

Proje Sahibi Kurum	Proje Adı	Başlama ve Bitiş Yılları	Toplam Maliyet (bin TL)
Dicle Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	10.395
Ahi Evran Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	9.975
Gaziosmanpaşa Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	9.475
Zonguldak Karaelmas Ü.	Merkezi Laboratuvar	2008-2011	9.053
K.Maraş Sütçü İmam Ü.	Araştırma ve Teknoloji Merkezi Altyapısı	2008-2010	9.020
Bozok Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	9.000
Adıyaman Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	8.925
Afyon Kocatepe Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Atatürk Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Balıkesir Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Çanakkale Onsekiz Mart Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Erciyes Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Fırat Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
İstanbul Ü.	Hulusi Behçet Araştırma Merkezi	2010-2011	8.000
Mustafa Kemal Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Niğde Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Ondokuz Mayıs Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Pamukkale Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	8.000
Kırıkkale Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2009-2011	7.210
Abant İzzet Baysal Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	6.000
Namık Kemal Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	6.000
Karabük Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	5.000
M.Akif Ersoy Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	5.000
Mimar Sinan Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	5.000
Rize Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	5.000
Uşak Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	5.000
Ağrı İbrahim Çeçen Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Aksaray Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Amasya Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Artvin Çoruh Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Batman Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Bilecik Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Bingöl Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Bitlis Eren Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Çankırı Karatekin Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Düzce Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Erzincan Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Giresun Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Gümüşhane Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000

**Tablo 56. Merkezi Araştırma Laboratuvarları (Devam 2)**

Proje Sahibi Kurum	Proje Adı	Başlama ve Bitiş Yılları	Toplam Maliyet (bin TL)
İnönü Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2011	4.000
Kar.Mehmet Bey Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Kırklareli Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Muş Alparslan Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Nevşehir Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Ordu Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Osmaniye K.Ata Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Tunceli Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Yalova Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2012	4.000
Ardahan Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Bartın Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Bayburt Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Ege Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Gaziantep Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvar	2010-2010	100
Harran Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Iğdır Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Kastamonu Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Kilis 7 Ara. Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Mardin Artuklu Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Siirt Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100
Şırnak Ü.	Merkezi Araştırma Laboratuvarı	2010-2010	100

\* Proje etüdünün hazırlanması için kaynak tahsis edilmiş olup, 2011 yılında projenin başlatılması planlanmaktadır.

**Kaynak:**DPT

### ***Vakıf Üniversitelerine Verilen Destekler***

Üniversitelerdeki bilimsel ve teknolojik birikimin ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişimine katkısını artırmak amacıyla 2005 yılından itibaren vakıf üniversitelerinin uygun görülen araştırma altyapısı ve araştırmacı insan gücü yetiştirme projeleri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından desteklenmeye başlanmıştır.

Vakıf üniversitelerine verilen araştırma altyapısı destekleri devlet üniversitelerindeki tematik uzmanlık merkezleriyle paralellik taşımaktadır. Ancak, bu kapsamda destek sağlanırken göz önüne alınan ilave önemli bir kriter de devlet üniversitelerinde göreceli olarak eksikliği hissedilen ileri araştırma alanlarında Vakıf Üniversitelerindeki birikimden yararlanmaktır. Bu kapsamda desteklenen 22 projeye bugüne kadar toplam 97 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir.

**Tablo 57. Vakıf Üniversitelerinde Desteklenen Projeler**

Üniversite	Proje Adı	Başlama-Bitiş	Bütçe (bin TL*)
Bilkent Ü.	Ulusal Nanoteknoloji Merkezi 2. Faz Altyapı Projesi	2007-2010	30.000
Sabancı U.	Nano-Mikro Disiplinlerarası İleri Araştırma Merkezi	2009-2011	27.000
Bilkent Ü.	Hareket Algılayıcı Teknolojileri Uzmanlık Merkezi	2010-2011	15.000
Koç Ü.	Yüzey Teknolojileri Araştırma Merkezi	2010-2012	15.000
Bilkent Ü.	Ulusal Nanoteknoloji Araştırma Merkezi (1. Faz)	2005-2006	11.000
Fatih Ü.	BiyonanoTeknoloji Araştırma Laboratuvarı	2008-2010	6.900
Bilkent Ü.	Tanısal ve Girişimsel Manyetik Rezonans Görüntüleme Merk.	2007-2008	6.490
Atılım Ü.	Metal Şekillendirme Mükemmeliyet Merkezi	2007-2009	5.300
Bilkent Ü.	Kansere Özgün Etken Madde Tarama, Preklinik İlaç Geliştirme	2006-2008	2.741
Sabancı U.	Yabani Buğday Gen Kaynaklarını Kullanarak Türkiye'de Yetiştirilen Buğdayların Demir ve Çinko Düzeyinin Arttırılması	2005-2007	1.886
Fatih Ü.	Endüstriyel Otomasyon Teknolojisi Geliştirme ve Sanayi İşbirliği Oluşturma Yatırımı	2007-2007	1.729
Sabancı U.	Sinyal İşleme ve İletişim Teknolojileri Kullanılarak Araç,Sürüş ve Sürücü Güvenliğinin Arttırılması ve Kazaların Azaltılması	2005-2007	1.400
Bilkent Ü.	Uluslararası İleri Fizik Araştırma ve Eğitim Programı	2008-2010	1.042
Sabancı U.	Viskon Kumaşa Özel Selülaz Enzimlerinin İşlevsel Değişim Yapılarak Endüstriyel Ölçekte Üretimi	2006-2007	694
Fatih Ü.	Hemodiyaliz Üniteleri Diyalizatlarında Üre Miktarlarının Sürekli Tayininde Yeni Bir Biyosensör Modellemesi	2006-2007	379
Atılım Ü.	Mikro/Mini Makina ve Robotların Üretimi İçin Mikro-İşleme Yöntemlerinin Geliştirilmesi ve Uygulaması	2005-2006	340
Yeditepe Ü.	Metastatik Tümörlerde Gen Anlatımı Profilinin Bütünleştirilmiş Biyobilişim Yaklaşımı ile İncelenmesi ve İlaç Hedefleri Tanımlanması	2005-2007	232
Fatih Ü.	Mide Kanseri, Peptik Ülser ve Gastritli Türk Hastalardan Elde Edilen Helicobacter pylori izolatları cagA Genlerinin Moleküler Tiplendirilmesi	2006-2007	201
Sabancı U.	Protein Mikroçip Tasarımı; Kardiyovasküler Risk Değerlendirme Platformu	2005-2007	197
Fatih Ü.	Bir Mikrobiyel Yakıt Hücresinde Hidrojen Bakterileri Shewanella Putrefaciens Tarafından Organik Atıklardan Elektrik Üretimi	2006-2007	138
Fatih Ü.	Çok Fonksiyonlu Yüzey Gruplara Sahip Dendrimerlerin Sentezi ve İlaç Taşıyıcı Ajan Olarak Kullanılması	2005-2006	50
Atılım Ü.	İmge İşleme Tabanlı Otomatik Hücre Analiz Sistemi-Toma Kullanılarak Boya Dışlama Esaslı Hücre Sayımı, Canlılık Sayımı ve Hücre Morfolojisi Analizi	2007-2007	40

\* Üniversitelerle yapılan proje sözleşmesi rakamları esas alınmıştır.

**Kaynak:**DPT

## Akademik Ar-Ge Destekleri

Araştırma Destek Programları Başkanlığı (ARDEB); ülkemizdeki araştırma altyapısının geliştirilmesi, akademik araştırma faaliyetlerinin desteklenmesi ve uygun araştırma ortamının sağlanabilmesi için üniversitelere, özel ve kamu Ar-Ge kuruluşlarına verilmekte olan TÜBİTAK desteklerini yürütmektedir.

**Tablo 58.** 2010 Araştırma Gruplarına Göre Proje Sayılarının ve Destek Miktarlarının Dağılımı\*

ARDEB Araştırma Grupları	Önerilen Proje Sayısı	Destek Kararı Verilen Proje Sayısı	Destek Bütçesi (bin TL)	20 Ekim 2010 İtibariyle Yürürlükteki Proje Sayısı	Yürürlükteki Proje Bütçesi (bin TL)	20 Ekim 2010 İtibariyle Harcama (bin TL)
Çevre, Atmosfer, Yer ve Deniz Bilimleri (ÇAYDAG)	375	85	13.372	273	51.513	11.745
Elektrik, Elektronik ve Enformatik (EEEAG)	318	81	12.802	224	39.359	9.885
Mühendislik (MAG)	831	166	21.910	474	76.248	19.686
Sağlık Bilimleri (SBAG)	549	121	17.024	307	47.752	11.418
Sosyal ve Beşeri Bilimler (SOBAG)	669	129	10.723	328	40.942	9.461
Temel Bilimler (TBAG)	1.178	298	38.019	659	95.501	25.615
Tarım, Ormancılık ve Veterinerlik (TOVAG)	933	145	17.297	370	53.964	13.347
<b>TOPLAM</b>	<b>4.853</b>	<b>1.025</b>	<b>131.148</b>	<b>2.635</b>	<b>405.281</b>	<b>101.157</b>

\* Veriler 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla verilmiştir.

**Tablo 59.** 2010 Araştırma Gruplarına Göre Proje Sayılarının ve Destek Miktarlarının Dağılımı Öngörüsü<sup>7</sup>

ARDEB Araştırma Grupları	Önerilen Proje Sayısı	Destek Kararı Verilen Proje Sayısı	Destek Bütçesi (bin TL)	31 Aralık 2010 İtibariyle Yürürlükteki Proje Sayısı	Yürürlükteki Proje Bütçesi (bin TL)	31 Aralık 2010 İtibariyle Harcama (bin TL)
Çevre, Atmosfer, Yer ve Deniz Bilimleri (ÇAYDAG)	417	160	28.800	374	57.707	28.267
Elektrik, Elektronik ve Enformatik (EEEAG)	310	100	16.800	306	46.982	18.271
Mühendislik (MAG)	782	280	51.800	763	116.457	51.310
Sağlık Bilimleri (SBAG)	581	190	30.400	381	57.422	30.260
Sosyal ve Beşeri Bilimler (SOBAG)	806	280	36.400	421	52.202	37.351
Temel Bilimler (TBAG)	1.237	390	56.160	930	126.233	56.215
Tarım, Ormancılık ve Veterinerlik (TOVAG)	1.068	230	35.650	670	83.997	46.326
<b>TOPLAM</b>	<b>5.200</b>	<b>1.630</b>	<b>256.010</b>	<b>3.845</b>	<b>541.000</b>	<b>268.000</b>

Bu kapsamda verilmekte olan TÜBİTAK desteklerinin (kamu projeleri hariç) 2010 yılı için araştırma gruplarına göre dağılımı Tablo 58'de yer almaktadır. 2010 yılında; 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla 4.853

<sup>7</sup> 2010 verileri 2010-2014 ARDEB Stratejik Planında yer alan değerlere göre öngörülmüştür.

proje başvurusu yapılmış, 1025 adet projenin destek kararı verilmiş olup, destek bütçesi yaklaşık olarak 131 milyon TL'dir. Yürürlükte olan proje sayısı 2.635, yürürlükte olan proje bütçesi 405.280.512 TL ve yapılan harcama 101.157.314 TL'dir. Tablo 59'da 2010 yılında araştırma gruplarına göre proje sayıları ve destek miktarları ile ilgili öngörüler yer almaktadır. Tablo 60'ta, geçmiş yıllarda gerçekleşen harcamalar ve Tablo 61'de 2010 yılında önerilen ve destek kararı verilen projelerin (kamu projeleri hariç) üniversitelere göre dağılımı verilmektedir.

**Tablo 60.** Bütçe Ödeneği ve Yıl Sonu İtibariyle Gerçekleşmeler (2010 sabit fiyatlarıyla)

		Bütçe Yılı Ödeneği (bin TL)	Harcama (bin TL)	Gerçekleşme Oranı (%)
2004	ARDEB	24.108	14.434	60
	<b>TOPLAM</b>	<b>24.108</b>	<b>14.434</b>	<b>60</b>
2005	KAMAG	61.787	12.276	20
	SAVTAG	61.787	0	0
	ARDEB	111.216	77.972	70
	<b>TOPLAM</b>	<b>234.789</b>	<b>90.248</b>	<b>38</b>
2006	KAMAG	55.687	55.145	99
	SAVTAG	66.824	51.281	77
	ARDEB	89.099	153.716	173
	<b>TOPLAM</b>	<b>211.609</b>	<b>260.143</b>	<b>123</b>
2007	KAMAG	56.419	94.764	168
	SAVTAG	73.345	87.671	120
	ARDEB	95.913	144.383	151
	<b>TOPLAM</b>	<b>225.677</b>	<b>326.818</b>	<b>145</b>
2008	KAMAG	66.889	75.597	113
	SAVTAG	82.325	84.145	102
	ARDEB	108.052	151.924	141
	<b>TOPLAM</b>	<b>257.267</b>	<b>311.666</b>	<b>121</b>
2009	KAMAG	73.500	128.265	174
	SAVTAG	94.500	128.290	136
	ARDEB	126.000	142.479	113
	<b>TOPLAM</b>	<b>294.000</b>	<b>399.034</b>	<b>136</b>
2010 <sup>8</sup>	KAMAG	87.500	35.260	40
	SAVTAG	112.500	83.227	74
	ARDEB	152.000	101.157	67
	<b>TOPLAM</b>	<b>352.000</b>	<b>219.644</b>	<b>62</b>

<sup>8</sup> Harcama miktarları 20 Ekim 2010 tarihi itibariyle güncellenmiştir.

**Tablo 61.** 2010 Yılında Önerilen ve Destek Kararı Verilen Projelerin Üniversitelere Göre Dağılımı\*  
(Kamu Projeleri Hariç)

Üniversite	Önerilen Proje Sayısı	Destek Kararı Verilen Proje Sayısı	Destek Kararı Verilen Projelerin Destek Bütçesi (bin TL)
ODTÜ	179	74	10.807
İTÜ	174	54	8.918
Ege Ü.	228	59	7.364
Ankara Ü.	195	54	7.069
Bilkent Ü.	71	37	5.896
Hacettepe Ü.	147	41	4.413
Sabancı Ü.	46	27	4.269
Selçuk Ü.	115	30	3.983
Boğaziçi Ü.	78	26	3.939
İzmir Yük. Tek. Ens.	63	20	3.617
Dokuz Eylül Ü.	137	31	3.559
Koç Ü.	42	24	3.472
KTÜ	72	20	2.451
Gazi Ü.	127	25	2.219
İstanbul Ü.	104	16	2.082
Erciyes Ü.	98	16	2.035
Ç. Onsekiz Mart Ü.	69	12	2.032
Fırat Ü.	65	15	2.008
Atatürk Ü.	70	17	1.958
Gebze Yük. Tek. Ens.	62	12	1.944
Anadolu Ü.	61	16	1.916
S. Demirel Ü.	205	21	1.901
Çukurova Ü.	80	14	1.742
Yıldız Teknik Ü.	75	10	1.550
Muğla Ü.	46	12	1.540
K.Maraş S. İmam Ü.	44	9	1.411
Mustafa Kemal Ü.	34	12	1.399
Uludağ Ü.	65	14	1.390
Adnan Menderes Ü.	72	9	1.276
Akdeniz Ü.	96	11	1.251
Yeditepe Ü.	41	10	1.219
Özyeğin Ü.	9	10	1.179
Kocaeli Ü.	55	11	1.173
Sakarya Ü.	48	7	1.171
Ondokuz Mayıs Ü.	52	5	1.144
Tobb Ekonomi ve Tekn. Ü.	32	10	1.019
Atılım Ü.	14	7	1.011
Dicle Ü.	53	9	951
Afyon Kocatepe Ü.	35	4	929
Namık Kemal Ü.	37	9	919
Cumhuriyet Ü.	30	6	839
Harran Ü.	46	7	831
Mersin Ü.	51	6	809
A.İzzet Baysal Ü.	24	5	684
Osmangazi Ü.	37	8	609
Pamukkale Ü.	59	7	596
Marmara Ü.	74	13	593
Nevşehir Ü.	10	4	568
Fatih Ü.	31	5	555
Bozok Ü.	7	5	551

\* 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla

**Tablo 61.** 2010 Yılında Önerilen ve Destek Kararı Verilen Projelerin Üniversitelere Göre Dağılımı\*  
(Kamu Projeleri Hariç) (Devamı - 1)

Üniversite	Önerilen Proje Sayısı	Destek Kararı Verilen Proje Sayısı	Destek Kararı Verilen Projelerin Destek Bütçesi (bin TL)
Kırıkkale Ü.	24	5	550
Dumlupınar Ü.	25	6	507
Aksaray Ü.	19	3	491
Çankırı Karatekin Ü.	10	2	431
Kastamonu Ü.	6	1	394
Gata	19	3	390
İnönü Ü.	56	4	386
K.Oğlu Mehmet Bey Ü.	3	2	381
Balıkesir Ü.	49	7	372
Trakya Ü.	14	3	360
Baskent Ü.	16	3	296
Galatasaray Ü.	4	3	269
Sinop Ü.	7	4	263
M. Akif Ersoy Ü.	13	3	258
Bahçeşehir Ü.	26	3	247
Rize Ü.	15	2	233
Ordu Ü.	10	1	232
Zirve Ü.	7	2	224
Melikşah Ü.	5	1	222
Hitit Ü.	15	1	201
Ahi Evran Ü.	19	2	195
Maltepe Ü.	9	1	185
Gümüşhane Ü.	8	2	177
Uşak Ü.	7	2	173
Düzce Ü.	22	2	167
Karabük Ü.	50	3	166
Okan Ü.	4	1	153
Gaziosmanpaşa Ü.	36	1	152
M.Sinan Güzel Sanatlar Ü.	10	2	147
İstanbul Kültür Ü.	3	1	138
Osmaniye Korkut Ata Ü.	8	1	135
Acıbadem Ü.	6	1	111
Gaziantep Ü.	24	2	97
Kadir Has Ü.	10	1	91
Niğde Ü.	43	4	83
Kafkas Ü.	12	3	68
Yüzüncü Yıl Ü.	33	3	62
Bartın Ü.	15	3	50
İstanbul Bilgi Ü.	5	1	47
Adıyaman Ü.	9	2	43
İzmir Ekonomi Ü.	5	1	40
Tunceli Ü.	13	1	25
Z. Karaelmas Ü.	18	1	25
İstanbul Aydın Ü.	6	1	25
Giresun Ü.	14	1	25
Yalova Ü.	10	1	24
Batman Ü.	3	1	24
Yaşar Ü.	4	1	23
Celal Bavar Ü.	32	1	21
Ağrı İbrahim Çeçen Ü.	6	0	0
Amasya Ü.	3	0	0
Artvin Çoruh Ü.	3	0	0

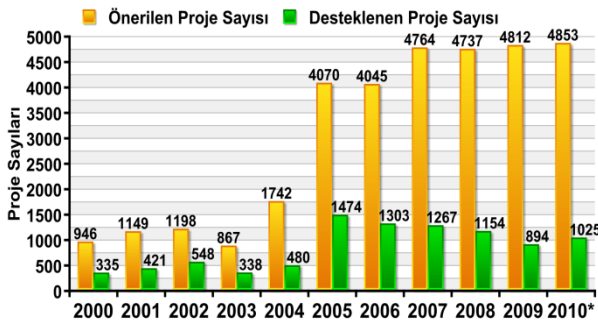
\* 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla



**Tablo 61.** 2010 Yılında Önerilen ve Destek Kararı Verilen Projelerin Üniversitelere Göre Dağılımı\* (Kamu Projeleri Hariç) (Devamı – 2)

Üniversite	Önerilen Proje Sayısı	Destek Kararı Verilen Proje Sayısı	Destek Kararı Verilen Projelerin Destek Bütçesi (bin TL)
Bayburt Ü.	4	0	0
Beykent Ü.	1	0	0
Bezmialem Ü.	1	0	0
Bilecik Ü.	8	0	0
Bingöl Ü.	13	0	0
Bitlis Eren Ü.	1	0	0
Çankaya Ü.	8	0	0
D.Akdeniz Ü.	1	0	0
Doğuş Ü.	8	0	0
Erzincan Ü.	4	0	0
Gediz Ü.	7	0	0
Hakkari Ü.	1	0	0
Haliç Ü.	1	0	0
Iğdır Ü.	7	0	0
Işık Ü.	9	0	0
İstanbul Şehir Ü.	2	0	0
İstanbul Ticaret Ü.	1	0	0
İzmir Ü.	6	0	0
Kırklareli Ü.	6	0	0
Kilis 7 Aralık Ü.	9	0	0
Lefke Ü.	1	0	0
Mardin Artuklu Ü.	1	0	0
Muş Alparslan Ü.	13	0	0
Siirt Ü.	4	0	0
Toros Ü.	1	0	0
Uluslararası Kıbrıs Ü.	6	0	0
Yeni Yüzyıl Ü.	1	0	0
<b>TOPLAM</b>	<b>4.583</b>	<b>992</b>	<b>126.122</b>
Diğer Kuruluşlar	270	33	5.025
<b>GENEL TOPLAM</b>	<b>4.853</b>	<b>1.025</b>	<b>131.148</b>

\* 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla

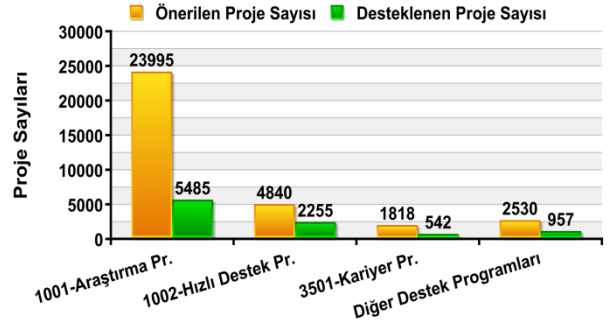


\* 20 Ekim 2010 itibarıyla

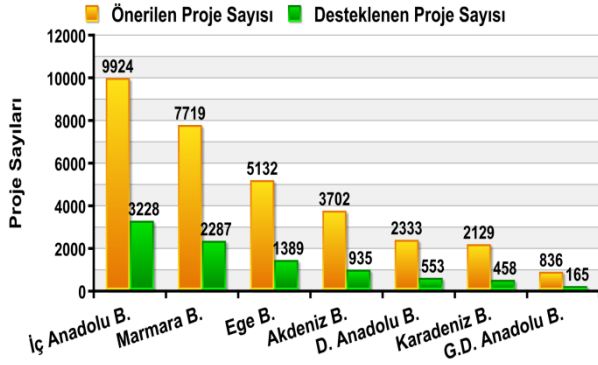
**Şekil 44.** 2000-2010 Yılları Arasında ARDEB'e Önerilen ve Desteklenen Projelerin Dağılımı (Kamu Projeleri Hariç)

Şekil 44'te 2000-2010 yılları arasında ARDEB'e yapılan başvuru ve desteklenen proje sayıları yer almaktadır. ARDEB'e yapılan proje başvurusu (kamu projeleri hariç) 2000 yılında 946 iken, 2009 yılı sonu itibarıyla 5 kat artarak 4.812'ye ulaşmıştır. 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla, 2010 yılında 4.853 proje başvurusu yapılmıştır. Desteklenen proje sayılarına bakıldığında ise 2000 yılında 335 proje desteklenirken, 2009 yılında bu sayı yaklaşık 3 kat artarak 894 olmuştur. 2010 yılında 1025 adet proje desteklenmiştir.

Şekil 45'te 2000-2010 yılları arasında ARDEB'e yapılan başvuruların ve desteklenen projelerin türlerine göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre toplamda en çok başvuru 1001 - Araştırma Projeleri Destekleme Programına (% 72) yapılmıştır. 1002-Hızlı Destek Programına yapılan başvuruların payı % 15 ve 3501 - Kariyer Programına yapılan başvuruların payı ise % 5 olmuştur. Desteklenen projelerde ise % 59 ile Araştırma Projeleri yine birinci sıradadır. Hızlı Destek projelerinin payı % 24, desteklenen Kariyer projelerinin payı ise % 6'dır.



Şekil 45. 2000-2010 Yılları Arasında ARDEB'e Önerilen ve Desteklenen Projelerin Türlerine Göre Dağılımı (Kamu Projeleri Hariç)



Şekil 46. 2000-2010 Yılları Arasında ARDEB'e Önerilen ve Desteklenen Projelerin Bölgelere Göre Dağılımı (Kamu Projeleri Hariç)

Şekil 46'da 2000-2010 yılları arasında ARDEB'e önerilen ve desteklenen projelerin bölgelere göre dağılımı yer almaktadır. Buna göre bu yıllar arasında toplamda en fazla proje önerisi İç Anadolu Bölgesi'ndeki 25 üniversiteden gelmiştir. İkinci ve üçüncü sırayı ise 41 üniversite ile Marmara ve 14 üniversite ile Ege Bölgesi almaktadır. Son sırada yer alan Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nden gelen toplam 836 öneri ise 10 üniversiteye aittir. Bu üniversitelerin bir kısmı son yıllarda yeni kurulan üniversitelerdir.

ARDEB destek programlarına yapılan proje başvuruları 2007 yılından itibaren *Online* (çevrim içi, web sayfasından) Başvuru Sistemi ile alınmaya başlanmıştır. Bu uygulamayla başvuruların değerlendirme süreci kısaldığı gibi, insan gücü ve maddi kaynakların kullanılmasında da önemli ölçüde tasarruf sağlanmıştır. *Online* Başvuru Sistemi ile 2007 yılında Araştırma (1001) ve Hızlı Destek (1002), 2008 yılında Kariyer Programı (3501) ve 2009 yılında ise EVRENA Programı (1010) proje başvuruları kabul edilmektedir. Diğer destek programlarının *Online* Başvuru Sistemi ile alınması için çalışmalar devam etmektedir.

Tablo 62. 2010 Yılında En Fazla Proje Başvurusu Yapan İlk 10 Üniversite Sıralaması (Kamu Projeleri Hariç)

ÜNİVERSİTELER	2010*				2000-2010* Yılları Arası Genel Toplam		
	Ö	D	DB	Y	Ö	D	DB
Ege Ü.	228	59	7,4	148	1.786	549	45,3
S. Demirel Ü.	205	21	1,9	59	1.114	220	14,2
Ankara Ü.	195	54	7,1	138	1.951	626	45,2
ODTÜ	179	74	10,8	198	1.732	770	84,0
İTÜ	174	54	8,9	155	1.255	466	52,0
Hacettepe Ü.	147	41	4,4	114	1.589	585	40,2
Dokuz Eylül Ü.	137	31	3,6	71	955	278	30,5
Gazi Ü.	127	25	2,2	62	1.010	236	15,5
Selçuk Ü.	115	30	4,0	57	736	169	16,7
İstanbul Ü.	104	16	2,1	58	791	200	18,1

Ö : Önerilen Proje Sayısı, D : Destek Kararı Verilen Proje Sayısı, Y : Devam Eden Proje Sayısı (20 Ekim 2010 itibarıyla)  
DB : Toplam Destek Bütçesi (cari fiyatlarıyla milyon TL).  
\* 20 Ekim 2010 itibarıyla

Tablo 62'deki sıralamaya göre 2010 yılında 20 Ekim 2010 itibarıyla önerilen proje sayılarına göre ilk üç sırada Ege Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi yer almaktadır. İlk on sırayı alan üniversitelerden gelen başvuru sayısının üniversitelerden gelen toplam başvuru sayısı içindeki payı % 35,2'dir. Tablo 63'te yer alan desteklenen proje sayısına bakıldığında ise, 2010 yılında ilk üç sırada Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi yer almaktadır. Bu üç üniversitenin desteklenen proje sayısının, tüm üniversitelerin desteklenen toplam proje sayısına oranı % 18,9'dur. 2000-2010 yılları arasında toplam desteklenen proje sayılarına bakıldığında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin toplam desteklenen proje sayısı içindeki payı % 8,5, ikinci sırada yer alan Ege Üniversitesinin % 6,1 ve üçüncü sırada yer alan Ankara Üniversitesinin payı ise % 6,9 dur.

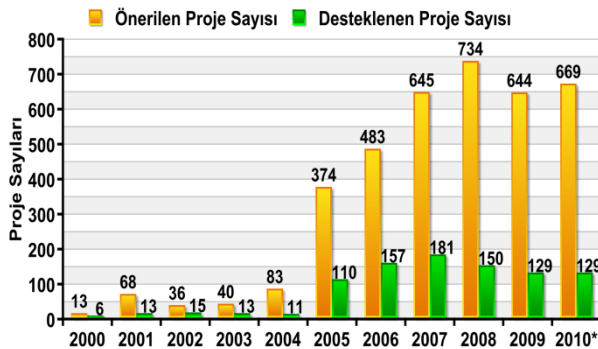
**Tablo 63.** 2010 Yılında En Fazla Desteklenen 10 Üniversite Sıralaması (Kamu projeleri hariç)

ÜNİVERSİTELER	2010				2000-2010 Yılları Arası Genel Toplam		
	Ö*	D*	DB *	Y*	Ö*	D*	DB*
ODTÜ	179	74	10,8	198	1.732	770	84,0
Ege Ü.	228	59	7,4	148	1.786	549	45,3
Ankara Ü.	195	54	7,1	138	1.951	626	45,2
İTÜ	174	54	8,9	155	1.255	466	52,0
Hacettepe Ü.	147	41	4,4	114	1.589	585	40,2
Bilkent Ü.	71	37	5,9	99	519	256	33,2
Dokuz Eylül Ü.	137	31	3,6	71	955	278	30,5
Selçuk Ü.	115	30	4,0	57	736	169	16,7
Sabancı Ü.	46	27	4,3	81	358	170	24,7
Boğaziçi Ü.	78	26	3,9	78	509	235	28,1

Ö : Önerilen Proje Sayısı, D : Destek Kararı Verilen Proje Sayısı, Y : Devam Eden Proje Sayısı (20 Ekim 2010 itibarıyla)  
DB : Toplam Destek Bütçesi (carri fiyatlarla milyon TL).

### TÜBİTAK Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanındaki Araştırma Destekleri

10 Mart 2005 tarihli BTYK'nın 11. toplantısında Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destekleme Kurulu yerine; TÜBİTAK bünyesinde "Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Grubu" (SOBAG) kurulmasına karar verilmiş, TÜBİTAK Bilim Kurulu kararı ile sosyal bilimlerin temel alanları, temel bilimler kapsamına alınmıştır. Böylece, diğer dallarda verilen burs ve destekler sosyal ve beşeri bilimlerde de verilmeye başlanmıştır. Şekil 47'de yıllar itibarıyla SOBAG'a önerilen ve desteklenen proje sayıları verilmektedir.



\*20 Ekim 2010 itibarıyla

**Şekil 47.** 2000-2010 Yılları Arasında SOBAG'a Önerilen ve Desteklenen Projelerin Dağılımı

SOBAG'a yapılan proje başvuruları ve alınan destekler her geçen gün artarak devam etmektedir. Şekil 47'den de görüldüğü üzere 2004 yılında 83 adet olan proje önerisi 2009 yaklaşık olarak 8 kat artarak 644 olmuştur. Yine 2004 yılında 11 adet proje desteklenirken, bu sayı 2009 yılında yaklaşık olarak 12 kat artarak 129 adet olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında ise 20 Ekim itibarıyla 669 öneri olmuş, 129 proje desteklenmiştir.

### **Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Ağları ve Platformları Kurma Girişimi Projeleri (İŞBAP – 1301)**

Ulusal ve uluslararası kurum, kuruluş, birim ve gruplar arasında temel bilimler, mühendislik, sağlık bilimleri, sosyal bilimler ve ilgili teknoloji dallarında, özellikle ülkemizin bilim ve teknoloji öngörülerini doğrultusunda gelişmesini sağlamak üzere, ilgili taraflar arasında işbirliği oluşturmak, artırmak ve bunların somut çıktılara yönelecek şekilde gelişmesini sağlamak üzere önerilecek işbirliği ağlarının ve platformların kurulmasını desteklemeye yönelik bir programdır.

2010 yılında 10 adet proje başvurusu yapılmıştır. Bu başvurulardan 8'inin değerlendirme işlemleri 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır. Değerlendirilen 8 adet projeden "Türkiye Elektrik ve Elektronik Teknolojileri Platformu Stratejik Araştırma ve Uygulama Planı" projesi desteklenmiştir. Diğer 2 projenin değerlendirme işlemleri devam etmektedir. Program başladığından beri kabul edilip, halen devam eden projelerin özet bilgileri Tablo 64'te verilmektedir.

**Tablo 64.** Devam Eden İŞBAP Projeleri

Proje Adı	Yürütücü Kuruluş	Proje Süresi (Ay)	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Destek Bütçesi bin TL
Matematik Araştırma İşbirliği Ağı: Analiz, Geometri ve Uygulamaları	Boğaziçi Ü.	36	15.01.2008	15.01.2011	225
Adana Üniversite-Sanayi Ortak Araştırma Merkezi Projesi	Çukurova Ü.	36	15.08.2007	15.08.2010	750
Bölgesel İnovasyon Merkezleri İşbirliği Ağı	Girişim ve İş Dünyası Konferansyonu İktisadi İşletmesi	36	15.11.2007	15.11.2010	243
ICHMT- Uluslararası Isı ve Kütle Transferi Merkezi	ODTÜ - ICHMT	36	15.08.2007	15.08.2010	837
Matematik İşbirliği Ağı: Cebir ve Uygulamaları	Boğaziçi Ü.	36	15.01.2008	15.01.2011	234
İleri İmalat Sistemleri ve Teknolojileri Ar-Ge İşbirliği Ağı ve Platformu Projesi	ODAGEM	36	15.07.2007	15.07.2010	750
Ulusal PV Teknoloji Platformunun Oluşturulması	Ege Ü.	36	01.09.2008	01.09.2011	224
Ulusal Otomotiv Teknoloji Platformu	İTÜ	36	01.11.2008	01.11.2011	466
Seramik Araştırma Merkezi İşbirliği Projesi	Seramik Araştırma Merkezi A.Ş.	36	15.04.2009	15.04.2012	574
Türkiye Elektrik ve Elektronik Teknolojileri Platformu Stratejik Araştırma ve Uygulama Planı	Gordion Bilgi Hizmetleri	36	01.07.2010	01.07.2013	321

### **Tanıtım ve Bilgilendirme Etkinlikleri**

2007 yılından itibaren tanıtım ve bilgilendirme stratejisinde değişiklik yapılarak, öncelikle az sayıda proje başvurusu gelen üniversitelere ve yeni kurulan üniversitelere yönelik bilgilendirme ve tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmiştir. Ayrıca bu toplantılarda, tanıtımdan ziyade nitelikli proje önerisi hazırlanmasını sağlamaya yönelik bilgilendirmeler de yapılmıştır. Bu kapsamda 2008 ve 2009 yılında birçok üniversitede tanıtım ve bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. 2010 yılında da TÜBİTAK tarafından düzenlenen TÜBİTAK Ar-Ge ve Yenilik Günleri kapsamında ARDEB desteklerine ait sunumlar yer almıştır.

### **Panel Sistemi**

ARDEB projeleri 2004 yılından itibaren "Panel Sistemi" ile değerlendirilmektedir. Bu panellerde çeşitli üniversitelerden panelistler görev almaktadır. Tablo 65'te 2004-2010 yılları arasında görev alan panelistlerin üniversitelere göre dağılımı yer almaktadır. 2004 yılında 71 panelde 423, 2005 yılında 276 panelde 1.615 panelist görev almıştır. Panel sayısı 2007 yılında, 2005 yılına göre % 83 artarak, 504 olmuştur. Panelist sayısı ise 2007 yılında yaklaşık olarak % 100 artışla 3.258 olmuştur. 2008

yılında ise 606 panelde 3.613 panelist görev almıştır. 2009 yılında 465 panelde 2.820 panelist görev almıştır. 2010 yılında ise 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla 1.497 panelist görev almıştır. 2010 yılı 2. dönem başvuruları ile ilgili paneller Kasım ve Aralık aylarında düzenlenecektir.

**Tablo 65.** 2004-2010 Yılları Arasında ARDEB Panellerinde Görev Alan Panelistlerin Üniversitelere Göre Dağılımı\* (Kamu Projeleri Hariç)

Üniversite	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam
A. İzzet Baysal Ü.	1	9	15	26	27	13	13	104
Acıbadem Ü.	0	0	0	0	0	1	2	3
Adıyaman Ü.	0	0	0	0	0	4	0	4
Adnan Menderes Ü.	4	18	22	40	32	21	15	152
Afyon Kocatepe Ü.	2	9	6	18	19	13	13	80
Ahi Evran Ü.	0	0	0	2	3	2	3	10
Akdeniz Ü.	6	39	36	61	75	58	40	315
Aksaray Ü.	0	0	0	2	4	5	1	12
Amasya Ü.	0	0	0	1	1	0	0	2
Anadolu Ü.	6	27	40	59	68	38	26	264
Ankara Ü.	33	146	143	172	162	106	54	816
Artvin Çoruh Ü.	0	0	0	1	2	4	0	7
Atatürk Ü.	6	38	49	74	83	72	32	354
Atılım Ü.	1	2	2	2	9	9	2	27
Bahçeşehir Ü.	1	2	2	7	8	7	4	31
Balıkesir Ü.	2	6	6	14	15	24	17	84
Bartın Ü.	0	0	0	0	0	10	3	13
Başkent Ü.	0	8	19	25	16	22	12	102
Beykent Ü.	0	0	1	1	3	1	2	8
Bilecik Ü.	0	0	0	0	0	0	2	2
Bilkent Ü.	14	57	61	78	97	64	21	392
Bingöl Ü.	0	0	0	0	0	0	1	1
Boğaziçi Ü.	6	36	51	80	102	74	29	378
Bozok Ü.	0	0	0	0	12	2	4	18
Celal Bayar Ü.	0	12	12	24	12	9	7	76
Cumhuriyet Ü.	2	12	16	31	29	25	12	127
Ç. Onsekiz Mart Ü.	4	23	27	38	43	35	21	191
Çağ Ü.	0	0	0	0	1	1	0	2
Çankaya Ü.	1	0	3	8	2	5	2	21
Çankırı Karatekin Ü.	0	0	0	0	0	2	3	5
Çukurova Ü.	14	64	73	105	111	81	48	496
D.Akdeniz Ü.	0	2	2	1	0	0	0	5
Dicle Ü.	3	10	10	21	27	22	8	101
Doğuş Ü.	0	0	2	4	5	3	1	15
Dokuz Eylül Ü.	12	42	37	90	87	61	33	362
Dumlupınar Ü.	0	1	5	5	8	5	2	26
Düzce Ü.	0	0	1	6	4	6	1	18
Ege Ü.	24	82	88	158	137	105	56	650
Erciyes Ü.	8	26	32	61	63	50	22	262
Erzincan Ü.	0	0	0	0	1	0	1	2
Fatih Ü.	1	3	3	8	9	20	10	54
Fırat Ü.	4	27	33	61	63	31	26	245
Galatasaray Ü.	2	1	1	3	5	8	4	24
Gata	4	5	5	17	10	8	4	53
Gazi Ü.	13	56	59	103	128	91	42	492
Gaziantep Ü.	0	8	16	35	22	27	15	123
Gaziosmanpaşa Ü.	0	17	21	25	38	28	19	148

\* 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla

**Tablo 65.** 2004-2010 Yılları Arasında ARDEB Panellerinde Görev Alan Panelistlerin Üniversitelere Göre Dağılımı\* (Kamu Projeleri Hariç) (Devamı - 1)

Üniversite	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam
Gebze Yük. Tekn. Ens.	5	13	20	25	47	54	20	184
Gümüşhane Ü.	0	0	0	0	0	0	2	2
Gediz Ü.	0	0	0	0	0	1	0	1
Hacettepe Ü.	41	92	119	169	164	123	58	766
Hakkari Ü.	0	0	0	0	0	1	0	1
Harran Ü.	0	12	18	34	35	42	10	151
Hitit Ü.	0	0	0	0	2	2	2	6
Işık Ü.	2	1	9	12	15	10	5	54
İnönü Ü.	3	8	15	20	42	26	9	123
İstanbul Arel Ü.	0	0	0	0	0	1	1	2
İstanbul Aydın Ü.	0	0	0	0	1	0	1	2
İstanbul Bilgi Ü.	0	0	4	4	4	3	0	15
İstanbul Bilim Ü.	0	0	0	0	1	0	0	1
İstanbul Kültür Ü.	0	1	0	2	1	2	1	7
İstanbul Şehir Ü.	0	0	0	0	0	2	2	4
İstanbul Teknik Ü.	18	62	80	139	168	122	56	645
İstanbul Ticaret Ü.	0	2	2	1	1	1	0	7
İstanbul Ü.	26	70	65	120	131	94	40	546
İzmir Ekonomi Ü.	0	1	1	1	3	5	5	16
İzmir Yük. Tekn. Ens.	2	8	18	29	31	45	26	159
K.Maraş S. İmam Ü.	1	16	16	30	32	31	16	142
Kadir Has Ü.	1	1	0	2	3	6	2	15
Kafkas Ü.	1	15	11	22	17	9	3	78
Karabük Ü.	0	0	0	0	0	1	2	3
Karadeniz Teknik Ü.	5	23	32	72	79	62	42	315
K.Oğlu Mehmet B.Ü.	0	0	0	0	0	1	1	2
Kastamonu Ü.	0	0	1	0	2	2	0	5
Kırıkkale Ü.	1	7	10	20	19	13	13	83
Kırklareli Ü.	0	0	0	0	0	1	0	1
Kilis 7 Aralık Ü.	0	0	0	0	0	2	1	3
Kocaeli Ü.	5	6	15	27	32	32	30	147
Koç Ü.	8	11	20	36	48	30	14	167
Lefke Ü.	0	0	0	0	1	0	0	1
M. Akif Ersoy Ü.	0	0	0	3	5	3	3	14
M.Sinan Güz. San. Ü.	0	1	2	3	4	2	1	13
Maltepe Ü.	0	0	1	3	2	2	3	11
Marmara Ü.	16	38	33	63	57	53	21	281
Melikşah Ü.	0	0	0	0	0	1	2	3
Mersin Ü.	0	3	18	26	27	23	13	110
Muğla Ü.	1	4	6	21	20	21	13	86
Mustafa Kemal Ü.	1	15	27	43	42	31	25	184
Muş Alparslan Ü.	0	0	0	0	0	1	0	1
Namık Kemal Ü.	0	0	6	13	20	17	10	66
Nevşehir Ü.	0	0	0	1	0	0	0	1
Niğde Ü.	0	4	5	13	24	15	8	69
Okan Ü.	0	0	0	3	1	4	0	8
Ondokuz Mayıs Ü.	2	31	33	54	73	38	27	258
Ordu Ü.	0	0	0	5	6	2	4	17
Orta Doğu Tekn. Ü.	55	116	147	210	226	157	60	971

\* 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla

**Tablo 65.** 2004-2010 Yılları Arasında ARDEB Panellerinde Görev Alan Panelistlerin Üniversitelere Göre Dağılımı\* (Kamu Projeleri Hariç) (Devamı – 2)

Üniversite	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam
Osmangazi Ü.	3	12	21	36	38	31	16	157
Osmaniye Korkut Ata Ü.	0	0	0	0	0	2	2	4
Özyeğin Ü.	0	0	0	0	0	1	2	3
Pamukkale Ü.	2	12	19	36	48	36	25	178
Piri Resi Ü.	0	0	0	0	0	2	0	2
Rize Ü.	0	0	0	0	0	5	0	5
S. Demirel Ü.	3	16	23	43	59	40	27	211
Sabancı Ü.	7	16	32	48	54	44	22	223
Sakarya Ü.	0	5	8	33	15	33	19	113
Selçuk Ü.	9	38	43	64	87	74	42	357
Siirt Ü.	0	0	0	0	0	0	2	2
Sinop Ü.	0	0	0	0	3	0	0	3
TOBB Eko. ve Tekn. Ü.	2	2	5	10	19	21	11	70
Toros Ü.	0	0	0	0	0	0	1	1
Trakya Ü.	3	18	8	26	13	8	3	79
Tunceli Ü.	0	0	0	0	0	0	1	1
Ufuk Ü.	0	0	2	1	4	0	0	7
Uludağ Ü.	13	52	51	94	103	67	37	417
Uşak Ü.	0	0	0	0	1	6	4	11
U.Kıbrıs Ü.	0	0	0	0	0	0	2	2
Yalova Ü.	0	0	0	0	0	0	2	2
Yaşar Ü.	0	0	1	4	0	2	0	7
Yeditepe Ü.	0	3	10	29	31	33	14	120
Yıldız Teknik Ü.	6	26	24	31	54	47	28	216
Yüzüncü Yıl Ü.	1	13	17	26	28	26	11	122
Zirve Ü.	0	0	0	0	0	0	1	1
Z. Karaman Ü.	0	3	10	22	36	12	5	88
<b>Üniversiteler Toplamı</b>	<b>417</b>	<b>1.565</b>	<b>1.907</b>	<b>3.196</b>	<b>3.522</b>	<b>2.757</b>	<b>1.462</b>	<b>14.826</b>
Diğer Kuruluşlar	6	50	42	62	91	63	35	349
<b>Genel Toplam</b>	<b>423</b>	<b>1.615</b>	<b>1.949</b>	<b>3.258</b>	<b>3.613</b>	<b>2.820</b>	<b>1.497</b>	<b>15.175</b>

\* 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla

### Araştırmacı/Bursiyer Bilgileri

BİDEB tarafından sağlanan burslar dışında Araştırma Destek Programları'nda da proje konularında eğitimlerini sürdürmekte olan yüksek lisans ve doktora öğrencileri, bursiyer sıfatıyla yer almaktadır. Böylelikle öğrencilerimiz, üniversitede edindikleri teorik bilgilerin yanı sıra fiilen uygulamanın içerisinde de bulunarak geleceğin bilim insanları olarak yetişmektedir. Tablo 66 ve Tablo 67'de ARDEB projelerinde görev alan araştırmacı ve bursiyerlerin araştırma gruplarına göre dağılımı yer almaktadır. Tablolardan görüleceği üzere, 2000 yılında 2263 araştırmacı görev alırken bu sayı 2007 yılında, 10420 araştırmacı ve 2697 bursiyer olmak üzere 13.117'ye yükselmiştir. 2009 yılında ise devam eden projelerde 6.738 araştırmacı ve 4.547 bursiyer olmak üzere toplam 11.285 araştırmacı ve bursiyer görev almıştır. 2010 yılında 20 Ekim 2010 itibarıyla 5.397 araştırmacı ve 4.389 bursiyer olmak üzere toplam 9.786 araştırmacı ve bursiyer görev almıştır.

**Tablo 66.** 2000-2010 Yılları Arasında Devam Eden ARDEB Projelerinde Kamu Projeleri Hariç Görev Alan Araştırmacıların Araştırma Gruplarına Göre Dağılımı

Araştırma Grupları	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ÇAYDAG	318	629	826	867	1111	1350	1437	1427	1264	869	766
EEEAG	43	46	53	36	35	94	185	276	300	252	217
MAG	123	169	180	204	234	723	1427	1721	1554	1087	856
SBAG	540	455	565	476	499	1019	1438	1541	1334	921	790
SOBAG	11	29	41	57	65	185	560	896	891	733	674
TBAG	536	714	977	1226	1463	1840	2294	2280	1905	1276	930
TOVAG	692	708	556	340	397	990	1919	2279	2124	1600	1164
<b>TOPLAM</b>	<b>2.263</b>	<b>2.750</b>	<b>3.198</b>	<b>3.206</b>	<b>3.804</b>	<b>6.201</b>	<b>9.260</b>	<b>10.420</b>	<b>9.372</b>	<b>6.738</b>	<b>5.397</b>

**Tablo 67.** 2000-2010 Yılları Arasında Devam Eden ARDEB Projelerinde Kamu Projeleri Hariç Görev Alan Bursiyerlerin Araştırma Gruplarına Göre Dağılımı

Araştırma Grupları	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ÇAYDAG	0	0	0	0	20	80	165	284	382	488	500
EEEAG	0	0	0	0	0	23	131	334	515	501	508
MAG	0	0	0	0	0	52	231	506	782	855	829
SBAG	0	0	0	0	0	42	81	168	264	323	288
SOBAG	0	0	0	0	0	1	17	130	369	563	641
TBAG	0	0	0	0	42	159	504	905	1204	1233	1125
TOVAG	0	0	0	0	8	72	209	370	569	584	498
<b>TOPLAM</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>70</b>	<b>429</b>	<b>1.338</b>	<b>2.697</b>	<b>4.085</b>	<b>4.547</b>	<b>4.389</b>

### **TÜBİTAK Elektronik Kaynaklar Ulusal Akademik Lisansı Projesi**

TÜBİTAK Elektronik Kaynaklar Ulusal Akademik Lisansı (EKUAL) Projesi, ülkemiz araştırma kurumlarının akademik içerikli elektronik bilgi kaynaklarına etkin ve yaygın erişimlerini sağlamak amacıyla, dünyanın önde gelen yayınevleri ve veri tabanı üreticileri ile yapılan ulusal lisans anlaşmaları ve çalışmalarını kapsamaktadır.

TÜBİTAK EKUAL Projesi ile:

- Bütçe kaynakları eşit olmayan araştırma kurumları arasında bilimsel bilgiye erişimde fırsat eşitliği yaratılması,
- Veri tabanlarının yerinde kullanımı ile araştırmacılara zaman tasarrufu sağlanması,
- Ülke çapında araştırma faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması,
- Ülke kaynaklarının kullanımında tasarruf sağlanması,
- Ülkemiz ulusal ve uluslararası bilimsel yayın üretiminin artırılması
- Ülkemizin bilimsel çalışmalarda rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir.



Proje, 19 Kasım 2005 tarih ve 136 sayılı TÜBİTAK Bilim Kurulu kararı ile TARAL kapsamında desteklenmesi kararı ile hayata geçirilmiş, 11 Şubat 2006 tarih ve 139 sayılı TÜBİTAK Bilim Kurulu kararı ile T.C. Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri kapsama dahil edilmiştir.

Bu kapsamda Şekil 48'de verildiği üzere 2010 yılı Nisan ayı itibariyle 159 üniversite, 5 askeri kurum, Polis Akademisi ve TÜBİTAK Enstitülerini ve Sağlık Bakanlığına bağlı 65 Eğitim ve Araştırma Hastanesini (EAH) içerecek şekilde aşağıda yer alan veri tabanlarına ait lisanslar imzalanmış ve lisans toplamı yaklaşık 21 milyon ABD Dolarıdır.

Üniversiteler, Askeri kurumlar, Polis Akademisi ve TÜBİTAK Enstitüleri

- 1- CAB Veri Tabanı (Bibliyografik+Tam Metin)
- 2- EbscoHost Veri Tabanları (Tam Metin)
- 3- IEEE Explore Veri Tabanı (Tam Metin)
- 4- OVID LWW Veri Tabanı (Tam Metin)
- 5- ScienceDirect Veri Tabanı (Tam Metin)
- 6- Taylor & Francis Veri Tabanı (Tam Metin)
- 7- Thomson Web of Science Veri Tabanı (Bibliyografik/Atıf)
- 8- Thomson Conference Proceedings (Bibliyografik/Atıf)

Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri

- 1- ScienceDirect Journal Consult Veri Tabanı (Tam Metin)
- 2- ScienceDirect MD Consult Veri Tabanı (Tam Metin)
- 3- Springer Link Veri Tabanı (Tam Metin)
- 4- Wiley Cochrane Veri Tabanı (Kanıtı Dayalı Tıp)

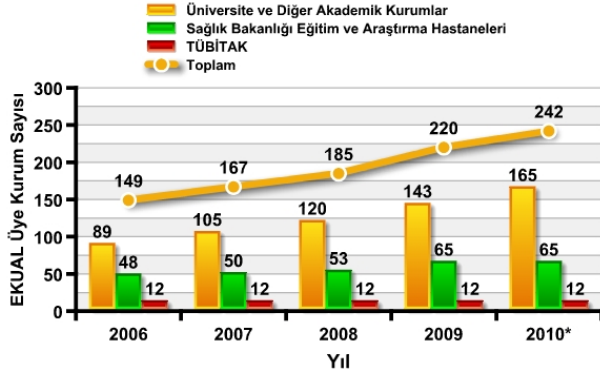
Toplam EKUAL veri tabanları tutarları Şekil 49'da, EKUAL veri tabanları sayısı ise Şekil 50'de sunulmaktadır. Şekil 50'ye göre EKUAL veri tabanları sayısı 2006'da 5 iken 2008'de 20'ye ulaşmıştır. Ancak 2009 yılında yapılan bütçe azlığına bağlı olarak veri tabanları abonelik sayısı 10'a indirilmiş, 2010 yılında ise 12'ye yükselmiştir.

EKUAL veri tabanları ile aboneliği kesilen veri tabanlarındaki eski yıllara erişimi açık olanlar dahil 14.407 elektronik dergiye, 1000 konferans serisi içinde yaklaşık 950 bin konferans bildirisine, 1.800 standarda erişim sağlanmaktadır. (Şekil 51).

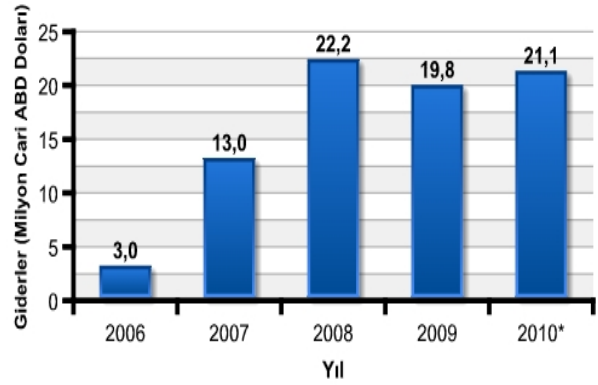
TÜBİTAK EKUAL projesi kapsamında, bibliyografik (indeks ve öz) veri tabanları (toplam 50 milyon kayıtlı bilgi) ve tam metin veri tabanları (yaklaşık 15 bin dergi), 8 buçuk milyondan fazla kişi tarafından kullanılmaktadır. 2006-2010 Ekim ayına kadar ilgili veri tabanları, tam metin (download) kullanımı yaklaşık 56,2 milyon bibliyografik veri tabanları tarama (search) sayısı 17,2 milyon (Şekil 52) olmak üzere toplam kullanım yaklaşık 73,4 milyondur. Ulusal Lisans kapsamında ülkemizdeki tüm üniversitelere ilaveten:

- Gülhane Askeri Tıp Akademisi
- Deniz Harp Okulu Komutanlığı
- Hava Harp Okulu Komutanlığı
- Kara Harp Okulu Komutanlığı
- Harp Akademileri Komutanlığı
- Polis Akademisi
- KKTC'de bulunan bütün üniversiteler

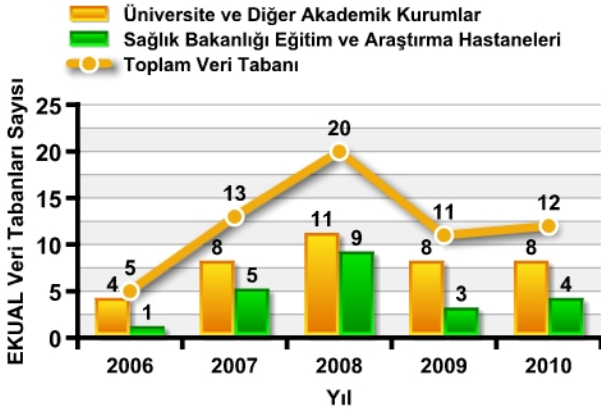
yer almaktadır.



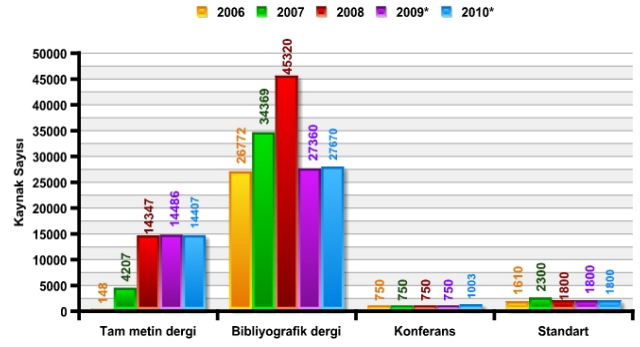
Şekil 48. TÜBİTAK EKUAL Üye Kurum Sayısı



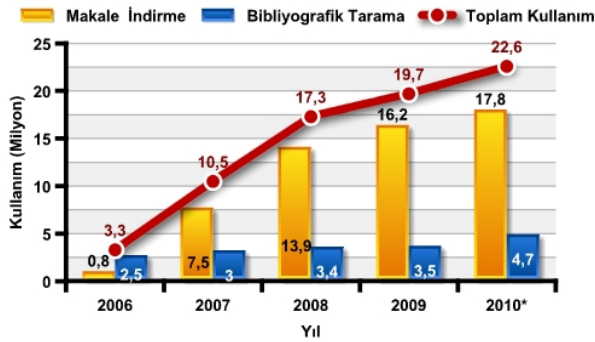
Şekil 49. TÜBİTAK EKUAL Veri Tabanları Gider



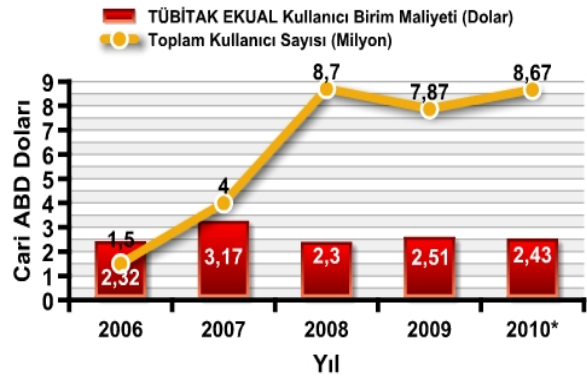
Şekil 50. TÜBİTAK EKUAL Veri Tabanları Sayısı



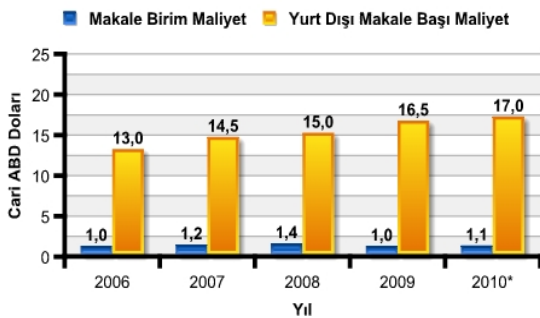
Şekil 51. TÜBİTAK EKUAL Veri Tabanları Kaynak Sayısı  
\*Aboneliği biten kaynaklar dahilidir



Şekil 52. TÜBİTAK EKUAL Veri Tabanları Kullanımı  
\*2010 yılı öngörüsü



Şekil 53. TÜBİTAK EKUAL Kullanıcı Birim Maliyeti ve Toplam Kullanıcı Sayısı  
\*2010 yılı öngörüsü



Şekil 54. TÜBİTAK EKUAL Veri Tabanları Karşılaştırmalı Birim Maliyeti  
\*2010 yılı öngörüsü

Bu proje ile her araştırmacı için 2009 yılında 2,51 dolar harcanarak doğrudan yayın teşviği sağlanmıştır (şekil 53). 2010 yılı Ekim ayı itibariyle, tahmini araştırmacı sayısına bağlı olarak sağlanan bu destek kişi başi 2,43 dolar seviyelerinde devam etmektedir. Bۆylece, araştırmacıların gereksinim duyduğu makaleyi yurt dışından sağlayabilmesi için gereken (\$17) maliyetler belirgin oranlarda dۆřürölmüřtür (şekil 54). (Yurtdışından doğrudan makale temini 13-35 ABD Doları arasında değişmektedir.)

## **Ocak 2010 - Ekim 2010 tarihine kadar EKUAL Gelişmeler**

### ***TÜBİTAK EKUAL Abonelik Yenileme alışmaları ve Olası Yeni Abonelikler***

EKUAL veri tabanları için yıl içi kullanım, birim maliyet, üye kullanımları vb. analiz çalışmaları yapılarak abonelik yenileme ve/veya olası abonelik iptali; detay çalışmaları ve yayıncılarla lisans yenileme müzakereleri ve devamında Mali İç Kontrol Süreçleri, 2011 yılı bütçe uygunluğuna göre de olası yeni abonelikler için veri tabanları içerikleri ve teklifler değerlendirilmektedir.

### ***TÜBİTAK EKUAL Yeni Üyelik Ölçütleri***

08 Ocak 2010 tarih ve 62 sayılı ULAKBİM Yönetim Kurulu Kararı doğrultusunda "TÜBİTAK EKUAL Yeni Üyelik Ölçütleri" belirlenmiştir ve müzakere süreçlerinde ilgili ölçütler yayıncılarla paylaşılarak ve EKUAL web sayfasında da [http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/ekual/uyelik\\_kriter.uhtml](http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/ekual/uyelik_kriter.uhtml) adresi ile resmi olarak kamuoyu ile paylaşılmıştır. İlgili ölçütler, 2010 yılı içerisinde abonelik yenileme müzakereleri yapılan EKUAL veri tabanları için uygulanmaya başlanmıştır.

### ***TÜBİTAK EKUAL Hizmetlerinden Kamu Kurumlarının Yararlanması***

TÜBİTAK ULAKBİM Yönetim Kurulu'nun 27 Ekim 2009 ve 61 sayılı toplantısı ile; TÜBİTAK EKUAL Projesi kapsamındaki mevcut akademik üyeler dışında kalan diğer Kamu Ar-Ge kurumlarının da ulusal konsorsiyum fiyatlama avantajlarından yararlanabilmeleri amacıyla TÜBİTAK EKUAL alışmaları altında ve ilişkili üye (associate member) niteliğinde değerlendirilmeleri ve konsorsiyum imkanlarından faydalanabilmeleri ancak; abonelik ücretlerinin ilgili Kamu Ar-Ge kurumlarınca karşılanması kararlaştırılmıştır. İlgili karar kapsamında; aboneliğine ihtiyaç duyulan veri tabanlarına ait abonelik görüşme süreçlerinde kurumlardan konuyla ilgili görevlendirilecek uzmanlarla ortak bir çalışma yapılarak müzakere süreçlerinin yürütölmesi hedeflenmektedir. İlgili Karar doğrultusunda aşağıda yer alan kurumlarla aktif çalışmalara başlanmıştır.

- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- Milli Savunma Bakanlığı Savunma Ar-Ge Dairesi
- Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
- Enerji Piyasası Denetleme Kurulu için çalışmalar yürütölmüştür.

## **3.1.7. Ulusal ve Uluslararası Bağlantıların Etkinleştirilmesi**

### **Uluslararası Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği**

#### **İkili İşbirliği Etkinlikleri**

Ölkemizin dış politikası ile uyumlu olarak, ikili işbirliklerimizde artan coğrafi çeşitlilik bu dönemde de devam etmiş, mevcutların yanısıra, yeni coğrafyalarla (Ortadoğu, Balkanlar ve Asya gibi) işbirliği yapabileme fırsatı yakalanmıştır. Bu dönemde, ABD, Yunanistan ve ek Cumhuriyeti ile anlaşmalar imzalanmış; Peru, Meksika, Finlandiya, Fas, Hindistan, Güney Afrika, Kenya, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Polonya ile Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması/Uygulama Protokolleri imzalanması yönünde girişimler sürdürölmüştür.

Yine bu dönemde, çeşitli ölkelerin ve kuruluşların bilimsel ve teknolojik işbirliği konusunda ölkemize yoğun ilgisi söz konusudur. ABD, Ürdün ve İngiltere'nin TÜBİTAK benzeri kuruluşlarından heyetlerin TÜBİTAK'ı ziyaretlerinin yanı sıra, ölkemizdeki Almanya, Arnavutluk, Ekvator, Irak, İrlanda, Kore ve Slovakya Büyökelilikleri'nden yetkililer ile de görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu ziyaretlerde kurumların ölkelerinde gerçekleştirdikleri faaliyetler ile ilgili bilgi alışverişinde bulunularak, ikili işbirliği

olanakları konusunda görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca, görevine yeni atanan Büyükelçilerimiz ilgili ülkelerdeki BTY yapılanmaları, mevcut ve olası işbirliği olanaklarına ilişkin görüşmeler yapmak üzere TÜBİTAK'ı ziyaret etmişlerdir. Bu dönemde kaydedilen gelişmeler bölgelere göre aşağıda özetlenmektedir.

### **Avrupa**

Türk ve Çek bilim insanları arasında proje temelli işbirliklerinin geliştirilebilmesi amacıyla hazırlanan "TÜBİTAK ile Çek Cumhuriyeti Bilimler Akademisi (Academy of Sciences of the Czech Republic – AS CR) Arasında Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Protokolü", 2 Haziran 2010 tarihinde TÜBİTAK Başkanı tarafından ve 22 Haziran 2010 tarihinde AS CR tarafından imzalanarak yürürlüğe girmiştir. Protokol kapsamında proje önerilerinin sunulması için hazırlanan çağrı 18 Ekim 2010 tarihinde açılmış olup 1 Mart 2011 tarihine kadar açık kalacaktır.

21-22 Eylül 2010 tarihlerinde Almanya'nın Aachen şehrinde Türk-Alman Biyoteknoloji Çalıştayı düzenlenmiştir. Çalıştayı amacı, Alman biyoteknoloji firmaları ve üniversiteleri ile ülkemizdeki muhatapları arasında işbirlikleri oluşturmak, biyoteknoloji alanında bilgi paylaşımı yoluyla yeni işbirlikleri sağlamak ve iki ülke araştırmacılarının 7.ÇP projelerine daha etkin katılımını sağlamak üzere ortaklıklar oluşturmalarını desteklemektir. Çalıştay sırasında Almanya'da biyoteknoloji alanında yapılan çalışmalar hakkında bilgi alınmış ve Türkiye'de yürütülen çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca çalıştayda her iki ülkeden bilim insanları geleceğe yönelik işbirlikleri için görüşmeler gerçekleştirmiştir.

21 Mayıs 2010 tarihinde TÜBİTAK yetkilileri, Finlandiya Teknoloji ve Yenilik Fonlama Ajansı (Finnish Funding Agency for Technology and Innovation – TEKES) ile Helsinki'de görüşmeler gerçekleştirmiş, iki kuruluş arasında karşılıklı işbirliği anlaşması imzalanması konusunda görüş alışverişinde bulunmuştur.

### **Balkanlar**

TÜBİTAK ile Yunanistan Eğitim, Yaşam Boyu Öğrenme ve Din İşleri Bakanlığı Araştırma ve Teknoloji Genel Sekreterliği (GSRT) arasındaki işbirliği çerçevesinde 2009 yılında açılmış olan çağrı kapsamında başvurusu alınan 117 adet proje önerisinden 28'inin iki kuruluşça ortaklaşa desteklenmesine karar verilmiştir. Bununla beraber, 14-15 Mayıs 2010 tarihinde Atina'da gerçekleştirilen YDİK (Yüksek Düzeyli İşbirliği Konferansı) sırasında imzalanmış olan "Türkiye Cumhuriyeti Bilim ve Teknolojiden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Yunanistan Cumhuriyeti Eğitim, Yaşam Boyu Öğrenme ve Din İşleri Bakanlığı arasında TÜBİTAK ile GSRT Arasında İşbirliği'ne Yönelik Mutabakat Zaptı'nın onay sürecinin tamamlanmasının ardından yeni işbirliklerinin geliştirilmesi mümkün olacaktır.

2009 yılında kurulan Arnavutluk Araştırma, Teknoloji ve Yenilik Ajansı'ndan (Albanian Agency for Research, Technology and Innovation – ARTI) bir heyet, ülkemizin bilim-teknoloji alanındaki yapılanması, sistemi ve Kurumumuzun bu alandaki deneyimleri konusunda temas ve incelemelerde bulunmak üzere, 9-11 Haziran 2010 tarihlerinde Ankara'yı ziyaret etmiştir. Kurumumuzca hazırlanan program çerçevesinde, heyete Türkiye'nin BTY politikaları ve modeli hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiş, Kurumumuzun burs ve destek programları tanıtılmış, uluslararası programlar ile Avrupa Birliği 7.Çerçeve Programı kapsamındaki deneyimlerimiz paylaşılmıştır.

### **Amerika Birleşik Devletleri**

Ülkemiz ile ABD arasında 20 Ekim 2010 tarihinde Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması imzalanmıştır.

### **Orta Asya**

Sayın Cumhurbaşkanımızın 23-26 Mayıs 2010 tarihlerinde Kazakistan'a gerçekleştirmiş oldukları resmi ziyaret sırasında imzalanmış olan, TÜBİTAK ile Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Yenilik Fonu arasındaki Mutabakat Zaptı'nın hayata geçirilmesi amacıyla hazırlıklar başlatılmıştır. Ayrıca, Mutabakat Zaptı kapsamında ortak araştırma projeleri yürütülmesi ve JSC "NIF" uzmanlarının "Ar-

Ge'nin ve Teknolojilerin Ticarileştirilmesi" konusunda bilgilendirilmesi amacıyla ülkemizde bir eğitim semineri düzenlenmesi hususlarında çalışmalar sürdürülmektedir.

### **Ortadoğu**

TÜBİTAK ile Suriye Bilimsel Araştırma Yüksek Komisyonu (The Higher Commission for Scientific Research - HCSR) arasında 2009 yılı sonunda imzalanan Protokolün ardından TÜBİTAK'ın yönlendirmesiyle ikili ilişkilerde büyük mesafe katedilmiştir. Protokolün imzalanmasından itibaren geçen bir yıllık sürede; Suriye'de (Mart 2010) ve Türkiye'de (Mayıs 2010) Bilimsel Araştırma Forumları düzenlenmiş, 1 Nisan 2010 tarihinde Türk ve Suriyeli bilim insanlarının ortak proje önerebileceği proje çağrısı yayınlanmış ve 15 Eylül 2010 tarihinde kapanan çağrı kapsamında alınan 38 adet ortak proje önerisi için değerlendirme süreci başlatılmıştır. Ayrıca, Suriyeli kuruluşlardan gelen idari yöneticilere, Mart ayında gerçekleştirilen 1. Ortak Komite Toplantısı kapsamında alınan karar uyarınca, 28-30 Temmuz 2010 tarihlerinde TÜBİTAK'ta, Suriye'nin bilim, teknoloji ve yenilik sisteminin yapılandırılması sürecinde faydalanmaları amacıyla Türkiye'deki BTY sistemi ve yönetişimi ile ilgili eğitimler verilmiştir. Yine bu çerçevede, 13-15 Eylül tarihlerinde TÜBİTAK'tan bir heyet Şam'da Suriye Bilimsel Araştırma Yüksek Komisyonu'nu ziyaret etmişler ve Suriye'nin bilim ve teknoloji politikalarının oluşturulmasında yol göstermesi amacıyla, ilgili alanda izlemekte olduğumuz ulusal politikalar ve "Vizyon 2023" projesi gibi konulara dair sunumlar gerçekleştirmişlerdir. Suriye ile geliştirilen ilişkiler, hem iki ülke arasındaki işbirliğini artırması, hem de bölge ülkelerine yönelik bir işbirliği modeli oluşturması açısından büyük önem taşımaktadır.

UNESCO Amman Ofisi ile Ürdün Bilim ve Teknoloji Yüksek Konseyi (Higher Council for Science and Technology - HCST) yetkililerinden oluşan beş kişilik bir heyet, Ürdün'ün "2012-2016 Bilim ve Teknoloji Stratejisi"nin oluşturulmasında ülkemizin ilgili alandaki yapılanması, politikaları ve deneyimlerinden faydalanmak amacıyla, 13-15 Ekim 2010 tarihleri arasında TÜBİTAK'ı ziyaret etmiştir. Heyete ülkemizin bilim, teknoloji ve yenilik politikaları hakkında sunumlar yapılmış ve uluslararası bilimsel işbirliği faaliyetleri hakkında bilgi verilmiştir.

### **Uzak Doğu**

Türk firmalarının bilim ve teknoloji alanında lider konumda olan ülkelerle işbirliğinin artırılması ve bilgi birikimlerinin paylaşılması amacıyla, 25 Ekim 2010 tarihinde İstanbul'da "Türkiye - Güney Kore Ar-Ge İşbirliği Etkinliği" düzenlenmiştir. EUREKA çatısı altında düzenlenen Türkiye - Güney Kore Ar-Ge İşbirliği Etkinliği dahilinde, TÜBİTAK ile Kore Teknoloji Gelişim Enstitüsü (Korea Institute for Advancement of Technology- KIAT) arasında bir Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. Söz konusu Mutabakat Zaptı, Güney Kore ile Ar-Ge işbirliğinin hukuki altyapısını geliştirecek ve bilim ve teknoloji alanında devam eden işbirliklerimizi çeşitlendirecektir.

### **Ortak Proje Çağruları**

TÜBİTAK'ın mevcut ikili işbirlikleri çerçevesinde Rusya Temel Bilimler Araştırma Vakfı (RFBR), Suriye Bilimsel Araştırma Yüksek Komisyonu (HCSR), Macaristan Araştırma ve Teknoloji Ulusal Ofisi (NKTH), Slovenya Araştırma Kurumu (ARRS) ve Federal Almanya Eğitim ve Araştırma Bakanlığı (BMBF, IntenC programı), Ukrayna Ulusal Bilimler Akademisi (NASU) ile ortak proje önerisi çağrılarında çıkmıştır.

Türk araştırmacıların uluslararası projelere yoğun bir ilgi gösterdiği memnuniyetle gözlenmektedir. Bu dönemde süreli ve sürekli açık çağrılar kapsamında TÜBİTAK'a toplam 200 proje önerisi (ABD: 2, Federal Almanya-IntenC Programı: 71, Federal Almanya-BMBF:5, Macaristan: 20, Slovenya: 16, Hindistan: 1, Suriye: 38, Rusya-RFBR: 25, Ukrayna-NASU: 22) iletilmiştir. Proje başvuru sayısında 2010 yılı ilk altı aylık döneme göre 10 katlık bir artış sağlanmıştır.

Önceki dönemde çıkarılan çağrılar kapsamında ise 42 ortak projenin desteklenmesine karar verilmiş olup, diğer programlar kapsamında iletilen proje önerilerinin ise değerlendirme veya karşı kuruluşla mutabakat sağlanması süreçleri devam etmektedir.

Tüm ikili ve çok taraflı işbirliği programları çerçevesinde 20 Ekim 2010 tarihi itibarıyla yürürlükte olan toplam proje sayısı 318'dir.

## Çok Taraflı İşbirliği Etkinlikleri

Bilim ve Teknolojide Avrupa İşbirliği (COST), Avrupa Araştırma Kurumları Başkanları (EUROHORCs), Avrupa Bilim Vakfı (ESF), BM (Birleşmiş Milletler) gibi uluslararası kuruluşlar, Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) gibi bölgesel örgütler ve Avrupa Uzay Ajansı (ESA) ile GEO (Yer Gözlem Grubu) gibi uzay alanında faaliyet gösteren kuruluşlarda, ülkemizin bilimsel ve teknolojik görünürlüğü hızla artmakta ve bu ilerleme Türkiye'nin yumuşak gücüne (soft power)<sup>9</sup> önemli bir katkı yapmaktadır.



Şekil 55. COST Programında Yıllara Göre Türkiye'nin Proje Sayısı ve Katıldığı Yürürlükteki Aksiyon Sayısı

Bu dönemde de Hükümet veya Kurum düzeyinde üye olunan uluslararası kuruluşların faaliyetlerine etkin katılım sağlanmış, bu sayede bu kuruluşlar bünyesindeki etki pekiştirilmiş, bazılarının toplantılarının ülkemizde düzenlenmesi sağlanmış ve gelişmeleri hem yakından takip edebilme hem de yönlendirebilme fırsatı yakalanmıştır.

**COST** (European Cooperation in Science and Technology – Bilim ve Teknolojide Avrupa İşbirliği): Ülke olarak katılımın gerçekleştiği yürürlükteki COST aksiyon sayısı Nisan 2010'dan bu yana %8'lik bir artışla 94'e, proje sayısı ise %8'lik bir artış ile 133'e ulaşmıştır (Şekil 55). Ayrıca bu süre içerisinde değerlendirme aşamasında olan 12 COST proje önerisi ve ülke olarak resmi katılım işlemlerimizin başlatıldığı 13 aksiyon bulunmaktadır.

## ESF (European Science Foundation – Avrupa Bilim Vakfı)

ESF (European Science Foundation-ESF) Yaşam ve Çevre Bilimleri (Life and Environmental Sciences – LESC) Çekirdek Grup (Core Group) ve Daimi Komite (Standing Committee) toplantıları, ESF Deniz Kurulu (Marine Board) Yönetim Kurulu ve Genel Kurul toplantıları ve ESF'in beş daimi komitesinin başkanlarının ve temsilcilerinin bir araya geldiği Yuvarlak Masa toplantıları, Nisan-Haziran 2010 dönemi içinde Kurumumuz evsahipliğinde ülkemizde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, ESF'in daimi komitelerinden bir diğeri olan Tıbbi Bilimler Daimi Komite'sinin (European Medical Research Councils-EMRC) Kurumumuz evsahipliğinde düzenlenecek olan 2011 Daimi Komite toplantısı için ESF ile görüşmeler devam etmektedir.

## BM (Birleşmiş Milletler)

2011 yılında ülkemizin ev sahipliğinde gerçekleştirilecek olan En Az Gelişmiş Ülkeler 4. BM Konferansı hazırlık çalışmaları kapsamında TÜBİTAK tarafından 12-13 Ocak 2010 tarihlerinde

<sup>9</sup> Yumuşak güç (soft power), uluslararası ilişkilerde bu kavramı ilk defa ortaya koyan Joseph Nye tarafından, "zor kullanma ya da finansal güç yerine çekicilikle istenileni elde etmek" olarak tanımlanmıştır. Yumuşak güç, bir ülkenin kültür, siyasi idealler ve politikalarının çekiciliğinden kaynaklanmaktadır. Bir ülkenin sert gücü (hard power) ekonomik ve askeri gücünü içerirken, yumuşak gücü o ülkenin ideolojik, kültürel ve siyasi değerlerini ve uluslararası norm ve kuruluşları şekillendirme yeteneğini içermektedir.

İstanbul'da bir hazırlık toplantısı düzenlenmesi planlanmaktadır. Bu etkinlik çerçevesinde EAGÜ ve uluslararası organizasyon temsilcileri ile temasa geçilmekte olup, konferans kapsamında bahsi geçen ülkelere yönelik olarak bilim-teknoloji alanında oluşturulabilecek mekanizmaların tartışılması planlanmaktadır.

#### **Uzay alanında faaliyet gösteren kuruluşlarla işbirliği**

Bu alanda kaydedilen gelişmeler, 2005/9 No'lu karar ile kabul edilen 'Ulusal Uzay Araştırmaları Programı'na ilişkin Gelişmeler kısmında yer almaktadır.

#### **Çeşitli Ülkelerle Türkiye'nin BTY Modelinin Paylaşılması**

Türkiye'de ulusal Ar-Ge ve yenilik sisteminin işlevselliğinin artırılmasına yönelik benimsenen politika araçlarının bütünü bilim, teknoloji ve yenilik alanında bir Türkiye modeli ortaya koymuştur. Bununla birlikte bilim ve teknoloji alanında ülkemizde son yıllardaki gelişmeler birçok ülke tarafından dikkatle izlenmektedir. Ar-Ge iklimini iyileştirmek üzere geliştirilen yaklaşımlara ve mekanizmalara yönelik gerek Avrupa'dan gerekse de Ortadoğu ve Asya'dan artan bir ilgi mevcuttur. Uluslar arası arenadan gelen talepler üzerine bu alanda edinilen deneyim ve bilgilerin diğer ülkeler ile paylaşılması amacıyla Ürdün, Suriye ve Arnavutluk heyetlerine yönelik çeşitli eğitim programları düzenlenmiştir. Bu eğitimlerde ülkemizin bilim teknoloji ve yenilik sistemi, kamu araştırma merkezlerimizin çalışmaları, Ar-Ge ve yeniliğin desteklenmesine yönelik geliştirilen mekanizmalar ve temel yaklaşımlarımız katılımcılar ile paylaşılmıştır. Bu ülkelerin dışında 2010 yılı içerisinde, Güneydoğu Asya ülkeleri, Balkan ülkeleri ve Mısırlı temsilcilere 7.Çerçeve Programı'nın süreçleriyle ilgili ülkemizin edindiği birikimlerin aktarıldığı toplantılar düzenlenmiştir. BTY alanında benimsenen Türkiye modelinin diğer ülkelere aktarıldığı ve bu alanda karşılıklı öğrenme ortamının yaratıldığı bu tarz toplantı ve eğitimlere devam edilmesi planlanmaktadır. Yakın zamanda Kazakistan'a yönelik olarak benzer bir çalışmanın yapılması gündemdedir.

### **2005/10 NO.LU KARARIN KAPATILMASI**

Ülkemizin 2023 yılına yönelik olarak bilim, teknoloji ve yenilik atılımının zeminini oluşturan BTP-UP 2005-2010 aracılığıyla yakalanan ivmenin sürdürülebilirliğini sağlamak üzere BTYK'nın 2009/201 no.lu kararı gereğince "Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Hazırlanması" çalışmaları yürütülmüş ve sonuçlandırılmıştır. Bu kapsamda sürdürülen planlama ve faaliyetler BTYK tarafından onaylanan 2010/201 no'lu karar çerçevesinde devam edecektir.

### **EK**

- **Ek 1.** Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010'un Değerlendirilmesi
- **Ek 2.** AB 7. Çerçeve Programı (7.ÇP) Ülke Performansı

### 3.2. Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması [2006/201]

**Karar: 2006/201** Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması

*“Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması” çalışmasının ilgili paydaş kuruluşların katılımı ile TÜBİTAK koordinasyonunda başlatılmasına ve gerekli destek mekanizmalarının geliştirilmesine karar verilmiştir.*

BTYK'nın 12 Eylül 2006 tarihinde gerçekleştirilen 14. Toplantısı'nda Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması” çalışmasının ilgili paydaş kuruluşların katılımı ile TÜBİTAK koordinasyonunda başlatılmasına ve gerekli destek mekanizmalarının geliştirilmesine karar verilmiştir. Bu karar doğrultusunda TÜBİTAK koordinasyonunda hazırlanan “Ulusal Yenilik Stratejisi (2008-2010)”, 7 Mart 2007 tarihinde gerçekleştirilen BTYK'nın 15. Toplantısı'nda alınan 2006/201 no.lu Ek Karar ile onaylanmış ve Strateji Planı'nın uygulanmasının izleme ve koordinasyon görevi BTYK tarafından TÜBİTAK'a verilmiştir.

Yeniliğin teşvik edilmesi, destek programlarının çeşitlendirilmesi ve yenilik sisteminin yönetiminin ve eşgüdümünün geliştirilmesi 2008-2010 dönemini kapsayan Ulusal Yenilik Stratejisi'nin en dikkat çekici amaçlarıdır. 2006/201 no.lu kararı gereğince, ulusal yenilik sisteminin önemli ayaklarından biri olan sektörel yenilik politikalarının oluşturulmasında sektörün katılımının ve etkinliğinin artırılması amacıyla Teknoloji Platformları girişimi, 2007 yılında TÜBİTAK tarafından başlatılmıştır. İlk aşamada Elektrik ve Elektronik, Tekstil, Otomotiv, Metal ve Denizcilik olmak üzere beş sektöre İlaç, Enerji ve Tarım Teknoloji Platformları'nın eklenmesiyle toplam sekiz sektörde Teknoloji Platformları oluşturma çalışmaları yürütülmüştür. Elektrik Elektronik Teknoloji Platformu (EETP) ve Otomotiv Teknoloji Platformu'nun TÜBİTAK İŞBAP (Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Ağları ve Platformları Kurma Girişimi Projeleri Destekleme Programı) desteğinden yararlanmak üzere yapmış olduğu başvurular neticesinde desteklenmelerine karar verilmiştir. Diğer platformlar kuruluş aşamasını tamamlama çalışmalarına devam etmektedirler.

Yenilik konusunda farkındalığın artırılması ve bölgesel ölçekte rekabetçiliği sağlayacak yenilik faaliyetlerinin teşvik edilmesi amacıyla TÜBİTAK tarafından ayrıca “İl Yenilik Platformları” girişimi başlatılması hedeflenmiştir. Bu kapsamda illere özgü ekonomik, kültürel ve sosyal değerleri, bilim, teknoloji ve yenilik yoluyla ekonomik ve sosyal faydaya dönüştürecek politika ve stratejilerin hazırlanması amaçlanmaktadır.

Yerel Ar-Ge ve yenilik kapasitenin ortaya çıkarılması ve proje başvurularının artırılması amacıyla 2009 yılından bu yana TÜBİTAK tarafından Devlet Bakanı Prof. Dr. Sayın Mehmet AYDIN'ın himayelerinde Ar-Ge ve Yenilik Günleri düzenlenmektedir. Bugüne kadar Ege, Güneydoğu Anadolu, Marmara ve İç Anadolu bölgelerinde birer, Akdeniz ve Doğu Anadolu'da iki ve Karadeniz bölgesinde üç olmak üzere 11 Ar-Ge ve Yenilik Günü düzenlenmiş ve bölgelerdeki Ar-Ge ve yenilik çalışmaları, illerin Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Sistemi'ndeki mevcut durumu, ulusal ve uluslararası Ar-Ge destek olanakları gözden geçirilerek değerlendirilmelerde bulunulmuştur. Ocak 2011'de gerçekleştirilecek olan “Marmara Bölgesi Ar-Ge ve Yenilik Günü – II” ile İstanbul ve Ankara hariç tüm yurt kapsanmış olacaktır. Ar-Ge ve yenilik etkinliklerinin artırılması amacıyla İstanbul ve Ankara illerinde de benzer etkinlikler düzenlenmektedir.

Özel sektör kuruluşlarının Ar-Ge ve yenilik yeteneği ile rekabet gücünü yükseltmek ve ülkemizde girişimcilik kültürünün oluşmasına katkıda bulunmak amacıyla çeşitli kamu kurumları tarafından yürütülmekte olan proje destek programları kapsamında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. En büyük finansal destek kaynağı olan TÜBİTAK'ın yanında TTGV, KOSGEB ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın yürüttüğü destek programları artan ihtiyaçlar doğrultusunda çeşitlendirilmiş ve mevcut destek programlarında iyileştirmeler yapılmıştır. Bunların yanında EUREKA, AB Çerçeve Programları gibi uluslararası destek programlarına katılımın teşvik edilmesi için çalışmalar yürütülmüştür. 2008 yılında yönetmeliği yayınlanan 5746 Sayılı Kanunun Ar-Ge Merkezi kanunu kapsamında sağlanan teşvik ve muafiyetler, işletmelerin Ar-Ge kapasitelerinin artırılmalarında katkı sağlamaktadır. Bütün bunların sonucunda da özel sektörün Ar-Ge ve yenilik performansında kaydedeğer artış gerçekleşmiştir.

2003'ten 2009'a özel sektör Ar-Ge harcamaları yaklaşık 5 kat artmıştır. 2009 TÜİK verilerine göre özel sektör yılda 3 milyar TL'nin üzerinde Ar-Ge harcaması yapmaktadır. Ar-Ge harcamalarına ilişkin



gerçekleşen değerlere sektörler itibariyle bakıldığında, son yıllarda tüm sektörlerde artış olduğu ve bu artışın en fazla özel sektörde gerçekleştiği gözlenmektedir. Bunların yanında, özel sektör tarafından istihdam edilen Ar-Ge personeli sayısı 2004 yılında yaklaşık 9 bin iken, 2009 yılında bu rakam yaklaşık 32 bine ulaşarak dikkate değer bir artış gerçekleşmiştir. 2009 yılında ilk kez özel sektörde çalışan Tam Zaman Eşdeğer (TZE) Ar-Ge personeli sayısı yükseköğretim sektörü TZE Ar-Ge personeli sayısını geçmiştir.

Özel sektörün yenilik performansının ölçülmesi amacıyla TÜİK tarafından Avrupa Birliği İstatistik Ofisi Eurostat) ve OECD metodolojisine uygun olarak üçer yıllık dönemleri kapsayacak şekilde Yenilik Anketi uygulanmaktadır. En son 2009 yılında 2006-2008 dönemi anketi sonuçları açıklanmış olup, buna göre:

- “Yenilik harcamalarının toplam ciro içindeki payı (%)” 2004-2006 döneminde 0,2 iken, 2006-2008 döneminde 1,2’ye çıkmıştır.
- “Yenilik için kamu fonlarından destek alan işletmelerin oranı” 2002-2004 anket sonuçlarına göre 5,9 ve 2004-2006’da 6,2 iken, 2006-2008 döneminde 7 olmuştur.
- 2002-2004 yıllarında “Pazar için yeni ürünlerin satışı (Toplam ciroya oranı) (%)” 6,3; 2004-2006 yıllarında 4,7 olmuş ve 2006-2008 döneminde 9,6’ya çıkmıştır.
- “Kendi içinde yenilik yapan KOBİler (Tüm KOBİler içindeki oranı)” ve “Birlikte yenilik yapan KOBİler (Tüm KOBİler içindeki oranı)” göstergeleri 2002-2004 döneminde sırasıyla % 24,2 ve % 4,4; 2004-2006 döneminde % 28,6 ve % 5,3 olarak gerçekleşirken, 2006-2008 döneminde % 25,4 ve % 4,5 olarak açıklanmıştır.

2008-2010 dönemine ilişkin alınan bu karar ile ilgili gelişmeler, 2005/10 no.lu BTYK kararının içinde “Özel Sektörün Bilim ve Teknoloji Performansının Güçlendirilmesi” stratejik amacı altında BTYK’ya periyodik olarak raporlanmıştır. Yenilik Anketi sonuçları ise 2006/101 no.lu Ulusal Yenilik Sistemi Performans Göstergeleri kararı altında takip edilmiştir. 2005-2010 dönemine yönelik kapsamlı bilgiler Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010’un değerlendirilmesi raporunda yer almaktadır. 2008-2010 dönemi tamamlandığı için önümüzdeki döneme ilişkin gelişmeler ise Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı (BTYP-UP) 2011-2016 çerçevesinde izlenecektir.

## **2006/201 NO.LU KARARIN SONUÇLANDIRILMASI**

“2008-2010 Ulusal Yenilik Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması” ve bu planın uygulanması çalışmaları gerçekleştirilmiş ve sonuçlandırılmıştır. Bu kapsamda sürdürülen planlama ve faaliyetler BTYK tarafından onaylanan 2010/201 no’lu karar çerçevesinde devam edecektir.

**EK**

### 3.3. Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Yenilik (BTY) Stratejisi (2007-2010) [2006/202]

**Karar: 2006/202** Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Yenilik (BTY) Stratejisi Uygulama Planı (2007- 2010)

"2007-2010 Uluslararası BTY Stratejisi'nin Hazırlanması" çalışmasının ilgili kuruluşların katılımı ile TÜBİTAK koordinasyonunda başlatılmasına ve aşağıdaki stratejik çerçeve dahilinde bir Uygulama Planının Mart 2007'de onaya sunulmak üzere BTYK'a sunulmasına karar verilmiştir.

#### **Uluslararası BTY Strateji Çerçevesi**

##### **Vizyon**

*BTY alanında rekabet edebilir, uluslararası alanda etkinlik sahibi, dinamiklerini harekete geçiren, saygın ve güvenilir bir ülke.*

##### **Misyon**

*Ülkemizin uluslararası ilişkiler perspektifi içinde BTY yeteneğimizi geliştirmek ve dünya düzeyinde öne çıkarmak için politikalar geliştirmek, araçlar tasarlamak ve ilişkiler kurmak.*

##### **Stratejiler**

- *Bilim, teknoloji ve yenilik (BTY) alanında ülkemizin mevcut ikili ve çok-tarafli ilişkilerini etkinleştirmek, geliştirmek ve yeni ilişkiler kurmak.*
- *Ülkemizin siyasi, ekonomik, ticari, bilimsel, teknolojik, sosyal, kültürel, askeri ve stratejik ilişkilerinin geliştirilmesine BTY araçları yoluyla katkı sağlamak.*
- *Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) paydaşlarının uluslararası BTY gelişmelerini yakından takip etmesine zemin hazırlayarak, bu aktörlerin uluslararası BTY faaliyetlerine katılımını, yetkinliklerini ve performanslarını artırmak.*
- *Yurtdışındaki Türk kökenli ve yabancı uzman ve araştırmacı potansiyelini ülkemizin BTY düzeyini artıracak şekilde harekete geçirmek.*
- *Ulusal Bilim ve Teknoloji Stratejisi'nin (2005-2010) hedeflerinin ve Vizyon 2023 önceliklerinin gerçekleştirilmesine katkı sağlamak.*

##### **Politikalar**

- *Ülkemizin dış politikası açısından önemli olan ülkeler ile güçlü BTY ilişkisi kurmak.*
- *BTY alanında ileri ülkeler ile somut, etkin ve sürekli bir işbirliği çerçevesi oluşturmak, mevcut ilişkileri geliştirecek adımları atmak.*
- *Yurt dışında yerleşik bilim insanlarımız ile etkin bir iletişim kanalı kurmak ve onların ülkemizdeki BTY faaliyetlerine katılımını kolaylaştırmak ve teşvik etmek.*
- *Diğer ülkelerdeki bilim insanları ile etkin bir iletişim kanalı kurmak ve onların ülkemizdeki BTY faaliyetlerine katılımını kolaylaştırmak ve teşvik etmek.*
- *Öncelikli ülkelerdeki temsilciliklerimizin BTY alanında da faaliyet göstermesini, bu temsilciliklerimizin görev tanımı içine BTY ile ilgili görevlerin eklenmesini sağlamak.*
- *Sınırlı sayıda seçilmiş ülkelerdeki büyükelçilik ve daimi temsilciliklerimizde bilim ataşeleri görevlendirmek.*
- *Ülkemizde BTY faaliyeti yapan firmaların uluslararası eşdeşleriyle ortak çalışma ve yatırım yapması için gerekli kolaylıkları sağlamak.*
- *Kamu, özel, üniversite ve gönüllü kuruluşlardan oluşan TARAL paydaşlarının uluslararası BTY faaliyetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak*
- *BTY ile ilgili çok tarafli uluslararası kuruluşlarda, programlarda, projelerde ve ortamlarda ülkemizin etkinliğini artırmak; bu tür etkinliklerde yer alan Türk bilim insanlarının sayısını yükseltmek.*

BTYK'nın 14. Toplantısı'nda, TARAL aktörlerinin BTY faaliyetlerinin uluslararası boyutunun stratejik bir düzleme oturtulması için uluslararası bir BTY stratejisi uygulama planı hazırlanması kararı alınmıştır. Bu karara binaen TÜBİTAK koordinasyonunda TARAL paydaşlarının katılımıyla hazırlanan Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Yenilik (BTY) Stratejisi Uygulama Planı'nın (2007-2010) 7 Mart 2007 tarihli BTYK 15. Toplantısı'nda kabul edilmiştir.

2007-2010 dönemine ilişkin alınan bu karar ile ilgili gelişmeler, 2005/10 no.lu BTYK kararının “Ulusal ve Uluslararası Bağlantıların Etkinleştirilmesi” stratejik amacı altında BTYK’ya periyodik olarak raporlanmıştır. Bu alana ilişkin gelişmeler aşağıda özetlenmektedir.

Bu stratejinin içerisinde ülkemizin diğer ülkeler, uluslararası kuruluşlar (NATO, UNESCO, KEİ, İKÖ, vb.) ve bölgeler (Karadeniz, Balkanlar, Kafkaslar, Ortadoğu ve Orta Asya, Avrupa, Asya, vb.) ile mevcut olan ve geliştirilmesi hedeflenen BTY ilişkilerinin, hem ülkemizdeki BTY kapasitesinin geliştirilmesi hem de siyasi, ticari, sosyal ve kültürel ilişkilerimizdeki etkinliği artırılmasına hizmet edecek şekilde tasarlanması hedeflenmiştir.

Bu strateji çerçevesinde 2007-2010 döneminde, ulusal Ar-Ge ve yenilik destek programları uluslararası Ar-Ge işbirliklerini teşvik edecek şekilde iyileştirilmiş ve çeşitlendirilmiş olup özellikle AB ile ilişkili desteklerin tanıtılması ve katılım konusunda araştırmacılara yol gösterilmesi amacıyla AB 6.ve 7.Çerçeve Programları, EUREKA, COST gibi programlar kapsamında birçok faaliyette bulunulmuştur.

Hem ülkemizdeki araştırmacıların uluslararası bağlantılarını kuvvetlendirmek amacıyla hem de tersine beyin göçünü sağlamaya yönelik olarak TÜBİTAK-Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı ve TÜBİTAK-Uluslararası Bilimsel Araştırma Projelerine Katılma Programı, TÜBİTAK-Doktora Sonrası Geri Dönüş Burs Programı, TÜBİTAK-Konuk Bilim İnsanı Destekleme Programı, TÜBİTAK-EVRENA (Evrensel Araştırmacı) Programı, Milli Eğitim Bakanlığı beş yılda 5 bin öğrencinin Yurtdışına Gönderilmesi Projesi vb yeni destek programları geliştirilmiştir. Bu programlar aracılığıyla uluslararası Ar-Ge işbirliklerinin geliştirilmesine katkı sağlandığı gibi özellikle yurt dışında yaşayan Türk bilim insanlarının ülkemizdeki BT faaliyetlerine katkıları da artırılmıştır.

Ulusal çaplı bu desteklerin yanı sıra, AB Çerçeve Programları, EUREKA, Rekabet Edebilirlik ve Yenilik Çerçeve Programı gibi uluslararası programlara; COST (Bilimsel ve Teknik Araştırma Alanında Avrupa İşbirliği), ESA (Avrupa Uzay Ajansı), ESF (Avrupa Bilim Vakfı) ve EMBC (Avrupa Moleküler Biyoloji Konferansı) gibi çeşitli Avrupa araştırma programlarına; KEİ (Karadeniz Ekonomik İşbirliği) ve EİT (Ekonomik İşbirliği Teşkilatı) gibi bölgesel örgütlerin ve NATO, OECD, UNESCO vb. gibi uluslararası kuruluşların faaliyetlerine aktif olarak katılım sağlanmıştır.

AB 6. Çerçeve Programı ile birlikte başlatılan farkındalık oluşturma faaliyetleri kapsamında, TÜBİTAK’taki Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından proje yazma ve yönetim eğitimleri de dâhil olmak üzere yurt çapında birçok etkinlik düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, katılımı artırmaya yönelik özel destek programları başlatılmış; elektronik bülten ve elektronik öğrenme uygulamaları hayata geçirilmiştir. AB 7. Çerçeve Programı’nda ise paydaşların farklılaşan ihtiyaçlarına ve bilgi seviyelerine yönelik geliştirilen teknik ve finansal destek faaliyetleri, ödül programları, çağrı konularında Avrupa Araştırma Alanı ve Türkiye Araştırma Alanı analizleri, Avrupa Komisyonu ve bilim-araştırma ile ilgili diğer AB organlarına yönelik sürdürülen lobi faaliyetleri sonucunda, yalnızca AB Çerçeve Programları değil, diğer uluslararası programlara da katılımımız nicelik ve nitelik olarak artmış ve uluslararası fırsatlar araştırmacılarımız tarafından daha etkin kullanılmaya başlanmıştır.

Önümüzdeki dönemde bu alana ilişkin gelişmeler Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı (BTYP-UP) 2011-2016 çerçevesinde “Ülkemizin Çıkarları Doğrultusunda Uluslararası İşbirliklerinin Etkinleştirilmesi” stratejik amacı altında izlenecektir.

## **2006/202 NO.LU KARARIN SONUÇLANDIRILMASI**

“Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Yenilik (BTY) Stratejisi Uygulama Planı (2007-2010)” çerçevesindeki çalışmalar gerçekleştirilmiş ve sonuçlandırılmıştır. Bu kapsamda sürdürülen planlama ve faaliyetler BTYK tarafından onaylanan 2010/201 no’lu karar çerçevesinde devam edecektir.

**EK**

### 3.4. Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı [2007/201]

**Karar: 2007/201** Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı

*Ülkemizdeki Ar-Ge personeli sayısını artırmak ve Ar-Ge personelinin mesleklere ve sektörler'e göre dağılımını iyileştirmek üzere TÜBİTAK koordinasyonunda, Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Eylem Planı'nın hazırlanması için çalışmaların başlatılmasına karar verilmiştir.*

Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Strateji ve Eylem Planı belgesi çalışmaları kapsamında 2008-2009 yıllarında TÜBİTAK tarafından bilim ve teknoloji alanında etkin olan temel paydaşların katılımıyla araştırma yapmanın önündeki engellerin, çözüm önerilerinin ve ülkemizin araştırmacılar için bir çekim merkezi olabilmesinin yollarının tartışıldığı oniki çalıştay düzenlenmiştir.

Uluslararası araştırmacılar ile gerçekleştirilen ilk iki çalıştayda belirlenen konuların ilgili kurum/kuruluşlara aktararak çözüm üretilmesini ve böylece ülkemizin uluslararası araştırmacılar için daha cazip hale gelmesini sağlamak amacıyla BTYK 18. Toplantısı'nda alınan 2008/201 no.lu karar ile Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ve TÜBİTAK'ın üyesi olduğu "Uluslararası Araştırmacılar Koordinasyon Komitesi" (UAKK) kurulmuştur. Komite kapsamında Çalışma/Oturma İzinleri ve Vatandaşlık Süreçleri, Eğitim, Akademik Denklik ve Akademik Yükselme, Özlük Hakları ve Sağlık konularında dört ayrı çalışma grubu oluşturulmuştur.

UAKK'ın yanısıra, BTYK 19. Toplantısı'nda alınan 2007/201 no.lu ek karar ile, tüm çalıştaylardan elde edilen sorunların ilgili kurum/kuruluşlara aktararak çözüm üretilmesi ve ülkemizin araştırmacılar için daha cazip hale gelmesini sağlamak üzere Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu, Üniversiteler Arası Kurul, Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve TÜBİTAK'ın üyesi olduğu "Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynakları Koordinasyon Komitesi" (BTİKKK) kurulmuştur. BTİKKK kapsamında oluşturulan Yönetişimin İyileştirilmesi ve Araştırma Kültürünün Geliştirilmesi, Araştırmaya Ayrılan Finansmanın ve Araştırmacıların Gelirlerinin Artırılması, Donanımlı -İnsan Kaynağının Yetiştirilmesi, Ar-Ge Altyapısının Geliştirilmesi ve Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliği Çalışma Grupları oluşturulmuştur. BTYK 20. Toplantısı'nda BTİKKK çalışma gruplarında ortaya çıkan öneriler 2007/201 no.lu ek kararda yer almıştır. Aynı toplantıda UAKK çalışmalarında gelinen aşamalar değerlendirilmiş ve UAKK'ın kurulmasına ilişkin 2008/201 kararın sonuçlandırılmasına, çalışmaları süren ancak henüz sonuçlanmamış olan konuların ise BTİKKK kapsamında izlenmeye devam edilmesine karar verilmiştir. Her iki Komite çalışmaları kapsamında çözümü tamamlanan eylemler Tablo 1'de sunulmaktadır.

**Tablo 1: UAKK ve BTİKKK Çalışmaları Neticesinde Çözülen Sorunlar**

Sorumlu Kurum	Çözümü Tamamlanan Eylemler
<b>Döner Sermaye, Denge Tazminatı ve Ek Ödemeler</b>	
MB	2547 sayılı Kanununun 58 inci maddesinde yapılan düzenleme ile 30 Ocak 2011 tarihi itibarıyla döner sermaye gelirlerinden kaynaklanan denge tazminatı kesintisinin kaldırılması
<b>Özlük Hakları</b>	
ÇSGB	Stajyer olarak çalışan öğrencilerin sigorta primlerinin okul veya üniversitelerce karşılanması
<b>Bilim İnsanlarının T.C. Vatandaşlık Sürecine Geçışı</b>	
İçişleri B.	Bilim insanlarının T.C. vatandaşlığına geçişinin kolaylaşması (5901 sayılı Kanun 12/b md.)
<b>Yabancı Araştırmacıların Çalışma İzinleri</b>	
ÇSGB	Mesleki hizmetler kapsamında çalışacak yabancılara akademik ve mesleki yeterlilik ile ilgili işlemleri tamamlanincaya kadar bir yılı geçmemek üzere ön izin verilebilmesi [4817 sayılı Kanun 12. md. (Değişik: 28/1/2010-5951/8 md.)]
	Usulüne uygun olarak yapılan çalışma izni başvurularının en geç otuz gün içinde sonuçlandırılması [4817 sayılı Kanun 12. md. (Değişik: 28/1/2010-5951/8 md.)]
	İki yılı geçmemek ve eğitim süresiyle sınırlı olmak üzere üniversiteler ile kamu kurum ve kuruluşlarına bilgi ve görgülerini artırmak üzere gelen yabancıların ve Türkiye Avrupa Birliği Mali İşbirliği Programları kapsamında yürütülen projelerde görevlendirilen yabancı uzmanların görevleri süresince çalışma izni almalarına gerek bulunmaması (R.G.: 21.1.2010 - 27469 / m.7)
	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, çalışma izinleri ile ilgili <a href="http://www.yabancicalismaizni.gov.tr">www.yabancicalismaizni.gov.tr</a> adresli web portalının Türkçe, İngilizce, Rusça, Arapça ve Çince olmak üzere beş dilde hazırlanarak hizmete sunulması
YÖK	Diploma denklik sürecinin kolaylaşması [Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği, md.4/ç (Değişik R.G: 06/11/2010-27751)]
TÜBİTAK	Uluslararası araştırmacılara araştırma ortamı, burs ve proje imkanları, sosyal yaşam, vize, çalışma izni gibi konularda bilgi sağlayan <a href="http://www.tubitak.gov.tr/euraxess">www.tubitak.gov.tr/euraxess</a> adresli internet portalının TÜBİTAK tarafından kullanıma açılması
<b>Yabancı Araştırmacıların Sözleşme Dışı Gelir Elde Etmesi</b>	
MB	Yüksek öğretim kurumlarındaki uluslararası araştırmacıların TÜBİTAK tarafından desteklenen projelerde görev ve Proje Teşvik İkramiyesi alabilmesi (2009/15214 nolu Bakanlar Kurulu Kararı)
<b>Akademik Denklik ve Akademik Yükselme</b>	
YÖK	Doçentlik başvuru ve diploma denklik sürecinin kolaylaşması [Yurtdışı Yükseköğretim Diplomaları Denklik Yönetmeliği, md.4/ç (Değişik R.G: 06/11/2010-27751)]

5 Kasım 2010 ve 23 Kasım 2010 tarihli BTİKKK toplantılarında BT-İK Stratejisi ve Uygulama Planı amaç, strateji ve eylem önerileri görüşülmüş, BTİKKK kapsamında çalışılan ve henüz sonuçlandırılmayan maddelerin BT-İK Stratejisi ve Uygulama Planı'nda ele alınmasına karar verilmiştir.

Anılan Komitelerin yanısıra, Nisan 2010'da TÜBİTAK tarafından bilim ve teknoloji insan kaynağı alanında ulusal stratejinin, yeni uygulamaların oluşturulması ve geliştirilmesi konularında danışmanlık hizmeti sağlaması amacıyla kamu, yükseköğretim ve özel sektörden üyelerin katılımı ile "Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynakları Stratejisi Danışma Kurulu" oluşturulmuş, Danışma Kurulu'nun önerileri ile BTYK 21. Toplantısı'nda döner sermaye ve denge tazminatı, araştırmacıların barınma imkanları ve doktora sonrası pozisyon tanımına ilişkin 2007/201 no.lu ek karar alınmıştır.

Ek kararda yer alan döner sermaye ve denge tazminatına ilişkin madde Tablo 1'de belirtildiği gibi BTİKKK kapsamında çözüme kavuşturulurken, diğer maddelere BT-İK Stratejisi ve Uygulama Planı eylemleri arasında da yer verilmiştir. Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Uygulama Planı amaç, strateji ve eylemleri 19 Ekim 2010 ve 26 Kasım 2010 tarihli toplantılarda Danışma Kurulu'nca değerlendirilmiş ve nihai hale getirilmiştir.

Yukarıda anılan çalışmalar neticesinde ülkemizdeki Ar-Ge personeli sayısını artırmak ve Ar-Ge personelinin mesleklere ve sektörlerimize göre dağılımını iyileştirmek üzere 2007/201 no.lu Bilim Teknoloji İnsan Kaynağı kararı gereği TÜBİTAK koordinasyonunda hazırlanan 2011-2016 Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Eylem Planı ekte sunulmaktadır.

2011-2016 Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Eylem Planı'nda BT-İK sayısının artırılması ve sektörel dağılımın iyileştirilmesi, araştırma kültürünün, araştırmacıların yetenek ve deneyimlerinin geliştirilmesi, BT-İK personelinin çalışma ortamlarının iyileştirilmesi, araştırmacıların dolaşımının artırılması ve Ar-Ge personeli istihdam kapasitesinin geliştirilmesi olmak üzere beş ana amaç yer almaktadır. Söz konusu amaçlara bağlı olarak bu amaçlara ulaşılmasını sağlayacak stratejiler ile kısa, orta ve uzun vadeli eylemler belirlenmiştir. Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Eylem Planı 2007/201 no.lu kararın ek kararlarına ilişkin devam eden çalışmalar da 2011-2016 Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Eylem Planı'na aktarılmıştır.

Yukarıda anılan gelişmeler neticesinde 2007/201 no.lu Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı kararının amacına ulaştığı değerlendirilerek anılan kararın sonuçlandırılmasına ve 2011-2016 Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Eylem Planı'nın 2010/201 no.lu karar çerçevesinde takip edilmesine karar verilmiştir.

## **2007/201 NO.LU KARARIN SONUÇLANDIRILMASI**

2007/201 no.lu "Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı" kararı çerçevesinde Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Eylem Planı hazırlık çalışmaları sonuçlandırılmıştır. Bu kapsamda sürdürülen planlama ve faaliyetler BTYK tarafından onaylanan 2010/201 no.lu karar çerçevesinde devam edecektir.

## **EK**

- **Ek 3.** 2011-2016 Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi ve Eylem Planı

### 3.5. 2008-2010 Yıllarında Kamu Ar-Ge Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar [2008/101]

#### Karar: 2008/101 2008-2010 Yıllarında Kamu Ar-Ge Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar

2008-2010 yıllarında Ar-Ge ödeneği olarak kullanılacak kamu kaynaklarının proje ve programlara dağıtılırken aşağıdaki esaslara uyulmasının önerilmesine karar verilmiştir.

1. 2008-2010 yıllarında öncelikle mevcut Ar-Ge kapasitemizi tüm gücüyle harekete geçirecek projeler desteklenecektir. Ayrıca, ileri uzmanlık merkezleri de desteklenecektir.
2. Mevcut kapasitenin tam güçle çalışabilmesini sağlamak için ihtiyaç duyulan teknisyen, ikincil teçhizat gibi ilaveler için destek verilebilecektir.
3. Ar-Ge desteklerinde öncelik verilecek projeler:
  - a. Akademik, toplumsal veya ticari sonuçlar (katma değer) üretecek,
  - b. Sonuçlarının kullanıcısı belirlenmiş ve başvuru sürecinde kullanıcının ihtiyacı ve kullanım niyeti taahhüt altına alınmış,
  - c. Ülkemizde insanların yaşam kalitesini yükseltme konusunda değer üretme potansiyeli taşıyan,
  - d. Toplumu etkileyen sorunlara çözüm getirme konusunda değer üretme potansiyeli taşıyan,
  - e. Ülkemizin rekabet gücünü arttırma konusunda katkı vaadeden,
  - f. Ülkemizin sahip olduğu coğrafi, doğal (örneğin bor kaynakları), beşeri (örneğin genç nüfus), vb. güçleri veya fırsatları değerlendirmeye yönelik,
  - g. Ülkemizin karşı karşıya olduğu veya olabileceği zorluklara ya da tehditlere karşı hazır olmamızı sağlayabilecek,
  - h. Bilim insanı ve genelde her tür araştırmacı insan gücümüzü (nitel ve nicel anlamda) geliştirme amacımıza hizmet edecek,
  - i. Türkiye Araştırma Alanı'nın (TARAL) dokusunu sağlamlaştıracak şekilde oluşturulacak işbirlikleriyle (üniversite, sanayi, kamu, STK'ların ikili, üçlü, vb. ortaklıkları ile) gerçekleştirilecek,
  - j. Bilim ve teknoloji kültürünü tüm topluma yaygınlaştırma potansiyeli taşıyan,
  - k. Yeni teknolojilerin elde edilmesine imkan veren

projeler olacaktır.

2008-2010 yılı Ar-Ge ödeneği, BTYK'nın 17. toplantısında alınan bu kararda belirtilen esaslar doğrultusunda kullanılmış olduğundan karar sonuçlandırılmıştır. Söz konusu ödeneğin kullanım durumuna ilişkin ayrıntılı bilgi 2005/10 no.lu karara ilişkin gelişmeler bölümünde periyodik olarak raporlanmıştır.

#### 2008/101 NO.LU KARARIN SONUÇLANDIRILMASI

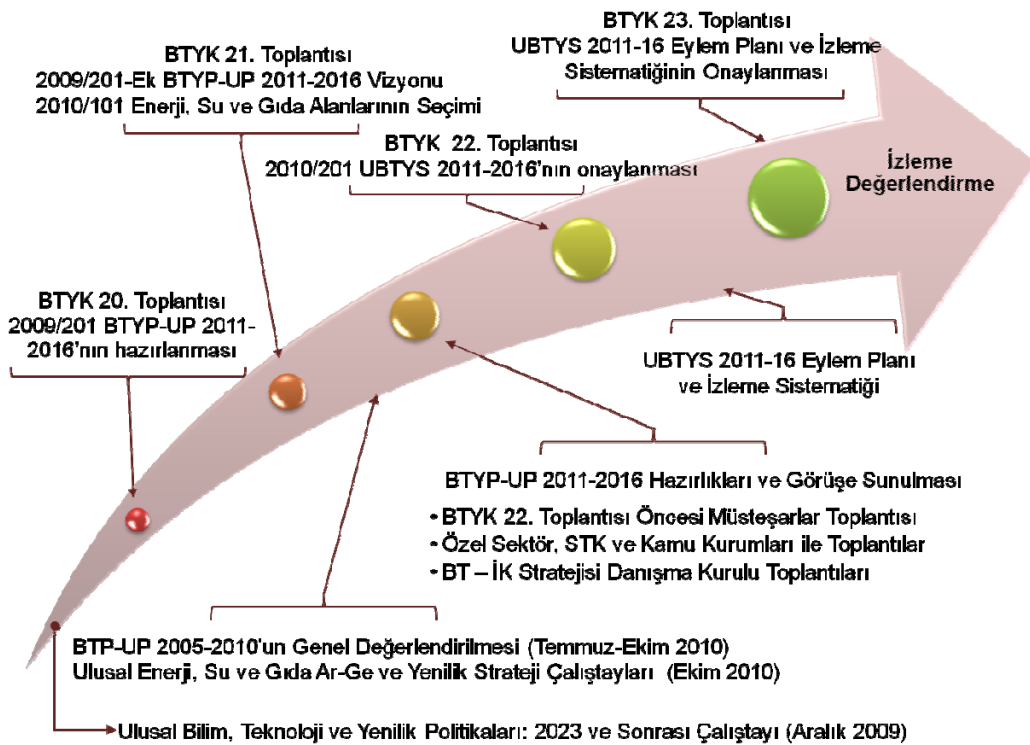
2008-2010 yılı Ar-Ge ödeneği, BTYK'nın 17. toplantısında alınan bu kararda belirtilen esaslar doğrultusunda kullanılmış olduğundan karar sonuçlandırılmıştır. 2011-2013 yıllarında kamu Ar-Ge fonlarının kullanımında izlenecek politikalar 2010/202 no.lu kararda belirtilen esaslar çerçevesinde uygulanacaktır.

### 3.6. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Hazırlanması [2009/201]

**Karar: 2009/201 Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Hazırlanması**

*Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları: 2003-2023 Strateji Belgesi, kalkınma planları ve yıllık programlar ışığında Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın bilim ve teknolojiye sorumlu Devlet Bakanı'nın koordinatörlüğünde, ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılım ile hazırlanmasına karar verilmiştir.*

Ülkemizin 2023 yılına yönelik olarak bilim, teknoloji ve yenilik atılımının zeminini oluşturan Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı (BTP-UP) 2005-2010 aracılığıyla yakalanan ivmenin sürdürülebilirliğini sağlamak üzere BTYK'nın 2009/201 no.lu kararı gereğince "Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı<sup>1</sup> 2011-2016'nın Hazırlanması" çalışmaları yürütülmüş ve tamamlanmıştır. BTYP-UP 2011-2016 stratejik çerçevesinin ve bu kapsamda oluşturulan ilgili stratejilerinin geliştirilmesi süreci Şekil 1'de özetlenmiştir.



Şekil 1. BTYP-UP 2011-2016'nın Stratejik Çerçevesinin ve Stratejilerin Geliştirilmesi Süreci

<sup>1</sup> Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın adı 2010/201 no.lu karar ile Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Stratejileri (UBTYS) 2011-2016 olarak değiştirilmiştir.



Bu çerçevede, Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın hazırlanması için öngörülen ve BTYK 21. Toplantısı'nda sunulan iş adımları güncellenmiş ve Tablo 1'de verilen sıra ile gerçekleştirilmiştir.

**Tablo 1.** BTYP-UP 2011-2016'nın Hazırlanması İçin Öngörülen İş Adımları

İş adımları	Açıklama	Zaman
Mevcut Durum Değerlendirilmesi	BTP-UP 2005-2010 döneminde elde edilen gelişmelerin ve iyileştirmeye açık alanların değerlendirilmesi	Temmuz-Ekim 2010
BTYP-UP 2011-16 Taslak Strateji Belgesinin Hazırlanması	"BTP-UP 2005-2010 Değerlendirme Dokümanı"nda yer verilen bulgular ve dünyadaki BTY stratejileri eğilimleri göz önünde bulundurularak yeni dönem BTY stratejilerinin belirlenmesi ve taslak strateji belgesinin yazılması	Kasım 2010
BTYP-UP 2011-16 Taslak Strateji Belgesine ilişkin Kurumlar ile Toplantılarının yapılması	BTYP-UP 2011-16 Taslak Strateji Belgesine ilişkin diğer Kurumlardan Görüş Alınması	25 Kasım-5 Aralık 2010
BTYP-UP 2011-2016'nın Son Haline Getirilmesi	Alınan görüş ve önerilerin BTYP-UP 2011-16 Strateji Belgesine işlenmesi ve belgenin BTYK 22. Toplantısı gündeminde yer alması	5 Aralık-10 Aralık 2010

İlk iş adımına katkı sağlayacak şekilde, BTP-UP 2005-2010'un stratejik amaçları kapsamında kaydedilen gelişmelerin bir ön değerlendirmesinin yapılması, ulusal yenilik sistemimizin geleceğine yönelik önerilerin paylaşılması ve politika tasarımına ilişkin geri bildirimlerin alınması amacıyla 3-4 Aralık 2009 tarihlerinde TÜBİTAK TÜSSİDE'de "Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları: 2023 ve Sonrası Çalıştayı" düzenlenmiştir. Bu çalıştaya, kamu kurumları temsilcileri, TÜBİTAK Bilim Kurulu üyeleri, TÜBİTAK Bilim Ödülü sahibi bilim insanları, akademisyenler, TÜBİTAK destek programlarından en çok yararlanan büyük firma, KOBİ ve üniversitelerin üst düzey temsilcileri, 7.ÇP programı kapsamında belirlenen uzmanlar ve yurt dışından Türkiye'ye geri dönüş yapmış araştırmacılar katılmıştır. Çalıştay ön raporu BTYK'nın 21. Toplantısında sunulmuştur.

Bahsi geçen çalıştayda gelecek döneme ilişkin önerilen ulusal BTY vizyonu, daha sonra TÜBİTAK Bilim Kurulu'nun 186. ve 187. toplantılarında görüşülerek yeni bilim, teknoloji ve yenilik politikaları uygulama dönemi (2011-2016) vizyon önerisi geliştirilmiştir. Geliştirilen bu vizyon, Bilim ve Teknolojiden Sorumlu Devlet Bakanlığı önerisiyle BTYK 21. Toplantısında ele alınarak Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı (BTYP-UP) 2011-2016'nın vizyon ifadesinin: "Ürettiği bilgi ve geliştirdiği teknolojileri, ülke ve insanlığın yararına yenilikçi ürün, süreç ve hizmetlere dönüştürebilen Türkiye" olmasına karar verilmiştir.

Yine ilk iş adımı olan mevcut durum değerlendirilmesi çalışması kapsamında, "BTP-UP 2005-2010'un Değerlendirilmesi" raporu hazırlanmıştır. Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010 [2005/10]'un eki olarak verilen raporda, BTYK toplantılarında 2005/10 no.lu karar altında sunulan gelişmelere dayanarak BTP-UP 2005-2010'un yedi stratejik amacı ele alınmış ve yeni uygulama dönemi için çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu öneriler ve TÜBİTAK Bilim Kurulu'nun 186. ve 187. Toplantıları'nda yapılan değerlendirmeler de göz önüne alınarak BTYP-UP 2011-2016'nın taslak stratejik çerçevesi oluşturulmuştur.

İkinci iş adımında, "BTP-UP 2005-2010 Değerlendirme Dokümanı"nda elde edilen bulgular ve dünyadaki BTY stratejileri eğilimleri göz önünde bulundurularak yeni dönem BTY stratejilerinin belirlenmesi ve BTYP-UP 2011-2016 Taslak Strateji Belgesinin hazırlanması çalışması yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında

BTYK 21. Toplantısında sunulmuş olan BTYP-UP 2011-2016 stratejik çerçevesi geliştirilerek son haline getirilmiş<sup>2</sup> olup bu stratejik çerçeveye hizmet edecek stratejiler belirlenmiştir [Şekil 2].



Şekil 2. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Stratejik Çerçevesi

Aşağıda belirtilen çalışmaların yanı sıra BTYP-UP 2011-2016 Taslak Strateji Belgesi hazırlanırken kamu, özel sektör ve yüksek öğretim kurumları ve STK temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen aşağıdaki çalıştay ve toplantılar aracılığıyla TARAL paydaşları tarafından iletilen görüşlerden faydalanılmıştır.

- 4 Haziran 2010 tarihinde İstanbul'da düzenlenen OECD Yuvarlak Masa Toplantısı
- 3-9 Ekim 2010 tarihleri arasında 2010/101 no.lu BTYK kararı gereği "Başbakan'ın himayeleri altına aldığı enerji, su ve gıda alanlarında ulusal Ar-Ge ve yenilik stratejilerinin hazırlanması" çalışmaları kapsamında TÜBİTAK TÜSSİDE'de her bir alan için düzenlenen Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejileri Çalıştayları
- 8-25 Kasım 2010 tarihleri arasında enerji, su ve gıda alanlarında düzenlenen Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Çalışma Grubu toplantıları

<sup>2</sup> Öngörülen stratejik çerçeve; Ar-Ge ve yenilik kapasitemizin güçlü olduğu alanlar, ivme kazanmamız gereken alanlar ve çeşitli alanlarda yaratıcılığın desteklenmesi için temel, uygulamalı ve öncül araştırmalar dâhil olmak üzere "tabandan yukarı" yaklaşımlarını içeren üç dikey eksen ve bu eksenlere hizmet eden yatay eksenli bir yapıdan oluşmaktadır.

<sup>3</sup> Şekil 2 içerisinde belirtilen enerji, su ve gıda alanlarında 2010/101 no.lu BTYK kararı uyarınca her bir alan için Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejileri'nin oluşturulması çalışmaları çalışma grupları tarafından devam etmektedir.

<sup>4</sup> BTY İnsan Kaynakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2007/201 no.lu BTYK kararı altında sunulmaktadır.

## Kutu 1. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Stratejik Çerçevesinin Kavramsal Açıklaması

BTYP-UP 2011-2016 vizyonunun gerçekleştirilmesinde, Ülkemizin Ar-Ge ve yenilik sistemindeki temel dinamiklerin işlevselliğini artıracak stratejiler anahtar niteliktedir. Bu bağlamda, BTP-UP 2005-2010 aracılığıyla Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin önemli düzeyde geliştirilmesine yönelik yakalanan başarının BTYP-UP 2011-2016 döneminde ivmelenerek sürdürülebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda, yeni dönemde önem taşıyan gereksinimler arasında çok ortaklı ve çok disiplinli Ar-Ge ve yenilik işbirliği kültürünün yaygınlaştırılması, sektörel ve yerel Ar-Ge ve yenilik dinamiklerinde derinleşme, KOBİ'lerin yenilik sisteminde daha güçlü bir aktör olmalarının teşvik edilmesi ve araştırma altyapılarının TARAL'ın bilgi üretme gücüne katkısının artırılması bulunmaktadır. Aynı zamanda, Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin güçlü olduğu alanlarda hedef-odaklı yaklaşımlar, ivme kazanmamız gereken alanlarda ihtiyaç-odaklı yaklaşımlar ve çeşitli alanlarda yaratıcılığın destekleneceği tabandan yukarı yaklaşımlar gündeme gelmektedir. BTYP-UP 2011-2016 vizyonunun gerçekleştirilmesine yönelik ulusal Ar-Ge ve yenilik sisteminin etkinleştirilmesinde önem taşıyan imkanların karşılanması sağlayacak BTYP-UP 2011-2016 Stratejik Çerçevesi böylece Şekil 2'deki temel eksenler üzerine kurgulanmıştır. Bu eksenler aynı zamanda BTYP-UP 2011-2016 Strateji Belgesi'nin stratejik amaçlarını oluşturmaktadır.

Şekil 2'de verildiği üzere BTYP-UP 2011-2016 Stratejik Çerçevesi üç dikey eksen (yeşil, kırmızı ve mor eksenler) ve bunlara hizmet eden altı yatay eksenden oluşmaktadır. Dikey eksenler içerisinde ilk iki eksen, ülkemizin Ar-Ge ve yenilik kapasitesi açısından güçlü olduğu alanlarda hedef odaklı yaklaşımlar ile ülkemizin jeopolitik konumu ve gereksinimleri itibarıyla Ar-Ge faaliyetlerinin ivme kazanması gereken ihtiyaç-odaklı yaklaşımlardır. Bu iki dikey eksenin yanı sıra stratejik çerçevenin üçüncü dikey eksenini, çeşitli alanlarda yaratıcılığın desteklenmesinin devam edilmesine yönelik "tabandan yukarı" yaklaşımlardır. BTYP-UP 2011-2016 stratejik çerçevesindeki dikey eksenlerine ilişkin tanımları şöyledir:

Ar-Ge ve yenilik kapasitemizin güçlü olduğu alanlar, özel sektörün önemli düzeyde Ar-Ge ve yeniliğe kaynak ayırdığı (insan kaynakları ve mal kaynaklar dahil olmak üzere), ihracat yeteneğinin bulunduğu ve Ar-Ge ve yeniliğe dayalı rekabet gücünün yüksek olduğu alanlardır.

İhtiyaç-odaklı alanlar, ülkemizin jeopolitik konumu ve gereksinimleri doğrultusunda Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinde ivme kazanması gerektiği alanlardır. Savunma ve uzay alanlarının yanı sıra ülkemizin ekonomik ve sosyal çarklarını döndüren ve yaşam kalitesini belirleyen önemli girdiler olarak 2010/101 no.lu BTYK kararı ile enerji, su ve gıda ihtiyaç-odaklı alanlar olarak belirlenmiştir.

Tabandan yukarı yaklaşımlar sanayi kuruluşları, üniversiteler ve araştırma enstitülerinin kendi belirledikleri araştırma konularında proje üretmelerine olanak sağlamaktadır. Yine aynı yaklaşım içerisinde Türkiye'nin gelişme kat etmesi gereken temel ve öncül araştırmalar teşvik edilecektir. Öncül araştırmalar, mevcut araştırma disiplinlerini sınır olarak kabul etmeyen ve ileri teknolojilere zemin oluşturacak yeni bilgilerin üretimine yönelik araştırmalar olarak tanımlanmaktadır.

BTYP-UP 2011-2016 Stratejik Çerçevesi devamında, bahsi geçen dikey eksenler ile bütünlük içerisinde ele alınmak üzere hizmet edecek altı yatay eksen bulunmaktadır. Bu yatay eksenlerden biri, ulusal bilim, teknoloji ve yenilik sistemi içerisinde bilginin hem üreticisi hem de transferi ve uygulanması açısından en önemli aracı olan bilim, teknoloji ve yenilik (BTY) insan kaynağının geliştirilmesidir. Ayrıca, bilgi ve teknolojinin üretimi kadar bunların yenilikçi ürün ve hizmetlere dönüştürülerek ekonomide katma değer yaratılması da önem arz etmektedir. Bu sebeple, ikinci yatay eksen "Araştırma Sonuçlarının Ticari Ürün ve Hizmete Dönüşümünün Teşvik Edilmesi" olarak belirlenmiştir. BTYP-UP 2011-2016 döneminde sektörel ve yerel Ar-Ge ve yenilik dinamiklerinin derinleştirilmesi ve sistem paydaşları arasında çok disiplinli ve çok ortaklı Ar-Ge projeleri üretiminin teşvik edilmesine ayrıca odaklanılmaktadır. Üçüncü yatay eksen olan "Çok Ortaklı ve Çok Disiplinli Ar-Ge İşbirliği Kültürünün Yaygınlaştırılması" bu hedefe yönelik tasarlanmış olup işbirlikleri aracılığıyla bilgi üretimi ve teknoloji geliştirilmesine hizmet edecektir. Bununla birlikte, Türkiye'deki tüm işletmelerin %99,8'ini oluşturan KOBİ'lerin (TÜİK, 2008) Ar-Ge ve yenilik yolu ile yarattıkları ekonomik katma değer artırılması ihtiyacı bulunmaktadır. Bu ihtiyaçtan yola çıkılarak ulusal Ar-Ge ve yenilik sistemi içerisinde KOBİ'lerin rolünün güçlendirilmesi dördüncü yatay eksen olarak belirlenmiştir. Bu dört eksene ek olarak araştırma altyapılarının ve uluslararası işbirliklerinin bu stratejik çerçeveyi destekler hale getirilmesi elzemdir. Bu gereksinimlerin de yerine getirilmesi amacıyla araştırma altyapılarının TARAL'ın bilgi üretme gücüne katkısının artırılması ve ülkemiz çıkarları doğrultusunda uluslararası BTY işbirliklerinin etkinleştirilmesi diğer yatay eksenler olarak belirlenmiştir.

Yukarıda belirtilen toplantıların yanı sıra Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Koordinasyon Komitesi, Uluslararası Araştırmacılar Koordinasyon Komitesi, BT İnsan Kaynağı Danışma Kurulu, YOİKK Ar-Ge Teknik Komitesi gibi ulusal BTY sistemi yönetim mekanizmalarında dile getirilen görüşler de dikkate alınmıştır. Ayrıca Bilim ve Teknolojiden sorumlu Devlet Bakanı himayelerinde gerçekleştirilen TÜBİTAK Ar-Ge ve Yenilik Günleri aracılığıyla ve TÜBİTAK tarafından yürütülen destek mekanizmalarının yönetimi sürecinde iletişim içerisinde olunan araştırmacıların görüşleri de değerlendirilmiştir.

Bahsi geçen tüm çeşitli görüş alma ortamlarının katkılarıyla inşa edilmiş olan BTYP-UP 2011-2016 Taslak Strateji Belgesine ilişkin gelinen aşamanın paylaşılması ve ilgili TARAL paydaşlarının görüşlerinin alınması amacıyla aşağıda belirtilen toplantılar gerçekleştirilmiştir.

- 30 Kasım 2010 tarihinde özel sektör temsilcileri ile gerçekleştirilen “BTYP-UP 2011-2016 Taslak Strateji Belgesinin Değerlendirilmesi Toplantısı”
- 1 Aralık 2010 tarihinde sivil toplum kuruluşları ile gerçekleştirilen “BTYP-UP 2011-2016 Taslak Strateji Belgesinin Değerlendirilmesi Toplantısı”
- 2 Aralık 2010 tarihinde ilgili kamu kurumlarının katılımı ile gerçekleştirilen “BTYP-UP 2011-2016 Taslak Strateji Belgesinin Değerlendirilmesi Toplantısı”

BTYP-UP 2011-2016 Taslak Strateji Belgesi aynı zamanda 5 Aralık 2010 tarihli 192 sayılı TÜBİTAK Bilim Kurulu ile BTYK'nın 22. Toplantısı öncesinde Müsteşarlar ve ilgili kurumların üst düzey temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilen hazırlık toplantısının gündemine alınmıştır. Bu sürecin sonucunda, BTYP-UP 2011-2016 Strateji Belgesi nihai haline getirilmiş ve BTYK 22. Toplantısı'nda sunulmaya hazır hale getirilmiştir. Ek-1'de verilen BTYP-UP 2011-2016 Strateji Belgesi içerisinde bu süreç daha detaylı olarak ele alınmaktadır. Bu çerçevede, BTYP-UP 2011-2016'nın izlenmesine ilişkin sistematüğün oluşturulması ile ilgili çalışmalar yapılacaktır.

## **2009/201 NO.LU KARARIN SONUÇLANDIRILMASI**

2009/201 no.lu “Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Hazırlanması” kararı çerçevesinde Bilim, Teknoloji Yenilik Politikaları Uygulama Planı hazırlık çalışmaları sonuçlandırılmıştır. Bu kapsamda sürdürülen planlama ve faaliyetler BTYK tarafından onaylanan 2010/201 no.lu karar çerçevesinde devam edecektir.

## **EK**

- **Ek 4.** Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (UBTYS) 2011-2016

# **Önceki Kararlara İlişkin Gelişmeler**

## 4.1. Ulusal Uzay Araştırmaları Programı [2005/9]

### KARAR NO

2005/9 Ulusal Uzay Araştırmaları Programı

1.Ulusal Uzay Araştırmaları Programının uzun vadeli ve sürdürülebilir yapıda bir devlet politikası olarak bütçesi ve yol haritası ile birlikte gerçekleştirilmesi için gereken tüm tedbirlerin alınmasına,

2.Ulusal Uzay Araştırmaları Programı koordinasyonunun ulusal kurum ve kuruluşlarla birlikte tam bir eşgüdüm içinde TÜBİTAK tarafından yapılmasına,

3.Türkiye'nin Avrupa Uzay Ajansına üyeliğini gerçekleştirecek çalışmaların TÜBİTAK'ın koordinasyonunda zaman geçirilmeden başlatılmasına,

karar verilmiştir.

### İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- -

### DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTILAR

- Eylül 2005; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 12. Toplantısı
- Mart 2006; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 13. Toplantısı
- Eylül 2006; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 14. Toplantısı
- Mart 2007; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 15. Toplantısı
- Kasım 2007; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 16. Toplantısı
- Mayıs 2008; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 17. Toplantısı
- Aralık 2008; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 18. Toplantısı
- Haziran 2009; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 19. Toplantısı
- Haziran 2010; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 21. Toplantısı

### SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK

### İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

### GELİŞME

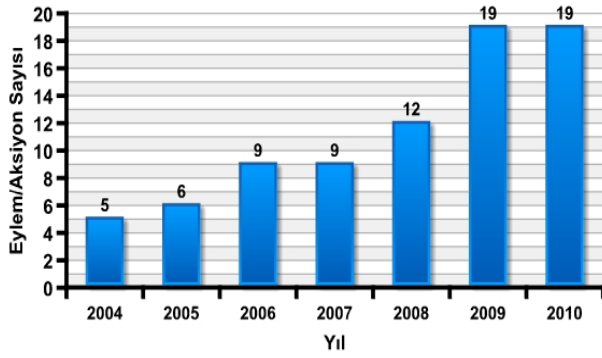
Bilindiği üzere 10 Mart 2005 tarihinde yapılan BTYK 11. toplantısında alınan 2005/9 no.lu karar gereği "Ulusal Uzay Araştırmaları Programı" 10 yıllık Eylem Planı ile kabul edilmiştir. BTYK'nın bu kararı 2005/9 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

### Genel Değerlendirme

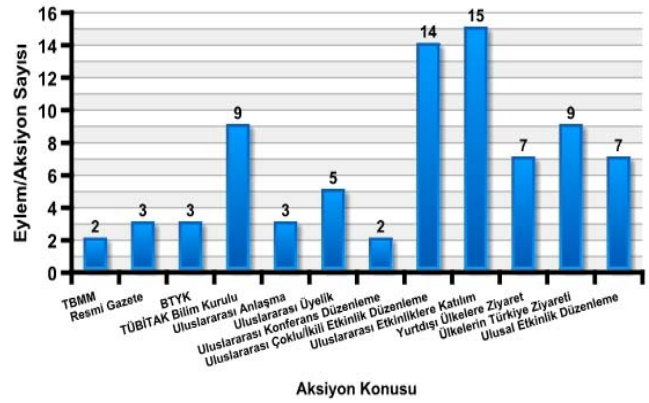
Bu program kapsamında geçen son 5 yıl içinde TÜBİTAK koordinasyonunda bilim, teknoloji ve uygulama projelerinin geliştirilmesi, altyapı inşası, insan kaynağı oluşturulması eğitim (burs programları), uluslararası işbirliklerinin artırılması, ulusal faaliyetlerde Araştırma-Üniversite-Sanayi-Kamu-Toplum zincirinin kurulması, sivil ve savunma ortak Ar-Ge araştırmaları ve topluma yaygınlaştırma ve farkındalık yaratma gibi konularda ülkemizde somut ilerlemeler kaydedilmiştir.

2010 yılı itibarıyla TÜBİTAK Başkanlık tarafından 77 ayda 79'u doğrudan, 25'i ilgili toplamda 104 Uzay aksiyonu gerçekleştirilmiştir. Bu ayda ortalama 1.35 adet uzayla ilgili eylem gerçekleştirildiği anlamına

gelmektedir. Şekil 1’de yıllara göre gerçekleştirilen aksiyon sayıları, Şekil 2’de ise aksiyon konuları gösterilmiştir.



Şekil 1. Temmuz 2004-Aralık 2010 döneminde gerçekleştirilen uzay eylem/aksiyon sayıları

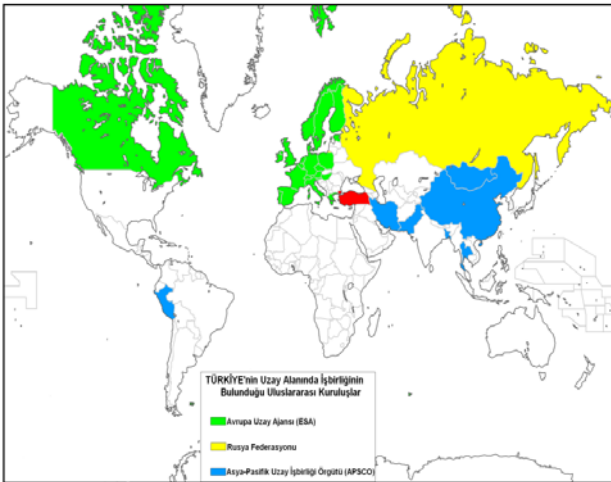


Şekil 2. Temmuz 2004-Aralık 2010 döneminde gerçekleştirilen uzay eylem/aksiyonlarının konulara göre dağılımı

Şekil 3, Şekil 4 ve Şekil 5’te TÜBİTAK tarafından gerçekleştirilen uluslararası ilişkilerin küresel boyutlardaki gösterimi yer almaktadır. Türkiye’nin bu faaliyetler sonucunda Küresel Uzay Faaliyetlerindeki farkındalığı ve tanınırlılığı yükselmiştir. TÜBİTAK’ın işbirliği içinde olduğu ülkeler ve organizasyonlar Kutu 1’de listelenmiştir. Bu süre zarfında Türkiye’nin kabiliyet ve yeteneklerini görmek ve ikili çalışmalarda bulunmak üzere üst düzeyde aşağıda belirtilen ülke ve kuruluşlardan 500’e yakın uzman, karar verici, araştırmacı ülkemizi ziyaret etmiştir.

#### Kutu 1.

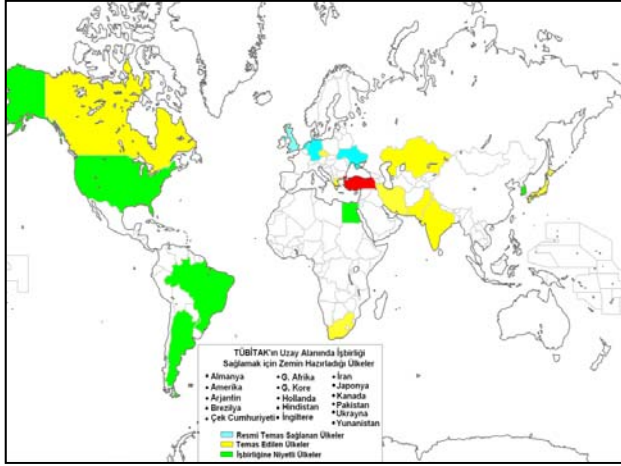
“Avrupa Komisyonu, Avrupa Araştırma Merkezi, NASA, NOAA, USGS, NCR, WMO, IEEE, CEOS, IAF, GEO, ROSCOSMOS, EURISY, CNR, EPA, CSIRO, BGS, ICSU, COSPAR, Avrupa Uzay Ajansı, Birleşmiş Milletler Uzay İşleri Ofisi, Avrupa Uzay Politikaları Enstitüsü, Hollanda Uzay Ajansı, Romanya Uzay Ajansı, Alman Uzay Ajansı, Birleşik Krallık Uzay Merkezi, Uluslararası Uzay Üniversitesi, İngiltere, Almanya, Hollanda, İtalya, Romanya, Yunanistan, Bulgaristan, Malta, İspanya, Estonya, Fransa, Çek Cumhuriyeti, Rusya, Ukrayna, Çin, Japonya, Hindistan, Malezya, Mısır, Nijerya, Pakistan, Azerbaycan, Avustralya, Arjantin, Brezilya, Avusturya, G.Kore, Myanmar, İran, ABD, diğ.”



Şekil 3. Çoklu ilişkiler



Şekil 4. Uluslararası Küresel Uzay Organizasyonlarıyla ilişkiler



Şekil 5. İkili ilişkiler

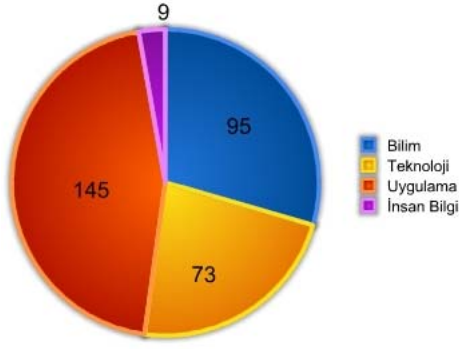
## Uzay Araştırmaları Projeleri

2005-2010 yıllarını kapsayan dönemlerde TÜBİTAK Destek Programlarına “Ulusal Uzay Araştırmaları” programında belirtilen alanlarla ilişkili proje başvurularından 322’si kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu projelerin uzay araştırmaları alan türlerine göre dağılımları Tablo 1’de, yıllara göre sayısal dağılımları Tablo 2’de ve yürütücü kurumların sektörlere göre dağılımları ise Tablo 3’te verilmiştir. Tablolara ilgili grafikler Şekil 6,7,8,9 ve 10’da gösterilmiştir. Şekil 11’de ise projelerin üniversitelere göre dağılımları gösterilmiştir.

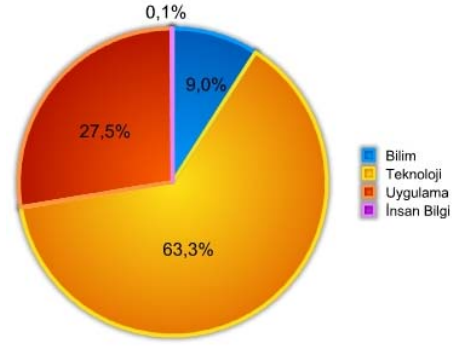
**Tablo 1. Uzay Araştırmaları Alan Türlerine Göre Proje Sayısı ve Bütçeleri**

Projeler	Proje Sayısı	Bütçe(x 1000 TL)
<b>Bilim</b>	<b>95</b>	<b>41.100</b>
Astrofizik	37	5.290
Astronomi	8	970
Yakın Uzay	7	1.400
Yer (Bilim) Gözlem	43	33.440
<b>Teknoloji</b>	<b>73</b>	<b>288.235</b>
Uzay Teknolojileri	48	93.145
Roket	11	66.830
İleri Havacılık	11	7.260
Uzay Alt Sistemleri	3	121.000
<b>Uygulama</b>	<b>145</b>	<b>125.300</b>
Uzaktan Algılama ve CBS	89	14.300
Küresel Konumlama	7	13.500
Meteoroloji	14	3.800
Uydu-Haberleşme	35	93.720
<b>İnsan Bilgi</b>	<b>9</b>	<b>570</b>
<b>Toplam</b>	<b>322</b>	<b>455.600</b>





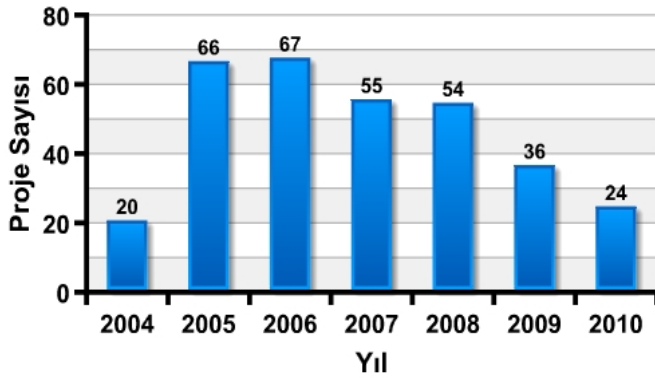
Şekil 6. Projelerin Alanlara Göre Sayısal Dağılımı



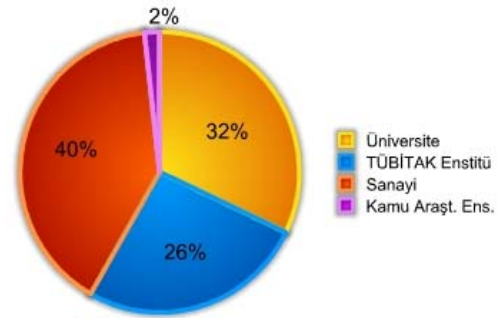
Şekil 7. Projelerin Alanlara Göre Bütçesel Dağılımı (%)

Tablo 2. Projelerin Yıllara Göre Sayısal ve Bütçesel Dağılımı

Yıl	Proje sayısı	Bütçe (X 1000 TL)
2004	20	600
2005	66	32.250
2006	67	75.150
2007	55	229.200
2008	54	96.700
2009	36	18.000
2010	24	3.700
<b>Toplam</b>	<b>322</b>	<b>455.600</b>



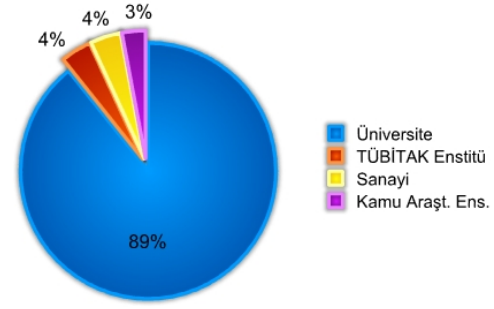
Şekil 8. Projelerin Yıllara Göre Sayısal Dağılımı



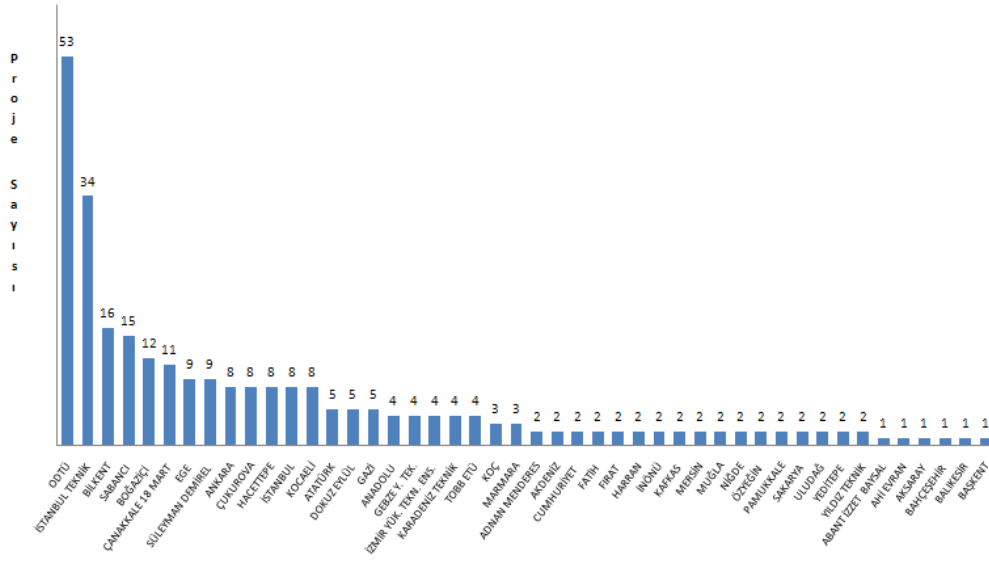
Şekil 9. Projelerin Yürütücü Kurumlara Göre Bütçesel Dağılımı

**Tablo 3.** Projelerin Sektörlere Göre Sayısı ve Bütçesi

Kurum	Proje sayısı	Bütçe (Milyon TL)
Üniversite	299	146
TÜBİTAK Enstitü	13	119
Sanayi	13	182
Kamu Araşt. Ens.	10	8



**Şekil 10.** Projelerin Yürütücü Kurumlara Göre Sayısal Dağılımı



**Şekil 11.** Projelerin Üniversitelere Göre Dağılımları

Ulusal Uzay Araştırmaları Programı 10 yıllık Eylem planında yer alan bazı örnek proje konuları aşağıda sıralanmıştır. Bu projeler ülkemizde uzay alanında bugüne kadar özgün olarak geliştirilen ilk Ar-Ge projeleri olma özelliği de taşımaktadır.

- “2.5 Metre Çözünürlüklü Bilimsel Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Uydusu GÖKTÜRK-2” (Devam ediyor)
- İşlemsel EHF Uydu Aktarıcısı ve Test Ortamı Geliştirilmesi (Devam ediyor)
- Uydu Yönelim Kontrolü İçin Moment Kontrol Jiroskopu ve Enerji Saklayabilen Değişken Hızlı Moment Kontrol Jiroskopu Geliştirilmesi (Tamamlandı)
- SAR Teknolojileri Geliştirilmesi Projesi (Devam ediyor)
- İtki Vektör Kontrol Teknolojisi Geliştirme Projesi (Devam ediyor)
- Piko Uydu Tasarımı, Mühendislik ve Uçuş Modellerinin Üretimi (ITUpSAT1) (Tamamlandığı yenisi geliştiriliyor)
- Yüksek Enerji Gökbilimi Amaçlı, Uzayda Çalışacak Algılayıcı Geliştirme (Devam ediyor)
- Yönelim Kontrolüne Sahip Nano Uydular İçin Yüksek Yeterlilikli Platform Geliştirilmesi (Devam ediyor)

Diğer taraftan ülkemizde uzay temelli kurumsallaşma, altyapı ve doğrudan uzay sanayisine yönelik somut girişimler, şirketleşme gibi konuların gündemdeki ağırlığı artmış, ülkemizdeki kurum ve kuruluşlarının bünyelerindeki birimlere yenileri eklenmiştir. Bu tür yapılanmalara bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

- TÜBİTAK UZAY (BİLTEN) - Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitüsü
- TAI – Uzay-Uydu Sistemleri Grubu, Uydu Test Entegrasyon ve Üretim Laboratuvarı
- BİLKENT BİLÜZAY – Uzay Teknolojileri Araştırma Merkezi
- ITU – Uzay Sistemleri Tasarım Laboratuvarı
- 18 Mart Üniversitesi – Astrofizik Araştırma Merkezi
- SDT – Uzay ve Savunma Teknolojileri AŞ.
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı- CBS Daire Başkanlığı, Uzaktan Algılama Şube Md.
- Akdeniz Üniversitesi –Uzay Bilim ve Teknolojileri Bölümü
- Erciyes Üniversitesi – Radyo Astronomi Gözlemevi

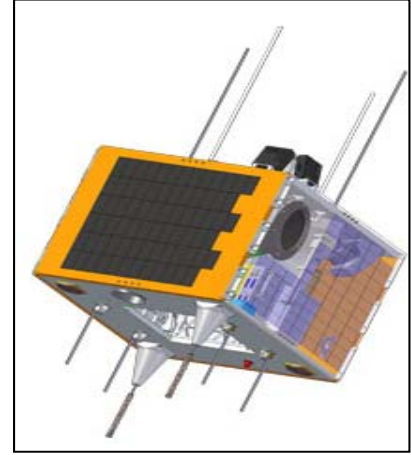
Sonuç olarak, Türkiye Cumhuriyeti'nde bugün Devlet Karar Mekanizmaları Uzay Faaliyetlerini gündemlerine almış ve kararlılıkla bu alana yatırım yapılması bir politika olarak benimsenmiştir.

Türkiye bugün uzay alanındaki faaliyetlerde bağımlı olmayan geniş bir hareket alanına sahip, kendi uzmanı, yeteneği ve becerisi ile teknoloji geliştirebilen bir ülke konumuna doğru hızla ilerlemektedir.

## Haziran-Ekim 2010 Dönemi Gelişmeleri

### Bilim, Teknoloji ve Uygulamaya Yönelik Projeler

TÜBİTAK Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitüsü (TÜBİTAK-UZAY) tarafından özgün olarak tasarlanan, geliştirilen ve üretilen yaklaşık 8 metre optik çözünürlüklü RASAT yer gözlem uydusunun uzaya gönderilmesi için uluslararası bir uydu fırlatıcısı firma ile anlaşma imzalanmıştır. Fırlatmanın önceki belirlenen tarihi fırlatıcı firma tarafından Şubat 2011 tarihine ertelenmiştir. Bu fırlatma Rusya'da bulunan Dombrovskiy Fırlatma Üssünden gerçekleştirilecektir (Tablo 4.). RASAT uydusu, çoklu uydu fırlatmasına katılan uydulardan biri olacaktır (Şekil 12).



Şekil 12. RASAT Araştırma Uydusu

Tablo 4. RASAT Uydusunun Fırlatılmasına İlişkin Bilgiler

Fırlatma Tarihi	Yük	Fırlatıcı	Fırlatma Üssü	Notlar
2011	Sich-2, RASAT, Edusat, NigeriaSat 2, NigeriaSat X, SpaceQuest (2 uydu)	Dnepr 1	Dombrovskiy Fırlatma Üssü, Yasny, Russia	Türk Uzaktan Algılama Uydusu (RASAT), Ukrayna Uzaktan Algılama Uydusu (Sich 2M)

Türk Silahlı Kuvvetleri ve diğer kamu kurumlarının sivil uydu görüntü ihtiyacını karşılamak amacıyla başlatılan, TÜBİTAK-UZAY ve Türk Havacılık ve Uzay Sanayii (TAI), işbirliğiyle gerçekleştirilen “2,5 Metre Çözünürlüklü Görüntüleme Amaçlı Bilimsel Araştırma ve Teknoloji Geliştirme (GÖKTÜRK 2)” projesinde 3.5 yıl sonunda uydunun yeterlilik modeli tamamlanmak üzeredir. Söz konusu uydu bu netlikte görüntü veren Türk mühendisleri tarafından tasarlanan ve üretilen ilk uydudur. GÖKTÜRK 2'nin 2012 yılında uzaya gönderilmesi yönünde fırlatıcı firmalarla görüşmelere başlanmıştır. “Uydu Yönelim Kontrolü İçin Moment Kontrol Jiroskopu ve Enerji Saklayabilen Değişken Hızlı Moment Kontrol Jiroskopu Geliştirilmesi” (Ana yüklenici: TAI) projesi TÜBİTAK-1007-SAVTAG programı

kapsamında ilk uzay altsistem Ar-Ge ürünü olarak başarıyla tamamlanmıştır. Projede Milli Savunma Bakanlığı müşteri kuruluşur.

## **Ulusal Uzay Araştırmaları Programı Koordinasyonu**

### **Ülkemizde Düzenlenen Küresel Uzay Etkinliklerine Türkiye'den Katılımlar**

TÜBİTAK Başkanlık binasında gerçekleşen Küresel Yer Gözlem Grubu (GEO) Bilim ve Teknoloji, Veri ve Sistem Mimarisi Eş Başkanlar toplantıları ve Birleşmiş Milletler-Avrupa Uzay Ajansı-Türkiye ortak katkısıyla düzenlenen "Uzay Teknolojisi Uygulamalarının Sosyo-Ekonomik Yararları" konu başlıklı çalışmaya TÜBİTAK koordinasyonunda Türkiye'den ilgili kamu kurum ve kuruluşlardan toplam 100 civarında uzman, karar verici, araştırmacı ve yetkili katılımı sağlanarak uluslararası görünürlük ve ulusal farkındalık yaratma konusunda programa katkı sağlanmıştır.

### **İnsan ve Bilgi**

"Ulusal Uzay Araştırmaları Programı" çerçevesinde belirlenen hedeflere ulaşmak için, TÜBİTAK BİDEB 2213 ve 2230 Yurt Dışı Burs Programları ile 2006-2010 yılları arasında uzay bilimleri ve teknolojileri alanlarında yeterli sayıda ve gerekli nitelikte uzmanların kısa vadede yetiştirilmesi amacıyla yüksek lisans veya doktora çalışmaları yürütmek üzere 24 öğrenci yurtdışına gönderilmiştir. Bursiyerlerden üçü yurtdışı çalışmalarını tamamlayarak Türkiye'ye dönmüştür.

Eğitimleri halen devam eden bursiyerlerle 23 Temmuz 2010 tarihinde ikinci koordinasyon toplantısı düzenlenmiştir.

### **Uluslararası İşbirliği**

#### **Avrupa Organizasyonları ile Uzay Alanında Stratejik İşbirliği Faaliyetleri**

##### **GEO Küresel Yer Gözlem Grubu Etkinlikleri**

TÜBİTAK 2011 yılında düzenlenecek GEO (Group on Earth Observation) 8. Genel Kurulu'na evsahipliği yapmak üzere aday olmuş ve Çin Halk Cumhuriyeti'nde yaklaşık 450 araştırmacı ve yöneticinin katılımı ile gerçekleştirilen GEO 7. Genel Kurulu'nda 2011 yılında düzenlenecek etkinliğin Türkiye'de yapılmasına karar verilmiştir.

Dünyanın Yer Gözlem alanındaki en büyük organizasyonlardan biri olan GEO Genel Kurulu'nun Türkiye'de düzenlenmesi ile Türkiye'nin uzay alanında uluslararası görünürlüğü en üst seviyeye ulaşacaktır. Ülkemizde düzenlenecek olan ve daha önce Amerika ve Çin Halk Cumhuriyeti gibi ülkelerin ev sahipliği yaptığı etkinliğe Amerika, Rusya Federasyonu, Japonya, Almanya gibi uzay faaliyetlerinde yetkin 84 üye ülkeden ve Avrupa Komisyonu, Avrupa Uzay Ajansı, Dünya Meteoroloji Organizasyonu'nun da üyesi olduğu 58 kuruluştan temsilcilerin katılımı beklenmektedir.

##### **Rusya Federal Uzay Ajansı (Roscosmos)**

Rusya Federal Uzay Ajansı ROSCOSMOS ile TÜBİTAK arasında "Dış Uzayın Barışçıl Amaçlarla Keşfi ve Kullanımı" Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı çerçevesinde 13-16 Temmuz 2010 tarihlerinde Rusya'nın Moskova şehrinde yer alan ROSCOSMOS Başkanlığında "TÜBİTAK-ROSCOSMOS Ortak Çalışma Grubu"nun 2. Toplantısı düzenlenmiştir. Toplantı sonunda, ortak proje konuları, işbirliği uygulamalarına yönelik düzenlemelerin hazırlanması, Astrofizik konulu bir proje ve fırlatma sistemleri konularının yer aldığı bir tutanak imzalanmıştır.

Ortak Çalışma Grubu 3. Toplantısının İstanbul'da 2011 yılının ilk yarısında yapılması konusunda taraflar görüş bildirmişlerdir.

Rus tarafının uzay alanında ülkemizle başlattığı işbirliklerinde daha resmi bir çerçeve oluşturmaya ve işbirliğini çeşitlendirmeye yönelik olarak taslak hükümetler arası anlaşma metnini tarafımıza iletmiştir. Bu taslak metinler Dışişleri Bakanlığımız tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarımıza gönderilmiştir. Kamu kurum ve kuruluşlarımızdan görüşler alınmıştır. Dışişleri Bakanlığımız alınan tüm görüşleri TÜBİTAK Başkanlığı'na iletmiştir.

### **Birleşmiş Milletler Uzay İşleri Ofisi (UNOOSA)**

Birleşmiş Milletler-Avrupa Uzay Ajansı (ESA)-Türkiye ortak katkısıyla ve Uluslararası Fotogrametri ve Uzaktan Algılama Derneği (ISPRS) ve Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi'nin (NASA) desteğiyle "Uzay Teknolojisi Uygulamalarının Sosyo-Ekonomik Yararları" konu başlıklı çalıştay 14-17 Eylül 2010 tarihlerinde İstanbul'da TÜBİTAK'ın ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay aşağıda yer alan ana temalarda gerçekleştirilmiştir;

- Uzay Teknolojilerinde kapasite oluşturulması,
- Uzaktan Algılama Uygulamaları Küresel Seyrüsefer Uydu Sistemleri (GNSS) Uygulamaları ve Uydu İletişimi,
- Uzay Bilim ve Teknolojilerindeki Son Gelişmeler,
- Bölgesel ve Uluslararası İşbirliği.

Çalışmaya 25 ülkeden yaklaşık 60 yabancı ve 80 Türk araştırmacı uzman ve yetkili personel katılmıştır. Dört gün süren çalıştayda farklı konu başlıkları ve temalarda 50'den fazla sunum yapılmıştır. Çalıştayla ilgili detaylı bilgilere ve sunumlara [www.tubitak.gov.tr/spaceworkshop](http://www.tubitak.gov.tr/spaceworkshop) internet adresinden ulaşılabilir.

Uluslararası boyutuyla ön plana çıkan çalıştayın TÜBİTAK organizasyonunda ülkemizde düzenlenmesiyle, hem ülkemizin uzay alanındaki görünürlüğü artmış hem de son dönemde hız kazanarak artan uluslararası işbirliklerimiz yeni bir boyut kazanmıştır.

### **Uluslararası Uzay Federasyonu (IAF)**

Bilindiği üzere TÜBİTAK'ın IAF'e tam üyelik başvurusu IAF Genel Kurulu'nun 13 Ekim 2009 tarihinde Daejeon, Kore'de yapılan toplantısında oybirliğiyle kabul edilmiştir.

### **Asya-Pasifik Uzay İşbirliği Organizasyonu (APSCO)**

11-13 Ekim 2010 tarihleri arasında Asya Pasifik Uzay İşbirliği Örgütü'nü temsilen 7 kişilik bir heyet TÜBİTAK UZAY ve TÜBİTAK Başkanlığı'nı ziyaret etmiştir. Bu ziyarette Türkiye ve APSCO arasında yapılabilecek işbirliği olanakları, başlatılan mevcut projeler ve APSCO'nun 2011-2013 yılı çalışma planı üzerinde görüşmeler yapılmıştır.

TÜBİTAK, Asya Pasifik bölgesinde uzayın barışçıl amaçlarla kullanımını ve ülkeler arası bu konudaki işbirliğini artırmayı hedefleyen APSCO'ya üye olmak için gerekli süreci işletmiş ve 1 Haziran 2006'da APSCO Sözleşmesi'nin imzalanması ile Türkiye'nin kurucu üyelerden biri olmasını sağlamıştır. 1 Haziran 2006 tarihinde imzalanan APSCO Sözleşmesi'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı 20 Ekim 2006 tarihinde Başbakanlık tarafından T.B.M.M. Başkanlığı'na iletilmiştir. Söz konusu kanun tasarısı 8 Haziran 2010 tarihli TBMM'nin 23. Dönem 4. Yasama yılı 113. Birleşimi'nde görüşülmüş ve kabul edilmiştir. Kanun, 13 Haziran 2010 tarih ve 27610 sayılı Resmi Gazete'de 5986 numaralı kanun olarak yayımlanmıştır. Sözleşme Dışişleri Bakanlığı tarafından Başbakanlığa sunulmuş olup, Bakanlar Kurulu onayı beklenmektedir. Söz konusu sözleşmenin ülkemiz tarafından onay işlemlerinin tamamlanması ile ülkemizin APSCO faaliyetlerine daha etkin bir şekilde katılımı mümkün olabilecektir.

**EK**

- -

## 4.2. Ulusal Nükleer Teknoloji Geliştirme Programı [2007/102]

### KARAR

2007/ 102 Ulusal Nükleer Teknoloji Geliştirme Programı (2007-2015)

*Ulusal Nükleer Teknoloji Geliştirme Programı'nın uzun vadeli bir devlet politikası olarak gerçekleştirilmesi için gereken tüm tedbirlerin alınmasına, ekteki bütçenin gerek görüldüğünde revize edilmek kaydıyla 2007–2015 dönemi için tahsisine ve Ulusal Nükleer Teknoloji Geliştirme Programı'nın ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte eşgüdüm içinde Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.*

### İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 

### DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTI

- Kasım 2007; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 16. Toplantısı
- Mayıs 2008; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 17. Toplantısı
- Aralık 2008; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 18. Toplantısı
- Haziran 2009; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 19. Toplantısı
- Aralık 2009; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 20. Toplantısı
- Haziran 2010; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 21. Toplantısı

### SORUMLU KURULUŞLAR

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- TAEK

### İLGİLİ KURULUŞLAR

- TÜBİTAK
- Üniversiteler

### GELİŞME

Nükleer güç santrallerine yönelik Ar-Ge altyapısını oluşturmayı, nükleer reaktör ve yakıt teknolojileri konusunda çalışmalar yapmayı, ulusal nükleer teknoloji altyapısını geliştirmeyi hedefleyen "Ulusal Nükleer Teknoloji Geliştirme Programı" Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) tarafından hazırlanmış; Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 7 Mart 2007 tarihli toplantısında da uygulamaya başlanmasına karar verilmiştir. Anılan Program kapsamında, Sinop Nükleer Teknoloji Merkezi'nin kurulmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır.

Sinop sahasında nükleer tesislerin kurulmasından önce yapılması gereken ve uzun zaman alan yer ve çevre çalışmaları geçmişteki çalışmalar da dikkate alınarak ve nükleer güç reaktörlerinin tipinden ve kurulacakları tanımlı yerlerden bağımsız olarak TAEK bünyesinde, ilgili kurum/kuruluş ve üniversitelerle işbirliği halinde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, jeolojik etütler, mikro-deprem araştırmaları, jeofizik etütler, deniz hidrolojisi etütleri, taşkın-tsunami çalışmaları, çevresel etütler, insan kaynaklı dış olaylarla ilgili çalışmalar, hidrojeolojik etütler ve çevresel izleme faaliyetleri tamamlanmış olup, meteorolojik ölçüm programı devam etmektedir.

Sinop Nükleer Teknoloji Merkezinde yürütülecek araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin yönünü belirleyecek öncelikli konulardan birisi, ülkemizde kurulacak ve bir program dâhilinde edinilmesi hedeflenen nükleer güç santralinin teknolojisidir. Ulusal Nükleer Teknoloji Geliştirme Programının bundan sonraki safhaları ülkemizde nükleer güç santrali kurma çalışmalarına paralel olarak geliştirilecektir.

- -

### 4.3. Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2009-2013 [2009/102]

#### KARAR

2009/102 Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2009-2013

*Ülkemizde üstün yetenekli bireylerin eğitimi iyileştirmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda “Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2009-2013” hazırlanması için çalışmaların başlatılmasına karar verilmiştir.*

#### İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2007/201 Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı

#### DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTI

- Aralık 2009, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu 20. Toplantısı

#### SORUMLU KURULUŞLAR

- Milli Eğitim Bakanlığı

#### İLGİLİ KURULUŞLAR

- YÖK
- TÜBİTAK
- DPT

#### GELİŞME

17 Haziran 2009 tarihinde Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun (BTYK) 19'uncu toplantısında 2009/102 No'lu alınan “Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2009-2013” kararı doğrultusunda çalışmalara devam edilmektedir.

Bu çerçevede 22 Aralık 2009 tarihinde saat 10.00'da TÜBİTAK'ta Strateji ve Uygulama Planı hazırlık toplantısı gerçekleştirilmiş olup, 23-24 Eylül 2010 tarihlerinde Milli Eğitim Bakanlığı, Koç Üniversitesi ve Türk Eğitim Vakfı (TEV) işbirliğinde İstanbul Sarıyer Koç Üniversitesi Kampüsü'nde “I. Uluslararası Üstün Yetenekliler Eğitimi Sempozyumu” düzenlenmiştir. Sempozyumda dünyada ve ülkemizde üstün yetenekli bireylerin tanınması, üstün yetenekli bireylerin eğitim modelleri, insan kaynakları ve sürdürülebilirlik konularında beş ülke sunumu (Almanya, İngiltere, Güney Kore, Amerika, Fransa) yapılmış olup, elde edilen verilerin Strateji ve Uygulama Planı'nı gerçekleştirecek çalıştaylarda değerlendirilmesi planlanmıştır.

#### EK

- -



#### 4.4. Başbakan'ın Himayeleri Altına Aldığı Enerji, Su ve Gıda Alanlarında Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejilerinin Hazırlanması [2010/101]

##### KARAR

2010/101 Başbakan'ın himayeleri altına aldığı enerji, su ve gıda alanlarında ulusal Ar-Ge ve yenilik stratejilerinin hazırlanması

*Enerji, su ve gıda alanlarında ulusal Ar-Ge ve yenilik stratejilerinin hazırlanması amacıyla her bir alan için TÜBİTAK koordinasyonunda ilgili kamu, özel sektör ve yüksek öğretim kurumlarından uzmanların katılımıyla çalışma gruplarının oluşturulmasına ve söz konusu stratejilerin hazırlanmasına karar verilmiştir.*

##### İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2009/202 Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Hazırlanması

##### DAHA ÖNCE GELİŞME RAPORLANAN TOPLANTI

- 

##### SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK

##### İLGİLİ KURULUŞLAR

TARAL kapsamındaki kuruluşlar

##### GELİŞME

Ülkemizde enerji, su ve gıda alanlarında Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerine ivme kazandırılması önem arz etmektedir. Bu karar kapsamında başlatılan süreç içerisinde, Haziran – Ekim 2010 tarihleri arasında TÜBİTAK tarafından enerji, su ve gıda alanlarında, her bir alan için "Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejileri Ufuk Taraması Çalışması" yapılarak, uzman görüşlerine sunulmuştur. Ufuk taraması çalışmalarında enerji, su ve gıda alanlarında ülkemizdeki genel durum ve yapısı, ulusal politika dokümanlarında bu alanlara yapılan vurgu, uluslararası politika dokümanlarında bu alanların yeri ve ülke örnekleri derlenmiştir.

Ufuk taraması çalışmaları sonucunda oluşturulan çalışma belgeleri 3-9 Ekim 2010 tarihleri arasında TÜBİTAK TÜSSİDE Gebze-Kocaeli tesisinde her bir alan için düzenlenen "Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejileri Çalıştayları"na zemin oluşturmuştur. Çalıştaylar, söz konusu alanların sistematik bütünlük içerisinde ele alınması amacıyla işlevsel dinamikler<sup>1</sup> yaklaşımının yer aldığı yenilikçi fikir oluşturma yöntemleri kullanılarak yazılı bilgi üretmeye yönelik olarak tasarlanmıştır. İlgili sektörlerdeki (üniversite, özel sektör, STK, kamu) paydaşlardan temsilcilerin katıldığı çalıştaylarda enerji, su ve gıda alanları; Ar-Ge ve yenilik eksenindeki işlevsel dinamikleri temelinde bütüncül bir şekilde ele alınmış ve çalıştay sonrasında oluşturulan çalışma gruplarına yol gösterecek girdiler elde edilmiştir. Çalıştaylarda ilgili alanda,

- vizyon ifadesi,

<sup>1</sup> İşlevsel dinamikler (functional dynamics) yaklaşımı, yenilik sistemlerinin iyi işlemesi için gerçekleştirmesi gereken temel dinamikleri tanımlayan mantıksal bir yaklaşımdır. Literatürde dayandığı temel makaleler Bergek, A. et al. "Analyzing the functional dynamics of technological innovation systems: A scheme of analysis." Research Policy 37 (2008) 407-429 ve M. Hekkert et al. "Functions of innovation systems: A new approach for analyzing technological change," Technological Forecasting and Social Change 74 (2007) 413-432 olup OECD tarafından yürütülmekte olan ülke incelemelerinde ulusal yenilik sistemi değerlendirmesi için ayrıca benimsenmiştir.

- Ar-Ge ve yenilik faaliyetleriyle elde edilebilecek sosyo-ekonomik ve çevresel kazanımlar,
- Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin ivmelenmesinin önündeki engeller,
- bu sorunlara ilişkin çözüm ve eylem önerileri geliştirilmiştir.

Bu gelişmelerin ışığında, çalıştaylar sonrasında Kasım 2010'da her bir alan için Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Çalışma Grupları oluşturulmuştur. Kasım 2010'da ilk toplantılarını gerçekleştiren Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejileri Çalışma Grupları, ilgili alandaki çalıştayın çıktıları üzerine değerlendirmelere başlamıştır (Tablo 1). Çalışma gruplarının katkılarıyla enerji, su ve gıda alanlarında Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejileri'nin oluşturulması öngörülmektedir. Bu alanlar ile ilgili bilgi notları Ek 1, Ek 2 ve Ek 3'te verilmiştir.

**Tablo 1.** Ulusal Enerji, Su ve Gıda Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Çalıştayları

Alan	Çalıştay Tarihi	Çalışma Grubu Toplantı Tarihi
Enerji	3-5 Ekim 2010	25 Kasım 2010
Su	5-7 Ekim 2010	3 Kasım 2010
Gıda	7-9 Ekim 2010	8 Kasım 2010

## **EK**

- **Ek 5.** Enerji Alanı Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Hazırlanmasına İlişkin Bilgi Notu
- **Ek 6.** Su Alanı Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Hazırlanmasına İlişkin Bilgi Notu
- **Ek 7.** Gıda Alanı Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi Hazırlanmasına İlişkin Bilgi Notu